

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
КВНЗ «ХАРКІВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»

«СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ:
ШЛЯХИ ІНТЕГРАЦІЇ ШКОЛИ ТА ВНЗ»

Матеріали IV Міжнародної конференції
Харків, 25 квітня 2014 року

Харків – 2014

УДК 811.111:378.147

Затверджено до друку рішенням Вченої ради Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (протокол №2 від 24 лютого 2014 р.)

Організаційний комітет конференції:

Голови:

В.Г. Пасинок, доктор педагогічних наук, професор

О.О. Чорновол-Ткаченко, кандидат філологічних наук, доцент

В.Г. Булгакова, методист іноземних мов Харківської академії неперервної освіти

Члени орг. комітету:

В.М. Сердюк, кандидат філологічних наук, доцент

І.А. Ткаля, кандидат філологічних наук, доцент

Н.П. Крейдун, кандидат психологічних наук, професор

А.В. Котова, кандидат педагогічних наук, доцент

Л.В. Павлова, викладач

С.Л. Немчонок, ст. викладач

Секретарі:

О.М. Матвійчук, викладач

О.Г. Пешкова, викладач

Адреса редакційної колегії:
61022, м. Харків-22, майдан Свободи, 4,
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна,
факультет іноземних мов,
кафедра англійської мови, тел. (057) 707-53-50
engldpt@karazin.ua

До збірника увійшли матеріали IV Міжнародної науково-методичної конференції, присвяченої загальним проблемам навчання і контролю, теорії і методики викладання іноземних мов, питанням пов'язаним з дидактичними та психологічними аспектами навчання іноземних мов у ВНЗ та школі. Також висвітлюються професійна підготовка з іноземних мов та новітні освітні підходи.

Розраховано на наукових працівників, студентів та аспірантів усіх спеціальностей.

ISBN 978-966-285-061-1

© Харківський національний
університет імені В.Н. Каразіна, 2014

ЗМІСТ

ВИХОВНА ТА РОЗВИВАЮЧА ФУНКЦІЇ ГІПЕРТЕКСТОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ Аласанія М.В. (Харків).....	13
ICT IN THE CLASSROOM: HARNESSING THE POWER OF THE INTERNET Alieksieieva S.O. (Kharkiv).....	14
РОЛЬ АУДІЮВАННЯ ЩОДО СТИМУЛЮВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ БАЗОВОЇ ШКОЛИ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ З ПОЗИЦІЇ КОМУНІКАТИВНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ Андрієнко Н.М., Троян С.В. (Харківська область)	15
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ ВНЗ Авдеєнко І.М., Скриль О.І. (Харків)	17
THE DEVELOPMENT OF CLOSE READING SKILLS IN ELEMENTARY CLASSROOM Baker M. G. (Branson, MO, the USA) Kholmogortseva I. S. (Kharkiv, Ukraine).....	18
ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ПЕРЕКЛАДУ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ Баранік К.П. (Харків).....	20
ОПТИМІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ ЗАСОБАМИ ІНТЕНСИВНИХ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ Байбекова Л. О. (Харків)	21
ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ Беляєва О.В.(Дергачі, Харківська область).....	22
ХОЛІСТИЧНЕ НАВЧАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ ВЧИТЕЛЯ Беляєва Е. Ф., Зубкова Л. М. (Харків)	23
INTRINSICALLY MOTIVATED STUDENTS-PRACTICAL WAYS OF EFL TEACHING Bevz N.V., Strelchenko D.V. (Kharkiv).....	24
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ Безрук І. В. (Дергачі)	26
ТЕХНОЛОГІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА УРОЦІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПРИ ВИКОРИСТАННІ МУЛЬТИМЕДІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА Бірюкова К.В. (Харків)	27
ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ Болдирєв К.В. (Харків)	28

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ	
Борзенко О.П. (Харків).....	29
ОБУЧЕНИЕ УСТНОЙ АНГЛОЯЗЫЧНОЙ РЕЧИ ПРИ ИЗУЧЕНИИ ТЕМЫ «СТЕРЕОТИПЫ» НА ЯЗЫКОВЫХ ФАКУЛЬТЕТАХ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ	
Варенко Т.К., Шамамедова А.А. (Харьков).....	30
ПИТАННЯ КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ ТА УМІНЬ УЧНІВ У КОНТЕКСТІ ЕФЕКТИВНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	
Вітренко І.О. (Харків)	31
РОЛЬ ИЗУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА В ПОВЫШЕНИИ КУЛЬТУРНОЙ ГРАМОТНОСТИ СТУДЕНТОВ	
Волкова А.Г. (Харьков).....	32
КЕРУВАННЯ РОБОТОЮ СТУДЕНТІВ В АУДИТОРІЇ (“CLASSROOM MANAGEMENT”)	
Вороніна Д.О. (Харків).....	34
ЗАСОБИ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ УЧНІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: ІГРОВІ ВПРАВИ ТА ЗАВДАННЯ	
Галкіна О. В. (Харків)	35
СУЧАСНІ ВИМОГИ ДО ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ШКІЛЬНИХ ПРОЕКТІВ У ВИВЧЕННІ УЧНЯМИ ІНОЗЕМНИХ МОВ	
Герасіменко Н.В. (сmt. Прудянка, Дергачівський район, Харківська область).....	36
ОПТИМІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ	
Гольберт М.З. (Харків).....	37
IMPROVING READING COMPREHENSION SKILLS IN ESL/EFL CLASSROOM THROUGH SUMMARY WRITING	
Grebenuk L. J. (Kosice, Slovenska Republika).....	39
ВИКОРИСТАННЯ ІКТ ТА МОЖЛИВОСТЕЙ ІНТЕРНЕТУ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	
Григорова М.В. (Харків).....	40
МЕТОДИЧНІ ПРИНЦИПИ НАВЧАННЯ КІНОПЕРЕКЛАДУ	
Гридасова О. І. (Харків)	41
THE CHANGING CONTEXT OF CAREER PRACTICE: TO COACH VS. TO COUNSEL?	
Anna Guseva, Kamila Voronina (Kharkiv).....	43
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ДИКТАНТІВ ДЛЯ АКТИВІЗАЦІЇ МОВНОМИСЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	
Довганюк Е.В. (Харків).....	44

ПОЛІКУЛЬТУРНЕ ВИХОВАННЯ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ У ХОДІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ ТА УКРАЇНІ Довгополова Я.В., канд. пед. наук (Харків)	45
ЗАГАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ Долгова Г.В. (Харків)	47
ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ З ПОДКАСТАМИ У МЕТОДИЦІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ Дудоладова А.В., Дудоладова О.В. (Харків).....	48
ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ТЕЗАУРУСА ПРЕДМЕТНОЙ ОБЛАСТИ В ОБУЧЕНИИ горова Н.А., Орач Ю.В.(Харьков)	49
ЗАСОБИ ОПТИМІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ Євтушенко В.М. (Харків).....	50
РОЛЬ ПОСЛОВИЦ В ИЗУЧЕНИИ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА Жаринова Е.Г. (Москва).....	51
НАВЧАННЯ ЧИТАННЮ ТА РОЗУМІННЮ АНГЛОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНО-ЗОРІЄНТОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ Житницька А. А. (Харків)	53
ВИКОРИСТАННЯ ІКТ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЦИЗМІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ Жозе да Коста Г.О., Овчаренко О.Ю. (Харків).....	54
ОНЛАЙН ОБУЧЕНИЕ – СТИЛЬ ЖИЗНИ УЧИТЕЛЯ-НОВАТОРА Загревская В.С. (Харьков).....	55
ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАТИВНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ НА УРОКАХ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА Зягун Л.Г. (Харьков)	56
КОНКУРЕНТНОСПРОМОЖНІСТЬ ВИПУСКНИКІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ В УМОВАХ СУЧАСНОГО РИНКУ ОСВІТИ Ільєнко О. Л. (Харків).....	58
ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ ПРОЕКТІВ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ Іваніга О.В. (Харків)	59
ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕЛЕКТ КАРТ З МЕТОЮ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ УЧНІВ ЛІЦЕЮ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ Іванченко Г.А. (Харків)	60
КОМПЕТЕНТНІСНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ Карцева Н.В., Фоменко Т.М. (Харків)	62

ПІСНЯ ЯК ОДИН З ВИДІВ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. ЇЇ ПЕРЕВАГИ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ Качанова О.В. (Харківська область).....	64
ДЕЯКІ ЗАСОБИ АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ Кобзар О.І., Лешньова Н.О. (Харків).....	65
ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ Ковальова А.В. (Харків).....	67
ИГРЫ КАК ПСИХОЛОГИЧЕСКИЙ АСПЕКТ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ Ковалева Е.Г. (с. Великая Бабка, Харьковская обл.)	68
ДИВЕРГЕНТНОЕ И КОНВЕРГЕНТНОЕ МЫШЛЕНИЕ СТУДЕНТОВ Ковинько К.В. (Харьков)	69
ФОРМУВАННЯ МОНОЛОГІЧНИХ НАВИЧОК НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ Кожевіна І. В. (Куп'янськ).....	71
PECULIARITIES OF TEACHING ENGLISH FOR YOUNG LEARNERS Kondratenko Y.P. (Derhachy)	72
ИНДИВИДУАЛЬНЫЕ КОНСУЛЬТАЦИИ – РАСШИРЕНИЕ ВОЗМОЖНОСТЕЙ Кононенко Н.В. (Харьков).....	73
МОДЕЛЬ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ (BLENDED LEARNING) НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ Кононова О.Л. (Харків).....	75
ОСОБЕННОСТИ ПРИМЕНЕНИЯ АРТ - ТЕРАПЕВТИЧЕСКИХ МЕТОДИК В ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ Костина Н.И., Костина Д.М. (Белгород)	76
ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ Корнейко І.В., Петрова О.Б., Кулікова О.В. (Харків).....	77
ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ Корсунська О.О. (Харків)	78
ВИКОРИСТАННЯ АВТЕНТИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ У СУЧАСНІЙ МЕТОДИЦІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ Кравцова В. С. (Харків).....	80
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИКОРИСТАННЯ КОМУНІКАТИВНО- ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ОРГАНІЗАЦІЇ СУЧАСНОГО УРОКУ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ Кравченко Н.М. (Харків)	81

THE DEVELOPMENT OF THE READING SKILLS AT THE INTERMEDIATE LEVEL

Kramarenko O.V. (Kharkiv) 83

ПРОБЛЕМИ АСПЕКТУАЛЬНОСТІ ТА ТЕМПОРАЛЬНОСТІ ПРИ ВИВЧЕННІ ГЕРМАНСЬКИХ МОВ

Кривенко В.П., канд. філ. наук (Харків)..... 84

МОРФЕМНАЯ ДЕРИВАЦИЯ КАК СПОСОБ СЛОВООБРАЗОВАНИЯ В АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКЕ (НА ПРИМЕРЕ НАИМЕНОВАНИЙ ТРАНСПОРТНЫХ СРЕДСТВ)

Криворот В.В. (Минск)..... 85

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ СПІЛКУВАННЯ МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ ЗАСОБАМИ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Кузнецова І.В.(Харків) 86

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ ТА ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Кузьміна В.С. (Харків) 88

ВИКОРИСТАННЯ ПРОЕКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Лаврікова Г.Ф. (Дергачі) 89

ОРГАНІЗАЦІЯ ЕФЕКТИВНОЇ ПРОЕКТНОЇ РОБОТИ

Лаврухіна Н.Л. (Харків) 90

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ СЛОВАРЕЙ КАК СРЕДСТВА ПОВЫШЕНИЯ УЧЕБНОЙ АВТОНОМИИ И ФОРМИРОВАНИЯ СТРАТЕГИЧЕСКОЙ И СОЦИОКУЛЬТУРНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ СТУДЕНТОВ

Лановая А.М. (Харьков) 92

МЕТОДИ ЗАПОМ'ЯТОВУВАННЯ ТЕРМІНІВ ПРИ НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Ластовка К.І., Шарун Ю.Ф. (Харків) 93

РАЗМЫШЛЕНИЯ О КИНОАДАПТАЦИИ КАК “ВОЛНЕ” ЛИТЕРАТУРНОГО ДИАЛОГА С СОВРЕМЕННЫМ СТУДЕНЧЕСКИМ “ЦИФРОВЫМ” ПОКОЛЕНИЕМ

Легейда А.В., к.ф.н. (Харьков)..... 94

КОЛЕКТИВНЕ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ У НЕВЕЛИКИХ ГРУПАХ ЯК ВИД САМОСТІНОЇ РОБОТИ

Литвиненко С.В. (Харків) 95

ШЛЯХИ СПОНУКАННЯ ДО ГОВОРІННЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ

Лісна М. І. (Харків) 97

ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ

Лукашенко И.Н. (Харьков)..... 98

ВИХОВАННЯ ВАЛЕОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ ВНЗ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ Ляо Цайчжи (Ченду, Китай) Котова А. В. (Харків)	99
НЕМЕЦКИЙ КАК ИНОСТРАННЫЙ, КАК ВТОРОЙ И ТРЕТИЙ ЯЗЫК С ТОЧКИ ЗРЕНИЯ ЛИНГВИСТОВ И МЕТОДИСТОВ ГЕРМАНИИ Маевская Л. Д., канд. филол. наук (Харьков).....	101
ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНІЙ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ У ВНЗ Максімішина Т.М., канд. політ. наук (Харків)	103
РОЛЬ ТА ФУНКЦІЇ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ Манько В.А. (Харків)	104
КОЛАЖУВАННЯ Мартико Н.М. (Харків)	106
ПРИМЕНЕНИЕ ИНФОРМАЦИОННО-КОМПЬЮТЕРНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ СТУДЕНТОВ НЕЯЗЫКОВЫХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ Матвийчук О.Н. (Харьков)	107
ВИКОРИСТАННЯ СКАЙПУ У ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ МАЩЕНКО С.Г., БРОСЛАВСЬКА Л.Я. (ХАРКІВ)	108
СИСТЕМНО-ДЕЯТЕЛЬНОСТНЫЙ ПОДХОД В ОБУЧЕНИИ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ Мерзликина Г.Ю. (Губкин, Россия).....	110
ЕФЕКТИВНІ МЕТОДИ РОБОТИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ІНТЕРЕСУ УЧНІВ ДО ПРЕДМЕТУ Мицай В.В. (Дергачі).....	111
ПІДВИЩЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ ЗА ДОПОМОГОЮ МЕДІЙНИХ ЗАСОБІВ Морозова І.І. (Харків).....	112
ЭКОЛОГИЧЕСКИЙ ПРИНЦИП В ПРЕПОДАВАНИИ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА КАК ИНОСТРАННОГО Морозова Е.И. (Харьков).....	113
INTERCULTURAL LEARNING AS PART OF TEACHING A FOREIGN LANGUAGE Naidina Ye.S., Verych K.O. (Kharkiv)	113
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ ОПЫТ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЯ УЧЕБНО ПОЗНАВАТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ УЧАЩИХСЯ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ	

Немчонок С.Л. (Харьков) Е. Саппа (США).....	116
УЧЕБНАЯ АВТОНОМИЯ – ОБЯЗАТЕЛЬНАЯ СОСТАВЛЯЮЩАЯ ПРИ ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ НА НЕЯЗЫКОВЫХ ФАКУЛЬТЕТАХ	
Никитина Л.Д., Чернышова Н.В. (Харьков).....	117
НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ МЕДІАОСВІТИ В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИХ ЗАКЛАДАХ	
Овсяннікова Л.Є. (Харків).....	119
ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ В ПРАКТИЦІ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	
Овчаренко І.В. (сmt Сахновщина Харківської обл.)	120
ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВОЇ РОБОТИ ШКОЛЯРІВ У МЕЖАХ МАН	
Оніщенко Н.А., канд. філол. наук (Харків).....	121
STORYTELLING IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING	
Pavlova L., Sergeyeva O. (Kharkiv).....	123
ПЕЧАТНАЯ ИЛИ ЭЛЕКТРОННАЯ КНИГА?	
Пасынок В.Г. (Харьков).....	125
ОВОЛОДІННЯ УЧНЯМИ СТРАТЕГІЯМИ ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ДО ЗНО	
Петренко Я.С. (Харківська область)	127
ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ ДИСТАНЦІЙНОГО КУРСУ	
Пешкова О.Г. (Харків).....	128
МОДЕРНІЗАЦІЯ СУЧАСНОГО УРОКУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ШЛЯХОМ ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	
Платоненко О.С.(м. Дергачі)	129
МОНИТОРИНГ ВНЕАУДИТОРНОЙ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ В КОМПЬЮТЕРНОЙ ОБУЧАЮЩЕЙ СРЕДЕ	
Попова Н.В. (Санкт-Петербург)	130
СОВРЕМЕННЫЙ ПОДХОД К ПРЕПОДАВАНИЮ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА	
Потряшкина Я.С. (Харьков).....	132
ПІДВИЩЕННЯ ФУНКЦІЇ МОТИВАЦІЇ НАВЧАННЯ В УЧНІВ НА УРОКАХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	
Прищенко Н.В. (Дергачі)	133
СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ В МЕТОДИКЕ ПРЕПОДАВАНИЯ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА	
Прокопенко (Еременко) А.А., Савченко Н.Н. (Харьков).....	133

НАВЧАННЯ АУДІОВАННЮ, ЧИТАННЮ ТА ПИСЬМУ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНТЕРНЕТУ Прокопенко Т.В. (Мерефа)	135
МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ И МЕТОДИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ РАЗГРАНИЧЕНИЯ ПРИЛАГАТЕЛЬНЫХ ОБЩЕЙ ОЦЕНКИ В АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКЕ С ПОЗИЦИЙ ФУНКЦИОНАЛЬНО-ДЕЯТЕЛЬНОСТНОГО ПОДХОДА Прохорова О. Н., Чекулай И. В. (Белгород).....	136
ПРИЕМЫ РАБОТЫ С КИНОПРОИЗВЕДЕНИЯМИ В РАМКАХ АСПЕКТА “ИНТЕРПРЕТАЦИЯ ТЕКСТА” Пшеничных А. Н., канд. филол. наук (Харьков)	137
ОСНОВНІ ДИДАКТИЧНІ ПРИНЦИПИ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ, ЯКІ ВИВЧАЮТЬ АНГЛІЙСЬКУ ЯК ДРУГУ ІНОЗЕМНУ МОВУ Рашевська Т.М. (Харків)	139
ПОДОЛАННЯ ТРУДНОЩІВ У ЗАПАМ'ЯТОВУВАННІ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИКИ Рубцова М.А. (Харків).....	140
МОТИВАЦІЯ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ Рубцов І.В. (м. Харків)	141
ПОВЫШЕНИЕ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ ВЛАДЕНИЯ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКОМ УЧАЩИХСЯ НА ЗАНЯТИЯХ ПО УСТНОЙ ПРАКТИКЕ Рыбакова Е.В. (Харьков).....	143
АДАПТУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ЗАСВОЄННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У РАМКАХ ЗАГАЛЬНОЇ МОДЕЛІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ Рябих М.В. (Харків).....	144
ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК НАВЧАЛЬНОЇ ПРАЦЕЛЮБНОСТІ ТА ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ОСОБИСТОСТІ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ Сачава К.Д. (Харків).....	145
РОЛЬ ПРЕПОДАВАТЕЛЯ В ПРОЦЕСЕ РЕАЛІЗАЦІЇ ЛИЧНОСТНО- ОРИЄНТОВАНОГО ПОДХОДА ПРИ ОБУЧЕННІ ІНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ Сердюк В. Н., Беляева О. Ю., Боровая Т. А. (Харьков).....	146
TEACHING LISTENING Synelnykova V.V. (Kharkiv).....	147
ФОРМУВАННЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ДОМАШНЬОГО ЧИТАННЯ Скрипник І.Ю. (Харків).....	148
ПРОЕКТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ШКОЛЯРІВ Сотникова С.І., канд. філол. наук (Харків)	150

ИНТЕГРИРОВАННЫЙ УРОК СРЕДСТВО РЕАЛИЗАЦИИ ДЕЯТЕЛЬНОСТНОГО ПОДХОДА В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ПРОЦЕССЕ Станкевич М.И. (Губкин, Россия)	151
TEACHING FOREIGN LANGUAGES TO PEOPLE OF DIFFERENT AGES Strikauskas I. (Peru)	152
РАЗВИТИЕ НАВЫКОВ АУДИРОВАНИЯ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ПОДКАСТОВ Тарасова О. В. (Харьков).....	153
ПЕДАГОГІЧНІ СТРАТЕГІЇ: КЛАСТЕР – ОДИН З МЕТОДІВ ІННОВАЦІЙНОГО НАВЧАННЯ Тимошенко О.І. (Харків)	154
TEACHING ENGLISH USING PUNS Tykhonova M. O. (Kharkiv)	155
NECESSITY FOR PROMOTING LEARNERS' CULTURAL LITERACY Tkalya I.A. (Kharkiv).....	157
ИНОСТРАННЫЙ ЯЗЫК В ВАЛЬДОРФСКОЙ ШКОЛЕ: ПРАКТИЧЕСКАЯ АНТРОПОСОФИЯ Устюжин И.Б. (Харьков)	158
РОЛЬ ПІСНІ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ Харченко В.В. (Богодухів)	159
LINGUISTIC ASPECTS OF CAUSATION IN LEGAL REASONING: A CASE OF LEXICAL CAUSATIVES Robert Khachatryan (Armenia).....	160
ЧТЕНИЕ КАК ВИД РАЗГОВОРНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ НА УРОКАХ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА В ШКОЛАХ НОВОГО ТИПА Хруслова Е.Н.(Харьков)	163
DEVELOPMENT OF EFFECTIVE TECHNICAL COMMUNICATION SKILLS Tsaryova S.O. (Kharkiv)	164
FORMATION OF FOREIGN COMPETENCE IN FUTURE ECOLOGISTS' PROFESSIONAL TRAINING Cherkashina N.I. (Kharkiv).....	166
ПОЛИМОДАЛЬНОЕ ПРЕДСТАВЛЕНИЕ ИНФОРМАЦИИ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ Черныш Т. В., Черныш И. В. (Харьков)	167
ПРОБЛЕМА НАВЧАННЯ СЛОВОТВОРУ У ФІНСЬКІЙ Червінко Є. О. (Харків)	168
РЕКОМЕНДАЦІЇ ІЗ ЗАПОБІГАННЯ ПОРУШЕННЯМ ПРИНЦИПІВ НАУКОВОЇ ТА АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ СТУДЕНТАМИ ВНЗ Чорновол-Ткаченко О.О. (Харків).....	170

РОЗВИТОК НАВИЧОК ГОВОРІННЯ ЯК ЗАСІБ КОМУНІКАТИВНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	
Чуб В.В. (Богодухівський район).....	171
ИНТЕРТЕКСТУАЛЬНОСТЬ И ИНТЕРДИСКУРСИВНОСТЬ КАК КАТЕГОРИИ УЧЕБНО-ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ДИСКУРСА ПРИ ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ	
Шамаева Ю.Ю. (Харьков).....	173
ПРОБЛЕМА РОЛИ И ОБЪЁМА ГРАММАТИКИ В КУРСЕ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ	
Шикалова О.В. (Амстердам, Голландия)	174
КОММУНИКАТИВНОЕ ЗНАЧЕНИЕ АУДИРОВАНИЯ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ	
Шпак О.В. (Харьков).....	175
ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ УМІНЬ НАВИЧОК ІНШОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ	
Щерба О. А. (с. Комсомольське).....	176
PRESENTATION AS A TECHNIQUE OF TEACHING PUBLIC SPEAKING SKILLS IN ENGLISH TO CHINESE STUDENTS	
Zeng Yue (Anhui, China)	178

ВИХОВНА ТА РОЗВИВАЮЧА ФУНКЦІЇ ГІПЕРТЕКСТОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Аласанія М.В. (Харків)

Поняття «гіпертекст» у сучасній науці трактується як науковий феномен системи подання інформації, яка створює семантичну мережу складної топології, що дозволяє організовувати текстову інформацію на різних рівнях узагальнення [1, с. 21]. У свою чергу гіпертекстову комунікацію ми розуміємо як інтеграцію взаємодії середовища існування гіпертексту і системи наукової, професійної комунікації в освітньому середовищі, що сприяє виробництву і відтворенню знань. Гіпертекстова середа комунікацій створює умови для активного утворення внутрішньо наукових, міждисциплінарних, міжрегіональних та міжнародних зв'язків в освітньому просторі, сприяючи зростанню його варіативності, інноваційності, підвищенню знанневого та виховного потенціалу.

Слід зазначити важливість процесу наступності у навчанні гіпертекстової комунікації. Гіпертекст інтенсифікує процес мислення, тому що при роботі з ним існує можливість на основі смислових зв'язків зіставити власне знання з об'єктивним знанням, власний світогляд – з моральними і культурними основами суспільства, порівняти власний досвід у певній сфері з досвідом інших людей, націй, професійних груп, відновити в пам'яті власний багаж освоєного/вивченого раніше. Можливість оволодіння матеріалом у гіпертекстовому середовищі з урахуванням безлічі взаємозв'язків, що існують між його елементами, робить присвоєння знань більш глибоким і ефективним [2, с. 44]. Іntenсифікація цього процесу з кожною сходинкою навчання і виховання дозволить до моменту працевлаштування випускника навчального закладу говорити не просто про сформованість відповідних знань, умінь і навичок, але й про їх компетенцію, що припускає подальший саморозвиток учня.

Підтримка молодих людей, що прагнуть до отримання фундаментальних знань в області гіпертекстової комунікації і одержують задоволення від спілкування з викладачем, можливо, на наш погляд, тільки в умовах забезпечення навчання між школою (коледжем) і вузом. І тут необхідне створення відповідних організаційно-педагогічних і психологічних умов, що дозволяють забезпечувати високий рівень навчання і виховання в гіпертекстовому середовищі.

Уміння існувати і орієнтуватися в гіпертекстовому середовищі комунікації формує необхідні сучасній людині якості:

- толерантність до чужої думки і культури, увагу до іншої точки зору, самостійність, почуття впевненості у своїх силах і в підтримці оточуючих;
- здатність до самореалізації, самооцінці, саморозвитку;
- навички самостійної діяльності та механізми її саморегуляції;
- моральне ставлення до суспільства, до праці, колективу, себе;
- прагнення до досягнення найкращих результатів, працьовитість, вміння співпереживати і надавати необхідну допомогу, консультацію іншим людям;
- вміння грамотно і на відповідному (науковому, етикетному, професійному, освітньому) рівні спілкуватися з іншими людьми.

Підкреслимо, що не будь-яке знання несе в собі виховний потенціал. Цілісна включеність в освітній процес можлива лише при емоційній реакції

суб'єкта навчання. Осягнення учнями основ гіпертекстової комунікації має йти через осягнення самого себе, власної унікальності та унікальності людини взагалі. В іншому випадку є небезпека скоочування до техно-критичного мислення, для якого не існує абсолютних категорій моральності, совісті, людського переживання і гідності.

Вирішення вище згаданих проблем можливо в ході розвитку творчого потенціалу особистості за рахунок використання інноваційних технологій навчання в процесі освоєння гіпертекстової комунікацій – інформаційно-комп'ютерних технологій, методу проєктів, колективного, групового, модульного навчання. Представлені методи і технології навчання сприяють підвищенню інтересу студентів до вивчення іноземної мови та проблеми наукового гіпертексту. Вони дозволяють інтенсифікувати виховний вплив гіпертекстової комунікації: переводити процес комунікації між педагогом та учнем з рівня «ментор–учень» на рівень співпраці, в якому педагог виконує роль координатора, робити процес навчання і виховання більш плідним та ефективним, забезпечувати на заняттях активність і особистісне самовираження кожного учня.

Розвиваючі та виховні цілі, що зачіпають формування мислення і духовної сфери молодшої людини, мають довгостроковий характер. Тому педагог, навчаючи основам гіпертекстової комунікації, повинен чітко уявляти, які якості необхідно формувати в учнів при поданні ним певного блоку навчального матеріалу сьогодні, щоб завтра отримати очікуваний для всіх учасників освітнього процесу навчальний та виховний результат.

Література

1. Nelson T. Computer Lib / Dream Machines / T. Nelson // Rev. ed. Redmond (WA): Tempus, 1987. – P. 38. 2. Субботин М. М. Гипертекст: Новая форма письменной коммуникации / М. М. Субботин // Итоги науки и техники. Сер. Информатика. – Т. 18. – М.: ВИНТИ, 1994. – С. 158.

ICT IN THE CLASSROOM: HARNESSING THE POWER OF THE INTERNET Alieksieieva S.O. (Kharkiv)

Children are entering a world that is changing in all spheres: scientific and technological, political, economic, social, and cultural. Advances in information and communication technologies (ICT) facilitate advancement and improvement in education. ICTs enhance the quality of teaching and learning, the sharing of knowledge and information. The introduction of ICT into schools clearly changes the way education is conducted. It is not only possible to work with distance learning and achieve a closer collaboration between schools, ICT is also paving the way for a new pedagogical approach where students are expected to play a more active role than before. Using ICT as a tool in education students should be able to communicate, create presentations in PowerPoint, interact with others using technology.

Social media has become a reality of our modern existence as a species. Many students are distracted from their studies when they spend endless hours online connecting with their friends on Twitter or Facebook. However, this situation can be turned around through well thought out strategy. We can capitalise on the students' interest and engagement on these platforms to serve them with educational content. In

this sense, a good opportunity is a program of the European Union eTwinning that was started in 2005 with a purpose of developing school partnerships in Europe. Teachers and students that have been registered on eTwinning platform can link with other European schools and implement joint projects. The key component of learning is usage of Information and Communication Technologies (ICT). Ukraine joined this programme in 2013 as part of EU's Eastern Partnership programme. In the first year, only 78 schools from various regions of Ukraine (including Kharkiv Gimnasia № 82) were involved. For that purpose, a special eTwinning Plus on-line portal was created, that also has Georgia, Moldova, Azerbaijan, Armenia and Tunisia as members.

The launch of 'eTwinning Plus' will enable these countries to join a massive virtual classroom in which pupils and teachers can learn more about their counterparts and take part in interactive projects focused on English language learning or other school subjects. It is also an opportunity for youngsters to discover different cultures and traditions as well as to find out what they have in common. The eTwinning action promotes school collaboration in Europe through the use of Information and Communication Technologies (ICT) by providing support, tools and services for schools and offers a platform for staff (teachers, head teachers, librarians, etc.), working in a school in one of the European countries involved, to communicate, collaborate, develop projects, share and, in short, feel and be part of the most exciting learning community in Europe.

Finally, it is imperative for our schools to link up with other schools in other countries that are successful in harnessing the new technology in education and training. Learning from the experiences of others who are advanced in technological application provides resources for skills and knowledge acquisition necessary for the advancement of education in Ukraine in the 21st century.

References

1. Hawkins Robert J. Ten Lessons for ICT and Education in the Developing World / Hawkins Robert J. – New York: In World Bank Development Indicators, World Bank, 1998. – P. 38-43.
2. Harnessing Information Technology for (Geo) Management and Decision-making [Electronic Resource]. – Quambao Rowena, Bassi Hung, Tran, Yasuoka, Yoshifumi, 2000. – Mode of access: URL: www.gisdevelopment.net/aars/acrs/2000/ts7/gdi005.shtm
3. Princeton Survey Research Associates [Electronic Resource]: Prepared by Princeton Survey Research Associates for Cisco Systems, Inc., 2001. – Mode of access: URL: www.cisco.com/noble. – “Education, Innovation & The Internet: Noble Laureates Look To The Future

РОЛЬ АУДІЮВАННЯ ЩОДО СТИМУЛЮВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ БАЗОВОЇ ШКОЛИ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ З ПОЗИЦІЇ КОМУНІКАТИВНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ

Андрієнко Н.М., Троян С.В. (Харківська область)

Як українські, так і зарубіжні методисти та лінгвісти вважають необхідною таку організацію навчального процесу, при якому навчання англійської мови органічно пов'язано з вирішенням проблем міжнаціональної, міжкультурної комунікації. Щоб уникнути при природній комунікації з носіями мови

непорозуміння, треба знати норми мовленнєвої поведінки, включаючи невербальну поведінку. У зв'язку з цим особливого значення набуває лінгвокраїнознавство, метою якого є ознайомлення учнів з культурою та традиціями країни через мову і в процесі її вивчення. Досягнення культурологічної компетенції – мотивація для вивчення іноземної мови [2, с. 6].

Використання комунікативно орієнтованого підходу урахує комунікативні призначення мовних одиниць, їх співвідношення з діяльністю та соціальним статусом людини, при цьому комунікативна діяльність є предметом розвитку у процесі навчання іноземної мови. У відповідних підручниках, які використовуються у загальноосвітніх закладах України, зокрема під редакцією Оксани Карп'юк, є вправи, які відповідають такій спрямованості процесу навчання і сприяють переходу від контрольованого мовлення до дискусії з різних сфер спілкування школярів. Обмін думками з певних питань у межах сфер і, визначених програмою, дає можливість повніше зрозуміти конкретну тему, удосконалити процес спілкування у розрізі відповідної тематики. Створення різноманітних ситуацій спілкування сприяє комунікативному підходу та творчій орієнтації навчання, створює ситуацію успіху школяра. Тільки творчі завдання дають можливість використовувати іноземну мову як засіб комунікації [1, с. 6].

Слід зазначити, що раціональне поповнення країнознавчих знань учнів у значній мірі залежить від вміння учителя оцінити об'єм їх знань на початку навчання і, виходячи з цього, відбирати для занять, якщо це потрібно, додаткові до підручника тексти, які відповідають рівню вмінь та навичок школярів і сприяють їх подальшому формуванню, а також використовувати усі можливості з підвищення ефективності проведення аудіювання на уроках іноземної мови [3, с. 15].

Аксіомою сучасної методики викладання іноземної мови є використання автентичного матеріалу для формування комунікативної компетенції, у тому числі і мовленнєвої компетенції в аудіюванні. Саме це є актуальним власне для базової освіти. Отже, з позиції комунікативно орієнтованого навчання аудіо текст має стимулювати мовленнєво-мисленнєву діяльність учнів базової школи: його зміст повинен розкривати певні аспекти і надавати інформацію, необхідну для вирішення проблеми. Після текстові завдання мають зумовлювати дослідницькі дії учнів, в яких формується їх готовність до мовленнєво-мисленнєвої діяльності. Не виникає сумніву, що аудіювання і говоріння – це дві сторони усного мовлення. Без аудіювання не може бути нормативного говоріння. Разом з тим аудіювання як вид мовленнєвої діяльності є й відносно автономним. Практика показує, що вміння учнів в аудіюванні значною мірою залежать від різних опор та допоміжних засобів, які використовує вчитель, привчаючи до слухання, виховуючи культуру сприймання на слух.

Для удосконалення процесу навчання аудіюванню є всі передумови: техніка в сучасний час розвивається високими темпами, і у педагогів з'являється усе більше можливостей використовувати різні види технічних засобів навчання.

Література

1. Гапонова С.В. Розвиток особистості старшокласників у процесі навчання аудіювання іноземною мовою / С.В.Гапонова // Іноземні мови . – 2002. – №2. – С. 5-7.
2. Коваленко О.І. Формування компетентнісного підходу до вивчення

іноземних мов / О.І.Коваленко // English language and culture . – 2008. – №27-28. – С.5-9. 3. Кржемінська Н.В. Використання автентичних текстів з метою розвитку вміння аудіювання в учнів старших класів / Н.В.Кржемінська // Англійська мова та література. – 2004. – №1. – С.14-16.

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ ВНЗ

Авдеєнко І.М., Скриль О.І. (Харків)

Відповідно до програмних вимог студенти ВНЗ повинні володіти іншомовною комунікативною компетенцією в усній і писемній формах. Зрозуміло, що формування і розвиток адекватних умінь потребує значних зусиль з боку викладачів в плані як оновлення своїх технологій навчання, так і в плані переосмислення ролі викладача іноземної мови як носія міжкультурних контактів.

Варто виділити чотири головні структурні складові змісту навчання іноземної мови: 1) позамовний компонент, елементами якого можуть виступати сфери діяльності, теми, в яких передається предметний зміст спілкування; 2) мовний та мовленнєвий компонент, який традиційно складається з мовного (фонетичного, лексичного і граматичного) та мовленнєвого (зразки мовлення на рівні фрази, тексту; вільні та стійкі словосполучення) матеріалу; 3) соціокультурний компонент, зміст якого складається із системи країнознавчих та лінгвокраїнознавчих знань, навичок і вмінь вербальної та невербальної поведінки носіїв мови; 4) психологічний компонент, який полягає у формуванні навичок та вмінь використання мови з метою спілкування.

Соціальний смисл спілкування полягає в тому, що воно виступає засобом передачі форм культури та суспільного досвіду, тобто певного предметного змісту. У ході спілкування передача цього змісту здійснюється комунікантами в певній сфері діяльності і реалізується в конкретних комунікативних ситуаціях. Способом організації предметного змісту спілкування у студентів слід обирати проблему, яка характеризує їх як мотивуючий чинник спілкування. Конкретизація предметного змісту спілкування та забезпечення його мотиваційної фази, здійснюється за допомогою комунікативних намірів, які також повинні знайти своє місце у структурі позамовного компонента змісту навчання.

В ролі об'єкта навчання іноземної мови виступає мовленнєва дія, яка визначається як процес взаємодії таких компонентів: учасники спілкування, комунікативні наміри, предметний зміст, паралінгвістичні засоби. Однак мовленнєві дії можливі лише тоді, коли володіння мовним та мовленнєвим матеріалом доведено до рівня навичок та вмінь. Отже, підтверджується необхідність включення до змісту навчання психологічного компонента. Якщо говорити про психологічні особливості студентів, що впливають на засвоєння ними іноземної мови, то варто виділити наступні:

- Особистість студента спрямована на майбутню професійну діяльність. Це сприяє розвитку професійних інтересів, прагненню до засвоєння інформації про об'єкт їх підвищеного інтересу. Тому виникає необхідність у виділенні, в межах позамовного компонента, окремої сфери спілкування, в якій предметний зміст

спілкування адекватно відображав би професійний напрямок розвитку особистості студента.

- У студента спостерігається синтез відносно високої абстрактно-логічної форми мислення та висхідної тенденції до регуляції власної та чужої поведінки. Такий синтез детермінує появу в аналітичній діяльності студента критичних рис, причинного пояснення явищ, прагнення до обговорення проблем, які їх хвилюють.

- Мислення студентів характеризується високим рівнем узагальнення, абстрагування, їх пам'ять та увага спеціалізуються у відповідності до спрямованості особистості. Мають місце суттєві зміни в комунікативному розвитку студентів. Все це передбачає, з одного боку, необхідність у відповідному мовленнєвому матеріалі, оскільки ускладнюється мовлення студентів, актуалізуються функції регуляції та узагальнення.

Отже, окреслені особливості розвитку особистості, інтелекту та діяльності студентів визначатимуть специфіку позамовного, психологічного та мовного і мовленнєвого компонентів змісту навчання іноземної мови.

THE DEVELOPMENT OF CLOSE READING SKILLS IN ELEMENTARY CLASSROOM

Baker M. G. (Branson, MO, the USA), Kholmogortseva I. S. (Kharkiv, Ukraine)

Close reading is the instructional practice of having students critically examine a text, especially through multiple readings, whereas the overarching goal of close reading is to cause students to engage in critical thinking with a text. The usefulness of this particular ability can be explained with the fact that this practice encourages students to:

- identify their purpose for reading,
- determine the author's purpose for writing the piece,
- develop scheme,
- understand systems of thought in the disciplines [2].

Even emergent readers understand that different pieces of text are used for different purposes. They see a gentle reader consulting the table of contents looking for their favorite piece. A scientist consults introductory part of the article elucidating if it is appropriate for his/ her research work. In each case, the reading demand is shaped by the reader's purpose. Understanding one's purpose for reading is a metacognitive process that supports a reader's comprehension of text [1, p. 613]. Students apply their sense of purpose for reading in order to locate information. Reading for pleasure activates a student's expectations about how they will evaluate the text. On the other hand, if their purpose is to seek technical information, they are going to judge that reading in a completely different way. Understanding one's purpose for reading allows the learner to judge the appropriateness. Teachers can build students' understanding of purposes for reading by establishing it clearly for them.

We should admit that the purpose is a two-sided way – on the one hand, there is a reader's purpose (*Why am I reading this? What do I want to get out of this text?*), on the other hand, there is the author's purpose (*What does the writer want me to know? Why*

has this been written, and for whom?). A reader who can ascertain the author's purpose is able to begin analyzing the text. An author's purpose typically addresses one or more of these: 1) to entertain; 2) to persuade and 3) to inform.

Developing a scheme is at the core of teaching and learning, especially in reading comprehension. The deeper one's schema, or organized pattern or structure of knowledge about a topic, the easier it is to comprehend a text about the subject. When the information in a text is dense, and when the reader has gaps in the schema, the information isn't fully understood immediately. You have to pause to figure out how this new information relates to previously understood concepts. In other words, you are actively constructing a mental model. A chief way you accomplish this is by rereading. You slow down your pace, review a previous passage, and look back to the text in order to find information. Text-dependent questions are used in reading instruction to promote the habit of rereading text in order to build a scheme.

A final element of analytical reading is in understanding that each discipline has unique characteristics, especially in its systems of thought, that inform the texts of the discipline. For example, narrative structures, primarily fictional, dominate English language arts content. On the other hand, scientific texts use an explanatory text structure that contains a high number of technical vocabulary words. Moreover, these texts assume a tremendous level of background knowledge in order to understand new information.

There are several considerations useful in engaging students in a close reading. First, select short, worthy passages. Because close readings can be time-consuming, it is often best to select shorter pieces of text for instruction. If the selection is too long, students will not have time to reread and respond to questions that guide their thinking and they will not have opportunities to interact with others about the content. Second, close-reading lessons should be designed so that students could reread the text. Rereading to develop the depth of understanding is one of the key features of a close reading. Anyone who has ever read a text for the second or third time knows that understanding is improved when you know the basic outline of the text. One of the ways to ensure that students reread the text is to establish different purposes for each reading and to teach students to look for evidence for their responses to text-dependent questions. Third, students should learn to "read with a pencil." They don't literally have to use a pencil, but they do need to learn to annotate or make notes as they read. They must become detectives while reading, learning to look for clues as they uncover the structure and meaning of a text. Fourth, students should learn to note the parts that were confusing. This is helpful for several reasons, including the metacognitive awareness that comes from recognizing when the meaning is lost. Finally, as part of close reading, students should interact with their peers and the teacher in discussions about the text. In these discussions, students should practice their skills in argumentation, making claims, offering counterclaims, providing evidence, and agreeing and disagreeing. Interacting with others to determine the meaning of the text is an important aspect of close readings.

References

1. Paris, S. G., Wasik, B. A., & Turner, J. C. (1991). *The Development of Strategic Readers* / S. G. Paris, B. A. Wasik, J. C. Turner // *Handbook of Reading Research* / R. Barr, M. L. Kamil, P. Mosenthal, & P. D. Pearson (Eds.). – White Plains, NY:

Longman, 1991. – P. 609-640. 2. Paul R. The thinker's guide to how to read a paragraph: The art of close reading / R. Paul, & L. Elder. – Dillon Beach, CA, 2008, [electronic resource]. – Access mode: www.criticalthinking.org/files/How%20to%20Read%208.11.08.pdf

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ПЕРЕКЛАДУ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ

Баранік К.П. (Харків)

Особливої уваги в наш час набуває необхідність володіння китайською мовою. Програмою навчання студентів факультету іноземних мов передбачається ґрунтовне вивчення китайської мови. Мовна підготовка полягає не лише у теоретичному, а й у практичному опануванні ними мовою з метою застосування в різних сферах діяльності. Для досягнення цієї мети необхідно дотримуватись обов'язкових умов, однією з яких є інтенсивна мовленнєва діяльність під час академічних занять та самостійної роботи.

Оскільки практичному оволодінню китайською мовою сприяє **метод двобічного перекладу** з використанням під час заняття адаптованих китайських текстів, викладач розподіляє студентів на три групи, одна з яких читає текст мовою оригіналу, друга – перекладає рідною мовою, а третя – трансформує речення, коригуючи та доповнюючи його. При застосуванні такого методу студенти за відносно малий проміжок часу опановують всі три види роботи з текстом (**сін, да, і**) [1; 3]. Навіть у разі використання казок та оповідань (наприклад, на молодших курсах навчання) студенти запам'ятовують велику кількість мовних (граматичних, лексичних, стилістичних, художніх) стереотипів.

З початку навчання необхідно застосовувати монологічне та діалогічне мовлення. Студентам пропонується по черзі ставити запитання до прочитаного тексту і відповідати на них, а потім переказувати цей текст китайською мовою. Викладачам ТПП бажано привчати студентів до сприйняття китайської мови з аудіозаписів. Приблизно 60% матеріалу, що застосовується у різних китайських методиках для перевірки знань, побудовані на вправах, пов'язаних із сприйняттям тексту з голосу, адже це є найдієвішим та найскладнішим етапом, під час якого набуваються знання та перекладацькі навички. Під час такої практики студенти навчаються сприймати різний спосіб мовлення, вимову, зміну гучності звучання, швидкість мовлення співрозмовника. Викладач повинен розвинути у студентів навичку самостійного, синтетичного, аудиторного читання та перекладання, використовуючи вищезгадані методики навчання студентів іншомовній компетенції [1; 2]. Але не слід вимагати від них звернення до оригінальних текстів на початкових етапах навчання. Адже велика кількість незнайомих слів та виразів потребує багаторазового звернення до словника, а це, в свою чергу, може демотивувати студентів. Тому доцільним вважається використання найлегших текстів з поступовим їх ускладненням, роблячи наголос на правильному і швидкому читанні, перекладі без їх попереднього перегляду, що є однією з форм послідовного перекладу.

Отже, можна зробити висновок, що всі **методичні прийоми** при викладанні теорії та практики перекладу китайської мови спрямовані на навчання студентів

усному та письмовому перекладу, розуміння думки співбесідника та чітку передачу інформації. Також, під час перекладу текстів майбутнім перекладачам необхідно не лише відпрацьовувати лексико-граматичні, стилістичні моделі та художні засоби, а й розширювати та поглиблювати знання з історії, літератури, культури, політики, економіки країни, мова якої вивчається.

Література

1. Верещагин Е.М. Язык и культура: Лингвострановедение в преподавании русского языка как иностранного: [метод. руководство] / Е.М. Верещагин, В.Г. Костомаров. – [4-е изд., перераб. и доп.]. – М.:Русский язык, 1990. – 246 с. 2. Виноградов В.С. Перевод: общие и лексические вопросы: [учеб. пособие] / В.С. Виноградов. – [2-е изд., перераб.]. –М.: КДУ, 2004. – 240с. 3. Миньяр-Белоручев Р.К. Общая теория перевода и устный перевод / Р.К. Миньяр-Белоручев. – М.: Воениздат,1980. – 237с.

ОПТИМІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ ЗАСОБАМИ ІНТЕНСИВНИХ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Байбекова Л. О. (Харків)

На сучасному етапі Україна наполегливо бажає наблизитися до Європейських стандартів. Стратегією подальшої діяльності є активний перехід на сучасні європейські методи роботи.

Удосконалення освіти у зв'язку з євроінтеграцією постає як модернізація, рух уперед, як розробка й реалізація нових цілей, завдань, пріоритетів та стратегій розвитку освіти. Проте, проаналізувавши особливості розвитку окремих процесів в освіті нашої держави, можна стверджувати, що нині професійна освіта України зазнала соціально-політичних й економічних змін, але, разом з тим, в освіті не спостерігається орієнтації на особистісно-професійний розвиток майбутніх учителів, що характеризує освіту найбільш розвинених країн світу. Наша освітня система має авторитарний характер, в ній замало раціоналізму й активності. Натомість у навчанні на перше місце висувається пізнання й воно часто трактується як уміння запам'ятовувати матеріал, а не як засіб відкриття нового. Такий стиль роботи майбутні вчителі згодом використовують під час навчально-виховного процесу. Звідси й походить тенденція до надання учням щоразу більшої за обсягом інформації, що породжує ілюзію діяльності як учителя, так і учня.

На сьогоднішній день, проблема євроінтеграції освіти є дуже актуальною оскільки саме вона визначає майбутнє України.

Як вважає Віктор Євдокимов [1], методична модель, що спрямована на відтворення знань в умовах євроінтеграції є малоприматною, бо у нових умовах вчителі не віднаходять підтримки в організаційній моделі, що віддає перевагу масовим формам навчально-виховної діяльності. Саме модернізація педагогічної освіти розглядається Євдокимовим як чинник, що планомірно оптимізує процес професійної підготовки вчителя нової доби.

Сучасний учитель повинен знати як теоретичні інноваційні підходи до системи навчання, так і практичні технології, які можна застосувати в

навчальному процесі. Науково-педагогічні дослідження, проведені в Національній Академії педагогічних наук України, свідчать, що навчання з допомогою традиційних технологій не дозволяє розвинути ключові, базові компетентності з конкретної навчальної дисципліни. Саме тому необхідно здійснити рішучу перебудову навчального процесу [1].

Обов'язковою умовою модернізації та оптимізації навчально-виховного процесу є цілеспрямоване та наполегливе оволодіння майбутніми вчителями інтенсивними інтерактивними технологіями навчання: рольовими, імітаційними іграми, тренінгами, технологіями критичного мислення, креативними техніками й багатьма іншими прийомами.

При застосуванні інтерактивних технологій під час навчально-виховного процесу, головною дієвою особою є студент. Спільними зусиллями групи аналізується певна ситуація й виробляється практичне рішення. Вибір кращого рішення в контексті поставленої проблеми відбувається через аналіз ситуації й оцінку напрацьованих альтернатив.

Отже, оскільки інтерактивні технології розвивають базові компетентності студента, формують необхідні для професії вчителя уміння і навички, створюють передумови для їх психологічної готовності впроваджувати в реальну практику освоєні технології, то ми вважаємо вирішенням проблем сучасної професійної освіти впровадження інтенсивних інтерактивних технологій у навчально-виховний процес.

Література

1. Прокопенко І. Ф. Сучасні педагогічні технології в підготовці вчителів : навч. Посібник / І. Ф. Прокопенко, В. І. Євдокимов. – Харків: Колегіум, 2008. – 344 с.

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Беляєва О.В.(Дергачі, Харківська область)

Потужний потік нової інформації, реклами, застосування комп'ютерних технологій на телебаченні, розповсюдження електронних іграшок і комп'ютерів – надають велику увагу вихованню дитини і її сприйняттю навколишнього світу. Істотно змінюється і характер її улюбленої практичної діяльності або гри, змінюються і її улюблені герої і захоплення. Раніше інформацію з будь-якої теми дитина могла отримати за різними каналами: підручник, довідкова література, лекція вчителя, конспект уроку. Але, сьогодні, з огляду на сучасні реалії, вчитель повинен вносити в навчальний процес нові методи подачі інформації. Виникає питання, навіщо це потрібно. Мозок дитини, налаштований на отримання знань у формі розважальних програм по телебаченню, набагато легше сприйме запропоновану на уроці інформацію за допомогою медіа засобів [1].

Вважаємо, що в роботі слід поєднувати традиційні методи навчання та сучасні інформаційні технології, у тому числі і комп'ютерні. Адже використання комп'ютера на уроці дозволяє зробити процес навчання мобільним, строго диференційованим та індивідуальним. Матеріально-технічна база гімназії надає можливість вчителю англійської мови вдало використовувати на своїх уроках інформаційно-комунікаційні технології.

У своїй практичній діяльності я найчастіше використовую презентації, створені за допомогою програми PowerPoint, зокрема такі їх види: презентації для викладу нового граматичного матеріалу та для повторювально-узагальнювальних уроків. Узагальнюючи деякий досвід складання і застосування презентацій на своїх уроках, я сформулювала деякі рекомендації: слайди презентації можна використовувати під час пояснення, закріплення або для створення проблемної ситуації на уроці; матеріал для презентації повинен відповідати принципам науковості, доступності, наочності; актуалізація знань частіше проходить у вигляді бесіди з учнями за допомогою невеликого відеоряду, фото або малюнків; презентація для пояснення нового матеріалу має бути логічно побудованою; слайди бажано не перевантажувати текстом, а краще розмістити короткі тези, дати, імена, терміни. Найбільш важливий матеріал, що вимагає обов'язкового засвоєння, краще виділити яскравіше, оригінальніше для включення асоціативної зорової пам'яті. У презентацію узагальнюючого уроку я включаю схеми, таблиці, діаграми. Використані раніше фрагменти слайдів презентації, я перегруповую з метою проведення порівняння або аналізу і представляю учням.

Вважаємо, що існують переваги уроків з використанням інформаційно-комунікаційних технологій над традиційними: дітям на таких уроках цікаво, вони отримують задоволення від роботи в комп'ютерному класі; сприйняття матеріалу учнями на таких уроках стає більш емоційним, а тому і більш ефективним; за допомогою комп'ютера легко проводити тестування, тому що учні не ображаються на оцінку, бо комп'ютер для них є об'єктивним; здійснюється робота зі структурованою і чіткою інформацією; інформацію можна представити у вигляді таблиць, схем, малюнків, алгоритмів тощо; є можливість для демонстрації великої кількості графічних ілюстрацій, які можна або відсканувати з книги, або завантажити з Інтернету.

Застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) стає все більш затребуваним у початкової школі, значна кількість учнів вже мають базові навички володіння комп'ютером. Цифрове середовище, в якому будуть жити діти, має привести до переосмислення методів і прийомів викладання в початковій школі.

Література

1. Пехота О. М. Освітні технології / О.М. Пехота. – К.: «А.С.К.», 2002. – 225 с.
2. Пометун О. Енциклопедія інтерактивного навчання / О. Пометун. – К.: 2007. – 144 с.

ХОЛІСТИЧНЕ НАВЧАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ ВЧИТЕЛЯ

Беляева Е. Ф., Зубкова Л. М. (Харків)

Сучасність ставить перед освітою нові вимоги, а це, у свою чергу, змушує освітян та науковців докорінним чином переглянути усталені уявлення про зміст та завдання освіти. Однією з визначальних тенденцій розвитку світової освітньої системи стає посилення гуманістичної спрямованості освіти. Орієнтація на кращі надбання європейської культури безперечно матиме значний вплив на

реформування системи освіти України, її удосконалення і підвищення рівня якості та здійснюватиметься за ідеями смисло-ціннісного буття людини.

У перспективі педагогічній науці, очевидно, доведеться шукати шляхи зближення та інтеграції різноманітних освітніх моделей, що є неодмінною і актуальною передумовою формування не лише єдиного європейського, а й світового освітнього простору [1].

Педагогіка, яка має офіційний характер і задовольняє систему, стає педагогікою «нормальною», типовою, стандартною, а будь-яка інша, не санкціонована згори, розцінюється як альтернативна. Альтернативні напрями стимулюють конкуренцію і покликані сприяти підвищенню якості традиційної педагогіки. Кожен із напрямів альтернативної педагогіки становить певну опозицію загальноприйнятим напрямам, містить власну систему критики, а у поєднанні з іншими створює певного роду альтернативну систему педагогічних ідей.

Холістична педагогіка (від англ. *holistic* – цілісний, цілий) – напрям альтернативної педагогіки, спрямований на глибинний всебічний розвиток особистості засобом комплексних впливів, як внутрішніх, так і зовнішніх (виникла на початку 70-х років ХХ століття) [2].

Термін «холізм» (від гр. *holos* – цілий, цілісний) є багатозначним і вживається для окреслення цілісного органічного підходу до явищ. Свої початки холізм бере у східній культурній традиції. Першими почали використовувати це поняття в біології на початку ХХ ст. Крім того, цей термін застосовують для позначення теорії розвитку, запровадженої Дж. Шмутцем. Згідно з ним, цілість не є сумою частин, а в процесі еволюції утворюються нові цілості.

Холістична педагогіка стосується глибинного всебічного розвитку особистості засобом комплексних впливів, як внутрішніх, так і зовнішніх.

Загальні положення холістичного напрямку навчання, на нашу думку, становлять підґрунтя у формуванні цілісної, життєво компетентної особистості майбутнього вчителя.

Література

1. Фомичева И. Г. Теоретико-методологические основания структуризации педагогического знания / И. Г. Фомичева // Педагогика. – 2001. – №9. – С.11- 19.
2. Forbes Scott H. Holistic Education: An Analysis of Its Ideas and Nature / H.Scott Forbes. – Solomon Press Book, 2003. – 157 p.

INTRINSICALLY MOTIVATED STUDENTS-PRACTICAL WAYS OF EFL TEACHING

Bevz N.V., Strelchenko D.V. (Kharkiv)

It is true that today teachers have much work to do with their students' motivational level. A student may arrive in class with a certain degree of motivation. But the teacher's behavior and teaching style, the structure of the course, the nature of the assignments and informal interactions with students all have a large effect on student motivation. We may have heard the utterance, "my students are so unmotivated!" and the good news is that there is a lot that we can do to change that. Here are some practical tasks to help you to rise your students' motivational level:

- Make it real

In order to foster intrinsic motivation, try to create learning activities that are based on topics that are relevant to your students' lives. Strategies include using local examples, teaching with events in the news, using pop culture technology (iPods, cell phones, YouTube videos) to teach, or connecting the subject with your students' culture, outside interests or social lives

- Provide choices

Students can have increased motivation when they feel some sense of autonomy in the learning process, and that motivation declines when students have no voice in the class structure. Giving your students options can be as simple as letting them pick their lab partners or select from alternate assignments, or as complex as "contract teaching" wherein students can determine their own grading scale, due dates and assignments.

- Balance the challenge

Students perform best when the level of difficulty is slightly above their current ability level. If the task is too easy, it promotes boredom and may communicate a message of low expectations or a sense that the teacher believes the student is not capable of working better. A task that is too difficult may be seen as unattainable, may undermine self-efficacy, and may create anxiety. Scaffolding is one instructional technique where the challenge level is gradually raised as students are capable of more complex tasks.

- Use peer models

Students can learn by watching a peer succeed at a task. In this context, a peer means someone who the student identifies with, not necessarily any other student. Peers may be drawn from groups as defined by gender, ethnicity, social circles, interests, achievement level, clothing, or age.

- Establish a sense of belonging

People have a fundamental need to feel connected or related to other people. In an academic environment, research shows that students who feel they 'belong' have a higher degree of intrinsic motivation and academic confidence. According to students, their sense of belonging is fostered by an instructor that demonstrates warmth and openness, encourages student participation, is enthusiastic, friendly and helpful, and is organized and prepared for class.

- Adopt a supportive style

A supportive teaching style that allows for student autonomy can foster increased student interest, enjoyment, engagement and performance. Supportive teacher behaviors include listening, giving hints and encouragement, being responsive to student questions and showing empathy for students.

In conclusion, educational psychology has identified two basic classifications of motivation - intrinsic and extrinsic. Intrinsic motivation arises from a desire to learn a topic due to its inherent interests, for self-fulfillment, enjoyment and to achieve a mastery of the subject. On the other hand, extrinsic motivation is motivation to perform and succeed for the sake of accomplishing a specific result or outcome. Students who are very grade-oriented are extrinsically motivated, whereas students who seem to truly embrace their work and take a genuine interest in it are intrinsically motivated.

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Безрук І. В. (Дергачі)

У сучасному суспільстві зростає роль інтернаціонального виховання, а найвищу цінність становить вільна, освічена, творча особистість, готова до міжособистісного і міжкультурного співробітництва. Предмет "іноземна мова" має більші можливості, ніж інші предмети шкільного циклу у цьому процесі. Зараз як ніколи необхідно, щоб люди володіли іноземними мовами.

Сьогодні перед учителем іноземної мови постає нелегке питання: як зробити, щоб урок був цікавим для учнів, щоб розкрив їх творчий потенціал особистості, поставив її в ситуацію самостійного пошуку, сприяв розширенню кругозору, забезпечив використання знань з інших предметів на практиці.

На сьогоднішній день, основним завданням сучасної школи є розвиток гармонійно цілісної особистості, де у центрі уваги – учень з його обдарованістю, здібностями, потенційними можливостями, а також створення інноваційного простору.

Розвиток системи освіти вимагає від педагогічної науки й практики вивчення і впровадження нових методів навчання і виховання дітей. Інновації в педагогіці пов'язані із загальними процесами у суспільстві, глобальними проблемами, інтеграцією знань і форм соціального буття. Нині створюється нова педагогіка, характерною ознакою якої є інноваційність - здатність до оновлення, відкритість новому.

У науковій думці тема співвіднесення традиційних та інноваційних підходів у викладанні іноземних мов актуалізувалася порівняно недавно. Сьогодні існує значна кількість відповідних публікацій, проте у більшості з них увага акцентується на інноваційних підходах, а традиційним зазвичай відводиться другорядне місце, або вони взагалі опускаються (Ю.С. Авсюкевич, С.У. Гончаренко, О.Є.Маслико, Р.В. Миленкова, С.О. Сисоєва, Т.Н. Фоміна та ін.

Розвиток та модернізації освіти у вищих навчальних закладах потребує проведення широкого кола наукових досліджень і розробок, пов'язаних із впровадженням в навчальний процес, а особливо у процес вивчення іноземних мов для професійного спілкування, новітніх технологій та сучасних підходів. Випускники ВНЗ повинні володіти іноземною мовою на достатньому для особистісного та професійного спілкування рівні, а для цього потрібно забезпечити ефективність навчання та покращити якість отриманих знань.

Важливою рисою розвитку сучасного освітнього процесу стало формування системи неперервної освіти, в якій можна виділити три аспекти. По-перше, процес становлення особистості в ході постійного навчання людини в освітніх закладах чи шляхом самонавчання, що забезпечує їй професійну підготовку відповідно до потреб людини і суспільства. По-друге, неперервну освіту можна розглядати з позицій освітнього процесу, викликаного потребами суспільства до рівня та якості освіченості людини. По-третє, її тлумачать як породження самих освітніх систем, що трансформуються в напрямку саморозвитку особистості шляхом впровадження новітніх освітніх технологій.

ТЕХНОЛОГІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА УРОЦІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПРИ ВИКОРИСТАННІ МУЛЬТИМЕДІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА

Бірюкова К.В. (Харків)

Тривалий час класно-урочна форма навчання була найбільш ефективною для масового передавання знань, умінь, навичок молодому поколінню. Зміни, що відбуваються в сучасному суспільстві, вимагають упровадження нових методів освіти, що враховують індивідуальний розвиток особистості, творчу ініціативу, навички самостійного руху в інформаційних полях. Акцент переноситься на формування в дітей здатності самостійно мислити, добувати й застосовувати знання, ретельно обдумувати свої рішення, чітко планувати дії для досягнення цілей, а також ефективно співпрацювати в різноманітних за складом і профілем групах. На сучасному етапі використання мультимедійного середовища й нових навчальних систем дозволяє створити принципово **новий формат навчального процесу**.

У сучасній освіті дуже важливими й актуальними стають питання про **методи, прийоми**, технології організації освітньої діяльності, спрямовані на застосування мультимедійного середовища та інтерактивної дошки.

Моя методика й технологія базується на таких компонентах: використання інтерактивної дошки; електронне комп'ютерне тестування; презентація уроку за допомогою програми «Power Point».

В інтерактивній дошці поєднуються проєкційні технології з сенсорним пристроєм, тому така дошка не просто відображає те, що відбувається на комп'ютері, а дає змогу управляти процесом презентації, вносити поправки, корективи, робити позначки й коментарі, зберігати матеріали уроку для подальшого використання й редагування, тобто перетворити процес навчання на інтерактивне дійство. Підключивши інтерактивну дошку до комп'ютера-сервера шкільної мережі, можна організувати роботу на уроці з іноземної мови, використовуючи можливості локальної мережі. Наприклад, електронне тестування на комп'ютерах, результати якого відбиваються на інтерактивній дошці, і за допомогою тактильного управління учитель може відмітити правильні та хибні відповіді, а учні мають можливість одномоментно їх скорегувати. Викладання за допомогою інтерактивної дошки має цілу низку **переваг**: матеріали до уроку готуються заздалегідь, що забезпечує хороший темп уроку і зберігає час на обговорення; можна створювати посилання з одного файлу на інший (наприклад, мультимедійні файли або інтернет-сторінки); крім того, до інтерактивної дошки можна підключити різне обладнання: цифровий фотоапарат, відеокамеру, колонки; матеріал можна структурувати за сторінками, що вимагає поетапного логічного підходу й полегшує планування; працюючи з інтерактивною дошкою, учитель завжди перебуває в центрі уваги, має можливість підтримувати постійний контакт із класом.

Таким чином, інтерактивна дошка дає змогу формувати комунікативні вміння й навички, створює умови для психологічного контакту учасників освітнього процесу; використовуючи таку дошку, ми можемо поєднувати

традиційні методи і прийоми роботи із звичайною дошкою з набором мультимедійних і інтерактивних можливостей.

Цілком очевидно, що мультимедійне середовище застосовується для посилення наочності, підключення одночасно декількох каналів представлення інформації, для доступнішого пояснення навчального матеріалу. У будь-який момент учитель може за допомогою гіперпосилань перейти до деталізації інформації, за допомогою анімації «оживити» матеріал, що вивчається, тощо.

Звичайно, обов'язковим елементом такого уроку є презентація. Слід пам'ятати, що мультимедійне середовище всього лише засіб демонстрації презентації, а не мета, про що багато хто забуває, надмірно захоплюючись спецефектами.

ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Болдирєв К.В. (Харків)

У сучасному науковому суспільстві дедалі все більше набувають актуальності та розвитку науки, що тісно пов'язані з психологією на теоретичних та практичних засадах. Так, зараз при наймі на роботу роботодавець не обмежується лише попитом на фахові знання, а й вимагає ще й психологічні навички, комунікативні вміння від майбутнього робітника. Не могла оминати ця тенденція й педагогічну сферу. Психологічна компетентність педагога, як невід'ємна складова його професіоналізму, передбачалась і раніше; але зараз, виходячи з безпосередньої практики та вже набутого досвіду вчителів шкіл, викладачів вищих навчальних закладів, дедалі все гостріше постає актуальність підвищення значимості та рівню психологічних вмінь педагога, коли певні педагогічні задачі потребують поєднання як фахової так і психологічної компетентності викладача. У викладачів іноземної мови таким поєднанням може бути психолінгвістична компетентність. Її структура, проблема розвитку та формування розглядаються детально у цих статтях. Питанню вивчення психолінгвістики як науки, та психо-мовленневих навичок педагога приділяли увагу такі вчені, як Рогов Е. І., Казаннікова О.В. та інші.

Сама наука психолінгвістики є досить молодого та представляє собою розгляд лінгвістичних вмінь людини у поєднанні із психологічними аспектами його діяльності. Психолінгвістика досліджує мову, не як окрему наукову одиницю, а як продукт діяльності особистості. Багато дослідників пишуть про необхідність комплексного підходу до дослідження закономірностей функціонування мовного механізму людини. Глобалізація світових культурних процесів, масові міграції та розширення ареалів регулярного взаємопроникнення різних мов і культур, поява світових комп'ютерних мереж – ці фактори надали особливої переваги дослідженням процесів і механізмів оволодіння чужою мовою. Всі перераховані моменти істотно розширили уявлення про області знання, дослідницькі інтереси яких перетинаються з психолінгвістикою. Дана наука активно розвивається і постійно розширює свої перспективи. Однак вивчення психолінгвістичної компетентності педагога, як єдиного цілого аспекту

його професіоналізму, досі не висвітлювалось у науково-педагогічному світі у належній мірі.

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Борзенко О.П. (Харків)

Глобалізація та розвиток інформаційно-комунікаційних технологій в суспільстві ставлять нові завдання перед викладачами вищої школи. Все більшого значення набуває використання новітніх технологій та Інтернету у викладанні іноземної мови. Таке використання новітніх технологій в навчанні означає пошук матеріалів для опрацювання, виконання інтерактивних вправ, використання електронної пошти для зв'язку між викладачем і студентами.

У сучасних умовах Інтернет як інструмент інтерактивних навчальних технологій може використовуватися не лише як засіб доставки навчального матеріалу, що пропонується навчальним закладом своїм слухачам, а й як практично безмежне джерело різноманітної інформації, яка може бути ефективно використана з навчальною метою. Інтернет – ресурс включає такі характеристики, як форум, зберігання документів, розміщення Веб - сторінок, які опрацьовують студенти, розміщення завдань тощо. Тому як викладачі, так і студенти повинні мати високу мотивацію для того, щоб використовувати Інтернет - ресурси в процесі викладання та навчання [1].

Інформаційні технології виникли як результат впливу науково-технічного прогресу на сферу освіти. Застосування нових засобів та підходів у навчанні іноземних мов мають позитивні аспекти. Так, наприклад, аудіовізуальні засоби розвивають слухову пам'ять і уяву, не шкодять зорові, сприяють розвитку зорової пам'яті, економії навчального часу, унаочнюють навчальний процес, відрізняються компактністю від паперових носіїв. Також якісністю комунікаційних технологій можна вважати інтерактивність, актуальність, забезпечення швидкого і конструктивного оновлення навчальної інформації, можливість негайного отримання результату контролю знань, цілісне сприйняття, зацікавленість студентами поданим матеріалам на заняттях, урізноманітнення навчального процесу [2].

Треба зазначити, що виникнення нових методик викладання і навчання іноземних мов вимагатиме від викладача додаткової відповідальності та оволодіння спектром нових навичок, тобто постійно вдосконалювати навчальний матеріал, який міг би зацікавити студента, привернути його увагу і дати необхідний обсяг знань у зв'язку з швидким оновленням інформації. Тому він має виконувати більш складне завдання – інтерпретувати знання, створювати атмосферу активного інтелектуального спілкування, допомагати кожному студенту формувати свої наукові інтереси відповідно здібностей і талантів, тобто бути для студентів своєрідним наставником [3].

Треба зазначити, що потенціал новітніх засобів та підходів навчання іноземних мов далеко не вичерпаний. Поява нової й удосконаленої техніки дає змогу студенту отримати негайний доступ до будь-якої інформації, користуватися послугами викладачів і консультантів і навіть брати участь у роботі дискусійних

груп. Використовуючи комунікативні можливості Інтернету, студенти беруть участь в on-line дискусіях за вибором, ставлячи свої питання і відповідаючи на питання інших представників дискусійної групи. Таким чином вони занурюються в середовище реальної мови з особливостями її розмовного стилю, ідіомами, сленгами тощо.

Загалом, використання сучасних новітніх інтерактивних технологій розширює можливості та підходи до навчання іноземних мов, розширює діапазони методик викладання, сприяє зміні філософії освіти взагалі.

Література

1. Литвин А. Використання технологій мультимедіа у професійній підготовці. // Педагогіка і психологія професійної освіти –2005. – №2. – С. 7– 22. 2. Никитюк С. Використання засобів навчання в системі заочної підготовки вчителів іноземних мов Великої Британії // «Рідна школа», 2006. – №10. – С. 72–74. 3. Розвиток педагогічної майстерності викладача в умовах неперервної освіти [Текст]: / [Н.В. Аболикіна, Л.О. Базиль, О.А. Гриценко та ін.] – Черкаси: ЧНУ, 2010. – 270 с.

ОБУЧЕНИЕ УСТНОЙ АНГЛОЯЗЫЧНОЙ РЕЧИ ПРИ ИЗУЧЕНИИ ТЕМЫ «СТЕРЕОТИПЫ» НА ЯЗЫКОВЫХ ФАКУЛЬТЕТАХ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ

Варенко Т.К., Шамамедова А.А. (Харьков)

Современная система обучения иностранному языку характеризуется тем, что практическое владение иностранным языком стало потребностью каждого образованного человека в связи с предъявляемыми к нему требованиями общества. Иностранный язык благотворно влияет на общий уровень культуры людей, способствует развитию коммуникации.

В настоящее время целью обучения иностранному языку и одновременно требованием, обеспечивающим успешность её воплощения в жизнь, является развитие способностей студентов использовать иностранный язык как способ общения в диалоге культур и цивилизаций современного мира. В этой связи актуальным является разработка комплекса упражнений для развития речевых навыков у студентов языковых факультетов ВУЗов, что и составляет **цель** нашего исследования.

В качестве материала были выбраны оригинальные англоязычные статьи и тексты по теме «Стереотипы», взятые из современных англоязычных печатных источников или официальных зарубежных сайтах, а также высказывания и цитаты известных деятелей, различные визуальные, аудио и видео материалы, размещенные на ресурсах Интернет, отобранные с учетом их релевантности для изучаемого материала.

Проблема обучения говорению как процессу продуктивному, т.е. требующему от учащихся построения высказывания, обусловленного ситуацией общения, по-прежнему остаётся в центре внимания учёных. Одно из основных требований к структуре комплекса упражнений с позиции общения состоит в том, что они должны обеспечивать не только действие, но и взаимодействие. Иными словами, компоненты ситуации должны моделировать условия общения для каждого участника коммуникации, а не только для её

инициатора, как это имеет место почти во многих заданиях ситуативного типа в программах и учебниках.

Говорению как цели обучения должна предшествовать работа над языковым и речевым материалом, следовательно, необходимо обеспечить достаточное количество разнообразных упражнений для тренировки студентами правильности фонетического, грамматического и лексического оформления высказываний, а также разработать творческие упражнения, включающие возможность креативного использования сформированных навыков при решении коммуникативных задач. Такие упражнения должны включать в себя освоение речевого действия (способности учащегося самостоятельно формулировать вопросы, просьбы, обращения, комментарии) и речевого взаимодействия (способности вести диалоги, полилоги, дискуссии, споры и пр.), т.е. формирование навыков монологического и диалогического высказывания.

Разработанный комплекс упражнений позволяет развивать у студентов все виды речевой деятельности: чтение, письмо, аудирование и говорение, а также формировать лексические навыки по заданной теме. Несмотря на то, что целью исследования является обучение говорению, структура комплекса включает:

- аутентичные тексты, содержащие активную лексику и позволяющие обучать чтению с восприятием и пониманием информации, овладением логикой построения высказывания;
- коммуникативно-познавательные упражнения с использованием аудио и видео материалов (для обучения смысловому восприятию устной речи), ведь аудирование и говорение, находясь в тесной взаимосвязи, способствуют развитию друг друга в процессе обучения;
- упражнения продуктивного характера (в ходе которых необходимо сочинить сказку, короткий рассказ и стихотворения с опорой на изобразительную наглядность и без), разнообразные по сложности, форме и содержанию, позволяют развивать навыки креативного письма.

Считаем, что формирование навыков устной англоязычной речи должно опираться на работу с аутентичным языковым и речевым материалом, при которой все виды речевой деятельности будут тесно взаимодействовать.

ПИТАННЯ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ТА УМІНЬ УЧНІВ У КОНТЕКСТІ ЕФЕКТИВНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Вітренко І.О. (Харків)

Контроль та оцінювання знань і умінь учнів є невід'ємною частиною процесу навчання іноземної мови. Очевидним є підвищення значимості цієї складової в умовах зміни традиційних методів контролю й оцінювання згідно з загальноєвропейськими стандартами в результаті впровадження в навчальний процес Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти [1, с. 53]. Дане питання потребує детального вивчення не лише для ефективного реалізації самого контролюючого аспекту через різні його функції, а саме: розвиваючу, оціночну, навчальну та функцію зворотного зв'язку, але й для здійснення повноцінного навчального процесу.

Одним з ефективних засобів організації контролю в навчанні іноземної мови є тестування, що за висловом В.О. Коккота «як термін означає у вузькому смислі використання і проведення тесту, і в широкому – як сукупність етапів планування, складання і випробовування тестів, обробки та інтерпретації результатів проведення тесту» [2, с. 273].

З одного боку, для успішного функціонування тестовому контролю повинні бути притаманні наступні якості, які виділяють науковці: цілеспрямованість (purposefulness); валідність (validity), яка показує що саме вимірює тест та з'ясовує рівень його якості; практичність (practicality); систематичність (systematic value) та надійність (reliability), як показник того, наскільки послідовними і глибокими є сформовані навички і уміння. Окрім того, тести повинні відповідати вимогам залежно від їхньої специфіки, тобто певному формату, як то: завдання на множинний, альтернативний та перехресний вибір (multiple choice, true/false and multiple matching), або клоуз – тест (close test) тощо.

З іншого боку, повноцінне здійснення тестового контролю залежить від прогнозування та усунення можливих недоліків при складанні тестів. Таким чином, група професійних укладачів тестів на чолі з Джеймсом Пурпурою (James Purpura) пропонують звертати увагу на ряд особливостей під час складання, наприклад, тестів на множинний вибір [3, р. 201], а саме: правильно розставляти акценти між швидкістю та точністю виконання тестів, між розумінням загального змісту та деталей, між кількістю дистракторів тощо.

Отже, для ефективного здійснення навчального процесу, слід брати до уваги важливість забезпечення виконання його контролюючої складової через врахування всіх вимог та рекомендацій, прогнозування труднощів та проведення апробації тестів.

Література

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Науковий редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С. Ю.Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с. 2. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах. Підручник. – 2-ге вид., випр. і перероб / Колектив авторів під керівництвом С.Ю.Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2002. – 328 с. 3. Purpura J. E. Strategy use and second language test performance: A structural equation modeling approach / J. E. Purpura . – Cambridge: Cambridge University Press, 1999. – 260 p.

РОЛЬ ИЗУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА В ПОВЫШЕНИИ КУЛЬТУРНОЙ ГРАМОТНОСТИ СТУДЕНТОВ

Волкова А.Г. (Харьков)

Обучение иностранному языку рассматривается нами как потенциал повышения культурной грамотности студентов. Заявленная тема является актуальной, так как в настоящее время наблюдается тенденция снижения уровня культурного развития общества. Естественно, это не может не беспокоить нас – преподавателей высшей школы. Работая постоянно со студентами в аудитории, мы имеем непосредственное представление об уровне их культурной подготовки.

Понятие культурной грамотности было выдвинуто в конце 1980-х годов американским культурологом Э. Хиршем, который создал словарь, включающий минимальное количество имен и понятий, необходимых человеку, чтобы адекватно воспринимать информацию, испытывая при этом комфорт в общении [1]. Говоря о сути понятия культурной грамотности, прежде всего мы имеем в виду владение определенным набором общих знаний – тем, что объединяет представителей той или иной культуры. Современное цивилизованное общение не обходится также без вовлеченности в мировой кросс-культурный контекст. Следовательно, задача преподавателей заключается в том, чтобы используемые учебные материалы знакомили студентов с сокровищницей общих знаний, расширяли знания о тех или иных фактах и событиях, способствовали развитию ассоциативного мышления.

Развитие общества приводит к тому, что культура выражается в новых формах, среди которых мы особо выделяем индустрию развлечений и потребления. Материалы культуры становятся товаром, ценность которого определяется не художественными достоинствами, а логикой товарного производства и обмена. Гигантскую роль в распространении самых разнообразных культурных материалов играют средства массовой коммуникации, способные преобразовывать то, что называют материалами культуры, в массовую культурную продукцию, подчиняясь при этом исключительно логике товарного обмена [2]. Исследователи давно говорят о подрывной деятельности популярной культуры, которая прежде всего рассчитана на усредненный массовый вкус. Стремительно распространяющиеся современные интернет-технологии обладают безграничным потенциалом оказывать как позитивное, так и негативное воздействие. Еще 30 лет тому назад выдающийся культуролог и специалист в области средств массовой информации Нейл Постман в своей книге «Развлекая себя до смерти» выражал обеспокоенность по поводу снижения умственного развития детей вследствие их чрезмерного пребывания в зоне телевизионного воздействия [3]. Средства массовой коммуникации страшны своей чувственно-гедонистической доминантой, когда все подчиняется главной цели – развлекать и доставлять удовольствие. Отсюда невиданный размах индустрии развлечения, что приводит, среди прочего, к асоциальному поведению тех, кто регулярно и массово потребляет эту так называемую культурную продукцию. Мы категорично заявляем о том, что действенным средством противостояния насаждаемым массовой культурой пассивности, безвкусию, и аморальности могут служить занятия по иностранному языку.

Используемые на занятиях материалы должны отвечать требованиям, быть тщательно продуманными и составленными с учетом их релевантности для повышения культурной грамотности студентов. Речь идет об удачно подобранных примерах для изучения самых разнообразных аспектов данной дисциплины. Естественно, мы говорим и о прецедентных текстах как хранителях общеизвестных когний, которые выступают своеобразным мостом, обеспечивающим культурологическую связь между прошлым и настоящим.

Таким образом, внимательный и обоснованный подход к выбору учебных материалов, а также качественное проведение занятий способствуют развитию языковой личности, испытывающей чувство комфорта в процессе как внутрикультурной, так и межкультурной коммуникации.

Литература

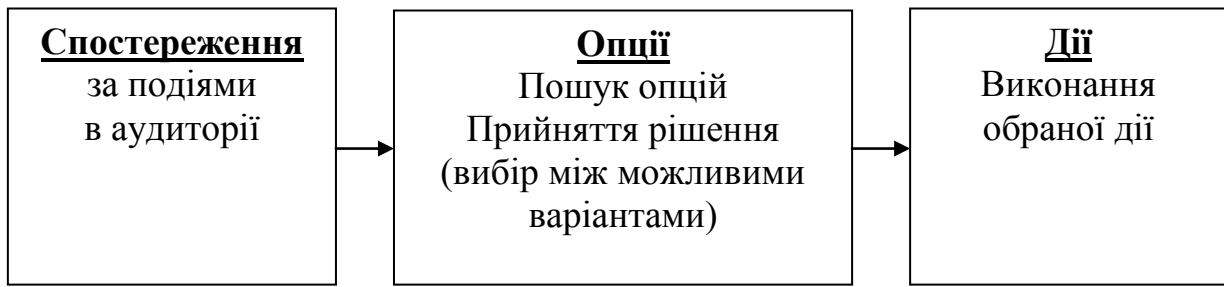
1. Hirsh, E. The Dictionary of Cultural Literacy / E. Hirsh, J. Kett, J. Trefil. – Houghton Mifflin Company, 1993. – 619 p. 2. Kellner, D. Cultural Studies, Multiculturalism, and Media Culture / Douglas Kellner. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://pages.gseis.ucla.edu/faculty/kellner> 3. Postman N. Amusing Ourselves to Death. Public Discourse in the Age of Show / Neil Postman. – Penguin Books, 2005. – 208 p.

КЕРУВАННЯ РОБОТОЮ СТУДЕНТІВ В АУДИТОРІЇ ("CLASSROOM MANAGEMENT")

Вороніна Д.О. (Харків)

В освітньому просторі нашої країни успішно реалізуються різноманітні педагогічні технології, що дозволяють втілити в життя ідеї подальшого вдосконалення навчальної діяльності студентів. У цьому сенсі важливим є скоординований перехід від інформаційно-пояснювального до діяльного, спрямованого на формування у студентів уміння та бажання самостійного засвоєння знань з подальшою їх реалізацією на професійному рівні. Важливою складовою такого процесу стає роль викладача та його вміння керувати та спрямовувати у потрібному руслі заняття: створення сприятливої атмосфери для навчання; вибір видів діяльності та завдань (послідовність, подання, інструкції, контроль, час виконання, завершення); критичні моменти (початок заняття, вирішення непередбачених проблем, підтримка дисципліни, завершення заняття); набір засобів та технік роботи (використання дошки, інструкції, пояснення, обсяг-швидкість-ясність мовлення, використання пауз, упорядкування мовних складнощів та їх кількості); особистий контакт викладача зі студентами (рівномірний розподіл уваги, інтуїтивна оцінка сприйняття студентів, їх настрою, зворотній зв'язок, здатність слухати студента, вміння реагувати). Увесь цей різноманітний спектр (а він не є вичерпним) поєднується терміном "classroom management".

У цьому процесі одним з найважливіших моментів стає вибір з набору варіантів можливих дій, тобто прийняття рішення: прокоментувати відповідь стисло або розгорнуто, зупинити студента або дати продовжити, зупинитись на аналізі складного граматичного моменту або йти далі за планом, навіть вичитати студента, що спізнився, або привітати його. Такі опції супроводжують викладача протягом всього часу заняття. Кожне з прийнятих рішень поведе його певним шляхом, результат дії якого може бути більш менш ефективним. При виборі опції з багатьох ймовірних варіантів слід керуватись вмінням викладача інтерпретувати ситуацію таким чином, щоб прийняте рішення було доречним та перетворилось на ефективну дію. Головним правилом вибору опції з багатьох ймовірних варіантів є здатність викладача спостерігати та вміння інтерпретувати ситуацію таким чином, щоб було прийняте доречне рішення, яке перетвориться на ефективну дію. Таким чином можна узагальнити процес classroom management в таку схему:

Звичайно, при цьому важливо не використовувати такі засоби, що перешкоджають навчанню. У цьому сенсі багато що залежить від особистості викладача, його досвіду, його інформованості та усвідомлення своїх функцій.

ЗАСОБИ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ УЧНІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: ІГРОВІ ВПРАВИ ТА ЗАВДАННЯ

Галкіна О. В. (Харків)

У нових умовах життя пріоритетним напрямом у системі підготовки та організації виховно-оздоровчої роботи стає гармонійне виховання особистості учня. Використання ігор під час навчання іноземних мов сприяє мимовільному запам'ятовуванню учнями мовного матеріалу, формуванню їхніх фонетичних, орфографічних та лексико-граматичних навичок, удосконаленню усного мовлення.

Гра застосовується тоді, коли учні здатні засвоїти мінімальний мовний матеріал, адже саме цей факт дозволяє проводити гру. Не всі типи ігор можна застосовувати під час початку вивчення іноземної мови та у подальшому навчанні. Гра буде дуже корисною, коли учитель та учні співпрацюють не менше року. Варто зазначити, що ігри організуються тільки за умови налагодженої дисципліни у класі. Необхідно вже з перших уроків починати застосовувати наочність: картки з буквами, знаки транскрипцій, малюнки, окремі предмети. Але з часом все це стає буденним і діти вже не сприймають матеріал на потрібному рівні. Саме на цьому етапі варто застосовувати гру. Недоцільно проводити цілі уроки у формі гри. Оптимальний час для гри - від 3-5 хвилин до 25 хвилин.

Застосування ігор на уроці залежить від їх педагогічної спрямованості. Багато вчителів проводять на початку уроку гру в "учня-перекладача". Тому що можливості застосування гри на цьому етапі уроку необмежені. Згідно дослідженням та власного досвіду, можна зробити висновок, що не можна використовувати гру під час пояснення, оскільки учні втомилися і бачать в грі привід для відпочинку.

Ігрова діяльність під час вивчення іноземної мови виконує такі функції: навчальну, мотиваційно-збуджувальну, орієнтуючу, компенсаторну, виховну, здоров'я зберігаючу.

Діяльність учитель у формі гри – провідний міст у методиці викладання англійської мови і сприяє формуванню і розвитку позитивних якостей учня, активної громадянської позиції у колективі та суспільстві.

Ігрові завдання на повторення та згадування; групові форми роботи з втручанням та корегуванням вчителем роботи учнів; хорова та індивідуальне

відпрацювання діалогів-зразків учнями з метою корегування вимови; вправи на підстановку (але при цьому відсутні ролі, які треба зіграти); вільне складання діалогів у парах без допомоги діалогів-зразків – всі ці завдання є підготовкою до рольових ігор.

Стронін М.Ф. пропонує таку класифікацію ігор у відповідності до мовних навичок, формуванню яких вони сприяють: граматичні, лексичні, фонетичні, орфографічні, аудіативні, мовні.

Лексичні, аудіативні та мовні ігри – найкращий метод тренування вживання лексики близької до англomовних реалій, розвитку мовної та слухової реакцій, виражати свої думки та творчо мислити, використовуючи набуті навички. Ці ігри поділяють на окремі групи за змістом. Згідно Мільруд Р. П. рольві ігри поділяються на:

- ігри казкового змісту;
- ігри побутового змісту;
- імітаційні рольові ігри;
- пізнавальні рольові ігри;
- рольові ігри ділового змісту;
- рольові ігри світоглядного змісту.

Згідно з компонентами, рольова гра має наступні етапи:

- роль, яку виконує учень;
- ігрові дії, за допомогою яких ця роль реалізується.

Саме використання ігор та моментів гри створює особливу атмосферу на уроці, робить процес цікавим та ефективним, полегшує процес засвоєння навчального матеріалу. Саме різні ігрові дії, які полегшують розв'язання того чи іншого розумового завдання, стимулюють і підтримують зацікавленість дітей навчальним матеріалом. Отже, гра – незмінний атрибут розумового розвитку дитини. Значення гри неможливо вичерпати й оцінити. У тому і є її феномен, що, будучи розвагою, відпочинком, вона має здатність перейти в навчання і творчість, у терапію, у модель типу людських відносин і проявів у праці.

СУЧАСНІ ВИМОГИ ДО ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ШКІЛЬНИХ ПРОЕКТІВ У ВИВЧЕННІ УЧНЯМИ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Герасіменко Н.В. (сmt. Прудянка, Дергачівський район, Харківська область)

Метод проектів широко використовувався в Україні в 30-х роках, але був забутий, тому що не дав позитивного результату. Причин було кілька: теоретична проблема була недостатньо досліджена; ідея була нав'язана, тому вчителі не сприйняли її як необхідне та важливе для навчання. В результаті ідея проектної методики була забута та не отримала всебічного розвитку.

Сьогодні проектна методика знову широко використовується [1; 2; 3]. Новий зміст та використання цього методу в сучасній соціально-культурній ситуації з точки зору вимог до освіти і сучасний ступінь розвитку суспільства дозволяє говорити про шкільний проект як про нову педагогічну технологію, яка дозволяє ефективно вирішувати задачі лінгвістично-орієнтованого підходу до навчання учнів.

В контексті уроку іноземної мови, проект – це комплекс дій, що спеціально організовує вчитель, та самостійно виконують учні, який закінчується створенням творчого продукту. Проект цінний тим, що в ході його виконання, школярі вчаться добувати знання, отримувати досвід пізнавальної та навчальної діяльності.

Проектна методика характеризується високою комунікативністю, тому учням пропонується виразити свої власні думки, почуття, активно включитися в реальну діяльність, приймати власну відповідальність за просування у навчанні.

Відмінна ознака проектної методики є особлива форма організації. Організуючи роботу над проектом, необхідно звернути увагу на деякі умови: тематика може бути пов'язана як із країною мови, яка вивчається, так із країною проживання, учні орієнтовані на зіставлення та порівняння подій, фактів, явищ, людей різних країн; проблема сформульована так, щоб учні були орієнтовані на використання знань з різних джерел; необхідно залучити до роботи всіх учнів класу, запропонувати кожному завдання, яке враховує рівень його мовної підготовки.

Починаючи роботу над проектом необхідно дотримуватись схеми:

1. Підготовка до проекту: попередньо вивчити індивідуальні особливості, інтереси, життєвий досвід кожного учня; обрати тему проекту; сформулювати проблему; запропонувати та обговорити ідею в класі.

2. Організація учасників проекту: формувати групу; поставити перед кожною групою задачу; розподілити обов'язки.

3. Виконання проекту: пошук нової, додаткової інформації; обговорення інформації; вибір способу реалізації проекту; скласти ситуацію "успіху".

4. Презентація проекту.

5. Підведення підсумків.

Результатом введення методики проектів в шкільну практику є демонстрація вміння окремого учня або групи учнів використовувати дослідницький досвід, який був набутий в школі, реалізація інтересу до предмету дослідження, збільшення знання про нього, демонстрація рівня знань та вмінь з іноземної мови, здобуття більш високого рівня освіти, розвитку, соціальної зрілості.

Література

1. Бех І. Д. Особистісно-орієнтоване виховання. Посібник / І.Д. Бех. – К.: ІЗМН, 1998. – 302 с. 2. Пехота О. М. Освітні технології / О.М. Пехота. – К.: АСК, 2001. – 107 с. 3. Сергеев И. С. Как организовать проектную деятельность учащихся : Практическое пособие для работников общеобразовательных учреждений / И.С. Сергеев. – М.: Аркти, 2004. – 250 с.

ОПТИМІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Гольберт М.З. (Харків)

Нинішній безупинний потік інформації та необхідність збільшення ефективності засвоєння матеріалу зумовлюють доцільність використання найрізноманітніших способів, прийомів, методів оптимізації навчання англійської

мови для професійного спілкування. Тому що в умовах глобалізації, дуже швидкого та стрімкого розвитку науки і техніки вивчення та оволодіння іноземною мовою є обов'язковим для фахівця будь-якого рівня, профілю та спеціалізації.

Вирішення проблеми оптимізації навчання професійно-орієнтованої англійської мови у вищій школі є одним з найактуальніших завдань сучасної педагогіки вищої школи. Педагогічна наука вивчає оптимізацію як один із основних напрямків підвищення якості навчально-виховного процесу [1, с. 327].

Основними критеріями оптимізації процесу навчання є результативність і якість вирішення навчально-виховних завдань, витрати часу і зусиль педагогів та учнів на їхні досягнення. Необхідно також враховувати мовні і навчальні потреби студентів, цілі навчання.

До не менш важливих чинників, які впливають на оптимізацію навчального процесу, можна віднести: професійний інтерес, творчий характер учбово-пізнавальної діяльності, змагання.

Якщо говорити про вибір ефективних форм навчання, то найбільш впливовий ефект на заняттях мають ситуації, в яких студенти обстоюють свою думку, беруть активну участь в дискусіях, ставлять різні питання своїм викладачам та одногрупникам, відтворюють діалоги та аналізують свої помилки та помилки одногрупників.

Потрібно звернути увагу на доцільні методи і засоби навчання, їхнє оптимальне поєднання та певну послідовність у використанні. В певних та обмежених умовах часу здається неможливим організувати вивчення англійської мови занадто добре. Тому пропонується оптимізувати навчальний процес шляхом застосування методів комбінованого навчання, яке, в свою чергу, потребує створення нових теорій навчання. Ці нові теорії навчання пов'язані з побудовою навчального процесу навколо новітніх засобів обробки інформації, моделюванням нових видів навчальної діяльності, включення інтерактивних компонентів. Комбіноване навчання є інтегрованою формою традиційного навчання та різних видів Інтернет-навчання, електронного або/та дистанційного, за яких навчальний матеріал у будь-якому електронному виді передається студентові через Інтернет або локальні мережі для самостійного опрацювання, а закріплення та перевірка якості здобутих студентом знань і навичок проводиться в аудиторії під безпосереднім керівництвом викладача з використанням традиційних і мультимедійних засобів навчання [2].

Отже, щоб оптимізувати процес навчання англійської мови, потрібно раціонально структурувати зміст навчального матеріалу та відібрати найбільш доцільні методи та засоби організації навчання. Також необхідно оптимально їх поєднувати та послідовно використовувати, створювати сприятливі умови навчання приймати до уваги, диференційований та індивідуальний підходи до студентів.

Література

1. Максимюк С. П. Педагогіка вищої школи: навч. посібник. / С. П. Максимюк. – К. : Кондор, 2005. – 667 с.
2. Мусійовська О.Ф. Проблеми впровадження комбінованого навчання у вищій школі України. / О. Ф. Мусійовська. –

IMPROVING READING COMPREHENSION SKILLS IN ESL/EFL CLASSROOM THROUGH SUMMARY WRITING

Grebeniuk L. J. (Kosice, Slovenska Republika)

The importance of learning the English language has been reinforced for many decades throughout the world as a means of global communication. Not surprisingly, acquiring English as a foreign language has naturally become compulsory in Slovenia. Since English is not a first language to speakers in non English-speaking countries, English instruction starts by teaching vocabulary and syntactic structure. Gradually, the instruction focuses on reading, listening, and speaking. The problem is, however, the way to teach reading is not ideal. Reading instruction should take place to enhance students' comprehension ability. However, most reading instruction in Slovenia emphasizes short translation for answering questions on an English exam. Hence, in spite of much time spent in reading, students' overall comprehension ability is quite low. Furthermore, another problem is the absence of writing instruction. In general, students' writing in Slovenia is about vocabulary tests, dictations during listening, and short responses to questions. The most common way to experience general writing is through follow-up activities after reading. One of the frequently used activities after reading is summary writing to check students' comprehension.

While summarization is one of the most well-known types of academic writing, it is also difficult to accomplish in a short period of time. In addition, even teachers in ESL or EFL classrooms do not know exactly how to teach summary writing, although they recognize summary writing is valuable. During a school year, students are frequently asked to write a summary without adequate instructions. In particular, the ability to produce summary writing is an important skill for university students. However, most of them are not good at writing a summary even though they have written a number of summary writings for many school years. According to many studies, summarization is one of the most effective methods for reading comprehension and has positive effects if it is taught via direct instruction. Considering ESL or EFL students' low comprehension ability, combining summary writing and direct instruction is the most beneficial way to enhance their comprehension.

The primary goal of the summary writing unit in a reading class is to help students to be readers who are capable of comprehending the gist or main ideas of an expository text. By practicing summarization rules with support from an instructor, students are able to monitor their own comprehension and have a set of strategies for interacting with text and organizing the information into a meaningful context. In addition, students can practice critical thinking skills through developing summarizing skills. The followings are the lesson objectives for each day:

- on Monday: students will be able to identify the summarization rules;
- on Tuesday: students will be able to recognize the organizational patterns of an expository text, and write summaries of single paragraphs which have topic sentences;

- on Wednesday: students will be able to invent topic sentences of single paragraphs, and edit peers' summaries;
- on Thursday: students will be able to develop passage summaries through thinkalouds procedure and class discussion;
- on Friday: students will be able to practice writing passage summaries through guided practice, written models of summaries, and teacher-student conference;
- on Saturday: students will be able to write summaries without consulting the rule sheet and guide sheet.

Teachers in ESL/EFL classrooms should not assume that summary writing skills develop as students are mature, and their students will gradually master this complicated skill in the process of learning. English language teachers should remember that summarization skills cannot be accomplished in one day but over a long time through practice. Therefore, teachers should include a variety of activities in their lessons to help students enhance summary writing skills. If teachers try to put more efforts on summary writing instruction in their lessons, students in ESL/EFL classrooms could gradually develop their reading comprehension.

ВИКОРИСТАННЯ ІКТ ТА МОЖЛИВОСТЕЙ ІНТЕРНЕТУ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Григорова М.В. (Харків)

Визначення сучасного етапу розвитку суспільства як постіндустріального, інтенсивний розвиток сучасних інформаційно-комунікативних технологій, перехід від знаннєвої парадигми освіти до компетентнісної, визнання необхідності освіти протягом всього життя людини – все це визначає необхідність широкого використання інформаційних технологій в системі освіти в цілому та при викладанні окремих навчальних предметів зокрема.

Ряд сучасних вітчизняних наукових досліджень присвячено вивченню особливостей використання інформаційно-комунікативних технологій в освіті. Основним підґрунтям для використання комп'ютерних технологій у викладанні іноземної мови для нас стали ідеї провідного вченого-методиста Є.А. Пасічника, який стверджує, що “наочність у навчанні може забезпечити успіх лише тоді, коли вона диктується логікою навчального процесу, коли наочні образи (образи-картини, що з'являються перед учнями на дисплеї комп'ютера) на уроках розумно поєднуються із словом учителя” [2, с. 355].

З огляду на це застосування ІКТ для вивчення іноземної мови знайшло свою реалізацію в наступних напрямках:

- 1) використання Інтернету, компакт-дисків для виконання практичної роботи, проекту, написання реферату, виконання будь-якого творчого завдання;
- 2) використання на уроці мультимедійних можливостей комп'ютера, що слугує наочним посібником. Це найпоширеніша форма організації навчання із застосуванням комп'ютера на уроці. Ефективність і доступність цього напрямку полягає у тому, що для оптимізації процесу навчання достатньо мати предметний кабінет, який обладнано комп'ютером і додатковим демонстраційним монітором.

Дослідження показують, що необмежені об'єми інформації, які представлені в мережі Інтернет, цікаві форми роботи з текстом, запропоновані в формі вправ та завдань, сприяють формуванню комунікативної (граматичної, країнознавчої, лінгвістичної) та інтелектуальної компетенції учнів.

Дидактичні можливості мультимедійних засобів навчання, що використовуються на уроках іноземної мови, можна стисло визначити так:

- посилення мотивації навчання;
- активізація навчальної діяльності учнів, посилення їх ролі як суб'єкта навчання діяльності (можливість обирати послідовність вивчення матеріалу, визначення міри і характеру допомоги та ін.);
- індивідуалізація процесу навчання, використання основних і допоміжних навчальних впливів, розширення меж самостійної діяльності школярів;
- урізноманітнення форм подання інформації;
- урізноманітнення типів навчальних завдань;
- створення навчального середовища, яке забезпечує "занурення" учня в явний світ, у певні соціальні і культурні ситуації;
- постійне застосування ігрових прийомів;
- забезпечення негайного зворотного зв'язку, можливість рефлексії;
- можливість відтворення фрагмента учбової діяльності.

Використання ІКТ сприяє тому, що за короткий час особистість спроможна засвоїти та переробити великий обсяг інформації. Фактичне сприйняття демонстраційних матеріалів є в 60 тисяч разів швидшим, аніж тексту, який читаємо.

У практичній діяльності безпосередньо використовуються інформаційно-комунікативні технології на різних етапах підготовки та проведення уроку англійської мови.

Література

1. Гевал П. А. Загальні принципи використання комп'ютера на уроках різних типів / П.А. Гевал // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2000. – № 3. – С. 7-9.
2. Пасічник Є. А. Методика викладання літератури в середніх навчальних закладах / Є.А. Пасічник. – Навчальний посібник. – К. : Ленвіт, 2000. – 384 с.

МЕТОДИЧНІ ПРИНЦИПИ НАВЧАННЯ КІНОПЕРЕКЛАДУ

Гридасова О. І. (Харків)

На сьогодні кінодискурс є одним з найбільш актуальних об'єктів аналізу багатьох гуманітарних дисциплін. Через постійне зростання кількості кінотворів, що перекладається з іноземної мови на рідну, актуальність й важливість цього об'єкту дослідження для методики викладання перекладу не викликає сумніву.

Кінодискурс є важливим видом дискурсу, засобом ідеологічного впливу, пропаганди. Вивчення його засобами лінгвістики можливо, так як кінодискурс являє собою особливий тип тексту. Особливості кінодискурсу розглядаються в лінгвістичному аспекті, в лінгвістичних дослідженнях чимало науковців обирають кінотвір як модель природнього мовлення. Адже по-перше, використовуючи персонажне мовлення як модель природнього діалогу, виходять з того, що цей матеріал є адекватним для дослідження. По-друге, достовірність використаного

матеріалу значною мірою залежить від його позитивного сприйняття носіями англomовного менталітету та популярності досліджених творів в англomовному світі.

Метою художнього кіноперекладу є «здійснення повноцінної міжмовної естетичної комунікації шляхом інтерпретації вихідного тексту, реалізованої в новому тексті засобами іншої мови» [1].

Дослідники виділяють більше 10 типів кіноперекладу (як міжмовного, так і внутрішньомовного), які укладаються в 2 стратегії: переозвучування (re-voicing) і субтитрування (subtitling). До переозвучення відносять: закадровий переклад (voice-over, half-dubbing) адаптацію, або вільний коментар (free commentary), синхронний переклад (simultaneous interpreting) та дубляж (dubbing) [3].

Також важливим є взаємозв'язок між культурами цільової мови та мови джерела, оскільки це значно впливає на процес перекладу. Так, перекладачеві кінотексту необхідно звертатися до усіх можливих способів перекладу, за допомогою яких можна досягти правильного адекватного перекладу. Стилiстична обробка й адаптація кінотексту має відбуватися із урахуванням реалій і традицій країни, мовою якої робиться переклад. Вибір виду перекладу цілком залежить від технічних та фінансових можливостей як замовника, так і бюро перекладу, однак найбільш прийнятним для глядача вважається дублювання. Вибір способу перекладу значно сприяє сприйняттю фільму мови джерела у цільовій культурі [2, с.15].

Беручи до уваги усе вищезазначене, стає зрозумілим, що сьогодні кінотвір є не менш значущим і для методики навчання перекладу. На практичних заняттях з практики перекладу кінодискурс як специфічне семіотичне та лінгвосоціальне явище, що активно досліджується низкою дисциплін, включно з лінгвістикою, на сьогодні залишається ще поза межами навчання, у той час, коли перекладацька практика вказує на необхідність розробок такого роду, зважаючи на постійно зростаючу популярність кіно як виду мистецтва, а також потужність його впливу на аудиторію та роль яку воно відіграє у формуванні, а також пропаганді певного світогляду й цінностей.

Перспективою дослідження є розробка принципів вдосконалення та збільшення навчально-методичних матеріалів з кіноперекладу.

Література

1. Виноградов В. С. Перевод: Общие и лексические вопросы / В. С. Виноградов //: учеб. пособие. – 2-е изд., перераб. – М.: КДУ, 2004. – 240 с.
2. Лукьянова Т. Г. Основи англо-українського кіноперекладу : навчальний посібник для студентів 4 курсу освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» денної форми навчання факультету іноземних мов / Т. Г. Лукьянова. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. – 104 с.
3. Савко М.В. Аудиовізуальний переклад в Беларуси / М.В. Савко // Мова і культура. (Науковий журнал). – Киев, 2011. – Вып. 14. – Т. VI (152). – С. 353-357.

THE CHANGING CONTEXT OF CAREER PRACTICE: TO COACH vs. TO COUNSEL?

Anna Guseva, Kamila Voronina (Kharkiv)

Career coaching is a type of personal coaching that helps people find greater fulfillment in their careers. Career coaching helps people with a wide array of career-related issues. Some people seek career coaching because they are stuck in a dead-end job that brings no meaning or purpose. Others are challenged by the demands of balancing their work lives with their personal lives. Some clients know exactly what they want to do with their lives, and need help finding and executing a plan to get there, while others have languished without a clear calling in life. Career coaching helps people with all of these concerns and more [3].

Career coaches typically have experience and training in a variety of personal career development strategies, including: 1) career exploration; 2) interviewing skills and confidence building; 3) creative job search strategies; 4) resume writing; 5) strengths assessments; 6) values assessments; 7) personal marketing and branding; 8) evaluating prospective employers; 9) salary negotiations; 10) Career Coaching versus Career Counseling [3].

Career coaching is similar in nature to career counseling. A career counselor provides you with industry information and advice to help you find a job. A career coach goes deeper to look at your whole life. A career counselor takes an educational, directive approach at building your tools for acquiring a job. A career counselor helps you assess the current employment landscape by providing employment information such as industry trends, employment statistics, salary expectations, and more. They also provide tactical support to find a job. For example, a career counselor can help you refine your resume, write a compelling cover letter, and get into the interview. This may be what you are looking for, especially if you are new to the workforce and are seeking an entry-level position.

While similar in many ways, career coaching focuses more on your personal strengths, talents, and values, and helps you build your ideal career path based on these fundamental factors. A career coach works with you to find your true calling in the workplace – the career that will give you true meaning and purpose. Career coaching is based on the premise that if you are going to spend 8 hours a day or more in your job, it might as well be something that you love.

A career coach will take the time to really listen to you. A career coach uses a variety of tools, exercises, and activities to help you identify your career goals and, critically, take action toward achieving them. After only a few sessions, you will have a much clearer sense of what type of career will give you the most joy and satisfaction, at which point you will be in the position to start developing an action plan to get there.

There are three major steps that are some of the most valuable components of the coaching process: to connect, to clarify, and to commit, and it is a big reason why people who work with a career coach experience progress and career growth. As wise men say: “Here is the test to find whether your mission on Earth is finished: if you are alive, it isn't.” So now is not the time to procrastinate, it is the time to discover where you can improve, what you want to change, and how to optimize your job search for re-employment success!

References

1. J. Bimrose. The Changing Context of Career Practice: Guidance, Counselling or Coaching? – UK: Derby, 2006. – 9 p.
2. Career Coaching to Put you ahead of the Curve. – Electronic resource [Access mode]: <http://www.abilitiesenhanced.com>;
3. Career Coaching. – Electronic resource [Access mode]: <http://www.noomii.com>;
4. Career Coaching International. Branding the Authentic You. – Electronic resource [Access mode]: <http://careercoachint.com>.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ДИКТАНТІВ ДЛЯ АКТИВІЗАЦІЇ МОВНОМИСЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Довганюк Е.В. (Харків)

В умовах сьогодення оволодіння іноземними мовами ставить за мету отримання так званої мовної освіти, під якою багато вчених розуміють процес засвоєння знань, навичок та вмінь, що дозволяють здійснювати іншомовну діяльність. Загальновідомо, що одним з чотирьох головних методичних принципів є принцип взаємопов'язаного навчання усіх видів мовленнєвої діяльності [1]. Впровадження диктантів на занятті з іноземної мови може бути одним з ефективних засобів, запропонованих задля підвищення якості мовної підготовки студентів. Оволодіння іноземною мовою передбачає опанування таких видів мовленнєвої діяльності, як аудіювання, читання, письмо та говоріння мовою, що вивчається, і хоча серед методистів розповсюджена думка, що саме вміння розуміти мову набагато важливіше за всі згадані вище, вимоги сучасних нормативних документів до тих, хто вивчає іноземну мову, передбачають опанування усіма чотирма видами.

В навчальному процесі функція письма полягає не тільки у виконанні письмових робіт, але й у фіксації інформації під час ознайомлення з новою лексикою, граматичними правилами, записуванні скриптів під час аудіювання. Таким чином, кінцева мета передбачає загальне вміння висловлювати свої думки у письмовій формі, складати вторинні тексти (напр., анотації), повідомляти та запитувати інформацію та коментувати будь-які явища або події.

Диктант (з латинської *dicto* – диктую) – це одна з письмових вправ для закріплення та перевірки знань та тренування навичок студентів з письма, сутність якої полягає в записі відповідної кількості слів, речень або цілого тексту, що сприймається на слух. В більшості випадків, викладач читає текст, потім надиктовує його частками, а потім читає втретє для того, щоб студенти мали змогу виправити помилки. Це – традиційний погляд на диктант, і яку б мову ви не викладали, ви неодмінно зустрінетесь з цим різновидом навчальної діяльності. Цей тип вправи вперше з'явився за період Середньовіччя у часи, коли педагогічні ресурси були обмежені голосом викладача та письмом. Цікаво, що більша увага приділялась не тому, наскільки добре учень написав, а тому, наскільки вірно він сприйняв головну ідею. Диктант використовувався для вивчення структури мови (синтаксису та морфології), вивчення звуків та їхнього написання в традиційному прямому методі. З появою аудіо-лінгвального та аудіо-візуального методів використання диктантів значною мірою зменшується, але останнім часом

методисти дотримуються більш інтегрованих методів та намагаються відновити цей тип вправ, пропонуючі його різноманітні форми задля стимуляції розвитку творчих здібностей та вмінь студентів фіксувати свої думки.

Наразі, деякі викладачі не використовують усі потенційні можливості диктантів як одного з засобів навчання під час заняття з декількох причин. По-перше, складання диктантів передбачає урахування їхньої релевантності рівню знань студентів та робочій програмі, тож кожного разу зміст диктантів потрібно укладати відповідно до рівня успішності групи та рівня оволодіння студентами вивченим матеріалом. По-друге, для підтримання ефекту зворотнього зв'язку, диктанти краще перевіряти та аналізувати одразу після їх написання, а це не завжди є можливим, беручи до уваги той факт, що за розкладом наступне заняття може бути з різницею в тиждень. Також не можна стверджувати й те, що помилки у диктантах надають загальне уявлення про вміння студентів викладати свої думки у письмовій формі та уникати помилок; більшою мірою вони надають викладачеві можливість перевірити грамотність написання та орфографію.

Справедливою є думка, що диктант є доволі комплексною вправою: студентам доводиться уважно слухати, потім запам'ятовувати для того, щоб записати, а наприкінці перечитати та виправити існуючі помилки та переконатися, що усе написане має сенс. Тож задля цієї роботи активізуються деякі складні мисленнєві процеси, наприклад, концентрація, для активації короткочасної пам'яті студентів та їхніх когнітивних процесів [2].

Отже, успіх використання диктантів залежить від підходів, що застосовуються. Якщо лексичне наповнення тексту не відпрацьоване зі студентами, результат може їх демотивувати, адже вони робитимуть велику кількість помилок. Якщо ж вони заздалегідь готувалися та ознайомлені з матеріалом, написання диктанту надасть їм можливість перевірити, наскільки добре вони запам'ятали нову лексику та граматичні структури, та сприйматимуть диктант як інструмент, що допомагає зрозуміти рівень оволодіння матеріалом.

Література

1. Методика обучения иностранным языкам в средней школе: учебник / [Гез Н. И., Ляховицкий М. В., Миролубов А. А. и др.]. – М.: Высш. школа, 1982. – 373 с.
2. R. Montalvan Dictation updated: Guidelines for teacher-training workshops / Montalvan R. – English Language Programs Division, Bureau of Educational and Cultural Affairs, United States Information Agency, 1992. – 50 p.

ПОЛІКУЛЬТУРНЕ ВИХОВАННЯ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ У ХОДІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ ТА УКРАЇНІ

Довгополова Я.В., канд. пед. наук (Харків)

Соціально-економічні й політичні зміни в суспільстві, поступова інтеграція України до європейського освітнього простору висувають перед вітчизняною системою освіти нові вимоги, серед яких особливо великого значення набуває удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів. Доведеним є той факт, що правильно організована педагогічна практика, її безпосередній зв'язок з теорією є одним з основних шляхів покращення професійної підготовки педагогічних кадрів.

Оскільки у сучасному світі навряд чи можна знайти державу з однорідним населенням (у расовому, етнічному, релігійному, соціокультурному розумінні), велика увага як у світовому, так і в європейському педагогічному співтоваристві приділяється полікультурному вихованню майбутніх фахівців. З огляду на це, корисним вважаємо порівняти особливості полікультурного виховання майбутніх вчителів у ході педагогічної практики у Великій Британії та Україні з метою вивчення та можливого застосування позитивного досвіду британських науковців вітчизняними вищими педагогічними закладами освіти.

Дослідження, проведені в різні роки в різних країнах, показують, що донедавна в педагогічних закладах освіти не приділяли належної уваги підготовці вчителя до роботи в полікультурних класах. Нещодавно у багатьох британських університетах створено спеціальні програми підготовки вчителів до роботи з полікультурним контингентом учнів.

На нашу думку, необхідно звернути увагу на досвід проведення педагогічної практики у педагогічній школі при університеті Сандерленда (Велика Британія). Педагогічна практика, яка триває 18 тижнів, поділена на три періоди. Кожен наступний період практики студенти проходять в іншій школі, щоб мати можливість отримати якомога більший досвід у спілкуванні з дітьми. Школи, які виступають базами практики, є дуже різними. У деяких з них більшість учнів не знають англійської мови і вивчають її як іноземну, а в інших – основний контингент школярів становлять білі британці. Це дає змогу майбутнім учителям набути полікультурної кваліфікації у таких її головних різновидах:

1. Культурна різноманітність – студенти вивчають походження різних культур, їхні особливості, шляхи взаємовпливу і взаємозбагачення, вчать розуміти інші культури, толерантно ставитися до носіїв різних культур, мирним шляхом вирішувати міжкультурні, міжрелігійні, міжетнічні конфлікти, знайомляться з поняттям культурної ідентичності, визначаються з власною культурною ідентичністю та з ідентичностями одногрупників.

2. Рівні можливості – студенти вивчають проблему існування упереджень, законодавчі документи, що гарантують рівні можливості учням та вчителям різного етнічного походження, а також педагогічні методи реалізації полікультурної освіти у шкільному класі.

3. Соціальне включення – студенти вчать, як заохочувати всіх учнів класу до активної навчальної й позанавчальної діяльності.

4. Права чи обов'язки? – студентів ознайомлюють з європейськими та британськими законодавчими документами, які стосуються забезпечення рівних освітніх можливостей для всіх учнів.

5. Я – громадянин глобального світу – студентам допомагають усвідомити власне місце у глобальному світі, визначити власні можливості щодо навчання учнів, з якими вони працюють під час педагогічної практики.

6. Особливі освітні потреби учнів – студенти вивчають законодавчу базу з підтримки дітей з особливими потребами, знайомляться з „Кодексом професійної поведінки вчителів”.

7. Чи можемо ми усунути перешкоди на шляху до навчання? – студенти проходять курси громадянознавства та фізичного й соціального виховання,

ознайомлюються з різними педагогічними підходами до викладання громадянознавства в школі й роллю вчителя в навчально-виховному процесі.

Доведено, що під час проходження практики студенти навчаються розуміти історичні витоки расової і культурної різноманітності у Великій Британії; використовувати педагогічні методи, які стимулюють навчальну діяльність усіх учнів, незалежно від їхнього етнічного походження; добирати навчальні матеріали відповідно до інтересів учнів, вихідців з різних культур; розробляти навчальні плани з урахуванням полікультурного контингенту школярів у класі; розуміти труднощі, які виникають у школярів, що недостатньо добре володіють англійською мовою, і надавати їм педагогічну підтримку.

На жаль, в українських ВНЗ педагогічна практика на 4 курсі триває лише чотири тижня, при цьому проводиться вона в одній школі, тому студенти-практиканти не завжди мають можливість набути достатньої полікультурної кваліфікації. Крім того, в Україні немає спеціальних програм підготовки майбутніх вчителів до роботи з полікультурним контингентом учнів.

Таким чином, варто наголосити, що у зарубіжній педагогічній теорії і практиці накопичено значний науковий і прикладний досвід полікультурного виховання майбутніх учителів у системі вищої педагогічної освіти, який можна було б реалізувати і в системі вищої освіти України.

ЗАГАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

Долгова Г.В. (Харків)

В організації навчального процесу в сучасній школі відбулися значні зміни, а саме: гуманізація, демократизація, методологічна переорієнтація освіти на розвиток особистості учня, формування його основних компетентностей. З огляду на це підвищується інтерес до проблеми здійснення контролю в навчальному процесі та питань відповідної підготовки вчителів щодо його організації.

Контроль посів важливе місце в різноманітних сферах не лише наукової діяльності людини, але і в повсякденному житті. Уже змалечку дитина відчуває вплив контролю з боку батьків, що забезпечує її існування. Прийшовши до школи, дитина стикається з не завжди сприятливим для неї впливом контролю. Це зумовлено багатьма факторами, що залежать від учителя, його компетенції, вимог сучасного суспільства та особливостей учнів початкової школи.

В оцінюванні діяльності молодших школярів слід, по можливості, користуватися найменш суворими видами негативної оцінки, виявляти при цьому педагогічний такт. Зауважимо, що дотримання психолого-педагогічного такту в оцінюванні знань, умінь і навичок – обов'язкова умова успішного виховання учнів, показник педагогічної культури вчителя. Педагог має діяти тактовно завжди, на кожному кроці, і в першу чергу, тоді, коли оцінює навчальні досягнення молодших школярів. Щоб вдосконалювати знання, вміння і навички та виховувати учнів оцінкою в процесі її виставлення, необхідно насамперед дати їм можливість переконатися, що вчитель дуже уважно слухає їх відповіді, детально зважає усі „за” і „проти” і намагається бути об'єктивним, справедливим. Безтактовність учителя іноді проявляється в порівнянні навчальних успіхів різних учнів. Однак справжній педагог повинен пам'ятати, що так, як діти мають різний

колір волосся, різні фізичні можливості, так само вони бувають неоднаковими за своїм інтелектом, психічними властивостями.

У початкових класах виявлення навчальних досягнень учнів здійснюється з допомогою методів: усної перевірки (бесіда, розповідь учня); письмової перевірки (самостійні і контрольні роботи, твори, перекази, диктанти, графічні завдання тощо); практичної перевірки (дослід, практична робота, спостереження тощо); програмованої перевірки (тести).

Використання інтерактивних форм контролю – це правильний крок у напрямку підвищення результативності навчання зокрема та демократизації й підвищення престижу школи взагалі, але не завжди вчителі розуміють доцільність застосування альтернативних методів оцінювання в своїй практиці [1].

Вирішити проблему якості навчання тільки за рахунок удосконалення навчально-виховного процесу й системи контролю успішності неможливо. Проте оцінювання навчальних досягнень учнів значно стимулює їхню пізнавальну діяльність, розвиває почуття відповідальності за результати навчання, що особливо важливо в сьогоденних умовах. Добре організований контроль на всіх його етапах допомагає вчителю виявити навчальні здобутки кожного учня, розкрити причини слабого засвоєння окремих частин матеріалу та вжити раціональних заходів для виправлення недоліків у навчально-пізнавальній діяльності. Оцінка вчителем засвоєних знань школярем є важливим фактором для формування його особистості й часто виступає регулятором соціальних відносин у житті школяра, оскільки опосередковано впливає на формування стосунків у класному колективі, з учителем, з батьками тощо.

Контроль і оцінювання є важливими складовими навчального процесу у початковій школі. За допомогою контролю визначається рівень розвитку учня, виявляються прогалини у знаннях та вміннях, визначається ступінь готовності дитини до засвоєння нового матеріалу, тощо.

Література

1. Зайченко І.В. Педагогіка: Навчальний посібник / І.В. Зайченко. – К.: Освіта України, КНТ, 2008. – 528 с.

ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ З ПОДКАСТАМИ У МЕТОДИЦІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Дудоладова А.В., Дудоладова О.В. (Харків)

Запровадження Інтернет-технологій до процесу навчання іноземних мов сприяє оптимізації самостійної діяльності, а також підвищує якість іншомовної підготовки студентів загалом. Такі технології дозволяють вирішити проблему підвищення ролі самостійної роботи студентів та удосконалити роботу з різних аспектів вивчення мови. Сприяючи розвитку навичок писемного і усного мовлення, читання та аудіювання, Інтернет-технології розширюють межі навчальної аудиторії до світових масштабів, підвищують мотивацію до оволодіння іноземною мовою, створюють можливості для ознайомлення з актуальною інформацією, що постійно оновлюється.

Прикладом численних соціальних серверів глобальної мережі, що можуть використовуватися у процесі вивчення іноземних мов, слугують аудіо- та відеоподкасти.

Подкаст виступає ефективним інструментом для розвитку навичок аудіювання. «Подкаст» (поєднання слів «iPod» і «broadcast») є звуковим чи відеофайлом, доступним у мережі Інтернет для масового прослуховування чи перегляду в будь-який зручний для користувача час. Подкастинг, у свою чергу, – це розміщення медіапотоків (звукових чи відео) у глобальній мережі.

У нашій практиці ми використовуємо аудіоподкасти, тому що вони збагачують процес аудіювання, вдосконалюють вимову студентів та розвивають загальні фонетичні навички.

Серед форм роботи з подкастами виділяють дві: індивідуальну та групову, з яких ми обираємо індивідуальну, адже таким чином зберігається аудиторний час заняття, під час якого виконуються лише деякі попередні та заключні етапи роботи з подкастом. Загалом, у роботі з подкастом виділяємо три етапи: передтекстовий (обговорення нової лексики), текстовий (прослуховування) та післятекстовий (активізація мовленнєво-мисленнєвої діяльності студентів).

Застосування подкастів дозволяє вдосконалювати не тільки фонетичні або інтонаційні навички, але й лексичні та граматичні навички, адже подкаст моделює ситуації природного спілкування. Найбільш практична значущість подкастів полягає в тому, що вони виступають джерелом автентичних аудіо матеріалів. Крім того, використання таких Інтернет-технологій, як подкасти, демонструє мобільність сучасної системи освіти та високий рівень інформаційної компетентності педагога.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ТЕЗАУРУСА ПРЕДМЕТНОЙ ОБЛАСТИ В ОБУЧЕНИИ

Егорова Н.А., Орач Ю.В.(Харьков)

Организация самостоятельной работы студентов – одна из ключевых проблем в современном образовательном процессе. Самостоятельная работа включается во все виды учебной деятельности как основной компонент, поэтому от качества ее выполнения в значительной степени зависит эффективность обучения, как в целом, так и во время аудиторных занятий.

Требования (1) увеличения объема самостоятельной работы за счет аудиторной и (2) усиление функциональной нагрузки аудиторной работы, кажущиеся с первого взгляда противоречивыми, становятся вполне согласованными, если в качестве главной дидактической цели самостоятельной работы рассматривать стремление научить студентов учиться. Для этого самостоятельная работа должна быть построена так, чтобы развить творческие способности, привить вкус к познавательной активности, стимулировать интерес к предмету. Тем самым на теоретическом уровне проблема снимается довольно просто, однако на практике все складывается значительно сложнее.

Современный выпускник школы мало подготовлен к восприятию научной информации и работе по ее осмыслению. Студент приходит на лекцию чтобы, в лучшем случае, как можно полнее записать все, что произнесет преподаватель.

Нет ни анализа, ни каких-либо сомнений, ни погружения нового материала в свой собственный, уже накопленный, предметный опыт. В результате, даже в случае получения хорошей итоговой оценки студент, по существу, материалом не владеет и применить его, как правило, не в состоянии ни на практике, ни хотя бы при освоении последующих дисциплин. Для изменения ситуации необходимо перевести студента из пассивной позиции объекта воздействия в позицию равноправного субъекта познавательного диалога, в том числе и на лекции. В диалоговом общении преподаватель для студента выступает не как носитель безусловно истинного знания, а как надежный партнер и опора в его поступательном развитии. Следовательно, лекция, практическое или семинарское занятие, как любой диалог, могут состояться только в том случае, когда участники располагают неким общим тезаурусом – системой понятий предметной области.

Целью настоящей работы было изучение возможностей современных систем представления знаний для повышения эффективности преподавания финансовых дисциплин. В связи с этим рассматривалась прежде всего самостоятельная работа, которая в процессе обучения значима не только сама по себе, но и как предпосылка успешного изучения предмета в аудитории. Предметом изучения был тезаурус, который в качестве инструмента семантического отражения предметной области должен стать главным элементом учебно-методического комплекса (УМК) финансовой дисциплины в процессе нового коммуникативного обучения. Задача формирования понятийной основы предмета рассматривается на примере англоязычного учебного модуля «Финансовые инструменты». Морфологический анализ операторов пакета показал, что операторы входного языка пакета есть ни что иное как фреймы, образующие в своей совокупности тезаурус предметной области «Финансы».

Функционально фрейм был опробован как особый метаязык – средство организации решения финансовых задач. Для этого в предметной области финансов были выделены следующие основные функциональные типы фреймов: Структура, Процесс, Характеристика, Механизм, Теория, Принцип, Состояние.

Как показала практика, фреймовая система представления знаний может являться основой организации самостоятельной работы студента по финансовым дисциплинам, и с учетом основополагающей роли именно этого вида учебной работы ее использование позволит существенно повысить не только владение англоязычной специальной лексикой, но и качество преподавания в целом.

ЗАСОБИ ОПТИМІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ

Євтушенко В.М. (Харків)

Кожен викладач має у своєму прикладі педагогічної діяльності ситуації, коли вперше зустрічаєшся і знайомишся з новою групою. Наскільки важливо для подальшої співпраці встановити сприятливу атмосферу, відомо також кожному. Тому слід ретельно продумати і підготувати завдання, які вже з першого заняття допоможуть встановити контакт з групою, згуртувати і познайомити учасників групи, допомагаючи зняти напругу і налаштувати на співпрацю.

Для цього є певна кількість вправ, які мають за мету виконати саме вище згадані завдання.

1. Створити уявлення Цей метод полягає в тому, що викладач представляє до певної теми добірку фото, малюнків, карикатур, тощо. Всі картинки викладають посередині учбової кімнати і кожен учень вибирає для себе певну картинку, яка відображає його уявлення, досвід, думку стосовно цієї теми і потім висловлює її.

2. Від створеного уявлення до спільного планування заняття В продовження першого завдання студенти можуть утворити групи і представити спільно будь-яку ситуацію, склавши картинку у певній послідовності.

3. Візитна картка Кожному учню потрібен один аркуш паперу, який він ділить на чотири шпальти. В центрі аркуша пишеться ім'я учня або символ, який він сам обирає. У кожній шпальті пишуть початок речення (заздалегідь узгоджений з викладачем) і потім кожен учень вписує своє продовження цієї думки. Наступним етапом може бути обмін думками.

4. «Карусель» Учні діляться на дві групи (наприклад, А і В). А сідають навпроти В і обмінюються думками щодо певної теми. Група В нотує все, що почула. Далі всі переміщуються по колу і збір інформації триває. Наприкінці всі учасники групи В представляють інформацію, яку їм вдалося зібрати в групі А.

5. «Алфавіт» До певної теми учням пропонують у алфавітному порядку записати всі поняття, що асоціюються з певною темою. Наприклад, до теми «Довкілля»: А – атомна електростанція, ... С – стічні води, Ш – шкідливі речовини, і. т. д.

6. «Хто зі мною у куток?» Кожен куток є «трибуною» певної думки і учні стають саме туди, що, як на їхню думку, відповідає саме їх уявленню про певну тему, при цьому аргументуючи свій вибір. Наприклад, «політика»: куток А – для мене це дуже важливо, куток В – це справа дорослих, куток С – мене це взагалі не цікавить, куток Е – це справа фахівців.

Представлені методологічні засоби, безперечно, можуть бути творчо обробленими, що дозволить в повному обсязі використовувати їх на заняттях для досягнення певної мети.

Література

1. Scholz Lothar Thema im Unterricht/Lothar Scholz//München: Bundeszentrale für politische Bildung, 2010. – 60 с.

РОЛЬ ПОСЛОВИЦ В ИЗУЧЕНИИ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА

Жаринова Е.Г. (Москва)

“A good expression is always to the point (хорошая фраза всегда кстати)” – говорит старая английская пословица. Этой мысли придерживаются все, кто использует пословицы на своих занятиях.

Определение пословиц, данное в The Advanced Learner's dictionary of Current English звучит так: «Краткое популярное высказывание, содержащее совет или предостережение». Одни пословицы исчезают, другие появляются. Одни не используются в одной части англоязычного мира, а в другой части продолжают существовать.

Можно предположить, что каждая пословица создана каким-то конкретным человеком в какой-то конкретной ситуации. Ведь пословица, по сути дела, является мудростью человека, который пережил какую-то ситуацию и вынес из неё определённый урок.

Многие английские пословицы взяты из Священного Писания.

You cannot serve God and mammon.

Spare the rod and spoil the child.

A soft answer turned away wrath.

Другой важный источник английских пословиц – это заимствование из других языков. Большинство из них осталось в оригинале.

Chercher la femme. In vino veritas.

Конечно, многие пословицы взяты из произведений Шекспира и они сохранили свою первоначальную форму.

Sweet are the uses of adversity (есть сладостная польза и в несчастье)

A rose by any other name would smell as sweet (как розу не зови, а запах так же сладок)

Чрезвычайно часто пословицы применялись при обучении языкам. В X столетии пословицы использовались в Англии, как одно из средств обучения латыни. Трудно сейчас найти курс английского языка, который бы обходился без помощи пословиц. Начиная с формирования навыков произношения до свободного реального общения. Пословицы могут быть использованы при отработке фонетических явлений, во время фонетических зарядок. Вместо отдельных слов и словосочетаний, можно предложить обучаемым специально отобранные пословицы.

Например, отработка звука [W]: *What is worth doing is worth doing well. What is a workman without his tool.*

Звук [H]: *He that hath wife and home hath given hostages to fortune. He who hesitates is lost.*

[O]: *There is nothing new under the sun. The wish is father to the thought.*

Используя пословицы и поговорки учащийся совершенствует слухо-произносительные и ритмико-интонационные навыки, учится делить предложения на синтагмы, определяет логические ударения.

При обучении грамматике можно использовать различные пословицы:

- Изучение сравнительных и превосходных степеней прилагательных:

The more you have the more you want.

It is better to give, than to take.

It is easier to fall down than to build.

- Повелительное наклонение:

Do not cost your pearls before swine.

Don't cross a bridge till you come to it.

- Страдательный залог:

Marriages are made in heaven.

Men are not to be measured in inches.

Rome was not built in a day.

- Модальные глаголы:

One must draw the line somewhere.

You cannot make an omelet without breaking eggs.

What must be must be.

- При изучении различных форм местоимений:

What's yours is mine and what's mine is my own.

Don't make yourself a mouse or the cat will eat you.

Everybody's business is nobody's business.

God helps those who help themselves.

Работа с пословицами на уроках не только помогает разнообразить учебный процесс, но и делает его более ярким и интересным. Выразительная форма пословиц способствует их быстрому запоминанию, что облегчает обработку встречающихся в них грамматических оборотов. Большой смысловой диапазон пословиц позволяет применять их в работе с учащимися и студентами, помогает тем, кто самостоятельно изучает язык.

НАВЧАННЯ ЧИТАННЮ ТА РОЗУМІННЮ АНГЛОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНО-ЗОРІЄНТОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Житницька А. А. (Харків)

Іншомовне професійно-орієнтоване читання є складовою частиною діяльності фахівців різних галузей. Воно задовольняє потреби в отриманні нової професійної інформації. Вміння читати й розуміти таку інформацію має першорядне значення у практичній роботі майбутнього фахівця після закінчення вищого навчального закладу, коли виникає потреба ознайомлення з великим обсягом іноземної літератури з фаху. Але розвиток навичок читання і розуміння текстів неможливий без тісного зв'язку з іншими видами роботи над мовним матеріалом, у першу чергу з роботою над лексикою та граматикою цієї мови [2]. В останні роки інтерес до оволодіння іноземною мовою (в першу чергу, англійською) значно зріс. З розвитком засобів масової комунікації, особливо мережі Інтернет, професійна інформація стає більш доступною. Та, незважаючи на наявність потреби й усвідомленої мотивації в оволодінні англійською мовою, більша частина випускників вищих навчальних закладів не в змозі користуватись нею у своїй професійній діяльності [1].

Вивчення іноземних мов у немовних вищих навчальних закладах є професійно спрямованим. Це означає, що мови викладаються з метою навчити студентів застосовувати їх у своїй професійній діяльності, тобто читати спеціальну іншомовну літературу для отримання потрібної інформації, а також уміти спілкуватись із зарубіжними колегами з професійних питань [3].

Тексти фахового спрямування є джерелом для розширення фахового термінологічного словника, предметом читання та обговорення на заняттях, основою для використання в ситуаціях мовлення, для аудіювання, тобто для цілеспрямованої і продуктивної мовленнєвої діяльності студентів.

Основні завдання, що стоять перед студентами в процесі вивчення професійно-орієнтованої літератури на іноземній мові:

1) отримання інформації, яка б доповнювала та поглиблювала навчальний матеріал, що опановується студентами в процесі вивчення профільних дисциплін навчального плану;

2) формування необхідних навичок щодо подальшого самостійного читання літератури за фахом [1: 76].

Відповідно до зазначених завдань доцільними є наступні види роботи з оволодіння навичками читання літератури за фахом:

- робота з оригінальними професійно-орієнтованими текстами, а саме аналітико-синтетичне (і обов'язково екстенсивне) читання з відповідним контролем розуміння прочитаного у процесі аудиторних занять;

- виконання ефективних вправ (на спеціально підібраному для цього матеріалі) до і після читання професійно-орієнтованих текстів.

Окресливши тематику фахових текстів та відібравши термінологічну лексику для активного засвоєння студентами, потрібно створити комплекс вправ з метою вирішення комунікативних і пізнавальних задач під час роботи з фаховою літературою. Цей комплекс вправ можна поділити на дві групи:

1) лексико-граматичні вправи, які передбачають багаторазове виконання завдань одного типу і формують механізми читання з безпосереднім розумінням прочитаного; ці вправи спрямовані на формування навичок читання;

2) вправи, які мають своїм об'єктом зміст наукового тексту, отримання фактичної інформації та її осмислення, а тому передбачають одночасне вирішення розумових завдань різного плану; ці вправи спрямовані на формування вмінь читання.

Література

1. Барабанова Г. В. Методика навчання професійно-орієнтованого читання у немовному ВНЗ / Г.В. Барабанова. – К.: Фірма “ІНКОС”, 2005. – 315 с. 2. Жлуктенко Ю. О. Методика викладання іноземних мов у вищій школі / Ю.О. Жлуктенко. – К.: Вища школа, 1971. – 222 с. 3. Фоломкина С. К. Обучение чтению на иностранном языке в неязыковом вузе / С.К. Фоломкина. – М.: Высш. шк., 1987. – 180 с.

ВИКОРИСТАННЯ ІКТ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЦИЗМІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Жозе да Коста Г.О., Овчаренко О.Ю. (Харків)

У сучасних умовах найбільш актуальним завданням освіти є формування комунікативної компетенції учнів. Слід зазначити, що сучасна мовна картина активно поповнюється іншомовними словами, зокрема, англіцизмами. Часто незнання походження і правил вживання слів викликають труднощі під час спілкування, під час перекладу текстів, помилковість та незрозумілість понять. Значна частина сучасних сленгізмів має іншомовне походження. Використання інформаційно-комунікаційних технологій сприяє розширенню освітнього простору сучасної освіти, а також здатність і готовність здійснювати міжособистісне і міжкультурне спілкування з носіями мови.

Педагоги відзначають, що застосування ІКТ сприяє прискоренню процесу розуміння особливостей іноземної мови, зростанню інтересу учнів до предмета, покращують якість засвоєння матеріалу, дозволяє індивідуалізувати процес.

Використання ІКТ для вивчення англійської мови з поглибленим аналізом лексики дозволяє перейти:

- від вивчення лексичних одиниць як функції запам'ятовування до навчання як процесу розумового розвитку;
- від статичної моделі знань до динамічної системи розумових дій;
- від орієнтації на усередненого учня до диференційованих та індивідуальних програм навчання;
- від зовнішньої мотивації навчання до внутрішньої морально-вольової регуляції.

Напрямки використання ІКТ у вивченні англіцизмів для формування комунікативної компетентності :

- використання інформаційно-комунікаційних технологій на уроках іноземної мови розкриває величезні можливості комп'ютера як ефективного засобу навчання. Комп'ютерні навчальні програми дозволяють ознайомитися зі словом як лексичною одиницею, із значенням слова, з лексичними шарами рідної мови з погляду походження і продуктивності вживання запозичених слів та з оригіналом лексем, які були запозичені з англійської мови;

- використання програми Power Point для створення презентацій для введення теоретичних основ англійської лексики, що забезпечить семантичне здійснення нормативно-практичного аспекту. Також учні самостійно створюють комп'ютерні презентації, що дозволить краще зрозуміти особливості вживання англіцизмів у рідній мові та автоматично зрозуміти смислові та стилістичні відтінки слів, швидше запам'ятати нову лексику та здобути комунікативні навички спілкування іноземною мовою;

- широке використання Інтернет-ресурсів дає можливість доступу до найбагатших джерел англійської інформації. Використовуючи цей ресурс учні занурюються в англійське середовище і мають можливість формувати уміння застосовувати лексичні шари в різних ситуаціях спілкування й удосконалювати власне мовлення у позаурочній діяльності при самостійній роботі.

У висновку хотілося б підкреслити, що частка англіцизмів в українській мові зростає щороку, тому впровадження в навчальний процес інформаційних технологій дозволить більш поглиблене вивчення англійської мови, що необхідне для розуміння усіх понять. Використання інформаційних технологій дає можливість не тільки багаторазово підвищити ефективність засвоєння англіцизмів, але й стимулювати учнів до подальшого самостійного вивчення англійської мови.

ОНЛАЙН ОБУЧЕНИЕ – СТИЛЬ ЖИЗНИ УЧИТЕЛЯ-НОВАТОРА

Загревская В.С. (Харьков)

В современном мире учитель в одиночку уже не справляется с поставленными перед ним задачами: научить, заинтересовать, воспитать, проконтролировать, и т.д. На помощь учителю приходят издательства,

публикующие методическую литературу и компании, занимающиеся разработкой программного обеспечения. Скорость обновления информации в настоящее время такова, что далеко не все бумажные носители успевают за этим темпом. Диверсификация печатных и электронных носителей просто необходима. Бумажные носители – классика, проверенная временем. Электронные носители – поле эксперимента.

Учителя-новаторы с помощью социальных сетей осуществляют обмен опытом, делятся интересными наработками. Edmodo.com – социальная сеть, объединяющая учителей во всем мире, и позволяющая регистрировать своих учащихся, для проведения онлайн проектов. Pil-network.com – международное педагогическое сообщество «Партнерство в образовании» – коммуникационная платформа для педагогов и менеджеров образовательных учреждений, разработанная для обеспечения взаимодействия участников глобального педагогического сообщества и содействия распространению идей по улучшению образования во всем мире. Blogspot.com – платформа для ведения блогов, успешно используемая учителями-новаторами, как для индивидуализации обучения так и для расширения аудитории обучаемых.

Ресурсы, открытые в любое время суток из любой точки планеты для педагогов, ищущих поддержки своих идей в педагогическом сообществе, а также удобный инструмент для взаимодействия друг с другом, нахождения бесплатных инструментов для преподавания и обучения и немедленного доступа к учебным планам, урокам, проектам и т.д. прямо из классной комнаты [3].

С помощью ресурсов, представленных в социальных сетях, можно загрузить бесплатное ПО учебного назначения, повысить квалификацию в очном или дистанционном режиме, сформировать динамическое сообщество пользователей, обсудить актуальные темы из области образования и новейших технологий, ознакомиться с существующими и презентовать собственные успешные модели проведения уроков, внеклассной деятельности или управления образовательным учреждением и многое другое [1].

Использование передового педагогического опыта в классе – помощь учащимся овладеть компетенциями 21 века.

Литература

1. Что такое международное педагогическое сообщество "Партнерство в образовании"? [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.pil-network.com> 2. About Edmodo [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.edmodo.com/about?language=en>. 3. Edublog [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://en.wikipedia.org/wiki/Edublog>

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАТИВНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ НА УРОКАХ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА

Зягун Л.Г. (Харьков)

Всё более высокие требования предъявляются школе и ученикам. Поэтому современный урок должен быть интересным, познавательным и творческим.

Для повышения мотивации изучения английского языка применяются компьютерные технологии, позволяющие заинтересовать детей и повысить

эффективность уроков. Данных способ организации учебной деятельности позволяет в увлекательной, творческой форме решать все задачи урока, осуществлять обучающую, коммуникативную и познавательную деятельность.

Использование информационно-коммуникативных технологий учителем открывает огромные возможности при организации работы над разнообразными темами для учащихся с различным уровнем подготовки.

Применение информационно-коммуникативных технологий в учебном процессе помогают решить ряд задач:

- ✓ обеспечивать учебный процесс новыми материалами, которые помогают учащимся проявлять их творческие способности и приучать к самостоятельной работе с материалом;
- ✓ повышать интенсивность учебного процесса;
- ✓ повышать уровень развития воображения, внимания, памяти;
- ✓ делать занятия более наглядными;
- ✓ привлекать пассивных слушателей;
- ✓ обеспечивать обратную связь;
- ✓ снимать такой отрицательный психологический фактор, как “ответобязнь”;
- ✓ контролировать и оценивать знания и умения учащихся [1].

Современное образование ставит новые цели и задачи, среди которых выделяют личностно-ориентированный подход. В связи с этим школы оснащаются современными технологиями: телевизорами, компьютерами и доступом к Интернету.

Существует много программ, используемых учителем при создании различных презентаций к уроку. Они помогают учителю представить изучаемый материал в динамичном и интересном виде. Они позволяют учителю использовать различные виды представления материала – видео и текст, аудио и картинку. Технология «интерактивной доски» позволяет учителю не просто презентовать материал, но и манипулировать им, внося изменения в представляемый на уроке материал.

На уроках английского языка информационно-коммуникативные технологии могут быть использованы для обучения различным видам деятельности – грамматике, лексике, чтению, говорению. Данные технологии используются на разных этапах работы над материалом: при введении, закреплении материала и его контроля [2].

Такая организация учебной деятельности позволяет каждому ребенку выразить себя, показать свои знания, умения, навыки и при этом получить положительную оценку [3].

Литература

1. Радченко Л. В. Доцільність використання комунікативно-когнітивних методик при вивченні іноземних мов / Л.В. Радченко // Джерело педагогічної майстерності. – Іноземні мови. – 1999. – Випуск № 3. – С. 36-37. 2. Биркун Л.В. Комунікативні методи та матеріали для викладання англійської мови / Л.В. Биркун // Ознайомлювальна брошура для українських вчителів англійської мови. – Oxford University Press, 1998. – С. 8-27. 2. Захарова И. Г. Информационные

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ВИПУСКНИКІВ ВИЩІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ В УМОВАХ СУЧАСНОГО РИНКУ ОСВІТИ

Ільєнко О. Л. (Харків)

На сучасному етапі головним завданням діяльності вищих навчальних закладів є забезпечення якості освіти, інтеграція науки й економіки як способу покращення якості підготовки та підвищення конкурентоспроможності фахівців з вищою освітою на ринку праці.

Аналіз значної кількості наукових досліджень свідчить про те, що проблема формування професіоналізму в педагогічних студіях розроблена набагато детальніше, ніж проблема формування конкурентоспроможності. Крім того, переважна більшість досліджень залишає поза фокусом уваги задоволення потреб споживачів – як основної вимоги сучасного ринку освіти.

На платформі освітньої діяльності створюється певний продукт, який розподіляється і споживається через ринок праці. Під продуктом освітньої діяльності розуміється “система знань, умінь, навичок, професійних компетенцій, які дозволяють виконувати відповідні виробничі функції і завдання конкретною особистістю на конкретному робочому місці”. Таким чином, в умовах динамічно трансформуючогося ринку праці, конкурентоспроможність випускника вищих навчальних закладів характеризується його адекватною властивістю професійно задовольняти певні конкретні потреби такого ринку.

Ефективність професійної підготовки фахівця реалізується через здатність освітньої системи задовольнити усіх бенефіціарів освітнього процесу: з одного боку, потреби ринку праці у фахівцях відповідної кваліфікації, з іншого – потреби випускника вищого навчального закладу в отриманні конкурентоспроможних знань.

Конкурентоспроможний випускник – це така особистість, яка здатна швидко і безболісно адаптуватися до постійних змін соціальних умов, науково-технічного прогресу та нових професійних викликів за умови збереження позитивного внутрішнього психоенергетичного стану і гармонії, високого потенціалу до швидкого професійного ребрендингу та перекваліфікації.

Одночасно з проблемою формування конкурентних переваг випускника вищого навчального закладу, виникає проблема їх оцінки. Специфіка такої оцінки полягає в тому, що конкурентні якості випускника проявляються після закінчення навчання – на робочому місці. Природно, що оцінка конкурентних якостей і переваг випускника здійснюється на рівні роботодавця. Тому, видається, що поряд з професійною підготовкою, необхідно формувати у майбутнього фахівця вміння виявляти, систематизувати й аналізувати вимоги роботодавця, особливості робочого місця, навички самооцінки та адаптації, здатності виявити свої сильні і слабкі якості, а в результаті – вміння позиціонувати себе на ринку праці. Такі навички майбутнього професійного успіху можливо культивувати на базі освітніх центрів вищих навчальних закладів, де випускникові буде надаватися пакет

конкурентних освітніх послуг для підвищення професіоналізму, отримання можливості перекваліфікації та подальшого працевлаштування.

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ ПРОЕКТІВ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ

Іваніга О.В. (Харків)

Стрімкий соціально-економічний прогрес, який відбувається в Україні останнім часом, сприяє реформуванню системи вищої освіти. На сучасному етапі необхідною умовою навчання є впровадження таких методик, які б більш ефективно розкривали потенціал студентів та сприяли підвищенню мотивації до вивчення іноземної мови, активізували їх пізнавальну діяльність, спонукали до творчого пошуку та самовдосконалення. Проектна робота є одним з найефективніших способів активізації пізнавальної діяльності студентів та інтенсифікації навчання.

Перш за все, навчання іноземних мов – це навчання способам діяльності, зокрема, мовленнєвої діяльності. Саме тому про комунікативну компетенцію говорять як про одну з найважливіших цілей у процесі навчання іноземній мові. Комунікативна компетенція може бути сформована лише на основі лінгвістичної компетенції певного рівня. Проте, метою навчання у вищих навчальних закладах є не система мови, а іншомовна мовленнєва діяльність, причому діяльність як засіб міжкультурної взаємодії [1]. Мова – це елемент культури. Вона функціонує в межах певної культури, отже, студенти повинні бути ознайомлені з особливостями цієї культури, з особливостями функціонування мови в цій культурі, тобто мова йде про необхідність формування країнознавчої компетенції [2]. Оскільки предметом мовленнєвої діяльності є думка, а мова – це засіб формування та формулювання думки, можна зробити такі висновки:

1) для того, щоб сформувати у студентів необхідні вміння та навички у тому чи іншому виді мовленнєвої діяльності, сформувати лінгвістичну компетенцію на рівні, визначеному стандартом, необхідна активна усна практика для кожного члена групи;

2) щоб сформувати у студентів комунікативну компетенцію поза мовним оточенням, недостатньо наситити урок умовно-комунікативними або комунікативними вправами, що дозволяють вирішувати комунікативні завдання. Важливо надати студентам можливість мислити, вирішувати проблеми, розмірковувати над можливими шляхами вирішення цих проблем, акцентуючи увагу студентів на змісті свого висловлювання з тим, щоб у центрі була думка, а мова виступала у своїй прямій функції – формування та формулювання думок.

3) для того, щоб студенти сприймали мову як засіб міжкультурної взаємодії, необхідно не лише ознайомити їх з країнознавчою тематикою, а й шукати засоби втягнення їх в активний діалог культур з тим, щоб на практиці студенти мали змогу пізнавати особливості функціонування мови в новій для них культурі.

Таким чином, основна ідея підходу до навчання іноземних мов полягає в тому, щоб перенести акцент з різного роду вправ на активну розумову діяльність

студентів. Метод проектів дозволяє вирішити цю дидактичну задачу та перетворити заняття з іноземних мов на дискусійний, дослідницький клуб, в якому вирішуються цікаві, практично вагомі та доступні для студентів проблеми, враховуючи особливості культури країни, та на основі міжкультурної взаємодії. На подібних заняттях має бути присутнім предмет обговорення.

В основі проекту лежить проблема. Для її вирішення студентам необхідне не лише знання мови, а й володіння великим обсягом різноманітних предметних знань, достатніх для вирішення даної проблеми. Окрім цього, студенти мають володіти певними інтелектуальними, творчими та комунікативними вміннями. До перших можна віднести вміння працювати з інформацією, з текстом (виділяти головну думку, шукати потрібну інформацію в іншомовному тексті), аналізувати інформацію, робити узагальнення, висновки і т.д., вміння працювати з різноманітним довідковим матеріалом. Формування багатьох з вказаних вмінь є метою навчання різним видам мовленнєвої діяльності. До творчих умінь відносять, перш за все, вміння генерувати ідеї, для чого необхідні знання з різних областей, вміння знаходити не один, а кілька варіантів вирішення проблеми, вміння прогнозувати наслідки того чи іншого рішення. До комунікативних вмінь варто віднести, перш за все, вміння вести дискусію, слухати та чути співрозмовника, відстоювати власну точку зору, підкріплену аргументами, вміння знаходити компроміс зі співрозмовником, вміння лаконічно викладати свою думку. Таким чином, для належного застосування методу проектів необхідна значна підготовча робота. Така робота повинна вестись постійно, систематично та паралельно з роботою над проектом. Метод проектів – це зміст розвиваючого, особистісно-орієнтованого характеру навчання. Він може достатньо широко використовуватись на будь-якій ступені навчання, як у початковій так і у вищій школі, за будь-якої моделі викладання.

Література

1. Гальскова Н. Д. Современная методика обучения иностранным языкам. Пособие для учителей / Н. Д.Гальскова. – М. : АРКТИ, 2004. – 192 с. 2. Alpin R. The Ones Who Got Away: The Views of Those Who Opt Out of Languages / R. Alpin // Languages Learning Journal. – 1991. – № 4. – P.7-214.

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕЛЕКТ КАРТ З МЕТОЮ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ УЧНІВ ЛІЦЕЮ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Іванченко Г.А. (Харків)

Ми живемо в час, коли реалії і концепти змінюються досить швидко. В ситуації, коли науково-технічний прогрес та процеси глобалізації все більше впливають на наше сприйняття дійсності, майже не щоденно з'являються нові поняття і слова, основною якістю, що ми маємо сформулювати у дітей є мобільність. Тому, переді мною, як вчителем першочерговим завданням стало не просто навчити мови, а, насамперед, навчити самостійно здобувати знання. Саме це і спонукало мене звернутися до організації дослідницької, самостійної роботи учнів за допомогою інтелект карт, або графічних організаторів.

Самостійна дослідницька робота учнів як необхідний компонент сучасної шкільної освіти спрямована насамперед на отримання основних уявлень про методи дослідження, навчає системно, цілеспрямовано працювати над темою, логічності будувати матеріал та формулювати висновки. Використання графічних організаторів – це ефективний спосіб забезпечення дослідницької роботи школярів в новій парадигмі освіти.

“Під графічним організатором розуміється візуальна або графічна демонстрація відносин між фактами, термінами, поняттями або ідеями згідно конкретному навчальному завданню. Іноді графічні організатори називають понятійними картами, когнітивними організаторами, концептуальними діаграмами” [2].

Графічні організатори будуть корисні школяреві для активного засвоєння будь-якої нової інформації: проведення мозкової атаки для вибору теми дослідження, підготовки проекту, письмового завдання за результатами дослідження, планування самостійного дослідження, вирішення проблем і прийняття рішень, рефлексії своєї навчально-дослідницької діяльності, встановлення послідовностей, логічних зв'язків, класифікації ідей і організації смислових блоків. Види графічних організаторів різноманітні, однак, більшість з них може використовуватися для вирішення різних навчально-дослідницьких завдань при активному засвоєнні нової інформації, що дозволяє вважати їх гнучким інструментом систематизації та структуруванні інформації.

Ефективність ментальних карт пояснюється тим, що розумові процеси в мозку людини проходять схожим чином. Різні образи стимулюють різні групи нейронів і зв'язку між ними. Можна уявити інтелект карти як фотографію складних і витіюватих взаємин наших думок, які дають нашому мозку можливість впорядкувати і деталізувати об'єкти і явища. При використанні ментальних карт ми ніби намагаємося намалювати своє мислення. Мета створення карти думок – систематизувати ідеї, отримати цілісну картину і відшукати нові асоціації. Тоні Бьюзен вважає, що інтелект карти допомагають краще управляти розумовими процесами і дають більшу свободу думки.

Працювати над складанням графічного організатора можна індивідуально і в групі, особливо при роботі з текстом. Особливістю даної форми організації інформації є використання малюнків, коротких фраз та опорних слів, що дозволяє звертатися до цієї форми роботи на початковому етапі навчання.

Графічні організатори або понятійні карти класифікують за формою та функціями. За функціональним призначенням виділяють наступні їх види:

- графічні організатори для збору інформації, послідовностей; систематизації і структурування понять, ідей, уявлень;
- графічні організатори для категоризації / класифікації;
- графічні організатори для підготовки проекту;
- графічні організатори для структурування тексту, підготовки творчого письмового завдання.

За формами виділяють :

- “Годинник (Clock);
- Павук (Spider Map, adding more details to a single topic);

- Кластер (Cluster, a network of ideas based on a stimulus);
- Діаграма Венна (Venn Diagram).
- Кістка (fishbone - cause-and-effect factors associated with a complex topic). Учням пропонується інформація проблемного змісту й схема Fishbone для систематизації цього матеріалу. На верхній «кісточці» записується формулювання проблеми, а на нижній – факти, які підтверджують, що така проблема існує.

Приклад : розглядаючи тему «Природа і погода» в 10 класі на уроці «Природні катаклізми» учням було запропоновано переглянути фільм “ The Day After Tomorrow” та скласти схему Fishbone з проблеми «Цивілізація – розвиток чи загибель?»

- Циклічний організатор (cycle - recurring cycle of events, with no beginning and no end),

- Континуум (continuum - topic with a definite beginning and end and a sequence in between)”[1].

Приклад : під час опрацювання або повторення граматичного матеріалу за темою Past Simple можна використовувати так звані Timelines, на яких відмічено певні дати з життя видатної людини. Учні використовують інформацію з Timeline і складають біографію.

Графічні організатори сприяють зняттю мовного бар’єру, розвивають аналітичне, критичне та творче мислення, адже для створення схеми необхідно встановлювати логічні зв’язки, виділяти основну та другорядну інформацію.

Література

1. Гилюн А.В., Колесник Л.А. Самостоятельная работа студентов в свете новой парадигмы высшего образования [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.trajectory.org.ua/analytics/education-viewpoint/soc3.html>
2. Банзаракцаева Г.М. Использование графических организаторов в исследовательской деятельности учащихся на уроках английского языка [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://profistart.ru/ps/blog/25096.html>
3. Мельник Л. Ю. Застосування графічних організаторів навчального матеріалу технології ЧПРKM на уроках світової літератури [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://osvita.ua/school/lessons_summary/in_lit/35424/
4. Steve Darn, Graphic Organisers [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.teachingenglish.org.uk/articles/graphic-organisers>

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Карцева Н.В., Фоменко Т.М. (Харків)

Відповідно до концепції модернізації української освіти, що закладена у Державному стандарті, загальноосвітня школа повинна формувати конкурентноздатну, компетентну особистість учня. Набуття компетентності перетворює учня з носія академічних знань на людину соціально активну, налаштовану на соціалізацію у суспільстві з метою практичного використання здобутих знань.

Сучасний етап розвитку системи освіти в Україні характеризується освітніми інноваціями, спрямованими на збереження досягнень минулого і,

водночас, на модернізацію системи освіти відповідно до вимог часу, новітніх надбань науки, культури і соціальної практики.

Компетентнісний підхід до вивчення іноземних мов розглядається як такий спосіб організації навчально-пізнавальної діяльності учнів, що забезпечує засвоєння ними змісту навчання і досягнення цілей навчання при розв'язанні певних проблемних завдань. Компетентний спеціаліст, компетентна людина - гідна перспектива для суспільства, що успішно розвивається. Тому, компетентність можна виразити у вигляді суми наступних складових: мобільність знань, гнучкість методу та критичність мислення.

Сучасна педагогіка визначає декілька груп компетентностей. Відповідно до рішень Європейської Ради основною компетентністю на уроках іноземної мови є комунікативна компетентність, тому що вона забезпечує набуття учнями вміння обговорювати проблеми доводити власну позицію, виробляти власну точку зору, розвивати критичне і креативне мислення та адаптуватися у мовному середовищі.

Компетентнісний підхід у навчанні іноземних мов полягає в способі організації навчально-пізнавальної діяльності учнів з метою забезпечити належну якість їх освіти і тим самим досягти відповідних цілей навчання під час вирішення певних проблемних питань. Вчені виділяють такі компетентності в навчанні іноземних мов: а) предметна та комунікативна; б) діяльнісна; в) розвиваюча.

Основними компонентами предметної компетенції є інтерактивне навчання (взаємодія з навчальним матеріалом, учителем, учнями), активне навчання (імітація комунікативних ситуацій під час уроків) та глибоке пізнання шляхом занурення в реальний життєвий контекст. Предметна компетенція в оволодінні іноземними мовами відповідає комунікативній компетенції.

Компонентами діяльнісної компетенції є планування (здатність бачити проблему та ціль як уявлення про бажаний результат), досягнення (здатність планувати діяльність та вирішувати проблеми, що виникають під час роботи), розвиток (відбір успішного досвіду та аналіз невдач).

Розвиваюча компетенція складається з таких компонентів: внутрішньо-особистісного (усвідомлення своїх сильних та слабких місць), міжособистісного (здатність до ефективної взаємодії з іншими учасниками діяльності), культурного (активна участь в засвоєнні соціальних норм та цінностей).

Отже, передумовою ефективного використання компетентісного підходу в усіх сферах здобуття кваліфікацій і, зокрема, у викладанні іноземних мов, є понятійно-термінологічна визначеність. Це стосується передусім чіткого окреслення відмінностей між двома найбільш уживаними поняттями "компетенція" і "компетентність". Ми погоджуємося з думкою російського вченого А.В. Хуторського, який визначає "компетенцію" як сукупність взаємопов'язаних якостей особистості (знань, умінь, навичок, способів діяльності), необхідних людині для якісної продуктивної діяльності, а "компетентність" – як володіння людиною відповідними компетенціями, що передбачає особистісне ставлення до них та предмета діяльності.

Таким чином, головна мета компетентісного підходу у викладанні іноземної мови у ВНЗ полягає у формуванні всебічно розвиненої особистості

студента, його теоретичного мислення, мовної інтуїції і здібностей, оволодіння культурою мовленнєвого спілкування і поведінки.

ПІСНЯ ЯК ОДИН З ВИДІВ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. ЇЇ ПЕРЕВАГИ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Качанова О.В. (Харківська область)

Кінець ХХ–початок ХХІ століть – період розвитку техніки та комп’ютерних технологій. Сучасна епоха потребує від викладачів ефективного використання аудіовізуальних засобів, вдосконалення навичок і вмінь роботи з ними.

Іноземні дослідники-методисти багато уваги приділяють питанням технічного забезпечення навчання та вдосконалення різних методів самостійної роботи, зокрема дистанційного та за допомогою комп’ютерних програм вивчення іноземних мов. Таке навчання має специфічні особливості: високу комунікативну спрямованість та високий рівень соціокультурної інформативності. При цьому роль вчителя зменшується, вона полягає в тому, щоб полегшувати процес навчання, робити його цікавішим. Чи правильно це? Однозначно відповісти на це запитання складно. Вся Європа працює за чіткими стандартами в різних галузях життєдіяльності, у тому числі і в освіті.

Завдання практичного оволодіння основними методами комунікативної діяльності іноземною мовою (аудіюванням, говорінням, читанням та письмом) вимагають від учителя пошуку все нових і нових прийомів та форм роботи для вдосконалення навчального процесу.

Одним з найбільш ефективних способів дії на почуття та емоції учнів є розучування пісень на уроках іноземної мови. У школах Стародавньої Греції багато текстів розучували за допомогою співу, а в початковій школі Індії так вивчають азбуку та арифметику і в наш час.

Які ж методичні переваги мають пісні у навчанні іноземної мови?

- Як один з видів мовленнєвої діяльності вони є засобом кращого засвоєння та розширення лексичного запасу, адже вони включають нові слова та вирази. У піснях знайома лексика опиняється в новому контекстуальному оточенні, що допомагає її активізації. Часто зустрічаються власні імена, географічні назви, реалії країни, мова якої вивчається, поетичні слова. Це розвиває в учнів відчуття мови, знання її стилістичних особливостей.

- Допомагають краще засвоїти й активізувати граматичні конструкції.
- Сприяють удосконаленню англійської вимови, допомагають закріпити правильну артикуляцію та вимову звуків.

- Створюють сприятливий психологічний клімат, знижують психологічне навантаження, активізують мовленнєву діяльність, підвищують емоційний тонус, підтримують інтерес до вивчення іноземної мови.

- Стимулюють монологічне та діалогічне мовлення, сприяють розвитку як підготовленого, так і спонтанного мовлення.

Добір пісенного матеріалу залежить від рівня мовленнєвої компетенції, віку та інших особливостей учнів. Якщо виділити початковий, середній та високий

рівні знань, то відповідно початківцям пропонуються коротенькі пісні повільного темпу, з простою лексикою та синтаксисом, чіткою артикуляцією, простою мелодією. Для середнього рівня підходять складніші пісні, які мають розгалужений словниковий склад, що охоплює навіть деякі ідіоматичні вирази, досить складні граматичні конструкції. Це мають бути пісні із складнішою мелодією. Високий рівень знань учнів передбачає добір пісень з елементами розмовного стилю.

Пісні можна надзвичайно ефективно використовувати на уроках. Вони допомагають встановити контакт із учнями, оскільки зацікавлюють дітей із різними рівнями знань. Пісні відображають іншу культуру, розкривають сучасні реалії світу.

Література

1. Потерлевич Г. Пісенний, поетичний та фольклорний матеріал на уроці англійської мови / Г. Потерлевич // English. Англійська мова та культура. Тижневик для вчителів та всіх, хто вивчає мову. Шкільний світ. – 2001. – № 36.
2. Калініна Л. Your English-speaking world: sound land / Л. Калініна, І. Самойлюкевич, Л. Березенська // Іноземні мови – 2005. – № 4. – С. 28. – 2004. – № 3.
3. Зимняя И.А. Психология обучения иностранным языкам в школе / И. А. Зимняя. – М.: Просвещение, 1999.
4. Ситдикова І. Знання, втілене у пісні / І. Ситдикова // Іноземні мови – 2005. – № 3. – С. 54.
5. Littlewood W. Communicative Language Teaching – Cambridge: CUP, 1991.

ДЕЯКІ ЗАСОБИ АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Кобзар О.І., Лешньова Н.О. (Харків)

Видатних педагогів завжди приваблювало дослідження методів, які активізують пізнавальну діяльність студентів. Розглянемо деякі з них, насамперед, проблемне навчання, рольову гру, проектний метод, «мозковий штурм» та «круглий стіл».

Основна ідея проблемного навчання полягає в тому, що знання в значній своїй частині не передаються студентам у готовому вигляді, а здобуваються ними в процесі самостійної пізнавальної діяльності в умовах проблемної ситуації.

Слід відзначити загальну закономірність активізації пізнавальної діяльності студентів: напруження інтелектуальних сил, яке викликане проблемними запитаннями та проблемними навчальними завданнями дослідницького характеру. У процесі самостійного пошуку шляхів вирішення проблем студенти, аналізуючи, порівнюючи, узагальнюючи фактичний матеріал, самі одержують з нього нову інформацію, у них формуються навички розумових операцій та здатність відкривати нові знання й знаходити нові засоби дій шляхом висування гіпотез та їх обґрунтування.

Основу проблемного навчання складають систематично створювані викладачем проблемні ситуації. Ядром проблемної ситуації повинно бути

протиріччя. Основними джерелами проблемності при навчанні граматики англійської мови є такі типові протиріччя, які повинні бути вирішені в результаті взаємодії викладача та студентів і які створюють мисленнєву базу активного пізнання: а) протиріччя між старими знаннями та новими фактами; б) між рівнями знань; в) між поглядами студентів; г) між науковими та практичними знаннями. Слід відзначити й роль проблемного навчання у підвищенні мотивації, оскільки при вирішенні проблемної ситуації виникає пізнавальний інтерес, який вважається сильним мотивом навчання.

Рольова гра визнана провідними педагогами ефективним засобом навчання усному мовленню, вона є активним методом навчання, який має значні переваги: активізація мислення та поведінки студентів, високий ступінь залучення студентів до навчального процесу, обов'язкова взаємодія студентів між собою; підвищений ступінь мотивації, емоційності та творчий характер занять; спрямованість на розвиток професійних, інтелектуальних, поведінкових навичок та вмій у стислий час, максимальне наближення до реальних умов професійної діяльності, широка самостійність учасників гри, прийняття рішень, які моделюють реальну комунікативну ситуацію. Під час гри виникає ефект солідарності, який активізує діяльність кожного. При навчанні студентів немовних факультетів усного мовлення ми використовуємо комплекс рольових ігор, розроблених викладачами кафедри. Досвід показує, що ігрова атмосфера допомагає перебороти психологічний бар'єр, стимулює активність учасників.

Проектний метод також ефективно стимулює пізнавальну діяльність студентів. Його доцільно використовувати не лише під час роботи над фаховими проблемами студентів, але й при вивченні таких усних тем, як "London", "Great Britain", "The United States of America", "Kharkiv". При цьому студенти з великим інтересом готують презентації з використанням ноутбуків та проекційної апаратури.

Метод «мозкового штурму» дуже популярний за кордоном і вважається одним з найефективніших. Його сутність полягає в тому, що перед студентами ставиться проблема, яка стосується фаху студентів. Студенти можуть висловлювати будь-які ідеї, але вони повинні їх аргументувати. Така діяльність характеризується високою активністю студентів, яскравим проявом їх творчих здібностей.

Метод «круглого стола» є одним з активних методів розвитку навичок спонтанного мовлення. Наприклад, під час вивчення теми «Kharkiv» групі студентів ми пропонуємо уявити себе членами міської адміністрації, перед якими стоїть завдання – визначити, які з старих будинків міста мають історичне значення і повинні підлягати реставрації. Така дискусія завжди викликає інтерес у студентів.

Наш досвід використання вищеназваних методів підтверджує, що вони є ефективним інструментом активізації пізнавальної діяльності студентів при навчанні англійської мови.

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ

Ковальова А.В. (Харків)

Підготовка кваліфікованих спеціалістів у різних галузях суспільної діяльності, здатних орієнтуватися в необмеженому інформаційному просторі та використовувати здобутки науково-технічного прогресу, має велике значення для сучасного суспільства.

Удосконалення підготовки майбутніх фахівців неможливе без оптимізації навчального процесу та впровадження новітніх освітніх технологій, зокрема інтерактивних методик навчання для ділового вирішення фахових завдань та інформаційних технологій у процесі профільного навчання іноземної мови.

Комунікативна компетентність визначається як уміння ефективно застосовувати знання в різноманітних умовах з різними комунікантами у професійному спілкуванні. Для формування комунікативної компетенції використовують інтерактивні методи навчання іноземних мов, що спрямовані на розвиток особистості, розкриття її творчого потенціалу.

Професійно-орієнтоване навчання, що зорієнтоване на розв'язання професійних задач, розглядають як складне особистісне утворення, що включає структурні компоненти та якості особистості. Іноземна мова стає складовою вивчення самої спеціальності, розвитку професійних інтересів та готовності студентів використовувати здобуті знання в іншомовному спілкуванні професійної сфери. Навчання професійно-орієнтованої мови здійснюється з урахуванням потреб професійної діяльності.

Інтерактивне навчання – це освітня діяльність, що спрямована на розвиток форм мислення, творчих здібностей, соціально адаптованих можливостей особистості в умовах динамічних змін в світовому суспільстві. Інтерактивна діяльність передбачає діалог, спілкування в парах або в групах, що сприяє розвитку взаємодії та виключає домінування однієї думки, вчить знаходити шляхи вирішення проблем, аналізуючи обставини, вислухувати та оцінювати альтернативні думки. Інтерактивна форма організації пізнавальної діяльності студента з використанням засобів новітніх інформаційних технологій за допомогою інтерактивних завдань та впровадження мультимедійних засобів підвищує мотивацію, викликає зацікавленість, робить процес навчання продуктивнішим.

Проектну методологію, що набула актуальності в системі вищої освіти у зв'язку з потребою підготовки конкурентоспроможних фахівців для сучасного ринку праці, відносять до інноваційних технологій навчання, що спрямовані на активізацію пізнавальної діяльності студентів. Проектна діяльність та проектування комунікативних ситуацій дозволяють створювати конкретні моделі професійної діяльності студентів та сприяють вмінню визначити шляхи особистої інтеграції у ринок праці. Проект забезпечує опанування студентом навичок дослідника та визначення власної комунікативної іноземної позиції. Проектна методологія дозволяє не тільки підвищити мотивацію процесу навчання іноземній мові професійного спрямування, але й знайомить студентів з алгоритмом

проектної діяльності та формує особистий дослідницький досвід, що забезпечує розвиток професійної компетенції та відповідає соціальному запиту суспільства.

Комплексне використання інформаційних технологій у навчальному процесі сприяє динамічності, інтенсифікації процесу навчання, забезпечує його диференціацію з урахуванням індивідуальних особливостей студентів, дає можливість у вигляді наочних образів представити фахову іншомовну інформацію, відкриває доступ до нових джерел інформації.

Таким чином, інноваційні технології навчання, інтенсифікуючи процес здобуття знань, модернізуючи форми проведення занять, є важливою складовою формування професійної іншомовної комунікативної компетенції. Новітні інформаційні технології відкривають доступ до нетрадиційних джерел інформації, активізують процеси ментальної обробки іншомовної інформації, надають нові можливості для формування професійних та лінгвістичних навичок, дозволяють реалізувати інтерактивні методи навчання.

ИГРЫ КАК ПСИХОЛОГИЧЕСКИЙ АСПЕКТ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ

Ковалева Е.Г. (с. Великая Бабка, Харьковская обл.)

Игра – особо организованное занятие, требующее напряжения эмоциональных и умственных сил. Являясь развлечением, отдыхом, игра способна перерасти в обучение, в творчество, в модель человеческих отношений. При выборе игры обязательно должны быть учтены психологические и возрастные особенности школьников.

Игра всегда предполагает определенное напряжение эмоциональных и умственных сил, а также умения принятия решения (как поступить, что сказать, как выиграть?). Положительным является тот факт, что при этом ученик еще и говорит на иностранном языке.

Игровая форма занятия создается на уроке при помощи игровых приемов и ситуаций, реализация которых происходит по основным направлениям:

- дидактическая цель ставится перед учащимися в форме игровой задачи;
- учебная деятельность подчиняется правилам игры;
- учебный материал используется в качестве ее средства, в учебную деятельность вводится элемент соревнования.

Большое значение в психологическом механизме игры отводится **мотивации** деятельности. Игровые методы обучения используют различные способы мотивации:

- Совместное решение игровых задач стимулирует межличностное общение и укрепляет отношения между учащимися (мотивы общения).

- В игре учащиеся могут постоять за себя, продемонстрировать свои знания, свое отношение к деятельности (моральные мотивы).

- Каждая игра имеет близкий результат (окончание игры) и стимулирует учащегося к достижению цели (победе) и осознанию пути достижения цели. В игре учащиеся изначально равны, а результат зависит от самого игрока, его личностных качеств. Ситуация успеха создает благоприятный эмоциональный

фон для развития познавательного интереса. В игре есть таинство – неполученный ответ, что активизирует мыслительную деятельность ученика, толкает на поиск ответа (познавательные мотивы).

Немецкий психолог К.Гросс считает, что «какими бы внешними или внутренними факторами не мотивировались игры, смысл их именно в том, чтобы стать для обучающихся школой жизни» [2, с. 34].

Называя игру «арифметикой социальных отношений» [2, с. 17], Д.Б. Эльконин трактует игру как одну из ведущих форм развития психических функций и способов познания ребенком мира взрослых.

По определению М.Ф. Стронина, «игра – это вид деятельности в условиях ситуаций, направленных на воссоздание и усвоение общественного опыта, в котором складывается и совершенствуется самоуправление поведением» [1, с. 3]. Психологические механизмы игровой деятельности

опираются на фундаментальные потребности личности в *самовыражении, самоутверждении, самоопределении, саморегуляции и самореализации.*

В игре все равны. Она посильна практически каждому ученику, даже тому, который не имеет достаточно прочных знаний в языке. Чувство равенства, атмосфера увлеченности и радости, ощущение посильности заданий – все это дает возможность ученику преодолеть стеснительность, мешающую свободно употреблять в речи слова чужого языка, снижается боязнь ошибок, что благотворно сказывается на результате обучения. Незаметно усваивается языковой материал, а вместе с этим возникает чувство удовлетворения, ученик может уже говорить наравне со всеми.

Психологическими исследованиями доказано, что игра раскрепощает и стимулирует к обучению иностранным языкам.

Литература

1. Стронин М.Ф. Обучающие игры на уроках иностранных языков / М.Ф. Стронин. – М: 1994. – 231 с.
2. Эльконин Д.Б. Психология игры / Д.Б. Эльконин. – М: Педагогика, 1978. – 304 с.

ДИВЕРГЕНТНОЕ И КОНВЕРГЕНТНОЕ МЫШЛЕНИЕ СТУДЕНТОВ

Ковинько К.В. (Харьков)

Человек – существо творческое. Этим даром наградила его природа. Чем больше он проявляет творческую активность в деятельности и процессе обучения, тем быстрее и лучше развиваются творческие способности. В конечном счете, жизненный уровень каждого зависит от его творческого потенциала.

Прежде всего, необходимо остановиться на самом понятии творчества, которое трактуется по-разному в различных источниках. Наиболее распространенным и приемлемым можно обозначить творчество как деятельность человека или группы людей по созданию новых материальных и духовных ценностей. Творческая личность должна обладать способностями, знаниями, умениями, иметь определенные мотивы, благодаря которым создается что-то новое, оригинальное.

Таким образом, можно выделить четыре стадии процессов творчества: подготовку, созревание, озарение (инсайт) и проверку. Именно творческим

моментом считается инсайт – интуитивное, мгновенное схватывание проблемы, искомого результата.

Далеко не все люди могут стать творческими личностями в полном понимании значения этих слов, но творческое отношение к любому делу, использование элементов творчества в процессе обучения под силу и необходимо каждому. Творческое отношение к учебе обозначает качественный поход к процессу обучения в целом. Творчество – это постоянное совершенствование и прогресс в любой деятельности.

Психологические исследования в области методик обучения в зарубежных странах и в Украине показывают, что практически все студенты обладают творческим потенциалом, который эффективно развивается при систематических занятиях. Способности, навыки и умения, приобретенные и развитые на занятиях, студенты достаточно эффективно переносят и в повседневную жизнь. Но как определить, какие занятия и упражнения развивают творческий потенциал личности, а какие нет? Лучше всего это объяснить через сопоставление креативного или дивергентного (творческого) мышления и традиционного конвергентного мышления, на развитии которых ставится акцент в большинстве украинских и зарубежных учебных заведений, когда преподаватели обычно предлагают учащимся проблемы и задачи, уже имея в своем сознании предполагаемый правильный ответ. В соответствии с таким подходом ответы учащихся оцениваются по следующим основным критериям: степени точности ответа; степени подробности; скорости (кто раньше); аккуратности и степени соответствия установленной форме ответа (при письменных заданиях).

Таким образом, поднимаемые преподавателем или предложенные в учебнике проблемы, задачи и задания традиционного типа приводят при соответствующих критериях оценивания, к тому, что развивается стиль обучения, ориентированный на наведение на «правильный ответ». Безусловно, конвергентные мыслительные способности развивать необходимо, однако обязательно нужно предоставить студентам возможность развивать и творческое дивергентное мышление – тот вид мышления, который характеризуется разрушением шаблонных стереотипов и ограничений и большой свободой в решении проблем. Ведь реальные проблемы, с которыми человек сталкивается в своей жизни, не имеют однозначных «правильных» ответов, в отличие от учебных задач и проблем. В традиционном подходе к процессу обучения мы имеем мало возможностей применять разные подходы и предлагать различные решения учебных задач. Поэтому необходимо использовать каждую возможность при изучении той или иной темы для развития творческого потенциала учащихся. Это можно воплощать в жизнь, не отходя от традиционных учебных программ, используя на обычных занятиях упражнения, направленные как на развитие конвергентного мышления, так и дивергентного. А можно и проводить факультативные занятия, используя специальные курсы по развитию творческих способностей учащихся.

ФОРМУВАННЯ МОНОЛОГІЧНИХ НАВИЧОК НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ

Кожевіна І. В. (Куп'янськ)

Уроки іноземної мови у закладах середньої освіти мають величезну значущість для формування особистості школярів, сприяють розширенню їх світогляду, розвитку мовлення, що є необхідним для кожної культурної освіченої людини.

Під час уроків іноземної мови учні мають не тільки навчитися читати та перекладати тексти з/на іноземну мову, але й логічно та послідовно виражати іноземною мовою власні думки, будувати висловлювання, обумовлені ситуацією спілкування. Вирішенню цього завдання сприяє формування у дітей навичок монологічного мовлення, яке дисциплінує мисленнєву діяльність школяра, вчить логічно мислити та відповідно будувати висловлювання таким чином, щоб донести власні думки до слухача [1, с. 143].

Зазначимо, що базовий рівень навчання іноземною мовою передбачає оволодіння учнями такими типами монологу, як:

- коротке повідомлення,
- розповідь,
- опис,
- розмірковування/переконання.

Під час формування монологічних навичок у школярів перед учителем постають такі завдання:

- закріплення і розвиток у дітей навичок мовної комунікації;
- формування навичок побудови зв'язних монологічних висловлювань;
- розвиток навичок контролю і самоконтролю за побудовою зв'язних висловлювань;
- формування у дітей навичок побудови зв'язних розгорнутих висловлювань (дотримання послідовності, логічний зв'язок між частинами оповідання, завершеність кожного фрагмента, відповідність його темі повідомлення тощо).

Вирішенню цих завдань сприяє проведення віртуальних турів, використання яких сприяє реалізації основної вимоги комунікативної методики навчання щодо представлення процесу оволодіння мовою через «живу іншомовну дійсність». У ході практичної діяльності ми переконалися, що віртуальна подорож не тільки активізує увагу школярів, але й сприяє формуванню навичок аудіювання та говоріння, що пов'язано з використанням наочних засобів навчання [2].

У рамках віртуальних подорожей для формування монологічних навичок доцільно, на наш погляд, використовувати такі види роботи як:

- перегляд матеріалу, його переказ та доповнення власними думками;
- підготовка презентацій на задану тематику з її захистом на уроці;
- висвітлення окремих підтем, які пов'язані з матеріалом, що висвітлювався під час уроку;
- обмін думками щодо матеріалу, що було запропоновано учителем тощо.

Підкреслимо, що впровадження таких видів роботи під час проведення уроків з іноземної мови не тільки сприяє формуванню монологічних навичок, але й робить процес вивчення іноземної мови більш цікавим та продуктивним.

Література

1. Гальскова Н. Д. Современная методика обучения иностранным языкам. Пособие для учителя / Н.Д. Гальскова – М. : АРКТИ, 2000. – 192 с.
2. Коптюг Н. М. Интернет-уроки как вспомогательный материал для учителя иностранного языка / Н.М. Коптюг // Иностранные языки в школе. – 2000. – Вып. 3. – С. 57–59.

PECULIARITIES OF TEACHING ENGLISH FOR YOUNG LEARNERS

Kondratenko Y.P. (Derhachy)

Nowadays English is being introduced into primary school round the world including Ukraine, so more and more teachers are being asked to teach English to young learners. Teaching young children is a difficult task since it requires a lot of creativity. The teaching process that is related to English language requires not only teaching the language by means of expressions and ways to communicate but by a specific individual approach and also specific methods. It is important to plan the learning process properly, based on the psychological, physiological and physical characteristics of age.

It should be taken into consideration that young learners develop quickly as individuals; learn in variety of ways by watching, by listening, by imitating, by doing things; they are able to understand only very simple things about grammatical rules and very simple explanations about language and, moreover, this process cannot be fast. It is not argued that children's grammatical development in a foreign language should follow exactly the same course; try to make sense of situations by making use of non-verbal clues; talk in their mother tongue about what they understand and do – this helps them learn; can generally imitate the sounds they hear quite accurately and copy the way adults speak – so, the use of technical visual technologies is absolutely necessary, it affects pronunciation and the ability to perceive speech by listening; are naturally curious; love to play and use their imagination; are comfortable with routines and enjoy repetition; have quite a short attention span and so need variety [3, p. 4].

According to Harmer, young learners learn differently from older ones. They easily get bored, lose interest quickly and so on. If English is taught interestingly, it will motivate them to learn better. According to psychology, children's language ability is developed through practical application. People speak first instead of both reading and writing, so this principle should be followed while teaching English. Methodologists state that children will not be able to speak a foreign language well if they just memorize words, expressions etc., they forget the learnt material very quickly because there is no response between learners and teacher [2, p. 84].

The method of Total Physical Response, developed by James Asher, is built on coordination of speech and action, and teaches a foreign language through physical activity. Imperative drill, conversational dialogue, reading and writing – all these activities can be used very effectively in TPR [1, p. 51].

Thus, the teacher should remember whatever children do, they have to stay actively involved in, be constantly doing something interesting for them. The teacher has to make learning English enjoyable and fun, to create comfortable atmosphere. It is very important to encourage, praise, then children feel comfortable, they are not afraid to take part. The teacher should very active himself or herself: use a lot of gestures, actions, pictures, flash cards; sing songs, say rhymes and chants with children, take part in the games you give them to play. It is essential not to interrupt learners too often to correct mistakes.

It is important to remember that young children though like noisy activities, need variety, so varied activities some quiet, some noisy, some sitting, some standing and moving help to learn [3, p. 5]. Working together encourages learning among children, it encourages classroom harmony and allows children to take turns being in charge of a task. This builds self-esteem and encourages communication. Therefore group work, pair work, projects are of great significance while learning a foreign language.

Teaching young learners is a real challenge and at the same time it is very pleasant work. It involves many different techniques, qualifications, principles and peculiarities to know and to use. Nevertheless, it is always a great pleasure to see the result when the learner starts speaking clearly and easily.

References

1. Asher, J. (1984). Language by command. The way of learning (IC#6), 35. Retrieved May 2, 2011. – Electronic resource. – Access from <http://www.context.org/ICLIB/IC06/Asher.htm>. 2. Harmer, Jeremy. The Practice of English Language Teaching. 2001. New York: Longman. – 370 p. 3. Slattery Mary, Willis Jane. English for primary teachers: a handbook of activities and classroom language. – New York: Oxford University Press, 2001. – 148 p.

ИНДИВИДУАЛЬНЫЕ КОНСУЛЬТАЦИИ – РАСШИРЕНИЕ ВОЗМОЖНОСТЕЙ

Кононенко Н.В. (Харьков)

Недавно в высшей школе был введен новый тип заданий – индивидуальные консультации, которые смогут расширить наши преподавательские возможности. Если на занятии присутствуют 1-2-3 человека, можно практиковать индивидуальные типы работы, не отказываясь при этом от групповых. Это ценно, в первую очередь, для неязыковых факультетов, которым хронически не хватает учебных часов по иностранному языку. Ниже мы приводим краткое описание отдельных видов работы, хорошо себя зарекомендовавших в условиях ограниченной сетки часов.

Общеизвестно, что студенты неязыковых факультетов «не блещут» в плане орфоэпии (английской, французской). Подготовка студентов одной и той же группы очень разная, занятия – 2 часа в неделю. Предлагается следующее: вместо традиционной фонетической зарядки (Какое сегодня число? и т.п.) – хоровое чтение вслух за преподавателем, который читает текст по фразам, деля их на смысловые отрезки. Если есть вопросы, преподаватель отвечает, но от пояснений поначалу воздерживается. Этот вид работы занимает не более 4-5 минут. На 3-4 занятия, когда студенты уже обращают внимание орфографию, преподаватель

начинает напоминать им правила чтения. К концу семестра уровень чтения вслух в группе заметно повышается.

Поскольку современные студенты и специалисты должны также владеть активными навыками письменной речи, то определенную роль здесь играет и орфография, с которой очень многие не в ладах (английский, французский и даже немецкий). Хорошо себя зарекомендовали мини-диктанты объемом примерно абзац из текста учебника, которые студенты тут же проверяют сами (или друг у друга), исправляя ошибки ручками другого цвета. Через 2-3 месяца наблюдается заметный сдвиг к лучшему.

Серьезную трудность, особенно в случае английского языка, представляет восприятие сложносоставных предложений, которыми изобилуют специальные тексты. Студентов старших курсов зачастую «спасает» только терминология (большей частью греко-латинская) и знания по специальности, а не по иностранному языку. Синтаксическому же анализу в неязыковом ВУЗе уделяется очень мало времени. В этой ситуации дает неплохой эффект упражнения, когда студенты расставляют запятые в английском предложении по правилам русского/украинского синтаксиса. Мы используем при этом известное пособие [3]. Для этого вида работы необходимо предварительно повторить простейшую грамматическую терминологию из курса средней школы. В случае же французского языка проблемой является приведения несловарной глагольной формы к словарной. По нашему мнению, студентов следует специально обучать работе с таблицей глаголов 3 группы, содержащейся во французско-русских словарях. Нами также составлено специальное пособие [1] с алгоритмизованными инструкциями для каждой глагольной формы и упражнениями.

Для расширения словарного запаса и укрепления грамматических навыков мы предлагаем следующее: студенты (по очереди или совместно) переводят с листа представляющих для них интерес текст. Преподаватель подсказывает незнакомые слова и помогает справиться с грамматическими конструкциями. Этот вид работы очень нравится студентам, т.к. результат – проработка текста – достигается быстро и без особого напряжения. Новый же языковой материал усваивается (а старый – укрепляется) в значительной степени произвольно.

Одна из основных целей обучения иностранному языку – овладение навыками спонтанной устной речи. Мы практикуем вид работы, который условно называется «немедленный ответ на неожиданный вопрос». Если отводить на это упражнения всего по несколько минут на каждом занятии, можно уже за месяц достичь неплохих результатов. В зависимости от количества студентов каждый отвечает на 1-3 вопроса, связанных, например, с учебой: «Почему ты выполняешь дополнительное задание на электронном микроскопе, а не оптическом?» или «Почему ты выбрал в качестве специальности ботанику, а не зоологию?» Хорошо работают вопросы шуточного характера: «Что лучше – не пойти на первую пару и выспаться или уйти с третьей пары и прогулять?» У нас имеется целая серия упражнений такого рода для факультета иностранных языков (французский язык начальный этап) на материале текстов литературных текстов [2]. Эти упражнения могут быть использованы и на филологическом факультете. Возможно, такой вид работы подойдет и школьникам.

Литература

1. Кононенко Н. В. Французский глагол: алгоритмы и упражнения / Н.В. Кононенко, В.Ф. Нестеренко. – Харьков: Нац. аэрокосм. ун-т «Харьк. авиац. ин-т», 2006. – 86 с.
2. Кононенко Н. В. Об особенностях работы с текстами литературных сказок на занятиях по домашнему чтению / Н.В. Кононенко, А.М. Тимонин, Г.Ф. Уткина. – П'ятий міжнародний науковий форум. Сучасна англїстика і романїстика: перший рубіж нового тисячоліття. Тези доповідей. – Харків. – 2013. – С. 80-82.
3. Турук И. Ф. Пособие по переводу технических текстов с английского языка на русский / И.Ф. Турук, В.Н. Стойнова. – М. : Издательство «Высшая школа», 1966. – 162 с.

МОДЕЛЬ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ (BLENDED LEARNING) НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Кононова О.Л. (Харків)

Застосування інноваційних технологій в організації навчання є невід'ємною частиною сучасного етапу модернізації освітнього процесу, що дозволяє значно розширити можливості викладача. На даному етапі складно уявити собі навчальний процес без комп'ютерних та інформаційних технологій, основною метою застосування яких є прискорення та покращення засвоєння матеріалу студентами, динамічність та інтерактивність занять.

Значний розвиток технічного оснащення та його активне застосування на заняттях привело до появи та розвитку такої форми навчання як Blended Learning (змішане навчання). Дана форма навчання являє собою певне поєднання традиційних форм навчання (вивчення теоретичної бази, практичні вправи, робота в аудиторії, тощо) з новітніми формами (обговорення актуальної теми за допомогою інтернет-ресурсів, на зразок інтернет-конференцій, розміщення матеріалу та дискусій у блогах, онлайн-презентацій, тощо). Таким чином відбувається поєднання аудиторного та електронного навчання, що дозволяє значною мірою усунути недоліки обох складників та активно застосовувати їх найбільш ефективні аспекти. Дана форма навчання підходить як для роботи зі школярами, студентами, так і для корпоративного навчання співробітників.

Студенти відвідують аудиторні заняття, отримують завдання на онлайн-платформах або у спеціальних програмах. Вчитель тим часом контролює хід виконання дистанційної роботи, при необхідності консулює студентів. Основне завдання викладача полягає в укладенні курсу та у розподіленні матеріалу на аудиторний та на дистанційний. Викладач має вирішити, які завдання більше підходять для індивідуальної роботи студента, а які більш доцільно виконувати у групі у вигляді проекту. Аудиторні заняття можуть проходити у формі презентацій проектів та дискусій, дистанційна частина має обов'язково містити проекти як для індивідуальної роботи, так і для роботи у групах, практичні, творчі завдання, контрольні роботи, посилання на додаткові матеріали у мережі, тощо.

До основних переваг змішаної форми навчання належать: можливість самостійно обирати місце та час віртуального навчання; підвищення рівня успішності завдяки технологіям асинхронної інтернет-комунікації у рамках загальноосвітніх традиційних курсів (це сприяє отриманню з одного боку незалежного та з іншого боку спільного навчального досвіду); використання

інформаційних технологій покращує відношення до отримання знань, а також позитивно впливає на якість комунікації між студентами та викладачем (згідно досліджень, студентам легше оцінювати своє оволодіння матеріалом за допомогою комп'ютерних систем оцінювання); можливість використання нових інтерактивних форм роботи з аудиторією. Основним недоліком змішаної форми є той факт, що підготовка та проведення заходів, що включають в себе онлайн-компоненти, вимагають значно більше часу. Крім того необхідно відмітити нерівномірну грамотність учасників навчального процесу у сфері використання інноваційних технічних засобів. Тому доцільно було б перед впровадженням змішаної форми навчання провести установчий загальний курс з метою вирівнювання навичок роботи з технічними засобами у цільовій аудиторії.

Отже Blended Learning (змішане навчання) надає можливість самостійно планувати та організувати роботу, отримувати та аналізувати знання, працювати з інформацією, формувати навик презентації проектів та в цілому займатись самоосвітою.

ОСОБЕННОСТИ ПРИМЕНЕНИЯ АРТ - ТЕРАПЕВТИЧЕСКИХ МЕТОДИК В ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ

Костина Н.И., Костина Д.М. (Белгород)

В настоящее время перед педагогами стоит непростая задача не только добиться высокой академической успеваемости учеников, но сформировать целостную личность, что влечет за собой большую степень сосредоточения внимания на таких аспектах как социализация и адаптации личности в процессе ее развития, то есть на формировании у детей социокультурного опыта. Вовлечение ребенка в различные виды деятельности, включающие творческий компонент, позволяет проявить присущую ему активность, приобрести определенный опыт и раскрыть творческий потенциал, а также помогает педагогам выявить отсутствие тех или иных вышеперечисленных навыков и своевременно провести корректировку, так как именно в своей деятельности человек проходит путь от саморазличения, самовосприятия через самоутверждение к самоопределению, социально ответственному поведению и самореализации.

Включение арт-технологий может быть весьма полезно для достижения данных целей и, в частности, может быть применимо в процессе обучения английскому языку, что позволяет учителю повысить мотивацию обучаемых, и улучшить их успеваемость, так как ученик успешнее усваивает материал на уроке при включении фантазии, воображения, интуиции, творческого мышления, что оказывает положительное влияние на эмоциональное состояние учащегося. Однако Л.В.Горюнова и Л.П.Маслова отмечают, что весьма типичным стало полное отсутствие потребности учеников в контакте с высоким искусством [1, с. 27].

К арт - методам относится использование средств иллюстративной наглядности (фотографий, картин, карикатур, диаграмм, коллажа, слайдов); сказок; песен; рифмовок и стихотворений; игр; кинематографа; компьютерного творчества; театральных постановок; танца; рисования. Спонтанность,

креативність і творчість являються важливими складовими частинами арт - методів [2, с. 31].

Приведемо приклади деяких арт – методів. В цілому вчителі відзначають великі потенціальні можливості творчої гри, яка може бути використана на будь-якому етапі навчання англійській мові і з будь-якою віковою групою. З допомогою роботи з казкою зменшується рівень тривоги і надається можливість розвивати всі види мовної діяльності. Також рекомендується проводити інтегровані уроки англійської мови і образотворчого мистецтва, що додатково дає можливість застосовувати «пальчикові гри», finger games або tickle games [3, с. 16]. Дії пальців рук і кистей виконують особливу розвиваючу дію, допомагаючи дитині розслабитися, так як прості дії рук знімають напругу, знімають загальну психічну і фізичну втому. В цілому, арт-технології дозволяють зробити навчання англійській мові цікавим і зберігають як психологічне, так і фізичне здоров'я учасника, збільшуючи його мотивацію і націлюючи на майбутні успіхи, так як не менш важливим для учасника є розуміння того, що головне в особистості - не її минуле, а прагнення до майбутнього, до реалізації своїх потенцій, творчих можливостей і віра в себе, в можливість досягнення «ідеального Я», так як людина з самого початку володіє необхідними засобами, щоб вирішувати виникаючі перед ним проблеми і належним чином керувати своєю поведінкою.

Література

1. Горюнова Л. В. На шляху до педагогіки мистецтва / Л. В. Горюнова // Музика в школі, 1988. – № 2. – С.105.
2. Киселева М.В. Арт-терапія в роботі з дітьми: Керівництво для дитячих психологів, педагогів, лікарів і спеціалістів, що працюють з дітьми / М. В. Киселева. – С-Пб.: Річчя, – 2008. 160 с.
3. URL:<http://nsportal.ru/shkola/inostrannye-yazyki/library/palchikovye-igry-na-urokah-angliyskogo-yazyka-finger-games>

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Корнейко І.В., Петрова О.Б., Кулікова О.В. (Харків)

Сучасне спрямування освіти на її безперервність досягається шляхом забезпечення наступності змісту навчання та координації навчально-виховної діяльності [1, с. 5]. Ступінь закладу освіти визначає особливості навчання іноземної, зокрема англійської мови. На рівні вищого неформального навчального закладу специфіка навчання англійської мови визначається, насамперед, метою надання освітніх послуг у такому ВНЗ. Оволодіння іноземною мовою пов'язано з майбутньою професійною діяльністю, що забезпечує підкріплення мотивації студентів у вивченні іноземної мови, а також поєднує набуття навичок іноземного мовлення і розвиток творчої особистості студентів. Це сприяє розумінню студентами зв'язку поліаспектності поступу та реалізації мети навчання англійської мови для досягнення дійсної професійності та загальної освіченості як необхідних складників успішності в наступній професійній діяльності. Іноземна мова, якій навчаються студенти-медики, має допомогти їм досягти якісного рівня

кваліфікації, навчитися безперервно вдосконалювати свій фаховий та загальноосвітній, культурний рівень і сприяти творчому особистісному розвитку.

Іноземна мова для студентів медичних спеціальностей викладається значною мірою як мова для спеціальних потреб, а отже, поєднує в собі знання власне іноземної мови та фахові знання.

Удосконалення навичок володіння іноземною мовою на рівні ВНЗ базується на знаннях, здобутих упродовж курсу в загальноосвітніх навчальних закладах, розвиває та вдосконалює вже вироблені мовленнєві навички. Навчальні програми з іноземних мов для ВНЗ враховують здатність до іншомовного навчання на наступному етапі освіти, що дозволяє спиратися на досвід, набутий при навчанні у школі. Втім, істотну різницю становить зміст та мета навчання і переважну частину навчального матеріалу на цьому вищому етапі можна визначити як реально корисний для професійної діяльності майбутнього фахівця-медика, зокрема при роботі з науковою літературою, опрацюванні інформації з Інтернету тощо ("vocationally oriented language learning"). Медична термінологія є базовим структурним елементом галузі, термін виражає і формує професійне поняття, яке застосовують у процесі пізнання та засвоєння наукових і професійних об'єктів та відношень між ними. Метою досягнення діяльнісної іншомовної компетенції є формування спроможності та готовності майбутнього фахівця самостійно та адекватно вирішувати або опрацьовувати фахові проблеми чи завдання засобами іноземної мови.

Таким чином, мета вивчення англійської мови за професійним спрямуванням у немовному ВНЗ полягає у розвитку професійно орієнтованої міжкультурної комунікативної компетенції. Розвиток наукових галузей, зокрема в медицині, багато в чому залежить від якості забезпечення фахівців сучасними професійними знаннями, їх поінформованості про світові досягнення в своїй галузі, що неможливо у сучасному світі без знання іноземної мови.

Література

1. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/347/2002/>. 2. Петрова О. Б., Попова Н. О. Засоби професійного спрямування навчання іноземної мови у ВНЗ та на етапі післядипломної освіти / О.Б. Петрова, Н.О. Попова // Проблеми комплексного підходу до вивчення термінологічної лексики у спеціалізованому вищому навчальному закладі (термінологічне словотворення) : матеріали міжвузівської науково-практичної конференції, Дніпропетровськ, 11 квітня 2012 р. / ДДУВС. – Дніпропетровськ, 2012. – С. 131-136. 3. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. видання д-р пед. н., проф. С.Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Корсунська О.О. (Харків)

Визнання на державному рівні доцільності запровадження іноземної мови у початковій школі змушує замислитися над завданням раннього шкільного

навчання цього предмета і можливостями його реалізації. Розглянемо психологічні аспекти цієї проблеми.

Початок раннього вивчення іноземної мови містить у собі вагомий психологічний передумови для оволодіння молодшими школярами основами елементарної комунікативної компенсації.

Найважливішими є такі чинники: вікові психофізіологічні характеристики учнів; досвід дітей у рідній мові; відчуття ними новизни предмета; наявність в учнів досить сильної комунікативної мотивації, зумовленої співпаданням навчання іноземної мови з періодом інтенсивної соціалізації учнів початкових класів; потенційні можливості предмета для успішного розв'язання головних завдань початкової школи: стимуляції пізнавальної мотивації дітей, максимальної соціалізації кожної дитини, розвитку її особистості, підготовки до діалогу культур.

Дитина засвоїла рідну мову. Але мозок її ще досить пластичний для вироблення нових зв'язків. Така оптимальність нейронної бази забезпечує високу сензитивність молодших школярів: сенсорну чутливість до явищ мовного характеру взагалі й артикуляційну гнучкість зокрема. Це забезпечує можливість точного наслідування, легкого вироблення моторних навичок. Точність наслідування, як визначають психологи В.І. Андрієвський та І.О. Зима, цілком захоплює дитину, приносить їй насолоду, викликає приємні емоції, чого не можна вже сказати про підлітків. Перевагою молодших школярів є також потенційно великі можливості довготривалої пам'яті. Так, спостереження показують: за умови стимулювання властивої для цього віку ігрової або пізнавальної мотивації діти досить легко і міцно запам'ятовують не тільки окремі слова або словосполучення, але й мовні кліше, фрази, мікродіалоги, малюнки, віршики, пісеньки.

Протягом тривалого часу, особливо у 60-70 роках, раннє шкільне навчання іноземної мови базувалось значною мірою на імітації мовленнєвих зразків. Між тим дослідниками раннього навчання іноземної мови переконливо доведено, що імітація не є основним прийомом оволодіння іноземної мови в дитинстві. Більш вирішальну роль відіграють процеси мовних узагальнень і так звані лінгвістичні здібності, тобто здатність гнучко і на абстрактному рівні засвоювати мову, помічати її відмінності від явищ рідної мови, свідомо оперувати нею. Нині, внаслідок інформаційного вибуху, пік здатності до творчої уяви, фантазії припадає на 8-10 років, і раннє шкільне навчання іноземної мови співпадає з найсприятливішим періодом для розкриття творчого потенціалу особистості учня, для його соціології. Однак за умов загальноосвітньої школи при виборі початку запровадження цього предмета слід зважати на весь комплекс психологічних факторів.

Узагальнення результатів прогностичного тестування механізмів усного мовлення, здійснюваного вітчизняними дослідниками в різні роки, вказують на достатній рівень комунікативного розвитку дітей 6-8 років у рідній мові. При цьому зафіксовано, що діти цього віку активно прагнуть до вивчення іноземної мови.

У молодших класах досить широко використовують малі форми дитячого іншомовного фольклору: малюнки, лічилки, скоромовки, пісеньки

тощо. Ці «маленькі шедеври», за образним визначенням дослідників, є важливим компонентом дитячої субкультури країн, мова яких вивчається. Їх виразність і музичність завжди захоплює молодших школярів і викликає в них почуття великої естетичної насолоди, а також почуття співпричетності до іншого народу, яке досягається без особливих зусиль.

Пояснення цього феномена є ще однією віковою особливістю молодших школярів, поміченою психологами й методистами: відсутність упереджень, негативних стереотипів щодо інших народів та їх країн. На відміну від дорослих і підлітків, діти внутрішньо схильні до міжкультурної комунікації. Психологічно вони готові бути посередниками в руйнуванні культурних бар'єрів. З огляду на цей фактор впливає двоєдине завдання навчання іноземної мови в початкових класах: формувати культурну толерантність учнів і створювати адекватні умови для набуття ними певного рівня міжкультурної іншомовної компетенції. Формуючись як особистість в оточенні сучасного багатомовного і міжкультурного простору, молодший школяр з достатнім розумінням сприймає інформацію про норми поведінки і культури мовлення. Тому навчання етикету носіїв виучуваної мови, на що вчителя орієнтує і нова Програма, має для учнів молодшого шкільного віку не тільки пізнавально-комунікативне, але й велике виховне значення.

Діти дуже рано, починаючи з чотирьох років, здатні розрізнявати соціолінгвістичні нюанси мовлення. З огляду на цей соціолінгвістичний фактор вагомості набувають наступні методичні і психологічні завдання раннього шкільного навчання іноземної мови: цілеспрямоване формування вимовної культури говоріння як однієї з важливих передумов свідомого використання мовленнєвої прагматики; застосування автентичних аудитивних матеріалів; моделювання ситуацій, спроможних стимулювати комунікативну мотивацію учнів та адекватне використання ними засвоєних мовних засобів у ході ситуативної взаємодії.

Спеціальним дослідженням доведено, що раннє шкільне навчання іноземної мови як засобу міжкультурного спілкування є ефективним інструментом стимуляції пізнання, розкриття творчого потенціалу особистості учня і посилення гуманізації початкової освіти.

ВИКОРИСТАННЯ АВТЕНТИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ У СУЧАСНІЙ МЕТОДИЦІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Кравцова В. С. (Харків)

Оволодіння іноземною мовою, як засобом міжкультурного спілкування, є одним з найбільш пріоритетних завдань освіти. Вивчення мови набуває глобального характеру, а навчання молоді потребує пошуку таких методів та способів навчання, які б дозволили найбільш глибоко реалізувати природні здібності учнів, розвивати їх, давати їм глибокі знання.

Важливого значення набуває комунікативна спрямованість навчання, вміння використовувати мовний матеріал у життєвих ситуаціях спілкування. Комунікативний підхід до вивчення іноземної мови передбачає застосування автентичних матеріалів. Автентичні засоби – це матеріали, що вміщують

соціокультурні компоненти змісту навчання, а саме ментальність, соціокомунікацію та національне буття. Умовно їх поділяють на 3 групи: візуальні, аудитивні, аудіовізуальні. Але існує ще одна класифікація автентичних матеріалів: твори художньої літератури, автентична преса, програми телебачення, електронні тексти на цифрових носіях.

Актуальність використання автентичних матеріалів полягає в їх функціональності. Під функціональністю розуміється їх орієнтація на реальне використання, тому що вони створюють ілюзію залучення до природного мовного середовища, що, на думку багатьох провідних спеціалістів в галузі методики, є головним фактором успішного оволодіння іноземною мовою.

Автентичний матеріал повинен відповідати наступним вимогам: відповідність віковим особливостям учнів та їхньому мовленнєвому досвіду в рідній та іноземній мовах, вміст нової та цікавої для учнів інформації, представлення різних форм мовлення, наявність додаткових елементів інформації.

При відборі матеріалів слід надавати перевагу автентичним матеріалам, які представляють мовленнєвий стиль повсякденного спілкування. З письмових джерел можна використовувати тексти сучасних зарубіжних підручників, публіцистичні та країнознавчі тексти, а також монологи та діалоги персонажів художніх творів, написаних в стилі нормативного мовлення. Важливо, щоб в тексті використовувались слова та словосполучення, які є характерними для усного неофіційного спілкування.

Для набуття фонових знань та формування на цій основі соціолінгвістичної та соціокультурної компетенції учень повинен отримувати необхідну інформацію про країну, мова якої вивчається, та її населення. Джерелом можуть бути відеофрагменти до зарубіжних підручників, художні фільми, навчальні фільми.

В наш час бурхливого розвитку комп'ютерних технологій широкого розповсюдження набуло використання аудіовізуальних засобів у навчанні. Аудіоматеріали використовуються відповідно до цілей і завдання діючого методу. Щоб з'ясувати специфіку поведінки носіїв мови, необхідно бачити їх, а також оточення, в якому відбувається акт спілкування (магазин, метро, аеропорт, навчальна аудиторія, театр). Телебачення та відеоматеріали забезпечують найбільш інтегровану демонстрацію акту мовлення з урахуванням позамовних факторів.

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИКОРИСТАННЯ КОМУНІКАТИВНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ОРГАНІЗАЦІЇ СУЧАСНОГО УРОКУ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Кравченко Н.М. (Харків)

Сьогодні перетворення у політичному, соціально-економічному і культурному житті нашої країни зумовлюють потребу в людях, що володіють іноземною мовою як засобом спілкування та можуть використовувати її для свого фахового зростання. Реалії сьогодення ставлять вже перед школярами проблему оволодіння іноземною мовою як засобом спілкування та взаємодії. Основну увагу необхідно приділяти забезпеченню базового мінімуму навчання з раціональним співвідношенням видів мовленнєвої діяльності. Необхідність навчити школярів

використовувати іноземну мову як інструмент у діалозі культур різних країн світу спонукає методистів та вчителів-практиків переосмислювати цілі іншомовного навчання та акцентувати увагу на пошуках дієвих засобів їх досягнення.

У нових програмах з іноземних мов для середніх загальноосвітніх навчальних закладів закладено важливі принципи: комунікативна спрямованість, особистісна орієнтація, автономія учня, взаємопов'язане навчання вмінь. Саме тому сьогодні у методиці викладання іноземних мов перевага надається комунікативно-орієнтованим методам, спрямованим на формування вмінь адекватно висловлювати думки.

Основним принципом комунікативно-орієнтованого навчання є мовна діяльність. Учасники спілкування повинні навчитися вирішувати реальні й умовні завдання спільної діяльності за допомогою іноземної мови.

Комунікативний метод базується на дії (здібності використовувати мову). За таких умов значно менше уваги приділяється майстерності вимови та структурам мовної будови. Також не фокусується увага на навичках простого читання або письма. Реальне використання мови, особливо в соціальному плані, є новим пріоритетом. Такий підхід навчає учнів ставати комунікативно компетентними, використовувати мову відповідно до даного соціально-спрямованого контексту, управляти процесом переговорів.

Комунікативний підхід призначає іншу роль самій мові. За допомогою такого підходу підсилюється розуміння учнями повноти значення мови, яку вони вивчають. Учні мають усвідомити, що реально можуть робити, використовуючи мову. Заохочується повне занурювання в мову, яка вивчається.

Комунікативний підхід по-іншому висвітлює помилки. Помилка за своєю природою має логіку й право на існування. Учні ж можуть мати неповні мовні знання та бути успішними у спілкуванні.

Комунікативний метод передбачає іншу роль вчителя в навчальному процесі. Вчитель полегшує навчання учня, залучаючи його до ситуації типу "учень-учень" у вищому ступені, ніж до ситуації "вчитель-учень". Для полегшення роботи учнів вчитель має виконувати багато ролей. Наприклад, він є менеджером діяльностей у класі. Ця роль передбачає побудову ситуацій, зручних для спілкування. Під час роботи вчитель працює як радник, відповідаючи на запитання учнів та спрямовуючи їхні виступи. З іншого боку, вчитель може бути співрозмовником та учасником процесу навчання разом із учнями. У цілому роль вчителя за цих умов менш домінуюча, що дає можливість йому не бути в центрі уваги безпосередньо під час роботи.

Комунікативний підхід змінює роль учнів у навчальному процесі. Вони є комунікаторами та відповідають за своє особисте навчання. Учні активно ведуть переговори й намагаються примусити себе порозумітися, навіть коли недостатньо мовних знань. Вони навчаються спілкуватися в спілкуванні.

THE DEVELOPMENT OF THE READING SKILLS AT THE INTERMEDIATE LEVEL

Kramarenko O.V. (Kharkiv)

The most typical use of reading in a foreign language class is to teach the language itself. The actual process of reading makes it easier to monitor our comprehension. Comprehensible input gained in reading may contribute to a general language competence that underlies linguistic items — vocabulary, structures and so on.

But language is more than simply a system of rules. Language is now generally seen as a dynamic resource for the creation of meaning. We had to distinguish between knowing various grammatical rules and being able to use the rules effectively and appropriately when communicating. It is perfectly true that reading is an effective means of extending our command of a language.

The aim of the reading lesson is to develop the student's ability to extract the message the text contains. So, unlike a language development lesson, we are not trying to put something into student's head, but instead we are trying to get them to take it themselves: to get them to make use of the knowledge they already have in order to acquire new messages.

We will discuss some of the current ideas reading and see how they can be applied in the foreign language class.

So, reading material is the relationship between oral and written language. It is clear that in a lesson which is ostensibly labeled «Reading», opportunities exist for learners to develop their language skills as well.

Having chosen a good text, first study it yourself, and see what potential it offers. Even if it included in a set textbook with prepared questions, you should still do this.

Pick the ones that will be most helpful to the class and devise extra questions or other tasks to cover them.

Before the students begin to read the text, we can do quite a lot to make them tasks more explicit and their way of tackling it more effective:

1. Providing a reason for reading.
2. Introducing the text. It makes the student want to read the text, to relate it to his own experience, interests, aims.
3. Dealing with new words and structures. You may feel the need to teach a few key words before the students begin to read.
4. Asking signpost questions. Their purpose has to be not to test, but to guide the students when they read, directing their attention to the important points in the text.

While the students are reading, support them with chapter by chapter tasks. They have to read and think what is going to happen in the story. Every reader must understand the text for himself; nobody else can do it for him.

Post-reading activities can be the most creative.

It is good to organize group work. Much from the guidance comes not from the teacher but from fellow-students. The effort to understand the text is made jointly. By dividing the class into groups you make it possible for students to help one another, and in successful groups, the interaction that takes place achieves far more than the individuals can working on their own. Working together can produce excellent motivation, and a slight sense of competition between groups does no harm if it is not

allowed to get out of hand (Too much stress on competition may lead groups to getting results instead of making sure that every member is playing a full part in discussion).

When the detailed work is over, global understanding must be attended to, and the text as a whole evaluated and responded to, now it is the time to put questions.

ПРОБЛЕМИ АСПЕКТУАЛЬНОСТІ ТА ТЕМПОРАЛЬНОСТІ ПРИ ВИВЧЕННІ ГЕРМАНСЬКИХ МОВ

Кривенко В.П., канд. філ. наук (Харків)

При вивченні темпоральної парадигми німецької та англійської мов україномовними школярами та студентами останні завжди стикаються з певними труднощами. У першу чергу це стосується співвідношення та перекладу слов'янських видів та германських способів дії, значення та вживання синтетичних та аналітичних форм часу. Із нашого викладацького досвіду досить ефективним, на нашу думку, є метод порівняння та зіставлення граматичних категорій у різних мовах (у першу чергу германських та слов'янських). При зіставленні двох темпоральних систем можна виявити дуже багато аналогій. Скажімо, при поясненні утворення, значення та вживання синтетичних форм презенса і претеріта, а також аналітичних форм перфекта, футурума I, футурума II та плюсквамперфекта, на нашу думку, доцільно розглянути видочасову систему української мови. Особливу увагу слід звернути на парадигматичні та синтагматичні значення часових форм у німецькій та українській мовах. На прикладі функціонування німецького презенса і українського теперішнього часу можна добре пояснити усі значення та відтінки значень цих часових форм в обох мовах на основі майже повного співпадіння цих значень. Крім того, зіставляючи одне із значень теперішнього часу, коли дія проходить без обмежень у часі та просторі, німецькомовним студентам легше усвідомити значення недоконаного виду в українській та інших слов'янських мовах. Порівнюємо основні (парадигматичні) та другорядні (синтагматичні) значення презенса та теперішнього часу. По-перше, кожна з цих часових форм означає дію, яка безпосередньо проходить у момент мовлення. Наприклад: *Er sucht (gerade) seinen Kugelschreiber.* – Він (зараз) шукає свою кулькову ручку. При вивченні цього значення презенса та теперішнього часу ми часто наводимо приклади з англійської мови, де є спеціальна форма з подібним значенням Present Continuous Tense: *I am looking for my pen (now).* При цьому обов'язково слід підкреслювати, що не можна ототожнювати цю часову форму зі слов'янським недоконаним видом.

Форма презенса та теперішнього часу в обох мовах дуже підходить для вираження загальних та постійних подій, а також дій, які, з точки зору мовця, відбуваються без будь-яких обмежень: *Die Rose blüht.* – Троянда цвіте. *Es regnet.* – Іде дощ. *Die Erde dreht sich um die Sonne.* – Земля обертається навколо Сонця. Якщо продовжувати порівняння з англійською мовою, то необхідно пояснити, що для цього значення в англійській мові вживається інша форма, а саме Present Indefinite Tense.

Крім парадигматичних значень, у німецькій та українській мовах співпадають також більшість синтагматичних значень таких, наприклад, як

praesens historicum: 49 v. Chr.: *Cäsar überschreitet den Rubikon.* – 49-й рік до Різдва Христового: *Цезар переходить Рубікон.* 44 v. Chr.: *Cäsar wird ermordet.* – 44-й рік до Різдва Христового: *Цезаря вбивають.* Цікаво також відмітити співпадіння інших синтагматичних значень презенса та теперішнього часу: 1) вживання цих часових форм при розповіді про минулі події, щоб зробити їх більш наочними; наприклад: *Stell dir vor: Gestern gehe ich durch die Straße und begegne einem alten Freund.* – Уяви собі: *учора іду я вулицею та зустрічаю старого приятеля*; 2) вживання замість футурум I та майбутнього; наприклад: *Morgen fliege ich nach Berlin.* – *Завтра я лечу до Берліна.*

При аналізі цих синтетичних форм часу необхідно звернути увагу на їхню модальну складову, яка теж у цілому співпадає. Тоді часові показники вказують на майбутнє, а модальні прислівники на модальне значення, наприклад: *Er kommt wohl mit dem ICE um 13 Uhr.* – Він *приїжджає, мабуть, експресом о 13-й годині.*

Таким чином, проаналізувавши функціонування тільки однієї синтетичної форми часу в українській та німецькій мовах, а саме теперішнього часу та презенса, ми можемо при вивченні значень та вживання німецького презенса показати його майже повне співпадіння з теперішнім часом в українській мові. Це, на нашу думку, сприятиме кращому засвоєнню граматичного матеріалу німецької мови.

МОРФЕМНАЯ ДЕРИВАЦИЯ КАК СПОСОБ СЛОВООБРАЗОВАНИЯ В АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКЕ (НА ПРИМЕРЕ НАИМЕНОВАНИЙ ТРАНСПОРТНЫХ СРЕДСТВ)

Криворот В.В. (Минск)

При наименовании транспортных средств в английском языке используются общеязыковые способы номинации. Н.Б. Мечковская, говоря об источниках новых обозначений, отмечает, что «При всем типологическом многообразии языков и неповторимости их судеб, существует всего четыре источника новых обозначений, т.е. четыре пути или способа пополнения словаря <...>: 1) морфемная деривация; 2) семантическая деривация; 3) образование несвободных сочетаний; 4) заимствования»[2, с. 102].

Морфемная деривация состоит в образовании новых слов при помощи собственных словообразовательных морфем (аффиксация), словосложения и аббревиации.

По мнению И.В. Арнольд, морфологическое словообразование в английском языке включает следующие подтипы: аффиксальное словообразование, словосложение, чередование, сокращение, удвоение [1, с. 107-108]. Среди вышеназванных подтипов наиболее продуктивными для образования наименований транспортных средств в английском языке являются аффиксальное словообразование, словосложение и сокращение.

Для аффиксального словообразования наименований транспортных средств в английском языке характерно использование латинских, греческих корней и других морфем иноязычного происхождения. Характерно, например, использование таких префиксов как: *hydro-* ‘водный’, *aero-* ‘авиа-, аэро-’, *bi-* ‘двойной’, *mono-* ‘один, одиночный’, *tri-* ‘три, тройной’, *inter-* ‘между, среди’,

mini- ‘уменьшенный; мини-’ и др. (*hydroplane* ‘глиссер с воздушным винтом’, *hydrofoil* ‘теплоход на подводных крыльях’, *aeroplane* ‘аэроплан’, *bicycle* ‘велосипед’, *monoplane* ‘моноплан’, *trireme* ‘трирема’, *interceptor* ‘истребитель-перехватчик’, *minibus* ‘микроавтобус’ и т.п.). Префикс *super-* ‘сверх-, супер-’ обнаруживается в таких наименованиях транспортных средств, как: *supertanker* ‘супертанкер’, *super-dreadnought* ‘сверхдредноут’, *superfortress* ‘летающая крепость’, *superjet* ‘сверхзвуковой реактивный самолет’ и др.

Одним из наиболее продуктивных суффиксов при образовании наименований транспортных средств в английском языке является суффикс существительного *-er*, который может выступать в соединении с глагольными и именными основами: слово *glider* ‘планер’ образовано от глагола *to glide* ‘скользить’; англ. *bulldozer* ‘бульдозер’ является суффиксальным производным от глагола *to bulldoze* ‘разбивать крупные куски земли’; англ. *cutter* ‘катер’ образовано от глагола *to cut* ‘резать’; *steamer* ‘пароход’ от *steam* ‘пар’; *tanker* ‘танкер’ от *tank* ‘цистерна, бак’; *freighter* ‘грузовое судно’ от *freight* ‘груз’ и т.д.

Словосложение также представляет широко распространенное явление в образовании наименований транспортных средств в английском языке. Преобладающим типом является: именная основа + существительное, например: *trolleybus* ‘троллейбус’; *aircraft* ‘воздушный летательный аппарат’; *spaceship* ‘космический аппарат’; *hang-glider* ‘дельтаплан’; *jetliner* ‘реактивный самолет, лайнер’; *speedboat* ‘быстроходный катер’; *houseboat* ‘плавучий дом’ и др.

С помощью аббревиации образованы такие наименования транспортных средств как: *GT* ‘Grand Touring car’ ‘двухместный туристский автомобиль’, *MPV* ‘multi-purpose vehicle’ ‘многоцелевое транспортное средство’, *RV* ‘recreational vehicle: a motorhome’ ‘жилой автофургон, дом на колесах’, *SUV* ‘sports utility vehicle’ ‘спортивный автомобиль’ и др.

Литература

1. Арнольд И.В. Лексикология современного английского языка/ И.В. Арнольд. – 2-е изд., перераб. – М.: Флинта: Наука, 2012. – 376 с. 2. Мечковская Н.Б. Общее языкознание: Структурная и социальная типология языков: Учеб. пособие/Н.Б. Мечковская. – 2-е изд. – М.: Флинта: Наука, 2001. – 312 с.

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ СПІЛКУВАННЯ МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ ЗАСОБАМИ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Кузнецова І.В.(Харків)

Висока культура спілкування є одним із складників іміджу лікаря як професіонала. Імідж – це образ, враження, що залишає людина в спогадах і уявленнях про неї. Одним з найважливіших елементів іміджу є комунікативна толерантність – характеристика відношення особистості до людей, яка показує ступінь перенесення нею неприємних або неприйнятних, на її думку, психічних станів, якостей і вчинків партнерів по взаємодії. Лікар, що має високий рівень комунікативної толерантності [1], досить урівноважений, терпимий і може встановлювати контакти з різними людьми. Завдяки цим достоїнствам створюється психологічно комфортна обстановка для спільної діяльності в

педагогічному процесі. Лікар повинен прагнути безумовно приймати людину з усіма її недоліками, бідами, болем. Приймати людину – це значить:

- виявляти до неї терпимість, прагнути зрозуміти і допомогти їй;
- виявляти повагу до особистості, підтримувати в неї почуття власної гідності;
- визнавати за нею право бути не схожою на інших;
- дивитися на проблему з її позицій, її очима;
- враховувати індивідуально-психологічні й особистісні особливості людини.

Формування культури спілкування майбутнього лікаря можливе за реалізації такої педагогічної умови як організація спілкування (на заняттях з іноземної мови) між суб'єктами педагогічного процесу. В цьому аспекті важливе місце займає оволодіння найскладнішими механізмами спілкування, заснованими на умінні та прагненні зрозуміти настрій хворого, співпереживати його стану, вчасно прийти на допомогу. Вони визначають його ставлення до професійної роботи та пацієнтів. Усвідомлення студентами всієї складності процесу спілкування, бажання опанувати умінням будувати цей процес складає важливу передумову удосконалення їхньої професійної майстерності.

Важливим засобом спілкування є мова (у нашому випадку це – іноземна мова), оскільки сприяє встановленню контакту, його підтримці та розвитку. Спілкування іноземною мовою є однією з форм взаємодії викладача зі студентами-медиками. Оскільки спілкування є безпосереднім, то воно має для суб'єктів взаємодії особистісний сенс, оскільки залучає їх до цього процесу. У процесі спілкування наголошується на його гуманістичній спрямованості [2], виділяються пізнавальна й комунікативна функції. Майбутні лікарі повинні пам'ятати, що в цьому процесі повно розкривається внутрішня сутність людини за допомогою вербальних і невербальних засобів. Зовнішні прояви внутрішнього світу особистості сприймаються й оцінюються іншими через призму їхнього життєвого досвіду і засвоєних моральних, естетичних, ціннісних норм і принципів. Студенти повинні знати, що спілкування лікаря і пацієнта має за мету надання не лише всебічної медичної, але і психологічної й моральної допомоги хворому в боротьбі з хворобою та її негативними соціальними наслідками; лікар повинен уміти попереджати і вирішувати конфлікти з пацієнтами, оскільки це є його моральним обов'язком. Навчитися гуманно й ефективно спілкуватися студент повинен на заняттях з іноземної мови у процесі вирішення різноманітних ситуацій, які сприяють формуванню комунікативних умінь, розвитку, передусім, когнітивного й поведінкового компоненту професійної культури майбутнього лікаря.

Уміння лікарняного спілкування – свідок культури і самоповаги, тому що лікар, який поважає себе і любить свою професію, усвідомлює свій гуманістичний обов'язок, не може дозволити зневажливо ставитися до іншої людини, ігнорувати її страждання і переживання.

Література

1. Грандо А.А., Грандо С.А. Врачебная этика: Пособие / А.А.Грандо, С.А. Грандо. – К.: РНА “Триумф”, 1994. – 256 с.
2. Крылова Н.Б. Формирование культуры будущего специалиста / Н.Б. Крылова. – Москва: «Высшая школа», 1990. - 142 с.

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ ТА ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Кузьміна В.С. (Харків)

Одна з основних задач навчання іноземній мові – «використовувати іноземну мову як інструмент у діалозі культур і цивілізацій сучасного світу» [1] – загострює особливу увагу до соціокультурного складника іншомовної комунікативної компетенції.

Головною метою навчання іноземній мові визначено формування іншомовної комунікативної компетенції (ІКК), яку розуміють як здатність до міжкультурного іншомовного спілкування. ІКК включає три основні компоненти: 1) мовну компетенцію – фонетичну, граматичну, лексичну, орфографічну; 2) мовленнєву компетенцію – в аудіюванні, говорінні, читанні та письмі; 3) соціокультурну компетенцію.

Кожне заняття з іноземної мови – це перехрестя культур, це практика міжкультурної комунікації, тому що кожне іншомовне слово відображає іноземний світ та іноземну культуру: за кожним словом стоїть обумовлене національним усвідомленням уявлення про світ.

Іншими словами, ІКК – це сукупність навичок, умінь та знань, яка дозволяє навчатися, працювати і спілкуватися у багатонаціональному суспільстві і досягати у рівноправному діалозі взаєморозуміння та взаємодії з представниками інших культур. Розвиток ІКК забезпечує можливість удосконалювати свої вміння в читанні, аудіюванні, письмі та говорінні для вироблення навичок роботи з інформацією текстів різних типів з будь-яких джерел на основі вже набутих знань про світ, вибирати, аналізувати й систематизувати, добирати, передавати й перекладати інформацію. Крім того, вона допомагає на основі здобутої інформації формувати власну думку, обґрунтовувати її і давати необхідні пояснення, розпізнавати наміри повідомлення, які відповідають певним різновидам текстів з їх граматичними структурами і правилами, розуміти й переносити їх на адекватні ситуації або перекладати ці тексти згідно з нормами мови, що вивчається.

Соціокультурна компетенція – це вміння і готовність застосовувати сукупність соціолінгвістичних, соціопсихологічних, країнознавчих та міжкультурних знань для досягнення порозуміння між особами або групами, які є представниками різних соціумів, мовними засобами та в межах соціокультурного контексту однієї зі сторін. Слід підкреслити, що ця компетенція насамперед сприяє розумінню спільного й відмінного між культурами, допомагає розпізнавати упередження та позбавлятися їх, сприяти толерантності, створювати основи для міжкультурних обмінів і допомагати діяти свідомо й відповідально як у власному суспільстві, так і в аспекті міжнародних зв'язків. Вона також сприяє формуванню цінностей і норм поведінки, які посилюють прагнення і здатність до відповідальності за особисту діяльність (інтерес до інших, здатність до проникнення та емпатії, сміливість у висловленні власної думки, готовність брати на себе відповідальність, здатність до співпраці) [3].

Новий час, нові умови потребують негайного та докорінного перегляду як загальної методології, так і конкретних методів та прийомів викладання іноземних мов. Ці нові умови – поновлення відносин України з багатьма іноземними країнами; зміни в політиці, економіці, культурі, ідеології; змішування та переміщення мов; зміна відносин між українцями та іноземцями; абсолютно нові цілі спілкування – все це не може не становити нових проблем в теорії та практиці викладання іноземних мов.

Максимальний розвиток комунікативних здібностей - ось головна, перспективна, але дуже нелегка задача, що стоїть перед викладачами іноземних мов. Для її вирішення необхідно опанувати і нові методи викладання, направлені на розвиток всіх чотирьох видів володіння мовою, та принципово нові учбові матеріали, за допомогою яких можна навчити людей ефективно спілкуватися. При цьому, зрозуміло, було б неправильно кинутися з однієї крайнощі в іншу та відмовитися від усіх старих методик: треба ретельно відібрати з них все найкраще, корисне, те, що пройшло перевірку практикою викладання.

Головна відповідь на питання про рішення актуальної задачі навчання іноземним мовам як засобу комунікації між представниками різних народів та культур полягає в тому, що мови повинні вивчатися в нерозривній єдності зі світом та культурою народів, що розмовляють на цих мовах [2].

Література

1. Богин Г. И. Герменевтически и риторически ориентированная методика обучения иностранному языку / Г. И. Богин // Русский язык за рубежом. – М., 2000. – №3-4. – С. 72-82.
2. Ellis R. The Study of Second Language acquisition / Ellis R. – OUP, 1995. – 823 p.
3. Hymes D. Communicative Competence / D. Hymes. – London: Penguin, 1972. – 269 p.

ВИКОРИСТАННЯ ПРОЕКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Лаврікова Г.Ф. (Дергачі)

Сучасне суспільство вимагає від школи підготовки молодого покоління здатного самостійно розв'язувати численні життєво важливі питання, бути соціально активним, використовувати шкільні знання для самоствердження та самореалізації. На вирішення цих завдань направлена модернізація освіти в Україні, яка передбачає, зокрема, як зазначено в Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2020 роки, підвищення ефективності навчально-виховного процесу на основі оновлення форм та методів навчання, впровадження досягнень психолого-педагогічної науки, педагогічних інновацій, інформаційно-комунікаційних технологій [2].

Серед інноваційних педагогічних технологій чільне місце займає метод проектів. Роль проектно-методики в навчанні важко переоцінити. Вона дозволяє реалізувати принципи проблемного та діяльнісного навчання, допомагає сформувати ключові та предметні компетенції учнів. Робота над навчальними проектами сприяє розвитку конструктивного критичного мислення школярів, підвищує мотивацію для отримання знань, створює умови для творчої самореалізації учнів [1].

У своїй практиці я, Лаврікова Ганна Федорівна, вчитель англійської мови Дергачівської гімназії № 3 Дергачівської районної ради Харківської області, використовую проекти, як різні за тривалістю (довготривалі, короткотривалі), так і за діяльністю, яка домінує у проекті, це: прикладні, рольові ігри, дослідницькі, пошукові, інформаційні, творчі та лінгвістичні.

Саме такі проекти, як слід зазначити, забезпечують органічне вплітання мовленнєвого спілкування в емоційно-інтелектуальний контекст іншої діяльності. Учні гімназії активно взаємодіють один з одним, здійснюють пошукову діяльність.

Як правило проектні роботи з англійської мови я пропоную учням в рамках програмного матеріалу практично з кожної теми або актуальних подій сучасного життя. Я вважаю, що проектна технологія дає змогу сформувати пошукові, комунікативні, презентаційні навички та вміння, створити мовне середовище, яке сприяє виникненню природної потреби в спілкуванні іноземною мовою.

Працюючи над проектами, учні розширюють свій кругозір, кордони володіння мовою, вчать слухати англійську мову, практично її застосовувати, розуміти один одного при захисті проектів. Школярі працюють з довідковою літературою, словниками, тим самим створюється можливість прямого контакту з автентичною мовою, чого не дає вивчення мови лише за допомогою підручника.

Тому на сьогоднішній день, основним завданням сучасної школи є не лише надання міцних знань, а й формування інтелектуальної, освіченої, конкурентоспроможної, впевненої, соціально активної, творчої особистості, чому і сприяє впровадження в навчально-виховний процес інноваційних педагогічних технологій. Використання інноваційних технологій на уроках англійської мови є одним із пріоритетних напрямків розвитку освітнього процесу в сучасній школі, потужним засобом підвищення якості знань учнів, сприяє формуванню соціальної та комунікаційної компетентностей, виховує почуття колективізму та відповідальності.

Література

1. Косогорова О.О. Метод проектів у практиці сучасної школи / О.О. Косогорова. – Х.: Видавництво «Ранок», 2011. – 144с. 2. Романовська М.Б. Метод проектів у виховному процесі / М.Б. Романовська. – Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2007. – 160 с.

ОРГАНІЗАЦІЯ ЕФЕКТИВНОЇ ПРОЕКТНОЇ РОБОТИ

Лаврухіна Н.Л. (Харків)

Проект – важлива, ретельно спланована робота, що передбачає створення побудову чи виробництво чогось нового, або спрямована на вирішення якоїсь проблеми.

Застосування методу проектів – один із шляхів виховання активної особистості, що може взяти на себе ініціативу і діяти в межах правового поля. Учні залучаються до прийняття рішень, вони вчать самостійно приймати рішення і самостійно виконувати роботу над проектом, яка дає учням впевненість

у собі, тому що це можливість для кожного працювати на своєму особистому рівні, продемонструвати свої досягнення.

Застосування методу проектів – це шлях, який дає можливість розвивати творчі здібності дитини. Його переваги дають можливість формувати у дітей та підлітків вміння працювати в команді, а значить набувати навичок соціальної взаємодії.

Деякі аспекти проектної роботи: в центрі проектної роботи – учень. Вчитель та учні обговорюють завдання і план проекту; використання інтегрованих знань та умінь, міжпредметних зв'язків; визначається проблема; наявність важливої суттєвої мети та результатів роботи; планування роботи і конкретних результатів; процес моніторингу та оцінювання результатів чітко визначений; вчитель має надати чіткі рекомендації щодо виконання проектних завдань; результати необхідно виставляти для огляду; самостійна робота учнів; демонстрація уяви, використання творчого підходу; залучення учнів до прийняття рішень.

Роль вчителя полягає зовсім не в тому, щоб оцінювати або бути суддею. Вчитель допомагає створити творчу атмосферу, що сприяє колективній роботі, організувати співробітництво в групі. Він виконує роль помічника і консультанта, а також допомагає оцінити результати проекту. Але можлива і така ситуація, коли вчитель стає співучасником дії, одним із учасників проекту.

Застосування проектних технологій під час вивчення англійської мови, як на уроках англійської, так і в позакласній роботі, дає можливість створити додаткову мотивацію. Учні виконують проекти тому, що це їм цікаво. До того ж, це можливість організувати мовну практику, використовуючи інтегровані знання та розвиваючи вміння в контексті реальної ситуації. До переваг проектної роботи слід віднести: розвиток всіх здібностей учнів; можливість співпрацювати; використання різноманітного дизайну плакатів, друкованих матеріалів, буклетів, колажів тощо; добирати різноманітні ілюстрації; використання різноманітних організаційних форм; використання обладнання; вільність і точність у володіння мовою.

Використання методу проектів на уроках англійської мови може бути у різних формах, в залежності від типу проектів дає можливість організувати самостійну індивідуальну, парну або групову роботу учнів. Проектна технологія передбачає певні вимоги до організації роботи. Мається на увазі наявність значущої проблеми, на вирішення якої спрямовано здійснення проекту; поетапне здійснення проекту; отримання конкретних результатів роботи; використання інтегрованих знань та умінь; самостійна робота учнів. Застосування методу проектів на уроках в школі, особливо в роботі з молодшими школярами або школярами середньої ланки ставить певні вимоги. Діти мають навчитися працювати в команді, застосовувати творчі підходи для вирішення проблем, приймати участь у плануванні в тому числі і конкретні результати роботи тощо.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ СЛОВАРЕЙ КАК СРЕДСТВА ПОВЫШЕНИЯ УЧЕБНОЙ АВТОНОМИИ И ФОРМИРОВАНИЯ СТРАТЕГИЧЕСКОЙ И СОЦИОКУЛЬТУРНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ СТУДЕНТОВ

Лановая А.М. (Харьков)

Согласно исследованию, проведенному под руководством организации EUROLEX, среди 1000 студентов, изучающих английский язык в Германии, Италии, Испании, Франции, более 60% опрошенных никогда не были обучены со словарем. Кроме того, формирование необходимого уровня учебной автономии невозможно без сформированных навыков использования словарей. Искусство работы с разными типами словарей может пригодиться не только в процессе овладения иностранным языком, но и для решения различных по сложности коммуникативных, академических или профессиональных задач на любом языке, в том числе и родном.

1. Упражнения к двуязычным словарям.

Упражнения к англо/франко/немецко/испанско и т.д. - русским словарям.

Вид задания	Методическое содержание задания
Отредактировать перевод иностранного текста на украинский язык.	Особое внимание при выполнении упражнения необходимо уделить: <ul style="list-style-type: none">• так называемым «ложным друзьям переводчика»;• переводу полисемантических слов и идиом;• различению омонимов, омофонов и омографов;• выбору наиболее точного варианта перевода фоновой лексики и т.д.

2. Упражнения к одноязычным учебным словарям.

Нахождение лексических единиц в словаре и определение их графической и звуковой формы. Подобные упражнения предназначены, прежде всего, для улучшения ориентации обучающегося в структуре словаря и усвоения формы слова, т. е. его фонетического и зрительного образа.

3. Упражнения к идеографическим (тематическим) словарям

Вид задания	Методическое содержание задания
Высказаться корректно.	В тематических словарях часто вводится понятие «политическая корректность», которое играет особую роль в современном мире. Во избежание конфликтов и неловких ситуаций в общении с представителями иной культуры в словарях часто указывается, какие слова следует использовать в адрес представителей различных национальностей. Данное задание помогает не только разнообразить словарный запас учащихся, но и формировать социокультурную компетентность.

Безусловно, предложенные задания не исчерпывают все возможные ситуации использования словарей на уроке и в процессе самостоятельной работы

по изучению языка. Умение правильно пользоваться словарем – это сложное, многокомпонентное умение и формировать его надо поэтапно и последовательно.

В заключение следует еще раз отметить необходимость использования словарей разных типов на занятиях иностранных языков. Таким образом, обучающиеся не только познакомятся с различными типами словарей, но и научатся в сложной системе их построения, избегать языковых и речевых ошибок, корректировать свою речь с их помощью.

Одной из главнейших задач обучения является воспитание независимых пользователей, способных «учиться» и «думать», а не просто «учить». Умение эффективно пользоваться словарем – это показатель готовности к саморазвитию, показатель языковой зрелости и залог языковой грамотности.

МЕТОДИ ЗАПОМ'ЯТОВУВАННЯ ТЕРМІНІВ ПРИ НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Ластовка К.І., Шарун Ю.Ф. (Харків)

Процес освоєння іноземних мов є когнітивним процесом, у основі якого лежать психологічні механізми пам'яті. Пам'ять, як здатність кодувати, зберігати і відтворювати інформацію, має знакову структуру. Знаковість – це те, що є спільним для мови та пам'яті. Проте втілюючи когнітивні моделі, організовуючи і структуруючи інформацію, мова є «донором» по відношенню до пам'яті [1, с. 12].

Як відомо, запам'ятовування може бути смислове (логічне), механічне, мимовільне і довільне. Довільне запам'ятовування найширше практикується під час навчання іноземних мов та є, за своїм цілями та способам, спеціальною мнемічною дією.

Для успішного запам'ятовування термінів, як рідко вживаних, які іменують поняття спеціальної сфери знань, важливо детальне розуміння його значення, окремих його частин у їхньому взаємозв'язку. Для цього корисно пояснювати студентам:

- етимологію слова та способи його створення – наприклад, широко використовувані для утворення термінологічних одиниць, метафоричних і метонімічних переносах, які представляють асоціації за схемами «вертикаль», «контейнер», «сполучна ланка», «частина-ціле», «центр-периферія», «джерело-наслідок», «близькість-дальність» тощо;
- його граматичні значення у контекстах вживання, історії утворення нових частин мови на основі кореня, що використовується;
- конотації, колокації / колігації словосполучних моделей;
- синоніми, що розрізняються, наприклад, стилістично – офіційний – неофіційний стиль, антонімах тощо.

Розуміння особливо важливе для запам'ятовування термінів на відміну від слів загальнозвживаної мови, зрозумілих усім – не пояснивши детально значення того чи іншого терміна не обізнаному у даній предметній області студентів, неможливо домогтися запам'ятовування.

Також важливий факт існування прийомів для створення якогось коду запам'ятовування шляхом структуризації термінів за принципом асоціацій (природних і штучних):

- метод асоціації з місцем, часом проведення заняття, оформлення аудиторії, сусіда по парті, кольору одягу викладача тощо;
- метод створення образного коду – картинки, схеми, навіть простий запис слова літерами у різному напрямку на аркуші паперу (горизонтально, вертикально, по-діагоналі), різним шрифтом чи різними чорнилами;
- метод фонетичних асоціацій – складання своєрідних рим, вимовляння слова з різними емоційними переживаннями;
- метод смислового віднесення / сімейної подібності – запам'ятовування термінів на основі функціонально-семантичних полів (змістових / семантичних чи структурних / граматичних пластів мови, об'єднаних за принципом подібності);
- метод запам'ятовування графічного образу слова (кількості складів, наголосу, першої літери, останньої літери чи суфікса).

Для того, щоб термін відклався у пам'яті, необхідно повторення, тобто багаторазове відтворення терміна. Одним з сучасних методів запам'ятовування англійських слів є різні групи іноземної мов, створені у найпопулярніших серед студентів соціальних мереж. Вступивши у такі групи, учні мають можливість вивчати кожен день 10 нових слів шляхом додавання карток з різними термінами і прикладами їх використання на власну сторінку. Тим самим, студент має можливість повторювати нові слова щоразу, коли він заходить у свій акаунт (реєстраційний запис).

Література

1. Ревзина О. Г. Память и язык. Критика и семиотика / О.Г. Ревзина. – Новосибирск, 2006. – Вып. 10. – С. 10-24.

РАЗМЫШЛЕНИЯ О КИНОАДАПТАЦИИ КАК “ВОЛНЕ” ЛИТЕРАТУРНОГО ДИАЛОГА С СОВРЕМЕННЫМ СТУДЕНЧЕСКИМ “ЦИФРОВЫМ” ПОКОЛЕНИЕМ

Легайда А.В., к.ф.н. (Харьков)

Находясь на перепутье нескольких современных парадигм, представляется возможным провести параллель между их противостоянием и стихотворением, написанным Б. Слуцким еще в далеком 1959:

Что-то физики в почете.
 Что-то лирики в загоне.
 Дело не в сухом расчете,
 дело в мировом законе.
 Значит, что-то не раскрыли
 мы, что следовало нам бы!
 Значит, слабенькие крылья -
 наши сладенькие ямбы,
 и в пегасовом полете
 не взлетают наши кони...
 То-то физики в почете,
 то-то лирики в загоне.
 Это самоочевидно.
 Спорить просто бесполезно.

Так что даже не обидно,
а скорее интересно
наблюдать, как, словно пена,
оппадают наши рифмы
и величие степенно
отступает в логарифмы.

Можно ли в век засилья синергетических тенденций возвращать лириков от иностранной филологии без оглядки на физиков, которые в наш век цифровых технологий сидят в каждом из них и называются *digital natives*? Как сохранить этот тончайший методический баланс на нашей аудиторной сцене – родной сценической площадке для каждого из нас, где в ходе нашего *one-man show* так важно не остаться перед лицом пустого зала. В замечательном фильме советской эпохи *Дневной Поезд*, героиня фильм – петербурженка Маргарита Терехова устраивает приезжему московскому гостю северной столицы Валентину Гафту бесконечную экскурсию по Петербургу. Совершенно обессиленный герой перед входом в Эрмитаж подтрунивает над ней говоря – “Неужели думаете Вы, не заглянув в сокровищницу мирового искусства, этот тип не сможет отбыть в Москву?” и напоминает ей, что необходимым условием окончания успешного похода является то, чтобы участники похода *выжили* к моменту его окончания.

На сегодняшний день попытки преподавания оригинальных литературных произведений в области как отечественной, так и иностранной филологии напоминают обоюдные попытки “выжить” как преподавателя, выполняющего эту непосильную задачу, так и нового поколения студенческой аудитории, взращенной на совершенно иных представлениях о мире, его устройстве, познании, интеллектуальном и моральном совершенствовании. Первостепенная задача несколько осложнена по сравнению с задачей предшествующих поколений преподавателей дисциплин цикла “иностранная филология” тем, что охватывает не столько попытку приоткрыть завесу шедевров мировой литературы, сколько нахождение путей *достучаться* до современной аудитории и попытку поговорить с ней на доступном и понятном языке. Данный шаг сродни методическим маневрам, предпринимаемым преподавателем в его неустанных попытках привить то самое важное и вечное. На существующем стыке парадигм мышления возможно осуществлять преподавание литературы посредством привлечения в данных процесс продуктов *кинопроизводства*, прежде всего киноадаптаций, основанных на признанных шедеврах классиков мировой англоязычной литературы.

КОЛЕКТИВНЕ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ У НЕВЕЛИКИХ ГРУПАХ ЯК ВИД САМОСТІНОЇ РОБОТИ

Литвиненко С.В. (Харків)

В умовах корінних змін, які здійснюються в суспільстві та системі вищої освіти, постійно зростає роль самостійної роботи студентів факультетів іноземних мов. Проблема ефективної та діючої організації самостійної роботи студентів існувала завжди і дуже турбує викладачів вищих навчальних закладів, оскільки глибокі та стійкі знання та навички можуть бути набуті студентами

тільки в результаті поєднання аудиторних занять та самостійної роботи, що є запорукою та вирішальною умовою оптимального навчання та розвитку студентів.

Самостійна робота – це процес, метод та філософія освіти, у якому студент набуває знання завдяки своїм власним зусиллям та розвиває здатність здійснювати наукові дослідження та їх критичну оцінку. Вона включає свободу вибору у визначенні мети, беручи до уваги обмеження даного завдання або дослідження за допомогою викладача. Самостійна робота вимагає свободи дії для того, щоб виконати завдання. Даний вид роботи накладає зростаючу відповідальність на студента задля досягнення освітніх цілей. Дане визначення чітко покладає усю відповідальність за навчання у вищому навчальному закладі на студента, за допомогою вказівок, інструкцій та перевірок викладачів, і характеризується межами та метою програми самостійної роботи.

На сьогодні зростає кількість викладачів, котрі підкреслюють важливість застосування колективного навчання зі студентами як виду самостійної роботи. Колективне навчання в групах та виконання завдань самостійної роботи в групах створює атмосферу відповідальної взаємодії між студентами, робить можливим отримати цікавий, мотивуючий та інтелектуально-стимулюючий досвід засвоєння матеріалу. Даний вид самостійної роботи заохочує дух критичного мислення та креативної інновації у студентів, дозволяє збільшувати зацікавленість студентів до навчання шляхом ефективного перепланування учбового плану, педагогіки та стратегій аналізу.

Самостійна робота студентів у невеликих групах вимагає високого рівня індивідуальної відповідальності від членів групи, змушує учасників обговорювати питання та спілкуватися між собою.

Індивідуальна відповідальність кожного студента є важливим чинником виконання самостійної роботи в невеликій групі, кожен член групи з часом звикає робити свій внесок – під час обговорення групи в аудиторії в той же день чи працювати над довшим проектом протягом тижня. Індивідуальна відповідальність під час виконання групового завдання залучає студентів до розвитку навичок критичного мислення, особливо коли частина кінцевого продукту – це науково-дослідна робота, у проведенні якої всі брали участь.

Студенти, за відповідною допомогою викладачів, можуть бути скеровані в бік самостійності та взаємодії та брати більшу відповідальність за їх власну освіту, якщо викладачі забезпечують їх корисними, захоплюючими та розвиваючими завданнями для самостійної роботи, які вони можуть виконати з їхніми колегами у невеликих групах, що сприяє кращому розумінню матеріалу, який вивчається, вдосконаленню майстерності вже набутих умінь та навичок студентів, поглибленню їх знань та створенню ентузіазму, який буде стимулювати студентів до здійснення масштабних досліджень та проектів.

Література

1. Грудакова І. В. Активізація самостійної роботи студентів у контексті Болонського процесу [Електронний ресурс] / І. В. Грудакова – Режим доступу : sitebeta.ksu.ks.ua/downloads/Conference/Grudakova.doc

ШЛЯХИ СПОНУКАННЯ ДО ГОВОРІННЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ

Лісна М. І. (Харків)

Згідно з комунікативним методом, який на сучасному етапі розвитку педагогічної науки набуває дедалі більшої популярності та визнання, говоріння є як засобом, так і головною метою навчання іноземним мовам. З цього випливає ключова роль завдань, спрямованих на розвиток комунікативних навичок, які викладач може застосовувати на різних етапах заняття. Такі завдання сприяють переведенню пасивного словникового запасу в активний, підготовці до спілкування в реальних життєвих ситуаціях, допомагають учителю визначити ступінь засвоєння матеріалу. Утім, на думку багатьох вчителів, саме комунікативний тип активності викликає найбільший супротив з боку учнів, які нерідко виявляють небажання спілкуватися іноземною мовою. З цієї причини важливим є розуміння причин такої поведінки та вироблення стратегій подолання зазначеної проблеми.

Брак активності під час комунікативних завдань може бути зумовлений різними чинниками: учень може соромитися або почувати себе ніяково, боятися почути критику чи зробити помилку, не розуміти поставлене завдання. Окрім того, йому може бракувати мотивації або зацікавленості, фонових знань з відповідної тематики, а також мовних і мовленнєвих засобів для його виконання. З огляду на це, успіх комунікативного завдання багато в чому залежить від якості підготовчої роботи, яку здійснює викладач.

По-перше, тема завдання має бути актуальною та відповідною інтересам учнів, а дискусія або рольова гра повинні базуватися на реалістичному контексті: тільки тоді учні виявлятимуть ентузіазм щодо участі в них. «Підвести» до теми, якій присвячена комунікативна активність, можна за допомогою відповідних питань, що спонукатимуть учнів розповісти щось із власного досвіду, а також релевантних ілюстрацій або текстового матеріалу, що дають змогу ознайомитися з актуальною проблематикою. Учителеві слід заздалегідь продумати, які лінгвістичні засоби знадобляться учням для реалізації поставленої комунікативної мети, та забезпечити їх необхідними знаннями на стадіях заняття, що передують комунікативній активності.

Посилює активність також чітко визначена мета завдання, яку вчитель повинен сформулювати під час інструктування. Перед тим як розпочати певну активність, доцільно перевірити розуміння послідовності дій учнями за допомогою низки простих питань стосовно деталей здійснення завдання.

Щодо оптимального способу організації індивідуальної та колективної активності, найчастіше виправдовує себе підхід TPS (Think – Pair – Share) [1, с. 30], відповідно до якого учні спочатку мають змогу подумати самостійно, потім працюють в парах або в маленьких групах, а далі діляться результатами комунікації з усім колективом. Така стратегія посилює впевненість учня у власних силах, дає можливість підготуватися до відповіді перед широкою аудиторією.

Під час комунікативної активності втручання вчителя виправдане за умови, що учні самі просять по допомогу (наприклад, у разі, якщо вони не можуть

пригадати потрібне їм слово). Щодо помилок, вчителеві не варто їх одразу виправляти, натомість доцільно занотувати приклади невдалого вживання лексичних або граматичних конструкцій та обговорити їх після закінчення завдання. Насамкінець учні доповідають щодо результатів дискусії або рольової гри: щодо чого вони дійшли згоди або мали відмінні погляди, яка думка виявилася найбільш цікавою чи несподіваною. Роль учителя на завершальному етапі – зробити логічний підсумок щодо змісту активності та прокоментувати помилки, яких припустилися учні.

На нашу думку, зазначена стратегія дозволяє підвищити ефективність комунікації та забезпечити комфортну атмосферу як для учнів, так і для вчителя.

Література

1. Fisher D. Checking for Understanding: Formative Assessment Techniques for Your Classroom / Douglas Fisher, Nancy Frey. – Alexandria: ASCD, 2007. – 158 p.

ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ

Лукашенко И.Н. (Харьков)

Язык – система ориентиров. Общение, коммуникация – это способ внесения коррекции в образ мира собеседника. Язык – главная «образующая» образа мира [3, с.19]. Существует система инвариантных абстрактных моделей, описывающих общие черты в видении мира.

Язык, его вербально-семантическая сеть, преломляется через личность. Усвоение нового языка есть переход на новый образ мира, необходимый для взаимопонимания и сотрудничества с носителями другого языка и культуры. Л.С. Выготскому принадлежит идея «смыслового поля» личности, выступившая у А.Н. Леонтьева в форме положения о смысловой природе образа мира. Стратегии речевого общения и овладения языком личностно детерминированы (Франкл. В.).

Языковая способность соотносится не только с сознанием, но и с целостной личностью человека. Язык, по Л.С. Выготскому, – единство общения и обобщения [1]. Между образом мира, как частью сознания личности, и реальными поступками, по А.Н. Леонтьеву, стоит личность. Формирование понятия «профессиональный образ мира» – одна из задач обучения специальности. Обучение – формирование инвариантного образа мира, как ориентировочной основы для эффективной деятельности человека в нем.

Способы восприятия себя и других тесно связаны с особенностями собствен-ных личностей. Понять индивидуальный взгляд человека на мир можно, исследуя его мысли, чувства и верования (К. Роджерс).

Цель обучения иностранному языку, ИЯ, – речевая деятельность на изучаемом языке. Внутренними психологическими механизмами речевой деятельности являются процессы восприятия, понимания, запоминания и опережающего отражения. В основе организации речевой деятельности лежит «эвристический принцип», преднастройка к действиям в предстоящей ситуации, опирающаяся на прошлый опыт. Сформированные умения вероятностного прогнозирования позволяют быстро принимать адекватные смысловые решения. Предлагаются упражнения для развития умения предвосхитить элементы языка на разных

уровнях [4]. Личность старается истолковать мысли и чувства для предсказания вероятного поведения. По принципу Дж. Келли, разные люди могут строить разные модели для предсказания поведения других и различаются по способам использования языка (Дж. Келли, 1955).

А.Н. Леонтьев определяет язык как лингвистическую память, результат коммуникативного опыта. Формирование знаний и их актуализация зависят от многих составляющих, главная из них – индивидуальные особенности личности, и в частн. лингвистические способности [4].

Подход к обучению ИЯ как обучению речевой деятельности, речевому общению при помощи ИЯ впервые был сформулирован в 1969 И.А. Зимней и А.А. Леонтьевым. Чтобы построить речевое высказывание, носители разных языков должны проделать различный анализ ситуации, целей, условий речевого общения. Овладевая ИЯ, мы усваиваем присущий народу образ мира, видение мира через призму национальной культуры, одним из важнейших компонентов которой (и средством овладения ею) является язык [3, с. 33].

Овладение ИЯ ориентировано не только на деятельность и общение, т.е. на собеседника, и не только на образ мира, т.е. на сознание, но и на личность учащегося: мотивацию, установку, проблему «Я» и личностной и групповой идентичности. Особая проблема – отношение человека к языку и установка на речь на этом языке. У французов есть понятие *langue de plaisir*: на языке должно быть приятно говорить. Общение на ИЯ – способ актуализации и реализации личности, особый путь самоутверждения (Laine, 1995).

Трудно создать чистое двуязычие без осознанного сопоставления фактов двух языков. Эффективно такое сопоставление систем родного и изучаемого языков, при котором предметом сравнения являются не сами системы родного и изучаемого языков, а их функциональные нагрузки. Сопоставление языков для целей обучения должно быть подчинено главной цели – обучению адекватной коммуникации на изучаемом языке.

Литература

1. Выготский Л. С. Мышление и речь / Л.С. Выготский // Собр. соч.: в 8т.М., 1982. Т.2. 2. Зимняя И. А. Лингвопсихология речевой деятельности / И.А. Зимняя. – М.: Московский психолого-социальный ин-т, Воронеж: НПО «МОДЭК», 2001. – 432 с. (Серия «Психологи Отечества»). 3. Леонтьев А.А. Основы психолингвистики / А.А. Леонтьев. – 3-е изд. – М.: Смысл; СПб.: Лань, 2003. – 287 с. 4. Лукашенко И. Н. Вероятностное прогнозирование как компонент лингвистических способностей / И.Н. Лукашенко / ІУ Міжнародна наукова конференція: Соціально-гуманітарні вектори педагогіки вищої школи, м. Харків: ХДАДМ, 2013, 25-26 квітня 2013 р. / Збірник матеріалів. –Харків: ХДАДМ, 2013, С. 238-242.

ВИХОВАННЯ ВАЛЕОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ ВНЗ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Ляо Цайчжи (Ченду, Китай)

Котова А. В. (Харків)

В останні десятиріччя у світі спостерігається тенденція до погіршення здоров'я населення, що викликає серйозне занепокоєння в суспільстві взагалі за

майбутнє людства. У світлі цього особлива увага приділяється проблемі здоров'язбереження в студентів вищої школи, які в майбутньому як фахівці відіграватимуть провідну роль у всіх сферах суспільства.

Аналіз життєдіяльності сучасної молоді свідчить, що представники студентства як специфічної соціальної групи суспільства, незалежно від місця їх проживання, знаходяться під впливом дії цілого комплексу несприятливих (організаційно-педагогічних, соціально-гігієнічних і матеріально-побутових) факторів. При цьому дослідники (Т. Гіголаєва, І. Лавричева, Ю. Лисицин, Нью Щусун, Чань Ланьїн та інші) констатують, що у зв'язку зі значним психоемоційним і розумовим навантаженням, необхідністю адаптації до нових умов проживання й навчання, потребою в розбудові нових міжособистісних відносин поза родиною, пошуком додаткових джерел матеріального прибутку студентська молодь відноситься до групи населення з підвищеним ризиком захворювання [1; 2].

Важливо також відзначити, що чимала кількість студентів дотримується стилю життя, який не відповідає завданням збереження та зміцнення здоров'я. Це не тільки знижує ефективність навчальної діяльності майбутніх фахівців, але й суттєво обмежує їхні подальші професійні й особисті перспективи розвитку.

Частковому вирішенню цієї проблеми сприятиме виховання валеологічної культури студентів на заняттях з іноземної мови, адже завданням викладача іноземної мови є не тільки якісне викладання навчальної дисципліни та передача студентам необхідних знань та умінь, але й пропаганда здорового способу життя, формування фізично, психічно та духовно здорових особистостей, заохочення студентів до здорового способу життя.

Зокрема, ефективними у цьому напрямку, на наш погляд, є такі форми роботи зі студентами як:

- проведення бесід та дискусій іноземною мовою на валеологічну тематику («Що необхідно знати, щоб не хворіти простудними захворюваннями?»; «Фактори здоров'я»; «Роль спорту у Вашому житті», «Паління та молодь» тощо);
- добір відповідних текстів валеологічного змісту з їх подальшим опрацюванням та обговоренням;
- перегляд науково-популярних фільмів, присвячених проблемам здоров'я особистості, та виконання після цього вправ на закріплення лексичного матеріалу;
- рольові ігри тощо.

Вважаємо, що ці види роботи можуть стати рушійною силою для формування мотивації у студентів до ведення здорового та активного способу життя та позбавленню від таких поганих звичок, як вживання алкоголю та паління.

Література

1. Гіголаєва Т. В. Формирование у студентов педагогического ВУЗа готовности к реализации здорового образа жизни : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.02 „Теория и методика обучения и воспитания” / Т. В. Гіголаєва – Кострома., 2006. – 20 с. 2. Лавричева И.А. Формирование валеологической культуры студентов : автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01

НЕМЕЦКИЙ КАК ИНОСТРАННЫЙ, КАК ВТОРОЙ И ТРЕТИЙ ЯЗЫК С ТОЧКИ ЗРЕНИЯ ЛИНГВИСТОВ И МЕТОДИСТОВ ГЕРМАНИИ

Маевская Л. Д., канд. филол. наук (Харьков)

История вопроса уходит в 70-е годы прошлого века. Она вызвала много дискуссий, ядром которых было: является ли DaF (Deutsch als Fremdsprache) новой академической дисциплиной (А. Вирлахер, Д. Рёслер, Г. Хельбиг, Л. Гётце, Э. Леннеберг, Х.-Ю. Крум и др.). Дебаты закончились тем, что была внесена некоторая ясность о содержании и структуре дисциплины. Были выделены 4 позиции: лингвистическая, дидактико-методическая, страноведческая и культурно-научная, литературно-научная.

Важный импульс в развитии дисциплины DaF дали 90-е годы прошлого века, сформировав в 1996 году 10 тезисов этой дисциплины (Л. Гётце, П. Зуксланд). В центре дискуссии находились: содержание, исследование и содействие процессам, происходящим в обществе и языке. Было подчёркнуто, что DaF является особой научной дисциплиной, имеющей социальные, языковые и психологические перспективы.

Дискуссии новейшего времени по этому вопросу сосредотачиваются прежде всего на следующих вопросах:

1. Является ли DaF научной дисциплиной со своим собственным исследовательским и обучающим инструментарием?
2. Каково соотношение между DaF, немецким как вторым и третьим языком?
3. Какой смысл вкладывается в понятие DaF и какой вклад внесла сюда культурология?
4. Какую роль играют DaF, немецкий как второй и третий языки в дискуссиях о дидактике Tertiärsprachen?
5. Употребляемы ли ещё понятия «DaF», «Deutsch als Zweit- und Drittsprachen», «Lernen» и «Erwerben»?
6. Имеют ли смысл ранее приобретенные знания по вышеназванным понятиям с точки зрения новых знаний по исследованию мозга?
7. Какую роль играет культурно-контрастная грамматика в дальнейшем развитии этой дисциплины?

Ответы на поставленные вопросы сводятся к следующему:

1. Да, дисциплина DaF с научно-социологической точки зрения первых десятилетий нового века правомочна, не может быть изъята из университетских дисциплин и оспариваться.

2. Речь идёт о единой дисциплине с учётом социальных и индивидуальных условий, глобализации и доминирования английского языка. Это доказано уже практикой преподавания языка ещё с 50-х годов 20 века.

3. Актуальность этого вопроса значительно возросла в последнее время. Она связана с лингвострановедением в широком смысле слова, с

изучением стратегий общения не только в немецкоязычном регионе, но и в общении с представителями других культурных сообществ.

4. Перед лицом доминирования английского языка как мирового и *Lingua franca* все «третьи языки» оказались перед вызовом: как обеспечить их значение и распространение в условиях многоязычия. Особенно драматична ситуация с немецким языком с западным соседом – Францией, в пограничных районах Эльзасом и Лотарингией, где среди молодого поколения знания немецкого языка ничтожны. Всё меньше молодых людей в Германии учат французский язык. Лингвисты отмечают, что языковая политика Германии слишком робкая. С психологической точки зрения следует добавить, что дидактика «третьих языков» должна учитывать фактор интерференции и использовать его для развития собственных стратегий обучения.

5. В условиях миграционных процессов эти понятия приобрели иной смысл. DaF в начале 19 века был символом отгораживания своего от чужого. «*Deutsch als Zweitsprache*» понимался сначала как язык, стоящий на втором месте, теперь как второй язык, изучающийся внутри немецкоязычного региона. *Deutsch als Drittsprache* понимает каждый индивидуально. «*Lernen*» и «*Erwerben*» – управляемые или неуправляемые процессы в изучении языка. Сюда относят и поколение гастарбайтеров, которым нужен язык. Сейчас два понятия сблизилось, получили новые смыслы, рассматриваются в рамках многоязычия.

6. Идут живые дебаты, когда начать изучать немецкий язык как второй и третий языки. Новые нейроисследования мозга дали возможность глубокого проникновения в эту область, и учёные настаивают на изучении языков в раннем возрасте (детский сад) с учётом разных психолого-социальных условий (мотивация, отсутствие дискриминации языков, требование многоязычия).

7. Совершенствование культурно-контрастивной грамматики необходимо. Опираются при этом на труды В. фон Гумбольдта и Э. Кассирера по вопросам языка и философии. Большую роль играют культурные обусловленности: время, место, речевые акты, выражающие благодарность, извинение, вежливость, печаль, радость и т.д. в разных культурах.

Выводы из вышесказанного можно сделать такие: немецкие лингвисты и методисты считают абсолютно признанными дисциплины DaF, немецкий язык как второй и третий в академических вузах и внеуниверситетского пространства. Существуют многочисленные проекты по сотрудничеству с разными фондами, помогающими решить языковую проблему беженцев и мигрантов. Осталось неудовлетворённой решение проблемы обучающего персонала.

Примечание. В тезисах использован обширный материал немецких журналов по этой тематике за многие годы, что не позволяет перечислить все источники. Названы только некоторые авторы. Заинтересованные коллеги могут обращаться к автору тезисов.

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНІЙ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ У ВНЗ

Максимишина Т.М., канд. політ. наук (Харків)

Стрімкий розвиток інформаційних технологій сучасного освітнього простору зумовлюють постійну еволюцію підходів до навчального процесу, що дозволяє значно підвищити ефективність навчання особливо у сфері професійного спрямування. За останні роки застосування новітніх комп'ютерних технологій стало невід'ємною частиною процесу вивчення іноземних мов, в той час, як поява Інтернету суттєво змінила цей процес. Великі обсяги інформації та швидкість роботи з ними дозволяють підняти мовну освіту на якісно новий рівень.

Сучасні вимоги до випускників вищих навчальних закладів і реалії життя потребують від викладачів іноземної мови вивчення та впровадження в навчальну практику найбільш ефективних методик і технологій. Актуальне завдання сучасної системи освіти – це підготовка висококваліфікованого фахівця, здатного не тільки передати знання з певної галузі науки, але й творчо мислити, діяти в нестандартних ситуаціях, працювати в колективі заради спільного результату. Як відомо, сьогодні актуальним є перехід від пасивних форм навчання, до активних, творчих. Тому особлива увага звертається на посилення технологічного аспекту підготовки спеціаліста за допомогою інтерактивних технологій.

Інтерактивне навчання є певним різновидом активного навчання. Воно розуміється як навчання у взаємодії, спрямоване на активізацію пізнавальної діяльності студентів, що відбувається у формі діалогу між студентами, студентами і викладачем, студентськими міні-групами на засадах співробітництва і співтворчості. Інтерактивне навчання сприяє формуванню глибокої внутрішньої мотивації, надає можливості для інтелектуального та творчого розвитку, вияву ініціативи, розвиває комунікативні вміння.

Сьогодні багато інструментів навчання реалізуються за допомогою мережевих сервісів обміну даними, особливо мережі Інтернет. Розвиток технологій дозволив забезпечити простоту у спілкуванні та співпраці всіх учасників навчального процесу за допомогою Інтернет-технологій. Сучасні інформаційні технології є доволі ефективним засобом навчання, який полегшує засвоєння знань, робить навчання інтерактивним, комунікативно спрямованим, індивідуальним, цікавим та наочним.

Інтеграція новітніх мультимедійних засобів навчання з традиційними методиками сприяє вирішенню цілого ряду дидактичних завдань на заняттях іноземної мови професійного спрямування. А саме:

- розширенню словникового запасу активною та пасивною лексикою;
- підвищенню мотивації студентів;
- моделюванню реальних ситуацій спілкування з метою розвитку вмінь вільного спілкування іноземною мовою професійного спілкування;
- формуванню навички та вміння читання та розумінню науково-технічних текстів різної складності;
- розвитку творчої активності студентів.

Дистанційне навчання – це сукупність технологій, що забезпечують доставку студенту основного обсягу досліджуваного матеріалу; інтерактивна взаємодія студентів та викладачів в процесі навчання; надання студенту можливості самостійної роботи з освоєння досліджуваного матеріалу та обов'язковий підсумковий контроль засвоєного матеріалу.

Навчальний процес відбувається завдяки технологіям дистанційного навчання, які умовно поділяють на три групи:

2. Кейс-технології, за допомогою яких студенту надсилають пакет навчальних матеріалів або так званий кейс для самостійного опрацювання. Перевірка виконання студентом здійснюється в очній (аудиторні заняття, та консультації) або заочній (за допомогою електронної пошти) формі.

3. Телевізійно-супутникова технологія, за допомогою якої здійснюється трансляція лекцій або семінарів одночасно в декількох аудиторіях.

4. Мережеві технології, що надають можливість забезпечити навчально-методичним матеріалом територіально віддалених студентів, здійснювати “віртуальне спілкування” між викладачем і студентами, встановити індивідуальний темп навчання та опрацювання навчального матеріалу.

Дистанційні курси на платформі Moodle складаються з використанням ресурсів та різних інтерактивних елементів, що допомагає зробити роботу більш різноманітною, сприяє мотивації поза аудиторної діяльності в напрямку застосування особистого алгоритму стратегій роботи з вдосконаленням англійської мови.

Можна виділити наступні позитивні моменти дистанційної освіти: навчання проходить в індивідуальному темпі, воно доступне, мобільне, студенти мають свободу та гнучкість у роботі з системою. До негативних моментів можна віднести: відсутність достатнього очного спілкування між студентом і викладачем; необхідність доступу до джерел інформації, відсутність практичних занять та постійного контролю над студентами.

Електронне тестування, яке можна розцінювати як автономне, або яке також застосовується як елемент дистанційного навчання, відноситься до інноваційних освітніх технологій. Але як показує досвід багатьох країн, проведення іспитів у формі тестів не завжди придатне до перевірки будь-яких знань. За допомогою тестів можна перевірити лише проміжний результат засвоєння інформації. Проте, це надає змогу легкого запровадження кредитно-рейтингової системи, застосування якої забезпечує 60-70% підсумкової оцінки за роботу в семестрі, залишаючи лише 30-40% оцінки на залік або іспит.

РОЛЬ ТА ФУНКЦІЇ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Манько В.А. (Харків)

У навчанні іноземної мови /ІМ/ широкого розповсюдження набули тести завдяки своїй здатності задовольнити основні вимоги, що висуваються до контролю, такі як об'єктивність, надійність, валідність, практичність та економічність. Саме тестовий контроль виступає оптимальним засобом

управління процесом засвоєння ІМ та підвищення ефективності всієї системи навчання ІМ і середній загальноосвітній школі.

Водночас, існуюча практика контролю рівня сформованості іншомовної комунікативної компетенції в учнів середньої загальноосвітньої школи як у процесі навчання, так і на випускних іспитах не відповідає принципу комунікативності навчання, що зумовлює суперечність між характером програмних вимог до володіння ІМ та характером традиційних форм контролю.

Вивченню проблеми тестування у навчанні іноземної мови присвячено багато праць (Л.В.Банкевич, Ж.А.Витковская, С.И.Воскерчян, Є.М.Вірк, Ю.В.Головач, А.Ю.Горчев, Н.А.Дадикіна, Є.Ф.Іванова, В.А.Кокотта, О.П.Петрашук, О.П.Петренко, О.Г.Поляков, І.А.Раппопорт, J.Alderson, L.Bachman, C.Chapelle, C.Clapham, J.Clark, B.Spolsky, D.Wall та ін.)

Термін „тестування” (від англійського слова *testing* – випробування) уперше використав Дж. Фішер для перевірки рівня знань, умінь та навичок учнів за допомогою оригінальних спеціальних книг (*scale books*), які з’явилися в 1864 р. у Великобританії [2, с. 14]. В широкому значенні тестовий контроль, або тестування, як термін, означає сукупність процедурних етапів планування, складання і випробування тестів, обробки та інтерпретації результатів проведення тестового контролю; у вузькому значенні – використання і проведення тесту [1, с.18].

Тест – це, насамперед, інструмент оцінювання, використання якого повинно точно вказувати область і рівень знань або незнань студентів [4].

Спираючись на визначення сучасних дослідників, ми розглядаємо тест як систему специфічних завдань певного змісту, з поступовим ускладненням з метою об’єктивної оцінки структури, рівня та якості підготовки учнів в оволодінні ІМ.

Основними показниками якості лінгводидактичного тесту є валідність, надійність, диференційна здатність, практичність та економічність [3].

Як зазначає науковець Петрашук О.П. [3], виходячи з положення про взаємодію складових елементів системи тестового контролю, головні та додаткові функції тестового контролю обумовлюються головною метою тестового контролю та цілями навчання. З цього випливає, що основною функцією системи тестового контролю є саме управляюча функція. Управляюча функція реалізується на всіх етапах навчального процесу з ІМ шляхом проведення тестування по завершенні окремого етапу уроку, теми (тематичного циклу), чверті (півріччя, року) та окремого ступеня навчання при отриманні надійних даних про успішність або неуспішність перебігу навчальної діяльності учнів в оволодінні ІМ.

Додатковими функціями тестового контролю є мотиваційно-орієнтуюча, контролююча, констатуюча, оціночна, навчальна, освітньо-виховна, розвиваюча, коригуюча і прогнозуюча функції.

Таким чином, тестовий контроль дає змогу вчителю забезпечити систематичний контроль і керування процесом ознайомлення й засвоєння ІМ (при цьому всіх видів мовленнєвої діяльності) як усього класу, так і кожного окремого учня.

Література

1. Аванесов В. С. Определение исходных понятий теории педагогических измерений / В.С. Аванесов // Педагогические измерения. – 2005. – № 2. – С. 17-20.

2. Булах І. Є. Історія розвитку та сучасний стан педагогічної тестології / І.Є. Булах. – К. : ЦМК МОЗ України, 1994. – 21 с. 3. Бурега В. В. Методичні рекомендації щодо підготовки та використання тестових завдань в процесі поточного та підсумкового контролю знань студентів в ДонДУУ / В.В. Бурега, Є.О. Шаміна, А.В. Шибанов. – Донецьк: ДонДУУ. – 2011. – 49 с. 4. Петрашук О. П. Тестовий контроль у навчанні іноземної мови в середній загальноосвітній школі / О. П. Петрашук. – К. : Вид. центр КДЛУ, 1999. – 261 с.

КОЛАЖУВАННЯ

Мартико Н.М. (Харків)

Колажування як один із прийомів роботи з лексичним матеріалом на уроках французької мови має мету відшукати нові, сучасні нетрадиційні форми та методи проведення уроку, використання образотворчого та текстового матеріалу, якій створить на уроках атмосферу креативності, вплине на розвиток аналітичного мислення, сприятиме яскравому образному сприйманню дійсності, формуванню гармонійно розвинутої особистості.

Колаж може відображати:

- а) конкретні поняття, які мають свою специфіку(квартира, квіти);
- б) абстрактні поняття (свобода, любов, ввічливість,тощо);
- в) дії (розповісти, привітатися, подорожувати)
- г) суспільні інститути (школа, родина, магазин тощо).

Колаж розширює здатність учнів до самостійного пошуку продуктивних лінгвістичних рішень, підвищує мотивацію навчання, стимулює активність школярів, дає їм змогу розширити свої уявлення, дає вчителю та учням цілий ряд можливостей здійснити комунікативно зорієнтований процес навчання при вивченні різних розмовних тем, а також розвиває фантазію, творчі здібності, стимулює пізнавальну активність учнів (особливо при вивченні країнознавчого матеріалу).

Використання коллажу – це насамперед засіб, який являє собою образне схематичне фіксування відображення якоїсь частини предметного змісту, з'єданого ключовим ядерним поняттям. Навколо ключового поняття групується різнопланова та різнофакторна інформація, яка складається з лексико-семантичного фону головного поняття. Сюди відносяться назви текстів, малюнки, окремі слова-реалії, фрази та речення, граматичні категорії.

Робота над колажем - це складний процес, який складається з декількох етапів.

1 етап - створення асоціативної діаграми (складання опорної схеми – колажу)

2 етап - підбір матеріалу (вивчення предметного та лінгвістичного матеріалу)

3 етап - обговорення матеріалу у мікрогрупах

4 етап - оформлення колажу(заключне узагальнення вивченого матеріалу, тобто колажування на продуктивному рівні.)

5 етап - обговорення колажу в класі.

6 етап - оцінка колажу за такими критеріями; ступінь інформованості, дизайн, відображення поняття.

Для розвитку творчості учнів можна запропонувати індивідуальні завдання за тим чи іншим текстом, блоком; зробити усне повідомлення про один із компонентів колажу, скласти діалог на тему одного з текстів, прокоментувати малюнки, придумати текст до коміксів, підготувати музичну частину блоку, дати усне пояснення реаліям, які зустрічаються в колажі, драматизувати діалог та скласти резюме за змістом ключового поняття – ядра колажу.

Використання прийому колажування в навчальній діяльності допоможе розвитку творчих здібностей, аналітичного мислення учнів і буде сприяти підвищенню ефективності вивчення французької мови.

ПРИМЕНЕНИЕ ИНФОРМАЦИОННО-КОМПЬЮТЕРНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ СТУДЕНТОВ НЕЯЗЫКОВЫХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ

Матвийчук О.Н. (Харьков)

В программе по иностранным языкам для студентов неязыковых специальностей подчеркивается необходимость коммуникативно-ориентированного характера вузовского курса иностранного языка. Целью курса является приобретение студентами коммуникативной и языковой компетенции, уровень которой позволяет использовать язык практически как в профессиональной деятельности (поиск нужных сведений, устное общение, умение фиксировать информацию и т. д.), так и в целях самообразования. При этом под коммуникативной компетенцией понимается умение соотносить языковые средства с конкретными сферами, ситуациями, условиями и задачами общения.

Одно из условий успешного общения на иностранном языке на доступном студентам уровне – качественно сформированные лексические и переводческие языковые навыки, являющиеся важными компонентами языковой компетенции и содержания обучения иностранному языку.

Практика показывает, что примерно к середине курса обучения языка студентами неязыковых специальностей встает проблема повышения эффективности обучения лексике.

Таким образом, эффективность изучения английского языка студентами может быть повышена за счет более эффективного формирования лексических и переводческих навыков при использовании компьютерного словаря, созданного на основе современных достижений информационных технологий.

Профессиональная поддержка деятельности преподавателя с помощью компьютера как инструмента деятельности осуществляется с использованием специальных средств, создаваемых для этих целей. К таким средствам относятся преимущественно генеративные программы и экспертные системы.

Естественно, возникает вопрос, зачем преподавателям пользоваться компьютерно-опосредованной коммуникацией, в то время как та же самая коммуникация может быть достигнута гораздо легче в традиционной аудитории?

Основные преимущества следующие:

- при онлайн-комунікації число студентів-учасників значально збільшується;
- роль преподавателя как инструктора перемещается от распространителя знаний к роли модератора, таким образом, увеличивая число участников;
- участие равномерно распределяется между студентами, исключая ситуации, когда один студент доминирует в процессе;
- на качество языка, генерируемого студентами, благоприятно влияет компьютерно-опосредованная среда;
- доступ к понятной информации на входе, дающей студентам возможности для продуцирования информации на выходе;
- предоставление студентам возможностей для достижения понимания.

Эти преимущества способствовали широкому распространению контролирующих программ и включению модулей контроля в большинство компьютерных программ обучения, которые предусматривают автоматическое выполнение следующих операций: 1) принятие и распознавание ответа обучающегося; 2) анализ и определение правильности ответа; 3) запоминание результата и/или сообщение о нем студенту.

Итак, применение информационно-компьютерных технологий (ИКТ) в процессе обучения английскому языку способствует интеллектуальному творческому развитию студентов. Наряду со всеми несомненными достоинствами работы с использованием ИКТ не следует забывать, что компьютер не может заменить преподавателя, поэтому следует четко планировать место и время работы с электронными средствами обучения.

ВИКОРИСТАННЯ СКАЙПУ У ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ

Мащенко С.Г., Брославська Л.Я. (Харків)

У будь-якій професійній діяльності важливими є знання не тільки “книжкової” іноземної мови, але й динамічних її варіацій, які постійно створюються.

Для того, щоб бути знайомими з такими варіаціями та новоутвореннями, викладачі та студенти мають переглядати нову інформацію з теми. Сьогодні можливим є використання принципово нових засобів онлайн комунікації, а саме: Skype, RaidCall, Google Talk, відео додатків до соціальних мереж ВК, Facebook тощо [1].

Про цей вид навчальної діяльності говорить Т. Керова, зосереджуючись на можливостях скайпу: зокрема, спілкуватися з викладачами інших навчальних закладів; слухати “живе” мовлення викладачів країни, мова якої вивчається; брати участь у дискусії з заданої тематики; виконувати різні завдання на лінгвістичні теми [3]. Але головним все ж має бути виконання різноманітних навчальних завдань під керівництвом та безпосереднім контролем викладача, а також виконання окремих завдань у процесі спілкування з носіями мови.

Такий “живий” вид навчання можна використовувати на аудиторних заняттях, а також у режимі дистанційного навчання (ДН). Такі завдання мають бути невід’ємною частиною етапу закріплення знань у ДН.

У процесі ДН на основі підручника [2] заняття із використанням скайпу може бути проведене під час останнього етапу роботи над матеріалом, наприклад, Уроку 1: студент уже володіє відповідними граматичними та лексичними вміннями і тепер необхідно працювати над розвитком навичок усного мовлення. Саме до цього виду роботи, з огляду на сказане з самого початку, доцільно долучити носія мови.

Так, опираючись на матеріал Уроку 1 у підручнику [2], учасники заняття обговорюють теми: 1. “In the Morning”, вживаючи запропоновану лексику: *to live, in the centre, to go to the office, to meet friends*; 2. “Before Classes”: *to have one’s English, in the evening, to go into the classroom, to speak to smb, to speak Russian*; 3. “In Class”: *to have one’s English, in the morning, to do exercises, a lot of, to have a dictation, sometimes*; 4. “At Home”: *usually, to speak Russian, to do exercises, a lot of, to have a dictation, sometimes* [2, с.90].

При підготовці та проведенні цієї частини Уроку 1 до учасників онлайн заняття (викладача/носія мови та студента) висувуються такі вимоги:

Підготовчий етап. 1. Викладач/носії мови заздалегідь отримує вищезазначений список словосполучень і готує запитання до онлайн бесіди зі студентом у рамках лексичного та граматичного матеріалу Уроку. 2. Студент проглядає матеріал Уроку, обмірковує можливі запитання та відповіді, вживаючи вивчену лексику та граматику.

Основний етап. 1. Викладач/носії мови починає бесіду з привітання, яке має бути доброзичливим та заохочуючим до розмови у межах заданої комунікативної ситуації. 2. Студент генерує відповіді та намагається підтримувати розмову. 3. Викладач/носії мови виправляє помилки у мовленні студента. 4. Спілкування відбувається у темпі, комфортному для студента. 5. Обговорення кожної ситуації відбувається упродовж не більше 10 хвилин.

Заключний етап. 1. Викладач/носії мови коментує мовленнєві дії студента та виставляє оцінку. 2. Студент реагує на критику та поради, висловлюючи власну думку щодо проведеної розмови, та ставить необхідні запитання.

Таке цілеспрямоване спілкування з носієм мови, по-перше, сприяє закріпленню всього навчального матеріалу Уроку; по-друге, сприяє розвитку навичок усного мовлення студента; по-третє, створює ситуацію реальної комунікації, що поповнює мову студента сучасним лексико-граматичним матеріалом і сприяє усуненню психологічного бар’єру у студента.

Література

1. Аналоги Skype. Часть 2. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://invoip.net/2012/03/analogi-skype-chast-2/> 2. Бонк Н.А., Котий Г.А., Лукьянова Н.А. Учебник английского языка. В 2-х ч. Часть 1. – Переиздание. – М: ЭКСМО, Деконт+; ГИС, 2005. – 640 с. 3. Kerova T.M. About the Use of Skype at the English Lessons / T.M. Kerova // European Journal of Natural History, № 6., 2011. – P. 42.

СИСТЕМНО-ДЕЯТЕЛЬНОСТНЫЙ ПОДХОД В ОБУЧЕНИИ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ

Мерзликина Г.Ю. (Губкин, Россия)

В действующих в настоящее время образовательных стандартах усилено внимание к формированию общеучебных умений и использованию их в практической деятельности и повседневной жизни. Современные учебники по иностранному языку ориентированы на реализацию деятельностного подхода в обучении. Они содержат задания, выполняя которые учащиеся могут сформулировать тему урока, проблему урока, в результате чего открывают новые знания. Задача учителя – организовать исследовательскую работу учащихся на уроке так, чтобы они поэтапно пришли к решению ключевой проблемы урока, перед этим создав проблемную ситуацию, а затем объяснили, как её решить.

Технология проектной и исследовательской деятельности как форма системно-деятельностного подхода предполагают именно такую организацию учебной деятельности. Использование этой технологии на уроках английского языка развивает метапредметные связи, что способствует не только переносу учебных действий и знаний, но и формированию личностно-значимых качеств для будущей социализации личности. При этом возрастает роль самостоятельной работы учащихся на уроке.

Уроки английского языка и внеурочная занятость учащихся по предмету моделируют процесс научного исследования, поиска новых знаний. На начальном этапе обучения происходит процесс знакомства с исследовательской деятельностью путем выполнения краткосрочных проектов, в которых учащиеся знакомят одноклассников со своей семьей, своими любимыми занятиями, любимыми праздниками и питомцами. В среднем звене учащиеся выполняют мини-проекты в группах о своих достижениях и успехах своих друзей, об интересном путешествии, об идеальном распорядке дня, о здоровом образе жизни. На этом этапе мы начинаем формировать исследовательские навыки, используя методы анализа, классификации, сравнения при изучении языковых и культурных фактов страны изучаемого языка и родной страны, знакомим со структурой исследовательской работы.

На старшем этапе обучения одной из форм проектно-исследовательской деятельности является информационный проект. Здесь поиск новых знаний приобретает межпредметный характер. Выбирая тему проекта или исследовательской работы, учащиеся руководствуются своими интересами. У учащихся этой возрастной группы, как правило, повышен уровень языковой компетенции, что позволяет им исследовать литературные произведения. В конце работы учащиеся представляют творческие отчеты в виде презентаций, исследовательских и проектных работ.

Таким образом, проектно-исследовательская деятельность по иностранному языку как форма системно-деятельностного подхода позволяет учителю осуществлять системный подход к планированию и изучению материала, осуществить раннее предъявление требований к конечному результату обучения, увеличить долю самостоятельной работы по добыванию и осмыслению учебной информации на разных этапах урока, использовать индивидуальную, парную и

груповую роботи; а учащемуся – формулювати проблему, знаходити шляхи її рішення, вирішувати її, здійснювати самоконтроль правильності цього рішення, що в кінцевому підсумку формують універсальні навчальні дії.

Література

1. Асмолов А.Г. Системно-діяльнісний підхід в розробці стандартів нового покоління / В.М. Асмолов. – М.: Педагогіка, 2009. – №4. – С.18-22. 2. Кудрявцева Н.Г. Системно - діяльнісний підхід як механізм реалізації ФГОС нового покоління /Н.Г. Кудрявцева // Справочник заступника директора.- 2011. – №4. – С.13-27. 3. Полат Е. С. Нові педагогічні та інформаційні технології в системі освіти / Е. С. Полат. – М.: Академія, 2003. – 272 с. 4. Прикладні програми загальної середньої освіти: Іноземна мова. – М.: Просвіщення, 2009. – 144 с.

ЕФЕКТИВНІ МЕТОДИ РОБОТИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ІНТЕРЕСУ УЧНІВ ДО ПРЕДМЕТУ Мицай В.В. (Дергачі)

Сьогодні, з огляду на сучасні реалії, вчитель повинен вносити в навчальний процес нові методи подачі інформації. Вже давно доведено, що кожен учень по-різному освоює нові знання. Як навчити кожну дитину за короткий проміжок часу освоювати, перетворювати і використовувати в практичній діяльності величезні масиви інформації, щоб вона активно, з цікавістю і захопленням працювала на уроці, бачила плоди своєї праці і могла їх оцінити. Суть інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес відбувається тільки шляхом постійної, активної взаємодії усіх учнів [1].

У сучасній дидактиці основними відмінностями інтерактивної освіти від традиційної визначають: відсутність примусу активізації пізнавальної діяльності учнів; достатньо швидке залучення учнів до активної діяльності;самостійний (індивідуальний або груповий) пошук рішення проблеми на підвищеному рівні сил;створення емоційно-вольового фону для активної діяльності;безперервно діючі прямі та зворотні зв'язки між педагогом і учнем; зміна ролі вчителя на роль консультанта; суб'єкт-суб'єктні відношення між педагогом і учнем як прямо, так і опосередковано через малу групу, навчальний текст, комп'ютер; ефективність досягнення мети навчання та виховання тощо [2].

На мою думку, вчителя англійської мови Дергачівської гімназії №3 Дергачівської районної ради Харківської області, використовуючи інтерактивні технології на уроках англійської мови, ми створюємо емоційно-вольовий фон для активної діяльності, безперервно діють прямі та зворотні зв'язки між педагогом і учнем, учні достатньо швидко залучаються до активної діяльності, змінюється роль вчителя на роль консультанта, а також ефективно досягається мета навчання та виховання.

Можна зупинитися на деяких інтерактивних методиках, які я використовую на своїх уроках:

1. Організація роботи в парах. Позитивним моментом у цій роботі є те, що всі учні мають можливість висловлюватися, обмінюватися ідеями зі своїми партнерами і тільки потім оголосити їх усій аудиторії («Ланцюжок»),

«Обговорення завдання в парі», «Аналіз письмової роботи партнера», «Інтерв'ю в напарника», «Удвох разом»).

2. Організація роботи в малих групах.

Така форма роботи на уроці є формою організації навчання в малих групах учнів, об'єднаних загальною метою, під безпосереднім керівництвом вчителя і в співпраці з учнями. Групова діяльність активізує учнів, підвищує результативність навчання і виховання, сприяє вихованню гуманних стосунків між учнями, самостійності, умінню доводити та відстоювати свою точку зору, розвиває у школярів навички культури ведення діалогу.

Таким чином, інтерактивні методики стимулюють пізнавальну діяльність і сприяють формуванню як предметних компетентностей, так і загально виховних: оволодінню етапами навчальної діяльності, розвитку критичного мислення, росту впевненості у власних силах, розвитку самостійності, укріпленню позитивної «Я-концепції», розвитку креативності, розвитку організаторських і комунікативних здібностей, росту відповідних життєвих і професійних компетенцій, створенню атмосфери співробітництва й ефективної взаємодії, зростанню успішності.

Література

1. Пометун О. Інтерактивні методики та система навчання / О. Пометун. – К.: Шкільний світ, 2007. – 112 с. 2. Кучерова Г. М. Інтерактивні вправи та ігри / Г.М. Кучерова, В.В. Ягоднікова. – Х.: Вид. Група «Основа», 2011. – 144 с.

ПІДВИЩЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ ЗА ДОПОМОГОЮ МЕДІЙНИХ ЗАСОБІВ

Морозова І.І. (Харків)

Ефективне та змістовне викладання іноземної мови, як і будь-якого іншого предмету, неможливе без розвитку у студентів мотивації до навчання, оскільки саме мотиви виконують функції визначення мети та змісту в діяльності. Під мотивацією розуміємо сукупність внутрішніх і зовнішніх рушійних сил, що спонукають людину до діяльності, визначають її межі та форми, надають їй спрямованості, орієнтованої на досягнення певних цілей [1, с. 77]. Мотиви – це ті внутрішні сили, які пов'язані з потребами особистості і які спонукають її до певної діяльності, це переважно усвідомлене внутрішнє спонукання особистості до певної поведінки, спрямованої на задоволення тих чи інших потреб [3, с. 313].

Існує низка причин, які знижують мотивацію студентів до навчання, зокрема, виділяють організаційні, психологічні та педагогічні причини [3, с. 314]. Перші пов'язані з мінімальною участю студентів у плануванні занять та лекцій; другі – з особливостями психологічного та психічного стану студентів; треті – з форматом подання матеріалу в учбовому процесі. Медіаматеріали є одним із засобів подолання низької чи відсутньої мотивації до вивчення іноземної мови, особливо третьої з вказаних перешкод до вмотивованого навчання.

Якщо навчальний матеріал не пов'язаний з раніше отриманими знаннями та / або з практикою мови, з майбутньою професійною діяльністю; він викладається занадто повно і не залишає простору для самостійності студента; якщо відсутня варіативність завдань; форма викладення матеріалу не пробуджує інтересу чи цікавості, – необхідно залучати допоміжні засоби навчання, які є близькими та

зрозумілими сучасному студентству. Ними, на нашу думку, виступають медійні засоби (художні та документальні фільми, Інтернет-матеріали, навчальні аудіозаписи, тощо), які, при відповідній «обробці» викладача-лінгвіста – на сучасному етапі викладання іноземної (англійської) мови можуть стати стрижневим елементом практичних занять та лекційних курсів.

Для студентів факультету іноземних мов передбачається володіння знаннями у сфері середньої та вищої освіти країни, мова якої вивчається, та навичками, які дозволяють спілкуватись в усній та письмовій формі з питань отримання освіти [2]. Викладання фактичного матеріалу на лекції з Лінгвокраїнознавства Великої Британії пропонуємо вести інтерактивно: лектор разом із студентами обговорюють специфіку навчання у різних типах британських шкіл, протиставляючи загальноосвітню (comprehensive) школу та школу приватну (public school). Виникненню вмотивованого оволодіння наведеним матеріалом сприяє підкріплення «текстової» (такої, що прослуховується і такої, що знаходиться в підручнику) частини лекції медійною продукцією. Наприклад, пропонуємо залучати наступні документальні фільми виробництва Бі-Бі-Сі, що присвячено сильним та слабким сторонам освіти у Великій Британії *Tough Young Teachers* (де йдеться про складнощі викладання в лондонських загальноосвітніх школах) та *Harrow. A Very British School* (який присвячено повсякденному життю однієї з найстаріших та найпрестижніших британських приватних шкіл).

Отже, запропонований метод належить до провідних умов, які позитивно впливають на виникнення, розвиток та підвищення навчальної мотивації студентів, які бажають реалізувати себе як у навчальному процесі, так і у своїй майбутній професійній діяльності. Завдяки ним студенти можуть усвідомити доцільність цієї діяльності і повноправно брати в ній активну участь.

Література

1. Виханский О.С. Менеджмент: учебник / О.С. Виханский, А.И. Наумов. – М.: Экономистъ, 2003.– 528 с. 2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с. 3. Чернявская А.П. Условия развития мотивации учебной деятельности студентов / А.П. Чернявская // Ярославский педагогический вестник. – 2012. — Т. II, № 2. – С. 313-315.

ЭКОЛОГИЧЕСКИЙ ПРИНЦИП В ПРЕПОДАВАНИИ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА КАК ИНОСТРАННОГО

Морозова Е.И. (Харьков)

Эколингвистика представляет собой новую отрасль языковедческой науки, сформировавшуюся в конце XX в. под влиянием экологических идей на стыке социального (соотношение социальных и языковых структур в процессе развития мышления на разных ступенях этногенеза), психологического (проблемы речевого воздействия) и философского (проявление в языке предельно общих свойств и закономерностей развития общества и познания) направлений в лингвистике [2, с.1]. Переноса экологические принципы на организацию и функционирование языка, эколингвистика ставит своей целью выявление

взаимосвязи между естественным языком, человеком, разговаривающим на этом языке, и его средой существования (физической и социальной).

В рамках эколингвистики выделяется ряд направлений (экология языка / *ecology of language(s)*, изучающая взаимосвязь между языками, лингвистическая экология / *linguistic ecology*, рассматривающая различные аспекты экологического дискурса / текстов экологической тематики [1, с. 43], критическая эколингвистика (*critical ecolinguistics*) и экокритический анализ дискурса (*ecocritical discourse analysis*), переносящие анализ языка и дискурса в критическую плоскость [5, р. 175-285] и т.д. Однако этот перечень остается открытым, поскольку к нему постоянно добавляются новые направления.

Эколингвистика не столько предлагает новую теорию языка (это разновидность описания взаимодействия системы и среды), сколько смещает исследовательские акценты с элементов системы на процессы их взаимодействия со средой, приводящие к изменению самих элементов. Экологические принципы строения и функционирования языка обладают большим экспланаторным потенциалом и имеют широкие перспективы применения в практике преподавания иностранного языка [4].

В выступлении будут рассмотрены возможности применения экологического принципа при формировании полилогической компетенции молодых украинцев, изучающих английский язык. Суть заключается в том, что коммуникативная ситуация представляет собой сложную «экологическую систему» участников процесса совместного смысловорчества: в нее входят и участники, которые «не говорят», но при этом оказывают влияние на формирование смысла высказывания – наблюдатели (*bystanders*) [3]. В полилоге отсутствует упорядоченное чередование инициальной и респонсивной реплик (каждый из наблюдателей может в любой момент взять на себя роль говорящего), наблюдается повышенная внутренняя активность всех участников полилога, хотя собственно языковая активность отдельных участников при этом может незначительна; усиливается (по сравнению с диалогом) влияние личностных свойств участников, отношений между ними и т.д.

Литература

1. Иванова Е.В. Цели, задачи и проблемы эколингвистики / Е.В. Иванова // Прагматический аспект коммуникативной лингвистики и стилистики : сб. науч. тр. – Челябинск : ИИУМЦ «Образование», 2007. – С. 41–47.
2. Кислицына Н.Н. Эколингвистика – новое направление в языкознании / Н. Н. Кислицына // Культура народов Причерноморья. – Симферополь : Межвузовский центр «Крым», 2003. – № 37. – С. 42–45.
3. Goffman E. Footing / Erving Goffman // Goffman E. Forms of Talk / Erving Goffman. – Philadelphia : University of Pennsylvania Press, 1981. – P. 124–159.
4. Language Acquisition and Language Socialization : Ecological Perspectives / Ed. by C. Kramsch. – L. and N.Y. : Continuum, 2002. – 300 p.
5. The Ecolinguistics Reader : Language, Ecology and Environment / Ed. by A. Fill, P. Mühlhäusler. – L. and N.Y. : Continuum, 2001. – 293 p.

INTERCULTURAL LEARNING AS PART OF TEACHING A FOREIGN LANGUAGE

Naidina Ye.S., Verych K.O. (Kharkiv)

Culture is a vital part of language learning and they are both interlinked in many important ways. Many teachers are aware of the fact that culture plays a key role in learning a language – both the culture of the foreign language and the culture of the learners. The task of a teacher is to introduce such activities that develop learners' awareness of culture – their own and others – and their ability to describe and discuss the similarities, differences, and areas of interest that they discover.

When learning a foreign language, successful communication depends on understanding of the culture that comes with it. It is also a natural part of the communication process that learners develop a curiosity about the culture of the foreign language native speakers and wish to learn more about it. Learners also wish to communicate their own culture; they have a lot to say about their daily life, their country, and its customs. In many ways, it is what learners most like to talk about. By giving equal emphasis to learners' understanding of other cultures and ability to describe their own, teachers are to develop a sharing of knowledge and mutual understanding of both cultures. Although learners generally understand their own culture, this understanding is often unconscious, and they have a tendency to assume their own culture to be the "norm". At the same time other cultures are considered as "foreign" or "odd", or even "inferior". Teachers can encourage learners to become more aware of others and their cultures and to learn that the spectrum of possible ideas, opinions, lifestyles, and tastes is wider than they thought. Finally, through this more informed and balanced approach, teachers can foster a greater respect for and tolerance of each other's cultures.

Each activity based on culture should be meaningful, interesting and accessible to learners from all cultures, of any age, and of either gender; and the main idea is to concentrate on topics that motivate learners to express themselves. Before introducing any activity, a teacher should make sure that it is suitable for a particular group and pay attention to such important points as age of the group members; their command of the language; knowledge about their cultures and about particular topics. Also s/he needs to think about the relation between such activities and course s/he is teaching. Developing a balanced view of culture is, on the one hand, a case of being aware of one's own culture and being able to describe it. Learners should learn to be an objective source of information about their own culture, to realize how it appears to people outside that culture and what foreigners may find interesting, unusual or even bizarre. On the other hand, learners need access to other cultures through various sources.

The best source of information is direct communication with people from other cultures – discovering and sharing ideas, finding points of similarity and also difference, and developing a mutual respect and understanding. Moreover, it is useful to have access to libraries, television, newspapers, magazines and the Internet. A teacher should encourage his/her class to take an active approach to finding out about other cultures by using any mentioned source and to develop their knowledge of other cultures using their own initiative. Sometimes a teacher may want to help them access the information by simplifying it, going through the information with them and explaining key points.

The activities selected by the teacher should encourage learners to relate ideas, compare and contrast facts, give their opinions, and discuss their feelings about a topic. The teacher may wish to give them some language input and practice to help them voice their opinion in these areas. The activities must also give the learners an opportunity to present the information they have found, their ideas, and opinions. Among most suggested types of activities which are believed to promote empathy, are role-plays as they support learners in making the shift in perspective: their culture becomes a “strange” one and is looked from outside, while the target culture becomes familiar. Learners should also be encouraged to give mini-presentations individually or in small groups to the rest of the group.

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ ОПЫТ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЯ УЧЕБНО ПОЗНАВАТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ УЧАЩИХСЯ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ

Немчонок С.Л. (Харьков), Е. Саппа (США)

В современных условиях усиление внимания к проблеме контроля вызвано, не только желанием объективно определить степень подготовленности учащихся, но и стремлением к совершенствованию всей системы обучения и более полной реализации всех функций обучения, а это требует от педагога ориентации на конкретную личность, соблюдения принципа гуманизма в подходе к школьнику, учительской мудрости. Так, реализуя воспитательную функцию контроля, учитель должен в определенных случаях отступать от требования абсолютной объективности, следования принятым нормам оценок, чтобы избежать прямолинейности, абсолютизации своих действий, так как при оценке достижений учащихся учитель всегда имеет дело с конкретными человеческими личностями.

Педагогическая практика подтверждает, что организация и осуществление контроля учебно-познавательной деятельности учащихся вызывают определенные трудности у работников школы. Это связано, прежде всего, с недостаточной разработанностью современных научно-обоснованных технологий контроля, использованием однообразных форм и методов проверки знаний, умений и навыков учащихся в условиях массовой школы. Так, из 384 опрошенных учителей г. Харькова, 41% опрошенных объясняют недостатки в организации контроля учебно-познавательной деятельности учащихся несоответствием уровня современных требований к знаниям, умениям учащихся и технологией проведения контроля учебно-познавательной деятельности; 47% - недостаточной научно-методической и материальной базой для осуществления полноценного контроля; 12% – снижением интереса учителей к применению новых методик в проведении контроля.

Таким образом, в школьной практике наблюдается расхождение в отношении учителей, учащихся в использовании тестов для контроля учебно-познавательной деятельности. При дидактически обоснованном применении метод тестирования позволяет следующее: а) обеспечивать объективность контроля; б) реализовать принцип индивидуализации обучения; в) украинским школам использовать положительный опыт контроля зарубежных стран; г)

оперативно получать информацию как учителями, руководителями школ, так и самими школьниками об усвоении содержания образования.

Использование тестов вызывает интерес у школьников. Так, анкетирование 514 учащихся, беседы с ними показывают, что 78% опрошенных хотели бы видеть разнообразные методы контроля знаний на уроках, в том числе и тестирование, предполагая некоторые пути его совершенствования: применение компьютеров в ходе тестирования (47%), оптимальное сочетание тестов с уже сложившимися в школьной практике методами контроля (32%). Интерес учащихся к тестам связан и с их самоопределением после окончания школы: поступлением в ВУЗы, участием в различных международных программах обмена школьниками и студентами, которые имеют место в Украине в последние годы.

Объект контроля и цель тестирования определяют сам выбор теста. Если учитель преследует цель предварительного контроля, который должен продиагностировать усвоение содержания образования, то лучше выбирать фронтальные и широкомасштабные тесты. Для текущего контроля подойдут простые тесты и объектом контроля тут будут отдельные умения и навыки или определенные знания. При подготовке теста учитель должен исходить из уровня усвоения знаний, умений и навыков учащихся. При подборе заданий к тесту учитель должен помнить о том, что тестирование должно реализовывать развивающую функцию обучения. Поэтому в тест должны быть включены не только задания на воспроизведение, но и задания, предусматривающие логические операции: умение анализировать, сравнивать, определять причинно-следственные связи, делать обобщения, умение выделять главное и существенные признаки понятий. Вместе с тем текст должен быть четким, понятным, не выходить за рамки пройденного материала, то есть быть посильным, отличаясь строгой языковой и логической последовательностью. Кроме того, задания не должны быть очень легкими или очень трудными. С одной стороны, при включении большинства легких заданий в тест не происходит реализация развивающей функции, так как данные задания не ориентированы на «зону ближайшего развития» учащегося. С другой стороны, наличие большого количества трудных заданий может вызвать отрицательное отношение учащихся к учебной деятельности и привести к снижению интереса. Таким образом, нарушение принципов последовательности, систематичности, преемственности и взаимосвязи между уровнями тестирования (в ходе составления теста) приводит к случайным, выборочным результатам, не дает объективной оценки учебно-познавательной деятельности учащихся.

УЧЕБНАЯ АВТОНОМИЯ – ОБЯЗАТЕЛЬНАЯ СОСТАВЛЯЮЩАЯ ПРИ ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ НА НЕЯЗЫКОВЫХ ФАКУЛЬТЕТАХ

Никитина Л.Д., Чернышова Н.В. (Харьков)

В настоящее время в качестве цели и ценности образования выделяется развитие автономной и адаптивной личности, способной и готовой к постоянной модификации представлений и схем действий в условиях вариативного и

динамично изменяющегося информационного пространства и социального контекста.

В современных условиях стремительного развития науки, образования, информационно-коммуникационных технологий, возрастающей интеграции высших учебных заведений в мировую систему образования, одной из главных задач становится развитие в человеке устойчивой потребности к непрерывному самообразованию. Для этого в первую очередь необходимо научиться работать «по собственному сценарию», т.е. развивать учебную автономию.

В процессе интерпретации данного термина ученые используют такие понятия, как «independence» (самостоятельность), «learner-centered curriculum» (программы ориентированные на ученика), «self-directed learning» (самостоятельность в учении/познавательной деятельности/самообучение), «learning to learn» (учись учиться).

Исследователи выделяют три степени готовности к реализации учебной автономии (осуществлению самостоятельной учебной деятельности) при обучении иностранному языку на неязыковых факультетах:

- 1) низкий уровень саморегуляции – подражание и осмысленное копирование действий и приемов преподавателя,
- 2) средний уровень саморегуляции – самостоятельное воспроизведение обучающимися приемов, усвоенных под руководством преподавателя,
- 3) высокий уровень саморегуляции – самостоятельное применение обучающимися приемов, усвоенных под руководством преподавателя, в новых неаналогичных условиях деятельности.

Исходное определение автономии учащегося и автономного обучения в области иностранного языка было предложено Х. Холеком. Основные его положения сводятся к следующему. Автономия учащегося понимается как «способность брать на себя ответственность за свою учебную деятельность относительно всех аспектов этой учебной деятельности: установление целей, определение содержания и последовательности, выбор используемых методов и приемов, управление процессом овладения, оценка полученного результата».

Одним из средств развития и достижения учебной автономии является метод проектов совокупности учебно-познавательных приемов, которые позволяют учащимся решить ту или иную проблему в результате самостоятельных действий с обязательной презентацией этих результатов.

Метод проектов всегда ориентирован на самостоятельную деятельность учащихся – индивидуальную, парную, групповую.

Если большинство общеизвестных методов обучения требуют наличия лишь традиционных компонентов учебного процесса – учителя, ученика (или группы учеников) и учебного материала, который необходимо усвоить, то требования к учебному проекту – совершенно особые. Проект – это “пять П”:

- проблема,
- проектирование (планирование),
- поиск информации,
- продукт,
- презентация.

В своей педагогической деятельности мы используем следующие виды проектов.

1. Практико-ориентированный – нацелен на интересы самих участников проекта. Продукт заранее определен и может быть использован в процессе овладения профессиональными знаниями: “Famous Mathematicians”, “Outstanding Biologists and their Discoveries”, “Relation of Maths and Other Sciences”.

2. Исследовательский – “My Scientific Research” - по структуре напоминает подлинно научное исследование. Такие проекты требуют хорошо продуманной структуры, обозначенных целей, обоснования актуальности предмета исследования, обозначения источников информации, продуманных методов, результатов. Результат информационного поиска: реферат, аннотация, презентация.

3. Информационный – направлен на сбор информации о каком-то объекте или явлении с целью их анализа, обобщения и представления для широкой аудитории. Результат информационного поиска – презентация. За два года обучения английскому языку наши студенты готовят презентации по следующим темам: “Kharkiv City Tour”, “A Glimpse of London”, “USA Avia”, “Maths and Arts”, “Recent Discoveries in Biology” (с компьютерной презентацией и презентацией на бумажном носителе).

Проекты в зависимости от продолжительности их выполнения подразделяются на мини-проекты, краткосрочные, недельные, годовые. Все виды проектов могут эффективно использоваться при изучении иностранного языка.

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ МЕДІАОСВІТИ В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИХ ЗАКЛАДАХ

Овсяннікова Л.Є. (Харків)

У зв'язку з прийняттям Концепції впровадження медіаосвіти (постанова Президії Національної академії педагогічних наук України 20 травня 2010 року, протокол № 1-7/6-150) медіаосвіта набула неабиякого значення.

Медіаосвіта – частина освітнього процесу, спрямована на формування в суспільстві медіакультури, підготовку особистості до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою мас-медіа, включаючи як традиційні (друковані видання, радіо, кіно, телебачення), так і новітні (комп'ютерно опосередковане спілкування, інтернет, мобільна телефонія) медіа з урахуванням розвитку інформаційно-комунікаційних технологій [1].

В концепціях медіаосвіти переважають виховні, навчальні та креативні підходи до використання можливостей медіа, а саме: 1) отримання знань про історію, культуру, мову та теорії медіа (освітня складова); 2) розвиток сприйняття медіатекстів, розуміння їхньої мови, активізація уявлення, зорової пам'яті, розвиток різних видів мислення (у тому числі критичного, логічного, творчого, образного, інтуїтивного), вмінь усвідомленого розуміння ідей (моральних, філософських проблем тощо), образів тощо; 3) розвиток креативних практичних умінь на матеріалі медіа.

Усі ці етапи мають бути подані в комплексі, інакше медіаосвіта матиме однобокий характер [2, с. 149-158].

Вважається, що медіаосвіта пов'язана з усіма видами медіа(друко-ваними, графічними, звуковими, візуальними, тощо) і різними технологіями. Вона має дати людям можливість зрозуміти, як масова комунікація використовується в їхніх соціумах, навчитися використовувати медіа в комунікації з іншими людьми; забезпечує знання того, як: 1) аналізувати, критично осмислювати і створювати медіатексти; 2) визначати джерела медіатекстів, їх політичні, соціальні, комерційні, культурні інтереси, їх контекст; 3) інтерпретувати медіатексти і цінності, що розповсюджують медіа; 4) добирати відповідні медіа для створення та розповсюдження власних медіатекстів та набуття зацікавленої в них аудиторії; 5) отримання можливості вільного доступу до медіа як для сприйняття, так і для продукції.

Пріоритетними напрямками розвитку в Україні ефективної системи медіаосвіти є: створення системи шкільної медіаосвіти, що передбачає розроблення психологічно обґрунтованих навчальних програм інтегрованої освіти для молодших класів загальноосвітніх шкіл, сприяння поширенню практики інтеграції медіаосвітніх елементів у навчальні програми з різних предметів, напрацювання низки факультативних медіаосвітніх програм для підлітків, упровадження курсу медіакультури з урахуванням профільного навчання, активізація гурткової роботи, фото-, відео-, анімаційних студій, інших позакласних форм учнівської творчості медіаосвітнього спрямування.

Медіаосвіта шкільна охоплює інтегровану медіаосвіту (використання медіадидактики в межах існуючих предметів), спеціальні навчальні курси, факультативи, гурткову, студійну та інші форми позакласної роботи. Ця форма медіаосвіти спрямована переважно на формування критичного мислення, комунікаційної медіакомпетентності. Важливу роль мають відігравати шкільні бібліотеки як сучасні комп'ютеризовані центри, в яких концентрується інформаційно-пошукова діяльність учнів.

Література

1. Концепція впровадження медіаосвіти [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://osvita.mediasapiens.ua/material/koncepciya-vprovadzhennya-mediaosviti-v-ukrayini> – Назва з екрану. Дата звернення: 16.01.2014, 2. Федоров А.В., Новикова А.А. Основные теоретические концепции медиа образования // Вестник Российского государственного гуманитарного фонда. – 2002. – № 1. – С. 149-158.

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ В ПРАКТИЦІ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Овчаренко І.В. (сміт Сахновщина Харківської обл.)

Розвиток системи освіти вимагає від педагогічної науки й практики вивчення і впровадження нових методів навчання і виховання дітей. Інновації в педагогіці пов'язані із загальними процесами у суспільстві, глобальними проблемами, інтеграцією знань і форм соціального буття. Нині створюється нова педагогіка, характерною ознакою якої є інноваційність – здатність до оновлення, відкритість новому.

Одними з основних методичних інновацій є інтерактивні методи навчання. Ці методи дають можливість зробити лінгвістичний матеріал більш активним в розмовних ситуаціях і вміння імітувати або створювати реальну ситуацію.

Слово «інтерактив» означає в перекладі з англійської взаємодія. Отже, інтерактивний – здатний до взаємодії, до співпраці.

Інтерактивне навчання – це спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, забезпечення комфортних умов, за яких учень відчував би свої успіхи, інтелектуальну роботу, продуктивність навчання, виключення домінування однієї думки над іншою.

Інтерактивне навчання має багато безперечних переваг:

- постійна, активна взаємодія всіх учнів;
- навчання у групах та парах;
- формування доброзичливого ставлення до опонентів;
- створення «ситуації успіху»;
- формування навичок толерантного спілкування, вміння аргументувати

свою точку зору, знаходити альтернативне рішення проблем.

Отже, традиційне навчання повинно інтегруватися з інтерактивним навчанням. Саме інтерактивні технології знаходять своє відображення та застосування як на уроках, так і в позаурочній діяльності.

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВОЇ РОБОТИ ШКОЛЯРІВ У МЕЖАХ МАН

Оніщенко Н.А., канд. філол. наук (Харків)

Наукове дослідження є загальноприйнятою формою наукової діяльності, сутністю якої є вивчення характерних для певної галузі науки (у даному випадку – мовознавства та літературознавства) явищ і процесів, їх функціонування та взаємодії за допомогою наукових методів з метою отримання вірогідних результатів, придатних для практичного використання.

Динаміка сучасного світу та підвищення питомої ваги науки в ньому вимагають початку виховання особистості майбутнього дослідника ще в середній школі. Завдання наукової роботи учня – це розвиток його самостійності, самореалізація особистості, що потребує належного спрямування, розвиток творчих здібностей, комунікабельності учня [2, с. 5]. Робота вчителя-консультанта покликана спрямовувати дослідження учня в основні лінгвістичні парадигми, що уможлиблюється співпрацею з науковими співробітниками ВНЗ – баз наукових шкіл.

До завдань учителя-консультанта входить не лише сприяння виникненню зацікавленості учня науковою роботою, але також її підтримка. Мета підтримання зацікавленості уможлиблюється виконанням таких завдань: 1) усі етапи наукової діяльності мають бути однаково сильно й чітко вмотивовані; 2) учні мають переслідувати чіткі й зрозумілі цілі; 3) завдання, що даються учневі консультантом, мають відповідати віку, здібностями, бути зрозумілими і доступними; 4) контроль над здійсненням наукової діяльності учня з боку вчителя має бути постійним [там само, с. 7].

Хід наукової роботи поділяється на підготовчу та основну частини. У підготовчій визначається тема та теоретичні основи дослідження, збирається та вивчається релевантна інформація, формулюється проблема дослідження, розробляється методика, складається план. В основній частині наукова інформація обробляється, аналізується, формулюються результати дослідження. Важливим аспектом є також технічне оформлення наукової роботи [3, с. 3].

Рекомендується контролювати хід дослідження за допомогою звітної графіку з поетапним представленням керівникові тексту, який висвітлює результати. У тексті роботи має окреслюватися поле дослідження в межах обраної галузі, актуальність теми, об'єкт, предмет, цілі, задачі, методи, теоретична та практична новизна дослідження. До розповсюджених помилок учнів належить невірне формулювання об'єкта та предмета роботи, якими мають бути, відповідно, явища, на які спрямовано пізнавальну діяльність дослідника, та характеристики цих явищ, своєрідний фокус дослідження. Темою дослідження не може бути частина предметної галузі [1, URL]. Актуальність дослідження має формулюватися не через ступінь недослідженості проблеми, а через відповідність роботи домінуючим на даному етапі науковим парадигмам.

Особливу увагу слід приділити методам, їх коректному формулюванню та використанню. Методологія дослідження повинна мати фундаментальне, загально-наукове та специфічно наукове підґрунтя. Окремі методи мають бути відповідними кожному етапу дослідження та його конкретним завданням. Для роботи в галузі філології методи спостереження і опису об'єкта мають бути важливими, але не єдиними складовими виконання дослідження.

Важливу частину науково-дослідної роботи учнів становить опрацювання теоретичних джерел. Слід пам'ятати, що викладення думки науковців не обмежується реферуванням, а передбачає власне тлумачення учнем дискусійних питань. Слід звертати увагу дослідника-початківця на вибір джерела – з урахуванням його надійності та достовірності. Ознакою завершеності дослідження на даному етапі є прозорий зв'язок між теоретичною та практичною частинами роботи.

Урахування цих аспектів дозволить зробити наукову роботу учня аналітичною, аргументованою, точною та мотивувати дослідника до її продовження.

Література

1. Иванчихин В. Г. К вопросу об организации научно-исследовательской деятельности школьников в условиях многопрофильного общеобразовательного учреждения/ Виталий Георгович Иванчихин // Фестиваль педагогических идей «Открытый урок». – Режим доступа: <http://festival.1september.ru/articles/521036/> 2. Ляпин Д. А. Научно-исследовательская работа школьников: памятка учителю (гуманитарное направление) / Д. А. Ляпин. – Елец : Елецкий государственный университет имени И.А. Бунина, 2008. – 20 с. 3. Мазур О. В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. для студ. вищих навч. заклад. філол. спец. / О. В. Мазур, О. В. Подвойська, С. В. Радецька. – Вінниця : Нова Книга, 2013. – 120 с.

STORYTELLING IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING

Pavlova L., Sergeyeva O. (Kharkiv)

Storytelling is considered to be an aid in the teaching of foreign languages in the early stage. The recent interest in using storytelling techniques with lower level learners is due to a number of reasons. One of these is the need for classroom activities, which are meaningful to learners and which lead to a greater learner involvement. There is a greater need to create activities in the foreign language classroom, which most closely reflect the process of natural acquisition of language and we know that this process basically stems from the need to communicate.

The selection of vocabulary, structures and activities for storytelling in the classroom should be based on a certain topic or area of learners' interest and there should be a strong focus on using all the opportunities for real communicative interaction in the classroom. This need has also led to the inclusion of resources such as games, stories and task-based activities as a central rather than complementary part of the learning process. Storytelling stimulates the learners' interest in communicating in a meaningful way, which in turn helps the learners internalize the language.

Among the techniques available to the teacher, storytelling is one of the most frequently used, especially with beginners, for it appeals to the learners' imagination, increases motivation and creates a rich and meaningful context.

Storytelling is an activity which requires a certain level of interaction between the storyteller and the audience and between individual listeners. The storyteller can provide collaboration of the audience at several points during the story. For example, by asking the listeners to guess the ending of the story, by getting them to suggest an alternative ending, by asking for a resume of the story up to that moment, by getting the audience's opinion, etc.

The language of stories should be full of recognizable characteristics, which are deliberately highlighted and easy to imitate, which may be useful when expressing oneself in the foreign language. The comprehension of the story can also be made easier by the use of visual aids, gesture, mime, and even through appealing to the learners' previous knowledge of stories.

The storytelling is a listening activity and is recommended in the early stages of language learning [4]. It can also be used as a reading activity and be followed by different exercises which relate to other skills such as speaking or writing. Language presented in such a way promotes acquisition. The syllabus design for this stage of language learning should be based on a selection of activities and tasks which generate the use of language. The teachers should decide on the particular aims of storytelling for each group and level.

The fact that storytelling is closely linked to certain attitudinal factors should not be overlooked. Firstly, the motivation that comes from the use of stories can help to create a learner's positive attitude towards the foreign language, which is vital in creating a more permanent good attitude towards language learning.

Secondly, the activities based on stories develop an attitude of co-operation between learners and at the same time help them feel confident in using the foreign language. The goal of the teacher is to include activities and tasks, which require the collaboration of everyone.

References

1. Герасименко О. Сторителлинг – эффективный вариант неформального обучения / О. Герасименко / Ампула. – 2006. – [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.trainings.ru>.
2. Bozdogan, D. Content Analysis of ELT Students' Digital Stories for Young Learners / D. Bozdogan / Novitas – ROYAL. – №. 2. – vol. 6. – 2012. – P. 126 – 136.
3. Deacon, B. Deep impact storytelling / B. Deacon, T. Murphey / English Teaching Forum. – №. 4. – vol. 39. – 2001. – P. 10 – 23.
4. Krashen, S. The Natural Approach / S. Krashen, T. Terrell / Oxford: Pergamon. – 1983.

ПЕЧАТНАЯ ИЛИ ЭЛЕКТРОННАЯ КНИГА?

Пасынок В.Г. (Харьков)

Еще со времен Кирилла и Мефодия книга считалась произведением искусства. Она сопровождает человека на протяжении всей жизни, помогая ему в сложных ситуациях, да и просто в организации интересного досуга.

Шотландский писатель и реформатор С. Смайлс (1812-1904) заметил, что книги обладают способностью бессмертия. Они самые долговечные плоды человеческой деятельности. Ценность книги несомненна, и, конечно, роль Ивана Федорова – первопечатника – не вызывает сомнений: ведь до этого книги переписывались от руки, на что уходила много времени и сил.

К сожалению, сегодня печатная книга уже не ценится так, как раньше. На смену печатной продукции пришел Интернет, на смену читателям книг – ридеры. Тем не менее, электронное чтение – информативное, а чтение книг это любование словом, это возможность пролистнуть любимый текст назад [1]. Наверное, с экрана мы считываем информацию, а в книге, которую мы держим в руках, находим источник вдохновения. Два варианта чтения – как два разных образа жизни.

На первый взгляд может показаться, что портативная, удобная для чтения в пути, обеспечивающая быстрый доступ к большому объему справочной информации и словарям электронная книга с подвижными изображениями, ссылками, пояснениями, аудио-видео комбинациями; не подвластная вредителям-насекомым, защищенная от губительных для бумаги огня и воды – это дар Божий, чудесный подарок судьбы. Заметки на полях легко удаляются, подсветка, индивидуальные настройки, размер, шрифт – безусловные преимущества электронного устройства для чтения.

Но, с другой стороны, пользователь оказывается в непосредственной зависимости от программного обеспечения. Затруднительно выполнимые операции, такие как сделать закладку, отметку, примечание, полистать страницы, процитировать строчки – это только вершина айсберга недостатков электронной книги.

Прежде всего, электронный формат и печатная страница книги отличаются объемом, что сбивает и дезориентирует пользователя на странице интерфейса. Читатель не может следить, например, сколько полных страниц прочитано, поскольку для запоминания и оценки очень важно визуальное и пространственное восприятие определенных пассажей текста.

При чтении печатной книги мы подсознательно фиксируем физические позиции в тексте и его пространственное отношение ко всему содержанию книги в момент конкретного акта чтения. Это помогает читающим эффективнее сохранять и запоминать информацию.

Безусловное преимущество книги перед цифровыми технологиями – «физиологичность» – вспомним наши детские впечатления от чудесно иллюстрированных «Теремка», «Буратино», «Три медведя»... Это качество печатной книги проявляется не только на начальном этапе знакомства с ней, книга входит в культурное пространство человека навсегда. Книга вводит человека в мир ощущений, эмоциональных переживаний, созерцания и

личностного опыта и вряд ли в этом случае может быть замена цифровыми аналогами. Кроме того, печатные книги имеют более гибкий инструмент с точки зрения разнообразия стилей чтения и обучения. В процессе чтения на бессознательном уровне запоминается месторасположение конкретной информации, что, впоследствии помогает ее легко воспроизвести [2].

Следует отметить довольно внушительные различия между печатными и электронными версиями книг. Напечатанную книгу всегда можно взять в библиотеке. Платформа электронной выглядит иначе и несет с собой технологические проблемы: пересылка, загрузка, авторские права, пиратство. В конце концов, электронное оборудование тоже страдает: приходится долго перелистывать страницы, возникают проблемы с зарядным устройством и т.д.

Чем больше игровых моментов предлагает электронная версия, тем меньше соответствует электронное устройство тому, что мы традиционно знаем как книгу. Она перестает быть собственно книгой.

Вывод: электронная книга предлагает нам не только технические усовершенствования, приспособления, которыми физическая книга не располагает; одновременно пользователь приобретает не только быстрый доступ, оперативный поиск ключевых слов и дополнительного содержания, но и сталкивается с функциональными проблемами, от которых не страдают напечатанные книги.

Для студенческой аудитории традиционное чтение книги, журналов остается привычным и популярным источником знаний наравне с Интернетом, который является текстовой средой. Печатные источники имеют предпочтение для удовлетворения познавательного интереса.

Новейшие исследования показывают, что студенты чаще выбирают традиционную книгу для чтения, а не электронный ресурс, чтобы лучше концентрироваться, усваивать и запоминать изученное.

Книги хранят живое дыхание истории, это – кладезь информации – экспрессивной, которую невозможно исчерпать, поэтому она никогда не устареет. Она формирует личность, мировоззрение человека, заставляет думать и дарить наслаждение от языка, «общение с автором», сюжетом. «Всему хорошему в себе я обязан книгам» (М. Горький), ибо это – источник знаний. Книга раскрывает свои потенциальные коммуникативные и социально-культурные возможности и заслуживает достойного места в пространстве современного «компьютеризированного» человека, поскольку она помогает формировать навыки наблюдения, созидания, духовного и эстетического развития, учит выстраивать гармоничные отношения с окружающим миром и сохранить культурную связь с предыдущими поколениями, способствует развитию воображения и критического мышления (О. Позднякова).

Вопрос оценки места традиционной книги в современной жизни среди информационных продуктов, анализ ее перспектив и уникальности является, безусловно, актуальным.

Литература

1. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://actualcomment.ru/news/30787>
2. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://uralcons.org/uchashhimsya/knizhnye-vojny-pechatnaya-vs-elect>

ОВОЛОДІННЯ УЧНЯМИ СТРАТЕГІЯМИ ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ДО ЗНО

Петренко Я.С. (Харківська область)

Сучасна парадигма шкільної освіти розглядає іноземну мову як важливий засіб міжкультурного спілкування. Державний стандарт базової та повної загальної середньої освіти, Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти та рівні навчальних досягнень випускників загальноосвітніх навчальних закладів зорієнтовують процес навчання на формування здатності до соціального контакту з представниками іншої лінгвокультури в найтиповіших ситуаціях мовленнєвої взаємодії.

Дослідження доводять, що навчання письму не є традиційним процесом, а є складною багаторівневою психологічною структурою, в якій задіяно мотиваційно-спонукальний, аналітико-синтетичний і виконавчий компоненти. Розрізняють писемне мовлення і письмо. У психології письмо розглядається як логічний процес, у якому має місце співвідношення мовних звуків, букв і артикуляція мовного апарату людини. Писемне мовлення – це процес відтворення думок у графічній формі. Психологічні дослідження свідчать про те, що базою писемного мовлення є усне мовлення.

У тесті ЗНО перевіряється вміння здійснювати спілкування у писемній формі відповідно до поставлених комунікативних завдань, володіти функціональними стилями писемного мовлення, писати особисті і ділові листи, використовуючи формули мовленнєвого етикету, розповідаючи про окремі факти та події свого життя, висловлюючи власні міркування, та запитуючи аналогічну інформацію.

Оволодіння учнями стратегіями писемного мовлення можуть сприяти дві групи вправ. До першої групи можна умовно віднести вправи, пов'язані з лексичним і граматичним матеріалом (імітація зразка, заповнення анкети, трансформація заданого зразка, завершення абзацу, фрази, відповідь на поставлені запитання до тексту). Вправи, які сприяють розвитку умінь писемного мовлення на рівні оволодіння письмовим висловлюванням, можуть бути: спрощення речень, звуження, розширення речень, складання речень за допомогою словосполучень, виконання вправ за зразком, кліше, анотація тексту, складання плану до прочитаного тексту, виділення головної думки абзацу, вибір професійно-спрямованої лексики в тексті, пошук опорних слів у тексті, переклад речень, переказ тексту, написання твору.

Готуючи випускників до складання ЗНО, слід брати до уваги, що ця складова частина тесту передбачає адекватне використання лексики та граматики відповідно до запропонованої комунікативної ситуації. При цьому ефективним є розпочинати підготовку із знайомства з критеріями оцінювання. Так, першим критерієм є змістове наповнення опрацювання умов, зазначених у ситуації, що має на увазі відповіді на підпункти конкретної ситуації. Якщо учасник тестування отримує 0 тестових балів за критерій «Змістове наповнення», то в такому випадку вся робота оцінюється в 0 тестових балів.

Другим критерієм є структура тексту та зв'язність. Перевіряється логіка викладу, наявність з'єднувальних елементів у тексті, відповідність письмового висловлення заданому формату. Іншими словами, учнів слід ознайомити з форматом різноманітних типів письмового висловлювання, різницею у їхньому оформленні, а також навчити використовувати п'ять, шість типових з'єднувальних елементів, притаманних тому чи іншому типу висловлювання. Слід зазначити, що успішне застосування даних критеріїв дозволить отримати десять балів з чотирнадцяти можливих. Інші два критерії – «Використання лексики» та «Використання граматики».

Отже, завдання, які вирішуються при навчанні писемного мовлення, пов'язані з формуванням в учнів необхідних графічних автоматизмів, мовленнєвих навичок і вмінь формулювати думку відповідно до комунікативної ситуації, стилю, розширення знань і кругозору, оволодіння культурою формування автентичних уявлень про предметний зміст.

ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ ДИСТАНЦІЙНОГО КУРСУ

Пешкова О.Г. (Харків)

Дистанційний курс (ДК) є систематизованим та структурованим зібранням інформації, електронних навчальних ресурсів та засобів навчально-методичного характеру, необхідних для засвоєння матеріалів за програмою навчальної дисципліни, які доступні через інтернет (локальну мережу) за допомогою веб-браузера та/або інших доступних користувачеві програмних засобів.

Оскільки ДК є основним елементом дистанційного навчання, він є чітко структурованим. ДК має включати в себе матеріал, достатній для оволодіння студентом повним обсягом знань, умінь і навичок, які передбачені навчальною програмою дисципліни. Потрібно привернути особливу увагу до того факту, що ДК розробляється на основі навчально-методичного комплексу навчальної дисципліни саме за денною, а не заочною формою навчання.

Для навчальних дисциплін, що викладаються за навчальним планом два (або більше) семестри та оцінюються окремо у кожному семестрі, створюються два (або більше) окремих дистанційних курси. Це, зокрема, стосується і викладання англійської мови на немовних факультетах.

Враховуючи специфіку навчання за дистанційною формою, до електронних матеріалів ДК мають входити як окремі складові:

- загальна інформація про дисципліну, що вивчається;
- набір рекомендацій для студентів щодо послідовності і терміну вивчення матеріалів як усієї дисципліни, так і її окремих елементів;
- загальні рекомендації щодо порядку виконання різних видів навчальної, практичної та самостійної роботи студента;
- загальні критерії оцінювання знань, умінь та навичок, що має здобути студент у процесі навчання та система оцінювання знань, умінь і навичок студента;
- змістовний навчальний та навчально-методичний матеріал, що побудований за кредитно-модульним принципом;

- методичні рекомендації з організації самостійної роботи студента щодо засвоєння учбового матеріалу та виконання усіх видів учбової роботи;
- форми та терміни інтерактивної взаємодії протягом семестру студентів і викладача, який реалізує функції активних форм навчання;
- набори завдань і тестів для перевірки та контролю знань, умінь і навичок студентів у процесі вивчення дисципліни (проміжний контроль) та у кінці навчання (підсумковий контроль);
- приклади правильних відповідей до усіх завдань з перевірки знань студента;
- веб-ресурси та програмне забезпечення, що необхідні для виконання практичних видів навчальної роботи;
- система інтерактивного спілкування студентів між собою.

Матеріал у ДК повинен починатися з загальної частини в якій містяться інформаційні, інструктивні та допоміжні матеріали, де для студента мають бути чітко визначені загальні відомості про дисципліну, порядок та терміни освоєння змістовного матеріалу, форми контролю та критерії оцінювання знань, навичок, умінь студента, а також форми його взаємодії з викладачем. Основним компонентом дистанційного курсу є змістовна частина, яка повинна бути побудована до модульним принципом. До модулів повинні бути включені матеріали навчальних занять за темами (Тема 1, Тема 2, ...). Фінальною частиною курсу є підсумковий контроль знань, умінь та навичок, який у дистанційній формі проводиться відповідно до програми навчальної дисципліни у вигляді заліку або екзамену з використанням можливостей інформаційно-комунікаційних технологій за умови аутентифікації того, хто навчається.

Література

1.Офіційний сайт Центру електронного навчання ХНУ імені В.Н. Каразіна. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела: http://dist.karazin.ua/moodle/pluginfile.php/10094/block_html/

МОДЕРНІЗАЦІЯ СУЧАСНОГО УРОКУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ШЛЯХОМ ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Платоненко О.С.(м. Дергачі)

За останні роки відбулися кардинальні зміни в політичному, соціально-економічному житті України. Вони були зумовлені бажанням завоювати гідне місце на міжнародній арені та стати в стрій держав Європейської співдружності. Така перебудова спонукала зростанню інтересу суспільства до вивчення іноземних мов, зокрема англійської мови. Відповідно зросли вимоги щодо рівня оволодіння іноземною мовою учнями загальноосвітньої школи, а саме: сучасний випускник як громадянин України повинен швидко адаптуватись у мінливих життєвих ситуаціях, критично мислити, використовувати набуті знання та вміння в навколишній дійсності, бути здатним творчо мислити, добувати та переробляти інформацію з різних джерел, застосовувати її для свого розвитку та вдосконалення, бути інноваційною особистістю. Тому своєрідним

відгуком на замовлення суспільства стала модернізація освітньої галузі, яка спрямована саме на впровадження інноваційних технологій на уроках [1, с. 71].

Невід'ємною частиною уроків англійської мови Дергачівської гімназії №3 Дергачівської районної ради Харківської області є застосування таких інноваційних технологій як: особистісно-орієнтована, інформаційно-комунікаційні, мультимедійні, інтерактивні методики. Використання фахової літератури, освітніх Інтернет порталів, а також елементів ефективного педагогічного досвіду дають мені змогу не тільки поповнювати власну скарбницю знань сучасними та ефективними знахідками й методами та інноваційними прийомами в особистісно-орієнтованому навчанні, а й сприяють підвищенню ефективності уроку [2, с. 60].

При плануванні уроків для учнів початкової школи вчитель має ретельно продумувати кожен етап, підбирати наочність, цікаві форми роботи, створювати можливості для розвитку індивідуальності кожної дитини, для підтримки інтересу до вивчення іноземної мови. Допомогу в розв'язанні цих питань надають *нестандартні уроки з використанням ігрових технологій*. Вчителем проводяться турніри, аукціони, вікторини, подорожі, кросворди, рольові та ситуативні ігри, які підвищують зацікавленість учнів до навчального матеріалу, дозволяють сконцентрувати їх увагу на оволодінні мовленнєвими навичками під час гри, стимулюють розумову діяльність, активізують лексику, граматику, розвиток навичок усного мовлення, а також є засобом підвищення інтересу до вивчення предмету. Цим вимогам найбільше відповідають *інтерактивні методи навчання*. Стійких знань з предмета, а саме: краще засвоєння лексичного і граматичного матеріалу, розвиток мовних знань, мовленнєвих умінь, формування соціокультурної компетенції учнів можна досягти за допомогою інтерактивного навчання.

Таким чином, навчання в режимі інтерактиву сприяє взаємодії учасників педагогічного процесу, їх взаєморозумінню, спільному вирішенню навчальних завдань, розвитку особистісних якостей. Перспективою подальших пошуків у цьому напрямку є різнопланове впровадження інноваційних технологій на уроках англійської мови, а також в активному використанні мультимедійних презентацій у навчальному процесі та дослідження ефективності цих інновацій.

Література

1. Дегтярьова Г. А. Підготовка вчителя до проведення сучасного уроку в умовах інформатизації освіти: навч.-метод. посібник / Дегтярьова Г.А., Папернова Т.В. (За заг. ред. Покроєвої Л.Д.). – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2011. – 220 с.
2. Овчарук О. В. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / О.В. Овчарук. – К.: К.І.С., 2004. – 112 с.

МОНИТОРИНГ ВНЕАУДИТОРНОЙ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ В КОМПЬЮТЕРНОЙ ОБУЧАЮЩЕЙ СРЕДЕ

Попова Н.В. (Санкт-Петербург)

Согласно современным представлениям о преподавании иностранного языка в российском неязыковом вузе, в настоящее время необходимо формировать не только традиционные, языковые, компетенции обучающихся, но

и более общие компетенции, так называемые метакомпетенции, которые будут востребованы при изучении других вузовских дисциплин и в дальнейшей научной работе. Особенностью настоящего этапа языкового образования в высшей школе является направленность дисциплины *иностранный язык* не только на изучение языка для специальных целей, то есть терминологического минимума по основному профилю вузовской подготовки. Важным методологическим ориентиром в преподавании иностранного языка является сейчас более широкая подготовка студентов для научно-исследовательского и конференционного видов деятельности.

В связи с тем, что формирование соответствующих компетенций происходит в компьютерной обучающей среде, нам представляется логичным рассмотреть наиболее приемлемый аспект их формирования в режиме самостоятельной внеаудиторной работы, когда студент может выполнять необходимые задания в удобное для него время. Студентов нужно научить использовать электронные ресурсы для дальнейшего совершенствования своих знаний иностранного языка и для постижения своей профессиональной и научной сферы за счет работы с материалами на иностранном языке. Профессионализм преподавателя может проявляться при этом в алгоритме учебной деятельности, в выборе существующих вариантов интерактивного обучения, в использовании новых форматов контрольных заданий для мониторинга самостоятельной работы студентов с электронными ресурсами.

Рассмотрим два успешно опробованных нами задания подробнее. В связи с тем, что многие студенты безответственно пользуются машинным переводом в своих целях, это необходимо направить в учебное русло путем введения задания по постредактированию такого перевода в качестве нового средства обучения и контроля. При постредактировании текста, переведенного с английского языка на русский в системах PROMT или GOOGLE, любой студент, как носитель языка, может найти ошибки и откорректировать их. Это задание становится дополнительным стимулом мотивации студентов при изучении иностранного языка. Проведение постредактирования с применением выносок в сервисе рецензирование воспринимается студентами с интересом и не вызывает особых сложностей. Возникающая на экране компьютера визуализация исправлений становится также своеобразным отчетом студента о выполнении задания, скриншот которого может отсылаться преподавателю, осуществляющему мониторинг учебного процесса на виртуальной платформе Moodle.

Вторым стимулирующим заданием для студентов является регулярное использование подкастов, то есть аудио и видео материалов, для академических целей. В качестве домашнего задания студентам предлагается прослушать профессионально-ориентированную лекцию с сайта *academicearth.org* и подготовить необходимый для мониторинга продукт учебной деятельности. Им может быть, например, реферат, монологический или диалогический дискурсы, которые могут также отсылаться преподавателю в виде текстового или аудиофайлов.

Интерактивный режим работы по постредактированию машинного перевода особенно полезен потому, что при его выполнении студенты, фактически, готовятся к своей научной деятельности, в которой большое место занимает

корректировка своего или чужого научного дискурса. Использование академического подкаста с лучшими лекциями профессоров американских университетов готовит студентов к полноценному участию в конференционной деятельности.

СОВРЕМЕННЫЙ ПОДХОД К ПРЕПОДАВАНИЮ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА

Потряшкина Я.С. (Харьков)

Проблема преподавания иностранного языка в настоящее время особенно актуальна, так как изменения в характере образования все более явно ориентируют его на «свободное развитие человека», на творческую инициативу, самостоятельность обучаемых, конкурентоспособность, мобильность будущих специалистов.

Урок иностранного языка имеет свою специфику, так как, в отличие от других предметов, в качестве основной цели обучения выдвигается формирование коммуникативной компетенции учащихся. Для организации благоприятного климата, ориентирующего учащихся на коммуникацию, необходимо выбирать такие формы урока, которые будут стимулировать деятельность учащихся [1, с. 71]. Для активизации познавательной и практической деятельности учащихся на уроках иностранного языка можно использовать разнообразные приёмы, формы и методы организации учебно-воспитательного процесса.

Приемы работы могут быть разнообразны: игровые формы деятельности при введении и закреплении новой лексики, использование игрушек, активизация речевой деятельности с помощью разнообразного дидактического и раздаточного материала, создание компьютерной анимации и слайдов, озвученных на иностранном языке. К методам интерактивного обучения можно отнести КВНы, "круглые столы", дискуссии, семинары, диспуты, презентации, защиту проектов, где, как правило, после изучения объемной и значимой темы самостоятельно в ходе коллективного обсуждения подводятся итоги [2, с. 37]. Ученики выступают с докладами, эссе, сочинениями, анализом, рецензиями, проектами, исследованиями и научно-практическими рефератами. Описывая, интерпретируя, рассуждая и играя, учащиеся овладевают необходимыми в общении речемыслительными умениями и навыками. Задача педагога – управлять этим процессом, постепенно усложнять речемыслительные коммуникативные задачи [2, с. 45].

Цели, поставленные перед предметом «иностранный язык», должен решать методически грамотный учитель, владеющий современными технологиями обучения иностранному языку, знающий психолого-педагогические особенности учащихся.

Литература

1. Гладилина И. П. Некоторые приемы работы на уроках английского языка / И. П. Гладилина // Иностранные языки в школе. – 2003. – № 3. 2. Кавтарадзе Д. Н. Обучение и игра. Введение в активные методы обучения / Д. Н. Кавтарадзе. – М., 1998.

ПІДВИЩЕННЯ ФУНКЦІЇ МОТИВАЦІЇ НАВЧАННЯ В УЧНІВ НА УРОКАХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Прищенко Н.В. (Дергачі)

У нинішніх умовах перед сучасною школою (як українською, так і зарубіжною) постала проблема втрати інтересу учнів до навчання. Ще два-три десятиліття тому це питання не стояло так гостро. Школа мала найбільший важіль впливу на дитину – контроль, який виражався в оцінці на уроці та суворій перевірці з боку батьків. Нині все змінилося в гіршу сторону. З одного боку, учні не піддаються контролю, з іншого – їх не контролюють батьки.

Перед сучасним учителем передусім стоїть завдання задіяння в навчанні таких ресурсів, які пробуджуватимуть і підтримуватимуть в учнів інтерес до пізнання нового. У цих умовах важливого значення набуває мотивація як важливий компонент освіти.

Цій проблемі приділяють увагу багато спеціалістів з методики навчання. Однією із компетентностей учнів є вміння вчитися. Від мотивації школяра залежить його успішність, глибина й міцність знань, бажання і здатність навчатися протягом усього життя.

Щодо мотивації діяльності людини, для вчителя важливим є опанування способами створення на уроці такого навчального середовища, у якому б учні відчували внутрішню потребу вчитися. Це може бути за умови, коли учень самостійно ставить перед собою цілі й докладає зусилля для їхнього досягнення. Інтеграція знань, отриманих учнями під час уроків з різних дисциплін, має двозначну мету: допомогти учням глибоко та цілісно пізнати життя і полегшити їм використання іноземної мови в міжкультурному спілкуванні.

Таким чином, головною метою навчання іноземних мов в загальноосвітніх школах є підвищення мотивації учнів. Це передбачає створення необхідних умов для залучення учнів до навчального процесу та використання різноманітних методів підвищення мотивації.

СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ В МЕТОДИКЕ ПРЕПОДАВАНИЯ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА

Прокопенко (Еременко) А.А., Савченко Н.Н. (Харьков)

В настоящее время в связи с приобретением английским языком статуса средства мирового общения, проблема оптимизации обучения и определения ведущих целей, задач, а также средств их реализации является одной из наиболее актуальных. Рассмотрим категории прагматического и педагогического планирования. Если взять за основу обучающую цель, "способность к коммуникации на английском языке", то категории традиционного описания языка (грамматика, словарный запас, произношение, правописание и т.п.) будут недостаточными. Необходим функциональный аспект языковой системы:

- стратегии понимания;
- речевые намерения;
- неязыковые средства (жесты, мимика, ударение и интонация как "несущие значение" дополнительные факторы).

Обучение иностранным языкам даже при условии языкового совершенства не может не признавать факта, что требуемая "коммуникативная компетенция" рассчитана на коммуникацию живых людей из различных культур. И поэтому понимать другого и делать так, чтобы понимали тебя, будет возможно только тогда, когда будет иметь место факт включения социокультурных элементов в структуру уроков. "Страноведение" и попытки преодоления предвзятых стереотипов опять стали темой дидактики. Для того, чтобы создавать и постоянно обогащать культурно-информационную и предметно-развивающую образовательную среду, преподавателям необходим высокий уровень общей и педагогической культуры.

Обучение с использованием личностно-ориентированных технологий возможно при создании особой, побуждающей к творчеству обстановки учебного процесса, что включает в себя:

- устранение внутренних препятствий творческим проявлениям обучаемых
- показ возможностей использования метафор и аналогий;
- поддержка воображения и фантазии.

Критериями эффективности будут являться критерии гуманизации и понятия "творчество":

- открытие чего-либо, ранее для данного субъекта неизвестного;
- умение видеть проблему;
- самостоятельность поиска ее решения;
- развитие критического мышления (считать свое мнение не единственно значимым, а опосредованным другими мнениями и ориентациями);
- умение интерпретировать любую информацию на индивидуально личностном уровне [2].

Известно, что в основе познавательной направленности личности лежит система мотивов, которая порождается познавательной потребностью. Познавательная потребность – это субъективное отражение объективной потребности в знаниях. Одним из стимулов приобретения знаний, расширения кругозора, повышения познавательной активности является интерес.

Таким образом, технологии личностно-ориентированного образования должны отвечать ряду требований: быть диалогичны, носить деятельностно-творческий характер, быть направленными на поддержку индивидуального развития обучаемого, предоставлять ему необходимое пространство свободы для принятия самостоятельного решения, творчества, выбора содержания и способов учения и поведения [1].

Литература

1. Бондаревская Е.В. Гуманистическая парадигма личностно ориентированного образования // Е.В. Бондаревская. – Педагогика. – 1997. – №4. 2. Кульневич С.В., Лакоценина Т.П. Воспитательная работа в средней школе: от коллективизма к взаимодействию / С.В. Кульневич, Т.П. Лакоценина Ростов – н/Д: Творческий центр " Учитель" , – 2000.

НАВЧАННЯ АУДІЮВАННЮ, ЧИТАННЮ ТА ПИСЬМУ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНТЕРНЕТУ

Прокопенко Т.В. (Мерефа)

Навчання аудіюванню. Сайт Lucent Technologies підрозділ Bell Labs дозволяє почути, як звучить будь-яка фраза іноземною мовою. Розроблений синтезатор мовлення, перетворює друкований текст у звук. На сайті <http://www.bell-labs.com/proiect/tts/index.html> можна вибрати одну з семи мов та вписати у віконце будь-яку інформацію обраною мовою [1, с. 98]. Через кілька секунд написане буде озвучено. Озвучити можна будь-яку фразу з підручника чи іншого посібника, особливо зручні онлайніві: звідси достатньо просто скопіювати уривки тексту. Всю одержану інформацію можна не лише прослухати, але й зберегти у себе на диску, щоб за потребою повернутися до прослуховування, не заходячи в Інтернет.

Навчання читанню. Інтернет – чудовий засіб для отримання інформації про останні події у світі та залучення до читання. Практично всі газети в світі мають свої web-сторінки. Можна запропонувати учням відвідати сторінку MEDIA LINKS, що має посилання на безліч видань. Слід рекомендувати учням працювати подвоє чи потроє, щоб дослідити статті. Таким чином весь клас залучається до роботи, адже всі отримують диференційовані завдання: сильні учні можуть зайнятися дослідженням більш важких статей, в той час як більш слабким можна доручити звіт про погодні умови або що-небудь з області культури. Працюючи над навичками читання і говоріння, можна поповнювати словниковий запас. Для цього доречно запропонувати учням скласти словникові статті, спираючись на прочитану інформацію. Результатом такої роботи може стати створення своєї сторінки. Основною перевагою такої роботи є те, що учні отримують доступ до найсвіжішої інформації. Інтернет може і повинен використовуватися не тільки пасивно, але й активно. Учні можуть спробувати себе в ролі не споживачів, а постачальників інформації. Сайт THE YOUNG VOICES OF THE WORLD – відкритий форум, який представляє собою видавництво, де бажаючі можуть опублікувати свої роботи, зробити їх надбанням багатомільйонної аудиторії і виставити на обговорення свою власну думку [1, с. 118]. Всі роботи супроводжуються електронною адресою їх автора, що дозволяє здійснити зворотній зв'язок і зав'язати дискусію.

Навчання письму. Спілкування у віртуальній реальності та оволодіння міжкультурною компетенцією здійснюється за допомогою електронної пошти та встановлення дружнього листування. Міжнародний обмін листами можна здійснювати в будь-якому класі та на будь-якому рівні володіння мовою. Електронне листування має свої переваги в порівнянні з паперовим: воно швидше, зручніше і дешевше. Для отримання оптимальних результатів можна запропонувати учням спілкуватися відразу з декількома партнерами у тій же групі або в паралельній, у іншому місті і навіть країні. Найкращі результати досягаються за рахунок можливості учнів в невеликих групах самим вибрати тему для обговорення. Присутність реальних партнерів забезпечує підвищення якості листів – мова школярів стає більш виразною, більше уваги приділяється редагуванню робіт і виправленню помилок, причому навіть для складання

монологів учні нерідко звертаються за думкою або порадою до своїх більш досвічених партнерів – така робота представляє собою втілення принципу інтерактивності [2, с. 11].

Література

1. Захарова И. Г. Информационные технологии в образовании: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. Заведений / И.Г. Захарова. – М. : Изд. центр «Академия», 2003. – 192с. 2. Полат Є.С. Інтернет на уроках іноземної мови / Є.С. Полат // Іноземні мови в школі. – 2001. – №3. – С. 5-12.

МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ И МЕТОДИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ РАЗГРАНИЧЕНИЯ ПРИЛАГАТЕЛЬНЫХ ОБЩЕЙ ОЦЕНКИ В АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКЕ С ПОЗИЦИЙ ФУНКЦИОНАЛЬНО-ДЕЯТЕЛЬНОСТНОГО ПОДХОДА

Прохорова О. Н., Чекулай И. В. (Белгород)

Обилие работ по семантике английского прилагательного *good* так и не дает однозначный ответ на существенный вопрос, чем же отличаются по своим аксиологическим семантическим характеристикам от этого слова такие прилагательные, мыслимые в качестве его синонимов, как *nice* и *fine*. Между тем, данная проблема, как представляется, имеет существенное значение в освоении практических навыков пользования языком, поскольку оценка является составной частью речевой практики в любом языке.

Как представляется, ключ к решению данной проблемы дает функционально-деятельностный подход к определению структуры ценностных концептов. Как было показано в ходе его разработки, такая структура обусловлена пониманием деятельности, где ее основные фазы – стимул (принцип Антропоцентризма), средство (принцип Значимости), алгоритм (принцип Гармонии) и результат (принцип Достижения) – понимаются как кванты действительности.

Анализ речевых употреблений прилагательных *good*, *nice* и *fine* дает возможность заметить некоторые общие признаки в связи с употреблением каждой из данных лексем, что можно успешно применить в учебном процессе для более глубокого понимания функционально-семантических характеристик этих слов. Мы полагаем, что прилагательное *nice* апеллирует к обозначению сферы непосредственного переживания индивидом-субъектом оценки факта, что проявляется в индивидуально-ценностной доминанте субъективного положительного впечатления характеристик объекта оценки независимо от того, какая фаза деятельности находится в фокусе оценки. Это свидетельствует о том, что оценка, выражаемая данным словом, направлена в первую очередь на субъективированное ценностное содержание. Это, в свою очередь, свидетельствует о доминирующем влиянии принципа Антропоцентризма на детерминацию ценностно-концептуальных характеристик слова *nice*.

Подобным образом принцип Значимости определяет концептуально-ценностное содержание прилагательного *good*. Значимость предполагает свойство вещи, присущее ей объективно, в силу природы самой этой вещи. Подобным образом *good* апеллирует к объективации ценности,

заклученной в этой вещи и взятой с той или иной ее ценностной стороны. При этом *good* отражает такую существенную сторону ценности, детерминированную принципом Значимости, как ее норматив, который может быть выражен как в количественных нормах параметрического значения, так и в качественных прототипических нормах, предполагающих существование некоего ценностного идеала вещи.

В свою очередь, норматив предполагает характеристики и алгоритма деятельности. В этом случае основную семантическую нагрузку ценностного содержания алгоритма содержит в себе прилагательное *fine*.

Применение функционально-деятельностного подхода в изучении принципов ценностной категоризации к определению содержания прилагательных общей оценки в современном английском языке вызывает и следующий вопрос: если семантические характеристики прилагательного *nice* обусловлены доминирующим влиянием принципа Антропоцентризма, прилагательного *good* – принципа Значимости, а слова *fine* – принципа Гармонии, то почему существует пробел в данной лексической цепи, поскольку отсутствует лексема, обусловленная влиянием принципа Ожидания результата.

На наш взгляд, такой лексемой является прилагательное *perfect*. Обычно она ассоциируется как ценностный аналог превосходной степени положительного качества, не имеющий грамматико-морфологических показателей. Действительно, концепт PERFECTION передает, в первую очередь, значение качества, практически соответствующее идеалу или, по крайней мере, приближающееся к нему, которое невозможно превзойти.

ПРИЕМЫ РАБОТЫ С КИНОПРОИЗВЕДЕНИЯМИ В РАМКАХ АСПЕКТА “ИНТЕРПРЕТАЦИЯ ТЕКСТА”

Пшеничных А. Н., канд. филол. наук (Харьков)

Большой интерес для преподавателей и для студентов представляют гетерогенные тексты, в которых действительность структурируется знаками разных семиотических систем [2, с. 44]. Это вызвано тем, что в современном глобализированном мире, который характеризуется размыванием границ, вербальный язык все более основательно закрепляет за собой место одной из составляющих семиотически сложных текстов. Смысл кинопроизведения рождается из взаимодействия визуального, звукового, вербального и кинематографического компонентов [1, с. 35-40]. Размытие границ проявляется и в том, что благодаря современным технологиям искусство, которое было доступно немногим, теряет статус элитарного, и практически каждый имеет возможность быть режиссером, актером, кинооператором и т.п. В связи с этим, возникает вопрос о том, какие приемы работы адекватно использовать при интерпретации гетерогенного текста кино, а также как помочь студентам сориентироваться в потоке медиашума, привлечь их внимание к тем произведениям, которые отличаются эстетической серьезностью, и так же серьезно их анализировать. Данные соображения явились основой разработать и опробовать следующие приемы работы с кинопроизведением в рамках аспекта “интерпретация текста”.

От дискуссии к термину. Обычно студенты осваивают термин через его определение, однако, возможно и обратное движение: предлагается обсуждение всего или определенного отрывка текста, когда преподаватель занимает позицию “ignorant professor” [3], стимулируя обсуждение определенного явления в контексте произведения. В конце концов, студенты сами дают определение наблюдаемого явления, и только потом предлагаются термины-ярлыки.

От интерпретаций и пересказов – к оригиналам и деконструкции. Теоретические разработки, предлагаемые студентам для освоения курса, являются интерпретацией и осмыслением оригиналов. Суть данного принципа в том, чтобы предоставить оригинал научного или философского текста (это может быть как цитата, так и отрывок или полный текст) и стимулировать интерпретацию программного произведения через иное содержание, концепцию, теорию, то есть деконструировать. В результате, в зависимости от фона, в который вписывается изучаемое произведение (фигура), оно изменяется, наполняясь новыми смыслами.

От системности к аспектуальности. В рамках аспекта “интерпретация текста” успешно используется развернутая схема анализа художественного произведения (тема и идея произведения, его структура, стилистические средства и т.д.). Возможно, однако, двигаться не от текста к анализу его по пунктам, а от определенной области знания или проблемы, которую можно высветить и понять через интерпретацию изучаемого текста. Например, программный отрывок из романа “Doctor in the House” Р. Гордона можно рассмотреть в аспекте юмора в литературе, а экранизацию этого же произведения – в аспекте юмора в кино.

От изоляции языка к его взаимодействию с другими семиотическими системами. В кинопроизведении вербальный язык является неотделимой частью смыслового целого, поэтому целесообразным представляется анализ вербального плана кинопроизведения во взаимодействии с визуальным и звуковым. В данном отношении может быть успешно использован прием “от дискуссии и термину”, описанный выше.

Таким образом, представленные приемы служат цели, с одной стороны, интерпретации языка кинопроизведения, учитывая специфику этого дискурса, а, с другой стороны, формирования критического и научного мышления студентов.

Литература

1. Пшеничних А. М. Реперспективізація предметної ситуації в англomовному діалогічному дискурсі (на матеріалі мультимедійних ігрових кінотворів) : дис. ... кандидата філол. наук : спец. 10.02.04 “Германські мови” / А. М. Пшеничних. – Харків : Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2011. – 201 с.
2. Сонин А. Г. Общепсихологические и когнитивные механизмы понимания мультимедийных текстов / А. Г. Сонин // Вопросы психолінгвістики. – 2003. – № 1. – С. 43-56.
3. Ranciere J. The Ignorant Schoolmaster: Five Lessons in Intellectual Emancipation / J. Ranciere . – Stanford, California : Stanford University Press, 1991. – 148 p.

ОСНОВНІ ДИДАКТИЧНІ ПРИНЦИПИ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ, ЯКІ ВИВЧАЮТЬ АНГЛІЙСЬКУ ЯК ДРУГУ ІНОЗЕМНУ МОВУ

Рашевська Т.М. (Харків)

Метою дослідження є вивчення базисних категорій методики, зокрема принципів навчання. Під принципами навчання ми розуміємо вихідні положення, сукупність яких обумовлює вимоги як до навчального процесу в цілому, так і до його окремих складових (мети, завдань тощо). В методиці навчання іноземних мов існують різноманітні підходи до визначення принципів навчання. Виділяють дидактичні, лінгвістичні, психологічні та методичні принципи, які сприяють формуванню іншомовної комунікативної компетенції на заняттях іноземної мови.

Предметом дослідження є дидактичні принципи навчання, які відображають основні положення теорії освіти та навчання. До дидактичних належать принципи: виховуючого навчання, свідомості, активності, наочності, доступності і посиленості, міцності, індивідуалізації, науковості, систематичності та послідовності, проблемності, виховуючого навчання [1, с. 48].

Саме дидактичні принципи є визначальними при формуванні змісту навчального предмету, при відборі методів та форм навчання. Неможливо чітко визначити, який з дидактичних принципів лежить в основі навчання. Одним з визначальних, на нашу думку, є принцип посиленості та доступності. Доступність забезпечується як самим матеріалом, так і методикою роботи з ним. Посиленість передбачає дотримання певних вимог до об'єму матеріалу, що подається, темпу просування по навчальній програмі.

На жаль, спостереження за навчальним процесом свідчать про те, що багато молодих викладачів в погоні за високою науковістю викладання або, намагаючись слідувати принципу навчання на високому рівні складності, нехтують принципами доступності і посиленості. Особливо актуальною ця проблема виявляється на початковому етапі навчання англійської мови як другої іноземної. При недотриманні цих принципів студенти, які раніше не вивчали англійську мову, не мають змоги «влитись» в навчальний процес, крім того, вони виявляються нездатними виконувати певні вправи, а це, в свою чергу, впливає не тільки на рівень засвоєння матеріалу, а й на їхній фізичний та психоемоційний стан, на ступінь мотивації та ін.

Принцип посиленості передбачає ретельний відбір навчального матеріалу і видів вправ з урахуванням рівня підготовки студентів. Завдання, що ставляться перед студентами, повинні бути їм зрозумілими. На посиленість виконання завдань з іноземної мови можуть впливати обсяг матеріалу, темп виконання завдання, невідповідність рівня реальних умінь студентів тим, які необхідні для виконання завдань. Посиленість означає відповідність рівня готовності студентів виконати завдання ступеню складності цього завдання [1, с. 49].

Принцип доступності і посиленості у навчанні реалізується шляхом наступних правил: врахування реального рівня розвитку і підготовленості студентів, використання наочних та інших дидактичних засобів, встановлення зв'язку нового матеріалу із вивченим раніше, дотримання міри труднощі у навчанні.

Принцип посильності не означає, що матеріал повинен бути елементарним або надто легким, навпаки, для ефективного засвоєння іноземної мови матеріал повинен бути на один рівень вище рівня іншомовної компетенції студентів

(L + 1).

В процесі навчання студентів іноземної мови, а особливо як другої іноземної, доцільно дотримуватись наступних рекомендацій: вправи слід градувати за рівнем складності; завдання мають бути посильними; в ході відпрацювання матеріалу слід дотримуватись правила «однієї труднощі» [2, с. 12]. Під час уроку слід постійно контролювати засвоєння матеріалу студентами і за допомогою контрольних запитань визначати, які зміни і виправлення доцільно було б внести в програму навчання.

Таким чином, реалізація на практиці принципу доступності і посильності дозволяє викладачу орієнтуватися на різні групи студентів, а навчання у співпраці дозволяє враховувати індивідуальні особливості кожного студента, що, в свою чергу, сприяє росту мотивації і інтересу до вивчення іноземної мови.

Література

1. Ніколаєва С. Ю. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник / С.Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 1999. – 319 с. 2. Цветкова Л.А. Формирование лексических навыков у младших школьников с помощью компьютерной программы (на материале англ. языка): Автореф. дис. ... канд. пед. наук: – 13.00.02 – «Теория и методика обучения и воспитания (иностранные языки)» / Ин-т общего среднего образования Рос. Акад. Образования. – М., 2002. – 32 с.

ПОДОЛАННЯ ТРУДНОЩІВ У ЗАПАМ'ЯТОВУВАННІ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИКИ

Рубцова М.А. (Харків)

Питанню полегшення запам'ятовування іншомовної лексики в традиційній лінгводидактиці приділяється мало уваги. Але ж саме лексичний матеріал завдяки своїй своєрідній системності стає тим бар'єром, взяття якого в процесі вивчення іноземної мови вимагає найбільших часових витрат. Більше того, із часом цей бар'єр доводиться брати знову.

Найчастіша проблема, з якою зіштовхуються студенти, це вилучення із пам'яті певної лексичної одиниці у потрібний момент. Відбувається це тому, що в залежності від частоти сприйняття інформація потрапляє у різні відділки пам'яті. Будь-яка інформація, отримана навіть випадково, заноситься у пасивну пам'ять, що тільки зберігає її, але не забезпечує відтворення. За можливість відтворення інформації відповідає активна пам'ять, отже запам'ятовування іноземних слів варто організовувати таким чином, щоб вони трапляли у відділ довгострокової активної пам'яті.

Найбільш простий (але не найефективніший) спосіб запам'ятовування полягає в завчанні набору слів з перекладом "стовпчиком". Такий підхід дозволяє швидко вивчити кілька десятків або навіть сотень слів, тому він користується великою популярністю у школярів і студентів напередодні іспитів.

Однак у результаті пам'ять зможе відтворити цю інформацію тільки впродовж декількох днів. Як наслідок – при читанні книг більшість слів виявляється знайомими, але переклад їх не вдається згадати. Щоб цього уникнути, необхідно повторити виучені слова наступного дня й через день. Підвищити ефективність цього способу запам'ятовування англійських слів можна, якщо вибирати слова, тематично зв'язані між собою, і записувати їх не за алфавітом.

Розповсюдженим способом запам'ятовування слів є тематичні картки – на одній стороні картки записується іноземне слово, а на іншій переклад. Список слів можна постійно доповнювати новими словами, їх зручно вивчати у будь-якому зручному для вас місці. Таке запам'ятовування слів дуже ефективне, оскільки при написанні від руки тематичних карток і постійній роботі з ними використовується пам'ять відтворення, і слова потрапляють до активного реєстру пам'яті. Графічне зображення слова є обов'язковою умовою точного та якісного запам'ятовування.

Ще один зі способів запам'ятовування – через розширення синонімічного ряду. Суть його полягає у веденні зошита синонімів, у який треба постійно додавати нові слова. Володіння широким синонімічним рядом дозволяє більш точно виразити свої думки іноземною мовою, до того ж у результаті у вас збільшиться і швидкість мовлення. Бажано, щоб слова належали до однієї теми, хоча це й необов'язкова умова. А от якщо ви складете список слів, що починаються з однієї й тієї ж букви, то забування забезпечене. Важливо, щоб іноземні слова починалися з різних літер!

Варто зазначити, що визначити точне значення слова можна тільки за контекстом. Засвоювати значення слів краще, якщо виписувати приклади, у котрих слово приймає певні значення.

Запам'ятовувати краще не окремі іноземні слова, а групу слів, якщо вони формують сталі сполучення. Такі сполучення формують одиниці мовлення. Їх часте використання створює мовленнєві штампи – будівельний матеріал, без котрого засвоєння мови неможливе.

Широко відомим є "метод асоціацій", пов'язаний з мнемотехнікою – методом штучних асоціацій. У цьому разі слова супроводжуються яким-небудь яскравим образом (картинкою, звуком, римою). Якщо ми згодом зустрічаємо слово, вивчене подібним способом, у пам'яті спливає образ, а слідом за ним і саме слово. Підводячи підсумки треба зазначити, що способи запам'ятовування слів залежать від індивідуальних особливостей пам'яті та сприйняття кожної людини.

МОТИВАЦІЯ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Рубцов І.В. (м. Харків)

Питання про мотивацію у навчанні студентів взагалі, та іноземним мовам зокрема, завжди було актуальним. В умовах дистанційного навчання мотивація стає чи не найголовнішою передумовою успішності засвоєння мовних знань та формування кваліфікованого спеціаліста.

Часто розробники дистанційних навчальних курсів не бачать принципової різниці між електронним курсом та звичайним підручником або лекцією. Йдучи

найпростішим шляхом, вони подають сканований текст підручника або лекції у електронній оболонці. Однак, завдяки людській фізіології, текст на екрані монітора сприймається значно гірше, ніж із паперового джерела. Більш того, навіть якщо є гарний учбовий матеріал, ми не можемо змусити студента вчитись і не в змозі жорстко контролювати процес навчання, оскільки в умовах дистанційного навчання тестування є скоріше засобом закріплення знань та виявлення «слабких місць». Мотивуюча сила оцінних балів не дуже велика.

На нашу думку, для підвищення мотивації в умовах дистанційного навчання доцільно скористатись моделлю американського дослідника Джона Келлера. Її головними компонентами є увага (Attention), значущість (Relevance), впевненість (Confidence) та задоволення (Satisfaction). Келлер стверджує, що спочатку треба привернути увагу студента, потім – переконати його у важливості та значущості навчання, після чого підтримати впевненість у собі і, в решті решт, домогтися задоволеності студента.

Залученню **уваги** до курсу сприятиме розмаїтість типів контенту: ілюстровані слайди, аудіо, відео, флеш-анімація. Викликати первинний інтерес до предмета, залучити учасника допомагає постановка амбіційних цілей. Наприклад, мета електронного навчального курсу з синхронного перекладу – здійснення перекладу на міжнародних економічних зустрічах, коли від навичок і умінь перекладача залежить результат переговорів або підписання контрактів. Така ціль мотивує, у ній є виклик.

Гарним прийомом, що дозволяє утримувати увагу, є розподіл курсу на окремі модулі та постановка чітких цілей у кожному модулі. Сприяє втриманню уваги часта зміна навчальних завдань і способів презентації матеріалу.

Для демонстрації **значущості** навчального курсу, необхідно постійно співвідносити результати навчання з особистими цілями студентів.

Для зміцнення **впевненості** слухачів навчального електронного курсу в тім, що він успішно опанував матеріал і впорався з поставленими цілями, необхідно дати йому можливість домогтися проміжного результату, успішно відповісти на запитання. Якщо завдання складне – потрібно використати підказки та передбачити можливість «другої спроби». Дуже важливо, щоб у навчальному курсі не було завдань із некоректними умовами або суперечливими рішеннями.

Під кінець навчального курсу мотивація знижується. Накопичується втома та виникають сумніви. Ось чому наприкінці курсу фокус мотивації зміщується на **задоволення** студента. Винагороди у будь-якій формі підвищують мотивацію. Це може бути похвала тьютора за високі бали, зворотній зв'язок електронного експерта в рольовій грі. Коли учасник розуміє, що про його успіх довідаються інші люди, мотивація підвищується.

Таким чином, для вирішення питання мотивації в електронному курсі навчання необхідно 1) оптимізувати вихідний матеріал для цілей дистанційного навчання; 2) застосувати модель Келлера (увага, значущість, впевненість, задоволення). Ці два завдання тісно пов'язані між собою. Інтерес студента до курсу значно залежить від технічної реалізації. У той же час навіть розроблений на високому технічному рівні курс може бути нудним та неефективним, якщо його автори забули про мотивацію студента.

ПОВЫШЕНИЕ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ ВЛАДЕНИЯ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКОМ УЧАЩИХСЯ НА ЗАНЯТИЯХ ПО УСТНОЙ ПРАКТИКЕ

Рыбакова Е.В. (Харьков)

Коммуникативная компетенция – уровень знания языка, который предполагает не только владение грамматическим и словарным уровнями, но и умение выбирать варианты, обусловленные ситуативными, социальными или иными внеязыковыми факторами. Термин «коммуникативная компетенция» в 1972 году ввел Д. Хаймс [1, с. 75], который рассматривал ее в таких измерениях как дискурсивная, стратегическая, грамматическая и социолингвистическая компетенция [2, с. 38]. В сфере изучения иностранного языка мы понимаем коммуникативную компетенцию, как способность осуществлять речевую деятельность средствами изучаемого языка в соответствии с поставленными целями и ситуацией общения.

Для повышения уровня коммуникативной компетенции предлагается дополнительное использование коммуникативного метода обучения учащихся на занятиях по устной практике. Использование данного метода базируется на целях максимально приблизить процесс обучения к реальному процессу коммуникации. Это обуславливает тщательный выбор ситуативного контекста и целей общения, отражающих практические интересы и потребности учащихся.

Одним из методов коммуникативного обучения учащихся является использование диалога в процессе обучения. Примером служит задание составления диалога в соответствии с указанной темой, что способствует усвоению лексического материала и грамматических единиц, изучаемых в определенный промежуток времени. Следующим дополнительным способом обучения служит просмотр видеоматериала с последующим обсуждением увиденного. Данный метод повышает как коммуникативную компетенцию учащегося, так и развивает его фоновые знания в рамках данной темы. Предлагается использование метода игры во время занятий по устной практике. Данный способ обучения помогает разрядить обстановку в ходе занятия, дает некоторое время отдыха для учащихся, но не исключает усвоения определенного объема нужной информации, касающейся определенной темы [3, с. 83].

Обсуждение проблематики темы занятия повышает уровень мотивации учащихся и помогает увлечь их в дальнейшее изучение предполагаемой темы. В ходе обсуждения важным является использование учащимися изучаемой лексики, что способствует ее усвоению. Речь учащихся в процессе обсуждения, является спонтанной, что показывает их уровень владения языком.

Повышение коммуникативной компетенции является одной из важнейших целей на занятиях по иностранному языку. Разнообразие методов обучения позволит повысить мотивацию, увеличить интерес учащихся к языку, позволит воссоздать условия максимально приближенные к реальной коммуникации, даст возможность учащимся повысить уровень коммуникативной и лингвокультурной компетенции.

Литература

1. Михальченко В. Ю. Словарь социолингвистических терминов / В.Ю. Михальченко. – М.: ИЯРАН, 2006 – 312 с. 2. Пассов Е. И. Коммуникативный метод обучения иностранному говорению / Е.И. Пассов – 2-е изд. – М.: Просвещение, 1991. – 223 с. 3. Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам.: базовый курс лекций: пособие для студентов пед. вузов и учителей / Е.Н. Соловова Е.Н. – 4-е издание – М.: Просвещение, 2006. – 239 с.

АДАПТУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ЗАСВОЄННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У РАМКАХ ЗАГАЛЬНОЇ МОДЕЛІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Рябих М.В. (Харків)

Вивчення іноземної мови згідно з загальною моделлю засвоєння відбувається двома способами [1]. Перший є процесом, який багато в чому співпадає за своїми ознаками з процесом засвоєння рідної мови, тобто відбувається поступове, переважно підсвідоме формування граматичних механізмів мови в результаті активної взаємодії індивіда з мовним матеріалом у мовних або квазімовних ситуаціях. Такий процес, називається "засвоєнням".

Альтернативним способом такому оволодінню вважається так зване "навчання", тобто формування іншомовних граматичних навичок за умови свідомого контролю за цим процесом на основі системи орієнтирів, які були інтеріоризовані в результаті довільного чи мимовільного запам'ятовування. Ефективність "навчання" залежить передусім від якості орієнтування тих, хто навчається.

У теорії педагогічної граматики найефективнішою стратегією для формування іншомовних граматичних навичок вважається максимально повне рівнобіжне використання як "засвоєння", так і "навчання".

Проте, проблема у тому, що "засвоєння" після досягнення учнями так званого "критичного віку" значною мірою послаблюється, а "свідоме навчання", яке набуває більшої вагомості на цьому етапі, має певні вади.

Багато досліджень показали, що основна проблема низької ефективності у вивченні іноземної мови полягає у відсутності природного мовного середовища та неадаптованості учнів до природної комунікації. У методиці вважається загальноновизнаним той факт, що ефективно можливо робити тільки те, чому ви навчалися. Навчання частіше є дуже формалізованим. Основна частина навчання ґрунтується на стандартній вишуканій мові, наданої в посібниках. Але ситуації, з якими учні стикаються в реальній комунікації, можуть дуже сильно відрізнятись.

Які кроки можна зробити для підсилення "засвоєння"? Перерахуємо деякі з них.

1. Забезпечити студентів середнього та просунутого рівня великим обсягом автентичної інформації та включити її до навчальних планів.

2. Робота з відео та аудіо матеріалами на кожному занятті, а також вдома.

3. Широко використовувати види роботи, які передбачають "непідготовлене мовлення" (психологічний аспект).

4. Більш інтенсивна робота з ідіомами на всіх рівнях (початковий, середній, просунутий), включаючи регулярне тестування.

5. Заняття з практичної граматики повинні стати невід'ємною частиною мовного курсу на всіх рівнях (початковий, середній, просунутий). Використовувати експліцитні типи навчальної інформації для учнів початкового рівня, та імпліцитні типи навчальної інформації для учнів середнього та просунутого рівнів.

6. Широко застосовувати рольові ігри, заохочуючі дискусії в групі тощо.

7. Розробляти стратегії підвищення мотивації учнів.

Література

1. Рябих М.В. Методика навчання студентів мовних спеціальностей форм способу та часу англійського дієслова: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Рябих Микола Володимирович. – К., 2004. – 150 с.

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК НАВЧАЛЬНОЇ ПРАЦЕЛЮБНОСТІ ТА ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ОСОБИСТОСТІ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Сачава К.Д. (Харків)

Перед сучасною школою стоїть завдання формування в учнів здатності мислити й діяти в нових виробничих умовах, виховання таких найважливіших якостей особистості, як працездатність, воля, трудова й пізнавальна активність, самостійність, інтерес, схильність і любов до праці взагалі й навчальної праці зокрема. У зв'язку з цим у Національній доктрині розвитку освіти в Україні, Концепції національного виховання акцентується увага на посиленні виховного й розвивального векторів навчання школярів, зорієнтованих на формування творчої, активної, працелюбної особистості, здатної навчатися впродовж життя, підготовленої до життєдіяльності в умовах високотехнологічного інформаційного суспільства.

Зазначені завдання висувають на перший план проблему виховання на уроках англійської мови в школярів такої особистісної якості, як навчальна працелюбність, що знаходить вияв у любові й звичці до навчальної праці, сумлінному, старанному і своєчасному виконанні навчальних дій на уроці англійської мови і вдома без примусу, зацікавленості у досягненні позитивних результатів і слугує не тільки дієвим засобом життєзабезпечення, але і її духовної самореалізації. Водночас навчальна працелюбність на уроках англійської мови сприяє підвищенню якості навчання школярів, оскільки забезпечує позитивне ставлення їх до навчання мови, уміння доводити справу до кінця, сприяє активізації навчально-пізнавальної діяльності на уроках, що вимагає виявлення учнями пізнавальної активності, самостійності, ініціативності, наполегливості, вольових якостей в процесі вивчення англійської мови.

Різномічне вивчення навчальної працелюбності як психолого-педагогічного феномену дало можливість визначити це поняття як інтегровану особистісну якість, яка виявляється в яскраво вираженому позитивно-активному ставленні особистості до навчальної діяльності (вивчення англійської мови), що екстеріоризується (поетапний перехід внутрішньої діяльності у зовнішній розумовий план) в навчально-пізнавальній діяльності і характеризується

готовністю при виконанні навчально-пізнавальної роботи діяти з повною віддачею, здатністю тривалий час займатися цією діяльністю.

Отже, важливою характеристикою навчальної працелюбності на уроках англійської мови є *позитивно-активне* ставлення до навчально-пізнавальної діяльності, тобто навчальна працелюбність необхідно передбачає вияв пізнавальної активності на уроках.

Активність як важлива характеристика діяльності розглядається сучасними педагогами і психологами як головна, пріоритетна передумова творчої й ефективної навчальної праці (Л. Арістова, Н. Бібік, Л. Божович, Н. Гавриш, М.Данилов, Д. Ельконін, І. Лернер, В. Лозова, В. Паламарчук, Т. Шамова, Г. Щукіна та інші), адже саме активність зумовлює інтенсивність, результативність діяльності.

Література

1. Аристова Л. П. Активность учения школьников / Л.П. Аристова. – М. : Просвещение, 1968. – 138 с. 2. Вилькеев Д. В. Познавательная деятельность учащихся при проблемном характере обучения основам наук в школе / Д.В. Вилькеев. – Казань, 1967. – 76 с. 3. Данилов М. А. Воспитание у школьников самостоятельности и творческой активности в процессе обучения / М.А. Данилов // Советская педагогика. – 1961. – № 8. – С. 32–42. 4. Лозова В. І. Цілісний підхід до формування пізнавальної активності школярів / В.І. Лозова. – 2-е вид., доп. – Х. : ОВС, 2000. – 164 с. 5. Щукина Г. И. Активизация познавательной деятельности учащихся в учебном процессе: Учеб. пособие для студентов пед. ин-тов / Г.И. Щукина. – М. : Просвещение, 1979. – 160 с.

РОЛЬ ПРЕПОДАВАТЕЛЯ В ПРОЦЕССЕ РЕАЛИЗАЦИИ ЛИЧНОСТНО-ОРИЕНТИРОВАННОГО ПОДХОДА ПРИ ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ

Сердюк В. Н., Беляева О. Ю., Боровая Т. А. (Харьков)

Личностно-ориентированный подход является важнейшим принципом психолого-педагогической науки, предусматривающей учет личности студента. Именно этот подход считает студента активным субъектом этого процесса и, следовательно, определяет субъектно-объектные отношения. Личностный подход включает в себя индивидуальный подход к студенту как к личности с учетом его личностных качеств, поведения и субъективного жизненного опыта. Целью личностно-ориентированного подхода является обучение студента как гуманной свободной личности. В теории гуманистического подхода личность студента является общечеловеческой ценностью.

Личностно-ориентированное образование предполагает постоянное удовлетворение образовательных запросов личности, создание условия проектирования и реализации индивидуальной образовательной программы, позволяющей выбрать и овладеть разнообразными образовательными уровнями. Личностно-ориентированное образование в высшей школе направлено на развитие и саморазвитие студента, становление его как личности с учетом индивидуальных особенностей. Оно также направлено на самообразование преподавателя как высокопрофессиональной и творческой личности.

Индивидуальная деятельность преподавателя – это деятельность, направленная на развитие каждого студента. Она выражается в реализации принципа индивидуального подхода к студентам в процессе обучения иностранным языкам.

В современных условиях в высших учебных заведениях важно поставить индивидуальную работу со студентами на научную основу, используя различные средства реализации индивидуального подхода в сочетании с дифференцированным.

Эффективность такой работы зависит от педагогического профессионализма и мастерства преподавателя, его умения определять личность студента. При этом преподавателю необходимо помнить, что личность студента всегда индивидуальна. Следует учитывать умственные, физические и психологические особенности конкретного студента, присущие только ему и отличающие его от других студентов.

Учитывая их, преподаватель должен определять методы и формы воздействия на личность студента. Все это требует от него не только профессиональных знаний, но и общих знаний по психологии и гуманистической технологии обучения. В рамках индивидуального подхода преподавателю следует установить и развивать деловые и межличностные контакты, научиться уважать самооценку студента.

Кроме того, необходимо вовлекать студента во все виды деятельности для выявления его способностей и характера, повышать требовательность к студенту, создавать психологическую почву и стимулировать самообучение и самовоспитание. Это очень эффективно для реализации программы обучения иностранным языкам в высших учебных заведениях.

Таким образом, индивидуальный подход как составная часть личностно-ориентированного подхода является важнейшим принципом обучения студентов в высшей школе, который требует от преподавателя иностранных языков новых идей и умения претворять их в жизнь.

TEACHING LISTENING Synelnykova V.V. (Kharkiv)

Listening skills are vital for the learners. Of the 'four skills' listening is by far the most frequently used. Listening and speaking are often taught together, but beginners, especially non-literate ones, should be given more listening than speaking practice. It is important to speak as close to natural speed as possible, although with beginners some slowing is usually necessary. Without reducing your speaking speed, you can make your language easier to comprehend by simplifying your vocabulary, using shorter sentences, and increasing the number and length of pauses in your speech.

There are many types of listening activities. Those that do not require learners to produce language in response are easier than those that do. Learners can be asked to physically respond to a command (for example, "please open the door"), select an appropriate picture or object, circle the correct letter or word on a worksheet, draw a route on a map, or fill in a chart as they listen. It's more difficult to repeat back what was heard, translate into the native language, take notes, make an outline, or answer comprehension questions. To add more challenge, learners can continue a story text,

solve a problem, perform a similar task with a classmate after listening to a model (for example, order a cake from a bakery), or participate in real-time conversation.

Good listening lessons go beyond the listening task itself with related activities before and after the listening. Here is the basic structure:

- **Before Listening**

Prepare your learners by introducing the topic and finding out what they already know about it. A good way to do this is to have a brainstorming session and some discussion questions related to the topic. Then provide any necessary background information and new vocabulary they will need for the listening activity.

- **During Listening**

Be specific about what students need to listen for. They can listen for selective details or general content, or for an emotional tone such as happy, surprised, or angry. If they are not marking answers or otherwise responding while listening, tell them ahead of time what will be required afterward.

- **After Listening**

Finish with an activity to extend the topic and help students remember new vocabulary. This could be a discussion group, craft project, writing task, game, etc.

The following ideas will help make listening activities successful.

- **Repetition.** Read or play the text a total of 2-3 times. Tell students in advance you will repeat it. This will reduce their anxiety about not catching it all the first time. You can also ask them to listen for different information each time through.

- **Content.** Unless your text is merely a list of items, talk about the content as well as specific language used. The material should be interesting and appropriate for your class level in topic, speed, and vocabulary.

- **Video.** You can play a video clip with the sound off and ask students to make predictions about what dialog is taking place. Then play it again with sound and discuss why they were right or wrong in their predictions.

- **Homework.** Give students a listening task to do between classes. Encourage them to listen to public announcements in airports, bus stations, supermarkets, etc. and try to write down what they heard.

ФОРМУВАННЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ДОМАШНЬОГО ЧИТАННЯ

Скрипнік І.Ю. (Харків)

Серед сучасних підходів до вивчення іноземної мови найбільш ефективним задля формування та подальшого удосконалювання навичок та вмінь здійснення міжкультурного спілкування є лінгвокультурологічний підхід, який, за словами М.Ф. Алефіренка, передбачає вивчення мови як феномену культури. Оволодіння інформацією, що є значущою у лінгвокультурологічному плані є необхідною складовою підготовки студентів; формування лінгвокультурологічної компетенції повинно належати до основних завдань, що постають у процесі навчання іноземній мові.

Лінгвокультурологічну компетенцію визначаємо як «сукупність системно організованих знань щодо культури, втіленої у мові, готовність до аксіологічної та семіотичної інтерпретації мовних та екстралінгвістичних фактів, а також

аналітичних та комунікативних вмінь, які набуваються у процесі знайомства з етнокультурними цінностями та концептосферою країни мова якої вивчається» [3]. Погоджуючись із науковцями [2], що чужа культура засвоюється тільки в процесі якоїсь діяльності та враховуючи підтверджений багатьма методичними та психологічними дослідженнями взаємозв'язок між різними видами мовленнєвої діяльності, цілком логічним буде використати саме такий аспект як домашнє читання задля формування у студентів лінгвокультурологічної компетенції. За умов, коли навчання іноземній мові відбувається здебільшого у неможливішому оточенні, саме художній текст стає джерелом відтворення мовного середовища. Аутентичний художній текст містить інформацію щодо географії, звичаїв, традицій, побуту певного суспільства; розкриває певні історичні, політичні події; в ньому цілком можливі посилання на тих чи інших осіб, що є знаковими для певної лінгвокультури, фольклорних героїв, або іншу інформацію, яка легко розшифровується носієм мови, але може становити певні труднощі для того, хто вивчає мову. Художній твір містить інформацію лінгвокультурологічного характеру, яка за умови її виявлення та подальшого вірного декодування, сприятиме розумінню картини світу носіїв мови, що вивчається. А це є вельми важливим, адже «у якості результату навчання нерідним мовам повинні з'явитися сформовані (на певному рівні) у студента «мовна картина світу», що є типовою для інофону, вміння розпізнавати мотиви та установки особистості, яка належить іншій спільності, де діє інша система цінностей, розуміти носія іншого мовного «образу світу» [1, с. 24]. Тож чим більше студент буде знати о пріоритетах, цінностях та образах свідомості члена лінгвокультурологічного суспільства мови, що вивчається, тим краще він буде підготовленим до міжкультурної комунікації [2], адже вміння вільно спілкуватися є, врешті решт, кінцевою метою у процесі навчання будь-якої іноземної мови.

Потенціал домашнього читання, як одного з аспектів вивчення іноземної мови, є вельми потужним – забезпечує всебічний розвиток певних видів мовленнєвої діяльності; вчить студента навчатися самостійно, що є одним з необхідних вмінь у рамках сучасної системи освіти; сприяє формуванню у студентів як комунікативної компетенції в цілому, так і її окремих складових – зокрема лінгвокультурологічної, соціокультурної тощо.

Література

1. Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика / Н.Д. Гальскова, Н.И. Гез. – М.: «Академия», 2007. – 336 с. 2. Лесохина А. М. Формирование у студентов языковых вузов умений извлекать лингвокультурологическую информацию в процессе чтения иноязычных текстов разных жанров (на материале испанского языка) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня кандидата пед. наук : спец. 13.00.02 «Теорія та методика навчання та виховання» / А.М. Лесохіна. – Санкт-Петербург, 2012. – 26 с. 3. Харченкова И. В. Концепция формирования лингвокультурологической компетенции студентов языковых факультетов на материале креолизованных текстов при обучении немецкому языку / И.В. Харченкова // Современные проблемы науки и образования. – 2013. – № 6. Электронный ресурс : Режим доступа: <http://www.science-education.ru/113-10867>

ПРОЕКТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ШКОЛЯРІВ

Сотникова С.І., канд. філол. наук (Харків)

Сучасний урок іноземної мови неможливо уявити без використання сучасних інтерактивних та інформаційних технологій, до яких належить і проектна діяльність. Вона не лише є ефективним засобом організації самостійної роботи та реалізує на практиці компетентісно орієнтований підхід у навчанні іноземних мов, але й сприяє інтелектуальному та творчому розвитку особистості через виконання завдань проблемно-пошукового характеру.

В основі проектів лежить розвиток пізнавальних умінь і навичок учнів, уміння орієнтуватися в інформаційному просторі, самостійно конструювати свої знання, інтегрувати знання з різних галузей науки та критично мислити.

Проектна технологія орієнтована на самостійну діяльність учнів (індивідуальну, парну, групову) у відведений час (від декількох хвилин уроку до декількох тижнів, а іноді й місяців).

Педагогічна ефективність даної методики полягає у: реалізації діяльнісного підходу в навчанні, сприянні розвитку внутрішньої мотивації до навчання, сприянні розвитку конструктивного критичного мислення школярів, забезпеченні формування основних компетенцій та навичок:

- проблематизації;
- визначення мети;
- планування діяльності;
- самоаналізу та рефлексії;
- порівняння, аналізу, синтезу, прогнозування;
- самостійного пошуку, зберігання та практичного застосування необхідної інформації (у т.ч. з використанням електронних носіїв);
- презентації ходу самостійної діяльності та її результатів;
- комунікативності та толерантності.

У роботі над проектами можна визначити кілька етапів. Традиційно їх послідовність може виглядати наступним чином:

- 1) визначення проблеми (визначення завдань),
- 2) висунення гіпотези вирішення завдань,
- 3) обговорення методів роботи,
- 4) визначення часових рамок,
- 5) розподіл роботи в групах,
- 4) виконання проекту,
- 5) оформлення кінцевих результатів,
- 6) аналіз одержаних даних,
- 7) підбиття підсумків,
- 8) корегування,
- 9) висновки.

У доповіді розглядаються особливості та приклади розробки проектів з німецької мови з урахуванням вікових особливостей школярів у початковій, середній та старшій школі, на основі навчального матеріалу, представленого в навчально-методичних комплексах «H@llo, Freunde!» (з німецької як другої

іноземної мови) [1; 2] та «Deutsch lernen ist super!» (з німецької як першої іноземної мови) [3].

Література

1. Сотникова С. І. Hallo, Freunde!: Підручник німецької мови для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів (друга іноземна мова, третій рік навчання) / С. І. Сотникова. – Х.: Ранок, 2007. – 192 с. 2. Сотникова С. І. Німецька мова: Підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (друга іноземна мова, шостий рік навчання), рівень стандарту, академічний рівень/ С. І. Сотникова. – Х.: Ранок, 2010. – 224 с. 3. Сотникова С. І. Німецька мова. 2 клас: Підручник для загальноосвітніх навчальних закладів „Deutsch lernen ist super!“ / С. І. Сотникова, Г. В. Гоголева. – Харків: Ранок, 2013. – 192 с.

ИНТЕГРИРОВАННЫЙ УРОК СРЕДСТВО РЕАЛИЗАЦИИ ДЕЯТЕЛЬНОСТНОГО ПОДХОДА В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ПРОЦЕССЕ Станкевич М.И. (Губкин, Россия)

Мозг, хорошо устроенный, стоит больше,
чем мозг, хорошо наполненный.

Монтень

Интегрированный урок – одно из новшеств современной методики. Эта технология вторгается в школьные программы и связывает на первый взгляд несовместимые предметы. Не является исключением и иностранный язык. По своей сути, школьный предмет «Иностранный язык» является интегрированным. Он весь пронизан межпредметными связями и предлагает учащимся знания многих областей науки, искусства, культуры, а также реальной повседневной жизни.

Интеграция – это чрезвычайно привлекательная форма урока для ребёнка. Дети более подвержены утомляемости, которую вызывает однообразие. Другой, непривычный ход урока побуждает его интерес и стимулирует активность.

Интегрированные уроки зачастую сопровождаются открытиями и находками. Это, в каком-то смысле, научная деятельность. Особая ценность этого явления в том, что роль исследователей выполняют ученики.

Уроки такого типа как нельзя лучше раскрывают творческий потенциал педагога. Это не только новый этап в профессиональной деятельности учителя, но и замечательная возможность для него выйти на новый уровень отношений с классом.

Интегрированные уроки преследуют цель развития образного мышления ученика. Интегрированные уроки являются для детей лично значимыми, так как дают знания, необходимые в жизни. Дети видят ценность изучаемого материала, что способствует успешной адаптации выпускников в жизни в обществе

Современное образование предполагает такие уроки сделать обязательными и отрегулировать их регулярность (например, раз в четверть). Школа выполняет общественный запрос и готовит детей к требованиям производства.

Интеграция является источником нахождения новых фактов, которые подтверждают или углубляют определенные выводы, наблюдения учащихся в различных предметах.

Структура интегрированных уроков отличается от обычных уроков следующими особенностями:

1. предельной четкостью, компактностью, сжатостью учебного материала;
2. логической взаимообусловленностью, взаимобязанностью материала интегрируемых предметов на каждом этапе урока;
3. большой информативной ёмкостью учебного материала, используемого на уроке.

Начинается подготовка с составления подробного плана урока. Каждый этап урока расписывается и указывается время, затраченное на этот этап. Учителя заранее продумывают ход урока и прогнозируют все возможные паузы, связанные с наглядностями и раздаточным материалом. Обычно на интегрированных уроках немало учебного оборудования: от карточек до мультимедийного полотна. Учителя работают в паре, и даже если в определённый момент ведущую роль играет один педагог, второй не должен сидеть в тени. Он либо готовится к следующему этапу, либо наблюдает за работой детей, помогает им.

В конце урока все ученики должны самостоятельно обозначить те межпредметные связи, ради которых и планировалось занятие. То есть цель должна быть достигнута. На этапе закрепления учителя должны это увидеть, поэтому упражнения этого момента урока должны быть наиболее яркими, конкретными, подходящими для индивидуальной работы.

Чаще всего, интегрированные уроки являются спаренными и проводятся учителями совместно. Возможна разнообразная интеграция учебных предметов.

TEACHING FOREIGN LANGUAGES TO PEOPLE OF DIFFERENT AGES

Strikauskas I. (Peru)

The learning of a foreign language is an extremely complex process. In an environment where the mother tongue offers few possibilities of exhibiting the second language, the pupil faces many difficulties trying to acquire a foreign language.

We can say that knowing more than one language is expanding an access to people and resources. The individuals who speak and read more than one language have the ability to communicate with more people, read more literature, and benefit more fully travelling to other countries. Introducing students to alternative ways of expressing themselves and to different cultures gives greater depth to understanding human experience by fostering an appreciation for the customs and achievements of people outside their own communities. Villano (1996) states that knowing a second language can also give people a competitive advantage in the work force by opening up additional job opportunities.

It is important to know some theories about the Methodology and the appropriate techniques for teaching kids, children, adolescents and adults. Nowadays a second language is quite important to have in our resumes. If we really want to get a better job, some promotion or any other kind of benefit, we have to learn another second language.

It could be: English, French, Chinese, Japanese or any other language we would like to have in our profiles.

During this research I have realized the importance of having the right materials and tools to convey the second language to the learners. If teachers really want their students to learn the language in the way the teachers want, it means that they can practice it so often and that they can use it. There are a number of questions that have to be answered considering this topic. What is the right age for learning another second language? Actually there isn't the right age. The point is that teachers have to prepare the lesson plans according to the students' interests, needs, aptitude, and age. Therefore the results from mastering a second language will meet our expectations.

It is quite a challenging task but language instructors must get ready for doing all their best in teaching and the learners, of course, must follow all the instructions to learn the foreign language properly. Cooperation and interaction between teachers and students are very important during the process of teaching and learning a second language.

The research also aims to explain the differences between children and adults' learning, some researchers state that learning a second language is easier for children; others state that both children and adults can learn easily, but it depends on how they will be guided to learn a foreign language.

РАЗВИТИЕ НАВЫКОВ АУДИРОВАНИЯ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ПОДКАСТОВ

Тарасова О. В. (Харьков)

Люди давно мечтают о том как выучить иностранные языки легко и без усилий! С этой целью они ищут способы, методы, инструменты, которые могли бы привести к состоянию, когда язык сам запоминается. А существуют ли такие инструменты, которые могут заметно снизить количество затраченного времени и сил. Это - подкасты!

Подкасты становятся все более популярным способом изучения английского языка и помогают улучшить навыки восприятия английской речи на слух. Подкасты (от англ. iPod и broadcasting) представляют собой звуковые или видеофайлы, созданные авторами в стиле радио и телепередач и распространяемые в Интернете. Выпуском таких обучающих подкастов занимаются и крупные интернет-ресурсы, и увлеченные энтузиасты – носители языков. В чем же преимущество использования подкастов?

1. Регулярное прослушивание подкастов помогает улучшить восприятие англоязычной речи на слух, а опора на текст помогает разобраться в звучащей речи даже относительно новым новичкам, тем более, что подкасты можно найти не только для продвинутых пользователей, но и для начинающих.

2. Подкасты сразу приучают к звучанию настоящей, живой речи.

3. Слушать подкасты английского языка можно где угодно.

4. Прослушивание подкастов для изучения позволит с легкостью перейти на просмотр фильмов (в начале – с субтитрами), телевизионных роликов и т. д.

5. Подкасты способствуют быстрому запоминанию новой лексики.

6. Подкасты позволяют окунуться в иноязычную среду, не покидая своей страны.

Как работать с подкастом? Сперва необходимо прослушать подкаст или его часть, если он большой, далее прослушать его, глядя в текст, после чего по тексту понять содержание и выписать незнакомые слова. Затем прослушать подкаст еще несколько раз – с текстом, понимая содержание и без текста, понимая весь смысл. Приведем несколько наиболее известных ресурсов, где можно найти и прослушать подкасты хорошего качества:

ESLPod.com – подкасты предназначены для людей со средним и продвинутым знанием английского языка (американский вариант английского языка.)

Elementary podcasts – еженедельный подкаст, который позволяет ознакомиться с диалогами, которые могут происходить в аэропорту, ресторане, магазине и др. местах. Подкаст предназначен для изучающих английский язык на начальном уровне.

PodcastsInEnglish.com: Listen and learn – подкасты делятся на 3 уровня. Записи представляют собой интервью или диалоги с людьми, имеющими самые разнообразные акценты.

BBC - Podcasts and Downloads – 6 Minute English (<http://www.bbc.co.uk/podcasts/series/6min>). – На подкасте представлены повседневные ситуации. Каждый выпуск длится 6 минут и содержит примеры и объяснения из широкого набора тем.

Better@English (<http://www.betteratenglish.com>) – живой разговорный английский с идиомами, сленгом. Подкасты сопровождаются скриптами и имеют 3 уровня Intermediate, Upper Intermediate and Advanced.

Listen to English (<http://www.listen-to-english.com/>). – Доступный ресурс предоставляет материалы на страноведческие темы.

Главное преимущество подкастов – наличие готового интересного материала, который постоянно обновляется и дает возможность практиковаться в настоящем живом языке! Использование подкастов в своей работе оживляет и активизирует процесс обучения и повышает мотивацию к изучению и использованию иностранного языка.

ПЕДАГОГІЧНІ СТРАТЕГІЇ: КЛАСТЕР – ОДИН З МЕТОДІВ ІННОВАЦІЙНОГО НАВЧАННЯ Тимошенко О.І. (Харків)

Згідно сучасним вимогам навчання іноземним мовам у середній школі повинно бути комунікативно-направленим в усіх видах мовленнєвої діяльності, серед яких особливу увагу необхідно приділяти говорінню. Досвід показує, що для дітей основної школи цікавим є такий вид діяльності як переосмислення інформації через графічні схеми і таблиці. З-поміж різноманітних графічних способів опрацювання матеріалу учнів приваблюють кластери.

Кластер – виділення смислових одиниць тексту та їх графічне оформлення у формі «пучка». Кластер включає ключові слова, ідеї, подані у логічній послідовності текстових суб'єктів, які створюють цілісну і наочну картину.

Метод «кластера» дозволяє представити на уроці великий обсяг інформації в систематизованому вигляді, виявити ключові слова теми. Таким чином підвищується мотивація, адже самі ідеї дітьми сприймаються легше.

Представлення учнями інформації у формі кластера забезпечує засвоєння її на рівні розуміння. Створення кластерів сприймається школярами як творча робота, у якій є можливою реалізація власного бачення проблеми, власний підхід, варіативність як засіб самореалізації, самоутвердження.

Послідовність дій проста та логічна:

1. Посередині чистого аркуша, класної дошки, документу Word, слайді Power Point записуємо ключове слово чи речення з теми.
2. Кругом нього - слова чи речення, що доповнюють тему.
3. Довкола записаних слів з'являються «супутники» і встановлюються нові логічні зв'язки.
4. Записуємо стільки ідей, скільки їх називають діти.

Прийом кластерів є універсальним. Він може застосовуватися на стадії систематизації інформації, яка вже знайдена, та при виявленні областей недостатніх знань. На стадії осмислення кластер дозволяє фіксувати фрагменти нової інформації. На стадії рефлексії поняття групуються та між ними встановлюються логічні зв'язки.

Під час роботи над кластерами необхідно дотримуватися наступних правил:

- не боятися записувати усе, що приходить на думку. Дати волю уяві та інтуїції;
- продовжувати роботу, поки не закінчатся ідеї та поки вистачить часу;
- постаратися побудувати найбільшу кількість зв'язків. Не дотримуватися визначеного раніш плану.

Складання кластерів школярі сприймають позитивно і при цьому показують вищий рівень засвоєння навчального матеріалу, аніж при вивченні тексту з використанням інших форм, зокрема, складання плану, тез, конспекту тощо. Розбивка на кластери формує вміння варіативно мислити, встановлювати логічні зв'язки між поняттями, допомагає вільно і відкрито висловлювати думки з будь-якої теми.

TEACHING ENGLISH USING PUNS

Tykhonova M. O. (Kharkiv)

Understanding jokes is part of the process of native language acquisition, and jokes are part of the charm that belongs to any language. Learning to understand jokes in a new language is both a cause, and a consequence, of language proficiency.

The most obvious benefit of understanding jokes is that it can help students feel more comfortable in their new language. A shared moment of humor lowers the affective filter, that invisible barrier that makes learners feel awkward and uncomfortable. A low affective filter is one of the cornerstones of successfully learning a new language. If a class can laugh together, they are likely to learn better together,

too. Jokes based on wordplay have additional benefits because they build metalinguistic awareness, or conscious awareness of the forms of language, and this, in turn, helps in learning more language. In particular, metalinguistic awareness boosts reading comprehension and encourages higher-order thinking.

Even native speakers need to access a great deal of linguistic information and background knowledge to “get” a joke. At the same time, jokes that are based on wordplay in another language can be really hard to understand because they need to be processed very quickly. In a social setting where everyone is standing around chatting, understanding a joke that comes up may seem like a high-stakes test. Not understanding a joke in this situation can make someone feel like an outsider and create a sense of isolation. For all these reasons, an important part of learning a new language is learning to enjoy its jokes.

Puns are a special form of humor based on double meanings. Puns are sometimes nicknamed “the lowest form of humor” and often greeted with groans, but in fact, the language knowledge needed to understand a pun is very sophisticated. Because they require processing the sound and meaning of words twice, puns demand considerable language agility. Unlike humor based on sight gags, funny facial expressions, or amusing visual arrangements, the humor of puns is based on language play.

Puns are also language-specific. Every language has its own puns and wordplay, including languages that do not use alphabetic writing systems. Mandarin, for example, has puns based on the sounds and appearance of Chinese logograms. For example, the Mandarin word for “fish” creates a pun based on a close pronunciation with the word for “abundance,” and for that reason, the fish occurs in many Chinese illustrations as a symbol of wealth. The similarity of the sounds creates the pun, and fluent Mandarin speakers understand it effortlessly.

Because it has been fed by many streams, English has a wonderful reservoir of sources for puns. Puns can be found not only in children’s joke books and on TV, but also in environmental print found in daily life – in menus, newspaper headlines, billboards, websites, signs, advertising, and especially the names of small businesses. Since puns do not transfer between languages, they need to be taught; however, they are rarely included in lesson plans or content units. One reason for this is that humorous language is sometimes – wrongly – considered inappropriate for the language classroom. However, thousands of puns are perfectly appropriate for students of any age. Another reason is that teachers of English may not understand exactly how puns work and therefore feel hesitant to try to use them.

Making jokes and puns a component of your language teaching introduces a special challenge that has many rewards. Wordplay and humor create a stimulating and comfortable environment for English language learners, and they will be enriched by the exposure to a wealth of valuable vocabulary, idioms, and other language features. Eventually, as students catch on to the puns, the delay until the laughter breaks out will become shorter, the groans will get louder, and the grins will get wider. Once students understand the basic structure of puns, you can use them to animate and delight a classroom in just a few minutes’ time. When students are enjoyably engaged in telling and hearing puns, the whole class gets the last laugh.

NECESSITY FOR PROMOTING LEARNERS' CULTURAL LITERACY

Tkalya I.A. (Kharkiv)

The paper concentrates on highlighting the necessity for promoting students' cultural literacy, which is determined by current societal needs. Since the publication of E. Hirsch's best-selling book "What Every American Needs To Know", the term 'cultural literacy' has been considered as an inseparable property of a person of culture. As Hirsch puts it, cultural literacy includes a list of things that an educated person should be familiar with. Hence, to be culturally literate is to understand the concepts that underlie a culture, which enables one to communicate adequately within the basic content of that culture.

Within the academic framework with its strong time limits, it is necessary to be extremely selective and consistent in terms of concentration on proper teaching materials. The latter must correspond to a shared foundation of common knowledge, which serves as a basis for cultural literacy development, with the idea of 'familiarity' being a key concept. Our experience of dealing with students prompts that the idea of fixed lists of shared knowledge items, on the one hand, might seem convincing, while on the other hand, it may not work. Students' audiences can vary greatly, which make us get oriented towards an averaged combination of what our students should aware of. Whatever the academic surrounding, the lists of common knowledge items should include thoroughly thought of materials for the learners to deal with (in terms of reading, watching, listening to, discussing, making presentations, etc). What matters here is teachers' responsibility to encourage students' engagement in analytical activities on a regular basis. Referring to the widely known idea that literacy itself means not merely the awareness of three 'R's, we extend this idea to cultural literacy which is not in the least restricted to knowledge of some facts or names. Rather, a culturally literate person is able to insert their particular knowledge into proper contexts, find out allusions, identify metaphoric meanings, enjoy stylistic variations of whatever is being considered. The teachers are obliged to guide their learners in recommending this or that thing for the self-development activities. It is generally accepted that good literature broadens our view on the world. A habit to deal with good literature encourages the individual to stand the temptations of the modern world.

Cultural literacy develops capacity and courage to take right decisions at right time. It teaches people try to have control over their lives' situations rather than depend on opinions of others in making decisions. These skills are of essential relevance these days, when diverse multimedia technologies are skyrocketing. The new generation is dependent on the mass media telling the audience what to do, think, believe, buy. Critical view on the current environment created by mass media can help one recognize deception, when young people are made to accept unquestionably the reality, being persuaded that entertainment is value-free. A terrible thing happens when people do not see the things as they are but see through the prism of false opinions. The youth should be able to evaluate the inputs, see the distinction between facts and fiction. As Aldous Huxley puts it, facts do not cease to exist because, they are ignored. We cannot but accept the belief that nothing in the world is more dangerous than sincere ignorance and conscientious stupidity. Our brains are turned off and we become unable to think or function on our own, unless we stop being exposed to too much information attacking from everywhere around us. Without developed cultural literacy skills it is easy for modern young people to become stupid, with their intelligence and mental capacity being actually hindered. The population may start doing or saying

something bad or wrong, without even realizing that it is bad or wrong. According to Alvin Toffler, renowned futurist, “The illiterate of twenty-first century will not be those who can not read or write, but those who cannot learn, unlearn and relearn.”

We see reasonable to conclude by referring to a high responsibility of educational institutions to promote cultural literacy for students to be lifelong learners, which is likely to serve as a strong prerequisite for a person to survive as a citizen of a modern civilized.

ИНОСТРАННЫЙ ЯЗЫК В ВАЛЬДОРФСКОЙ ШКОЛЕ: ПРАКТИЧЕСКАЯ АНТРОПОСОФИЯ

Устюжин И.Б. (Харьков)

Приводя учебный план и учебные программы первой вальдорфской школы (Штутгарт, 1919) в соответствии с созданной им наукой о человеке – антропософии, – Р. Штайнер отметил необходимость изучения двух «живых» иностранных языков, начиная с первого класса – еще до того, как ребенок освоит письмо и чтение [1, с. 37]. Штайнер был убежден, что приблизительно до девяти лет в человеке особенно развита способность к подражанию, поэтому вальдорфская педагогика старается максимально использовать первые три школьных года для обучения языкам, отдавая приоритет поэтическим текстам и «проигрыванию» их в классе.

Антропология Штайнера указывает на связь физического, ментального и психического развития ребенка [2]. Так, появление собственных зубов вместо молочных – несомненный знак для вальдорфского педагога, свидетельствующий о том, что в ребенке стали пробуждаться силы мышления и памяти, после же шестого – «школьного» – зуба ребенок уже готов идти в первый класс. Развитие памяти Штайнер связывает с преобразованием «эфирного» тела человека в возрасте между сменой зубов и пубертатом; именно тогда учителю следует максимально содействовать развитию памяти ребенка, ведь упущенное во второе семилетие жизни потом не восполнить [1, с. 22]. Духовно-душевное влияет на физическое, а потому вовремя или не вовремя введенный в школьное расписание предмет может активизировать или замедлить развитие определенного органа в теле человека. Язык (в наибольшей степени – родной) определенным образом формирует органы дыхания и систему кровообращения, и потому Штайнер настаивал на необходимости преподавания двух иностранных языков для воспитания гармоничной и свободной личности в здоровом теле. Каждый язык несет присущие только ему звуки, ритмы и интонации, а, значит, оказывает особое влияние на внутренние органы и психику. Поэтому изучая (наряду с родным) два иностранных языка, можно избежать «односторонности».

Методику Штайнера удачно иллюстрирует эпизод из биографии Гете, заговорившего по-французски в десятилетнем возрасте почти без усилий. Во время французской оккупации Гете подружился с мальчиком-французом, который прибыл во Франкфурт с театральной труппой, после чего стал регулярно посещать представления французского театра. В начале он не понимал ни слова, но уже через месяц просмотра пьес настолько «погрузился» в язык, что мог

декламувати довгі поетичні монологи, при цьому точно повторюючи жестикуляцію і інтонацію актора.

Таке навчання через підражаність з елементами театру активно використовується в вальдорфській педагогіці на ранньому етапі викладання іноземної мови. Так, К. Яффке рекомендує вивчити вірш «Pussy-cat, Pussy-cat, where have you been?» наступним чином: група дітей хором задає запитання «кошці», а «мишка» в цей час ховається за високим стільцем з зображеною на ньому короною.

«Pussy-cat, Pussy-cat, where have you been?»

«I've been to London to see the Queen.»

«Pussy-cat, Pussy-cat, what did you there?»

«I frightened a little mouse under her chair.»

Коли «кошка» відповість на друге запитання «хора», вона може показати, що вона робила в Лондоні – спробувати вловити «мишку». «Мишці», як правило, вдається відделатися легким «испугом» – втекти в «норку» (на своє місце за партією), на чому і закінчується це маленьке виставлення [3, с. 19].

Недивовижно, що вчитель-«мовознавець» в вальдорфській школі-театрі сміло використовує незнайому дитині лексику – в повній відповідності з рекомендацією Штейнера розмовляти з дітьми «нескількома роками вперед», подібно гениям, розмовляючи з простими смертними «нескількома століттями вперед» [1, с. 23].

Література

1. Штейнер Р. Виховання дитини з точки зору духовної науки / Рудольф Штейнер. – М.: Парсифаль, 1993. – 40 с. 2. Штейнер Р. Духовне оновлення педагогіки / Рудольф Штейнер. – М.: Парсифаль, 1995. – 256 с. 3. Яффке К. Викладання іноземних мов в початковій школі / Кристоф Яффке // Виховання до свободи. – 1994. – № 2. – С. 12–27.

РОЛЬ ПІСНІ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Харченко В.В. (Богодухів)

У наш час ми спостерігаємо швидкі темпи розвитку та модернізації різноманітних сфер нашого життя. Тому для того, щоб сформувати освічене підрастаюче покоління, яке б мало змогу повністю реалізувати себе, методика навчання в середній школі має відповідати вимогам часу. Особливо це стосується уроків іноземної мови. Адже сам процес викладання ускладнюється відсутністю англомовного оточення, в якому могли б перебувати учні. Але його створення має бути першочерговою задачею для вчителя іноземної мови. Цьому сприяє також удосконалення навчальних програм, які забезпечують оновлення змісту і технології навчання з метою орієнтації на потреби учнів, урахування їх інтересів тощо. Отже, для того, щоб сформувати в учнів високий рівень іноземної комунікативної компетенції, тобто здатності спілкуватися іноземною мовою на міжкультурному рівні, варто залучати на уроках автентичний матеріал. Зокрема, комплексний аналіз психолого-педагогічної та методичної літератури дозволив визначити, що використання музики, а саме автентичної пісні, має потужні

можливості для реалізації навчально-виховних завдань на уроці англійської мови. Адже вона здатна впливати не лише на свідомість учнів, але й на емоційну сферу.

Використання музичного матеріалу на уроках з іноземної мови надає цілу низку методичних переваг:

- розмаїтість у процесі навчання. Оскільки люди слухають музику для задоволення, тому використання пісень надає можливість уникнути рутини під час проведення занять з англійської мови;
- підвищення мотивації учнів до вивчення іноземної мови, використовуючи їх природній інтерес до популярних пісень;
- активне поповнення лексичного запасу. Під час багаторазового прослуховування улюбленої пісні нові слова запам'ятовуються швидше, також активізується вже знайома лексика, яка перебуває в інакшому для учнів контекстуальному оточенні;
- краще засвоєння граматичних конструкцій англійської мови. Найбільш ефективним є використання граматичних вправ на основі текстів прослуханої пісні;
- робота над вимовою, артикуляцією англійської мови. Розучування і виконання пісень з частими повторами допомагають закріпити правильну артикуляцію і вимовляння звуків, а також правила фразового наголосу, особливості ритму тощо;
- розвиток навичок аудіювання. Учням варто виконати певні завдання безпосередньо перед прослуховуванням, що допоможе настроїтися на продуктивне сприйняття тексту пісні.

Варто також зазначити, що особливу увагу потрібно приділити саме методично правильному відбору пісенного матеріалу.

Отже, використання пісень під час занять з англійської мови надає можливість ефективніше вивчати учнями ті чи інші правила англійської мови, практикувати їх застосування, запам'ятовувати окремі граматичні конструкції з гарантією їх довготривалого запам'ятовування. Адже, співаючи, учень автоматично опановує сегментні (фонетичну фразу, фонетичне слово, склад і звук тощо) та суперсегментні засоби організації мови (наголос, ритм, інтонацію тощо), а також поповнює свій лексичний запас.

LINGUISTIC ASPECTS OF CAUSATION IN LEGAL REASONING: A CASE OF LEXICAL CAUSATIVES

Robert Khachatryan (Armenia)

The objective of this article is to reveal the linguistic aspects of causation in legal reasoning in Modern English, particularly elaborating on the expression of the main features of lexical causatives. More specifically, this article reveals semantic characteristics that contemplate on the direct causativity of lexical causatives. Law intersects with language at many points and is inevitably expressed by linguistic means. In this regard, it is empirically proven that law is a “product of and dependent on language” [8], namely it is “mediated through language, partially through spoken language (e.g. at court), partially through written language (e.g. written statutory

regulations, ordinances)” [2]. More specifically, law and language each have some unique and independent dimensions but they interact on many levels with reciprocal influences. This intersection constitutes multidisciplinary fields, variously known as language and law, forensic linguistics, legal discourse, etc. Furthermore, language is central to legal proceedings [7; 9] and without it there would be no way to establish legal validity [2]. In assessing the linkage between law and language, O’Barr and Conley [5] put it, “language is the essential mechanism through which the power of law is realized, exercised, reproduced, and occasionally challenged and subverted”. So, legal profession employs the language and terminology of its own. In pursuing the aim of interpreting that terminology, linguists are employed to analyze and interpret the complex structure and planes of language system, as well as particular usage of language. It is also worth mentioning that there is an “increasing sophistication of linguistics in interpreting language behavior in legal contexts as well as a greater acceptance by the law of linguistics insights as valid and helpful” [6]. In this regard, the concept of legal reasoning is central to understanding law and legal practice from a linguistic perspective.

Furthermore, law is intimately linked with a process of reasoning for understanding legal reasoning is central to understanding law and legal practice from a linguistic perspective. Legal professionals naturally search for understanding about why events happen, especially when the outcome is important or unexpected and then make inferences or attributions about causes. A forensic linguist can enhance this process by establishing the linkage between event and its cause and by offering some basic principles for evaluating the usage of the given linguistic evidence, for proving that linguistic evidence is scientifically valid, or for determining the validity of a particular confession. To explicate this connection in more details, some language crimes are defined in such a way that conduct accompanied by an intention to cause a harmful result may constitute the crime without regard to whether that result actually occurs. For example, it is forgery to make a false writing with intent to defraud, though no one except the author of writing sees it, so that no one is actually defrauded. It is not enough for criminal liability that the defendant conducts himself with an intention to produce the specified result, or that he conducts himself in such a manner that he recklessly creates a risk of that result, there exists the problem of causation. From a legalistic perspective, causation is defined as the “relationship between an act and the consequences it produces. It is one of the elements that must be proved before an accused can be convicted of a crime in which the effect of the act is part of the definition of the crime” [4, p. 68]. From a linguistic perspective, the concept of causation is “some relation of determination between two events, with a prior event resulting in or giving rise to a subsequent event” [1, p. 158]. To put it differently, a series of events forms the causal nexus, in which the relationship is connected via spatiotemporally continuous sequences of causal intermediates, i.e. if event a is a cause of event b, and event b is a cause of event c, then event a is a cause of event c. Thus, the spatiotemporal continuum necessitates temporal sequence of events, i.e. cause precedes effect or effects in causal nexus. Situations that include this notion are mainly comprised of “causal complex” that is “a complete set of events and conditions necessary for the causal consequent to occur” [3]. The causal nexus, i.e. the cause/effect relationship, rests on a fundamental premise that the effect is an event,

action or state of affairs that is caused by the cause, i.e. another event/action or entity. Namely, cause is the reason behind the event, explaining why or how events happen. Whereas, effect is the result of the event or consequence of the action, it explains what happens, or the outcome. It should be mentioned that outcome may be perceived to have internal and/or external cause and may vary over time. Thus, it may be stated that the cause/effect relationship is multidimensional in regards to time and locus, i.e. the location of the cause.

It is important to identify the necessary causal connection between the conduct and the result of conduct. A key to establishing causation for a forensic linguist is to prove that the conduct is the “proximate cause” of the result. This includes both direct and indirect causation. Often the legal cause is the factual or direct cause of harm. Proximate cause is a flexible concept. It permits fact-finders, namely a forensic linguist, to sort through various factual causes and determine who should be found to be responsible for the result. The expression “proximate cause” is most commonly used in the formulation of common law rules and also appears in statutes. In spatiotemporal relationship of cause and effect, proximity is the criterion, which differentiates the causal connection. The expression “cause” alone does however very frequently occur both in statutes and in the traditional formulation of common law rules, though the word “effect” is comparatively rare. Instead of this pair of expressions, a set of other expressions is used both in statutory and legal languages, such expressions as “due to,” “owing to,” “result of,” “attributable to,” “the consequence of,” “caused by.”

As any other language phenomenon, causation and its means of expression in language are proof of the incredible structure of all languages. The concept of causation in Modern English can be expressed by three means: morphological, syntactic, and lexical. The first two categories stand for the flexibility of the English language, as words and affixes are joined to express new meanings. Lexical causatives, on the other hand, demonstrate the richness of the English lexicon, the availability of special verbs and the possibility of new creations. Lexical causatives, known as covert and underived causatives, stand out in legal reasoning due to two features. First, they bear the meaning of causation from within for this reason these verbs are always causative, even though they can sometimes be used in non-causative constructions.

References

1. Frawley William *Linguistic Semantics* / William Frawley. – Hillsdale: Lawrence Erlbaum associates, 1992.
2. Grewendorf G. and Rathert M. *Language and Law – New Applications of Formal Linguistics* / G. Grewendorf, M. Rathert // *Formal Linguistics and Law* / Ed. Grewendorf, G. and Rathert, M. The Netherlands: Mouton de Gruyter, 2009.
3. Hobbs J.R. *Toward a Useful Concept of Causality for Lexical Semantics* / J.R. Hobbs // *Journal of Semantics*, 2005. – № 22. – P. 181-209.
4. Martin, E. A. *A Dictionary of Law*. 5th Ed. Oxford: Oxford University Press, 2003. – 534 p.
5. O’Barr W.M., J.M. Conley *Just Words: Law, Language, and Power* / W.M. O’Barr, J.M. Conley. – Chicago: Univeristy of Chicago Press, 1998.
6. O’Barr W. M. *Language, Law and Power*. In *The New Handbook of Language and Social Psychology* / W.M. O’Barr. – Eds. Robinson, W.P. and Giles, H. England: John Wiley & Sons, 2001.
7. Robinson M. *Language and the Law: Proceedings from a Conference* / M.Robinson. – Buffalo, NY: William S. Hein, 2003.
8. Schauer F. *Law and Language* / F. Schauer. – NY: NY

ЧТЕНИЕ КАК ВИД РАЗГОВОРНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ НА УРОКАХ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА В ШКОЛАХ НОВОГО ТИПА

Хрустова Е.Н.(Харьков)

Многие учителя хорошо знают, насколько легче преподавать предмет тем ученикам, которые осознают его значимость для своего будущего. Для таких учащихся изучение предмета окрашено личностным смыслом. У детей появляется мотивация к его изучению. Мотивация является одним из важнейших элементов совершенствования профильно-ориентированного обучения английскому языку. Вообще, иностранный язык, как никакой другой предмет, открыт для использования из различных областей знания, содержания других предметов.

Важно заметить, что чтение является одним из видов разговорной деятельности и служит опорой и помощником в изучении и развитии умений и навыков английского языка.

Таким образом можно сказать, что:

1) чтение является действенным стимулом коммуникативно-познавательной активности, пробуждает интерес к предмету, стимулирует учащихся к самостоятельному поиску, использованию различных источников информации (в том числе и на родном языке);

2) в конечном счете, использование чтения в обучении английскому языку создает дополнительные возможности для: развития учащихся за счет обогащения содержания текстов и совершенствования их умений в чтении; развития коммуникативных умений.

Важно так же понимать, что же такое чтение. Чтение – это рецептивный вид речевой деятельности, связанный с извлечением информации через зрительный канал. В основе этого вида речевой деятельности лежат умения, связанные с извлечением поступающей информации [3, с. 221]. По мнению ученого О.А Розова, “чтение представляет собой чрезвычайно сложный процесс, характеризующийся громадным объемом подсознательной работы мозга” [1, с. 122].

В процессе обучения иностранным языкам чтение выполняет две функции: чтение является целью обучения, то есть является видом речевой деятельности; чтение – это средство обучения другим видам речевой деятельности. Но чтобы стать средством, чтение должно стать целью, ибо всяким средством необходимо владеть хорошо.

Умение читать предполагает как владение всеми видами чтения, так и легкость перехода от одного его вида к другому в зависимости от изменения цели получения информации из данного текста.

Для того, чтобы понимать весь смысл значимости чтения на уроках английского языка нужно знать какие существуют виды чтения.

1. По целевой направленности деятельности:

- * ознакомительное;
- * просмотровое;

- * изучающее;
 - * поисковое.
2. По форме:
 - * про себя;
 - * индивидуальное;
 - * хоровое;
 - * громкое.
 3. По способу раскрытия содержания:
 - * аналитическое;
 - * синтетическое;
 - * переводное;
 - * беспереvodное.
 4. По месту чтения:
 1. домашнее;
 2. классное.
 5. По характеру организации деятельности:
 1. подготовленное;
 2. неподготовленное;
 3. тренировочное;
 4. контрольное [2, с. 28]

На уроках необходимо использовать все виды чтения. Особенно актуальным является использование чтения как вида разговорной деятельности в школах нового типа, (в лицеях и гимназиях), так как в этих учебных заведениях основной целью обучения является развитие разговорной речи учеников, а благодаря чтению ученики пополняют свой как лексический и словарный, так и грамматический запас.

Упражнения для каждого вида чтения выбираются с учетом возрастных и психологических особенностей ученика. Например, к каждому ребенку возможно подобрать текст с различным уровнем сложности, тем самым показывая ребенку, что он ничем не отличается от своих сверстников.

Таким образом, можно сделать вывод, что чтение, как вид разговорной деятельности, является одним из самых действенных способов в изучении английского языка.

Литература

1. Берестова А.И. Английская грамматика / А.И. Берестова – М.: Изд-во Центр “Anthology publishers”, 2008. – 464с.
2. Кривцова А.С. Учебник для бакалавров/ А.С. Кривцова. – Консул, 2010. – 128 с.
3. Осипов А.В. Социология образования. Чтение в педагогике / А.В. Осипов. – М.: Знак, 2006. – 280 с.

DEVELOPMENT OF EFFECTIVE TECHNICAL COMMUNICATION SKILLS

Tsaryova S.O. (Kharkiv)

Due to the increasing role of modern information technologies in our lives the role of technical communication and technical writers has greatly changed over the last decade. To keep abreast with the modern changes Ukrainian universities have to train

specialists in technical translation who possess skills of effective technical communicators.

The paper emphasizes the need for introducing a technical communication course in the programs of training translators of technical literature. Technical communication is written or verbal interaction intended to convey information of a complex nature to a specific audience. The most common methods of technical communication are technical writing, presentations and interviews. Technical writing is an informative form of writing, which often includes technical, scientific and engineering based materials [4, p.3]. Technical communicators usually write, research, and edit user manuals, grants and proposals, feasibility and technical reports and a lot of other documentation including business letters and term definitions.

The main goal of the introductory technical writing course is to familiarize students who are new to technical communication with basic definitions and essential concepts about planning, revising and writing technical materials, general rules of making research in professional contexts, of document and page design, and ways of making technical presentations.

One of the goals of the introductory technical communication course is to analyze the complexities in technical communication and, in particular, in giving oral presentations that require comprehension of both verbal and nonverbal communication styles in the culturally diverse audience. It should introduce some strategies of planning, structuring and delivering a technical presentation such as defining the purpose, analyzing the types of the audience and their needs, the use of language and terminology, handling questions and selecting visual aids [2, p.27].

In a cross-cultural presentation much attention should be paid to non-verbal communication aspects, particularly hand gestures, eye contact, dress, and even sitting arrangements [1, p.81]. Particular attention should be paid to the research of the Dutch sociologist G. Hofstede who distinguishes four dimensions of cultural differences: individualism/collectivism, power distance, uncertainty avoidance, and masculinity/femininity [3] which also affect the way a presentation is to be delivered. Cross-cultural communication requires interdisciplinary approaches, including world culture studies, psycholinguistics, pragmatics and sociolinguistics.

The technical translators possessing skills of technical communicators and technical writers will be in great demand because they will be able to design technical documentation, and deliver successful presentations for products created by Ukrainian companies and make them useful in other countries and vice versa. The merger of technical communication with translation in Ukraine offers a future-oriented perspective for further research.

Bibliography Cited

1. Bradbury A. Successful Presentation Skills / Andrew Bradbury. – London : Kogan Page Limited, 1995. – P. 81. 2. Graat J. F. M. How to Give a Great Presentation [Electronic resource] / Jang F. M. Graat. – 2007. – Mode of Access : www.pc.maricopa.edu/data/GlobalFiles/file/learning. 3. Hofstede G. Cultures and Organizations: Software of the Mind / Hofstede Geert. – New York : McGraw-Hill, 2004. – 279 p. 4. Martinez D. Technical Writing: A Comprehensive Resource for

FORMATION OF FOREIGN COMPETENCE IN FUTURE ECOLOGISTS' PROFESSIONAL TRAINING

Cherkashina N.I. (Kharkiv)

Democratization of the society, radical transformation processes in the field of international relations and social economic structures, broadening of international collaboration within the framework of European economic and political globalization, changes in the requirements to the graduates of Ukrainian higher educational establishments from the position of professional foreign competence improvement through the necessity of close collaboration with foreign colleagues have led to changes in priorities in the organization of professional training of students-ecologists at higher educational establishments.

The concept of European citizenship pays much attention to foreign languages teaching. A new strategy of learning to learn presupposes that much attention is paid to the needs of each student who realizes the fact that the world is constantly changing, and alongside requirements for skills and habits.

The actual present day problem in the system of higher ecological education in Ukraine is foreign education content renovation in accordance with the requirements of such documents of the Council of Europe as «Bilingual education: key strategic tasks» (1998), «General European recommendations of language education: learning, teaching, evaluation» (2001), «European language portfolio» (2002). The new language policy demands modern approaches to broaden the professional foreign competence.

The research has shown that a considerable number of students – future environment protection workers have conscious need to realize the foreign knowledge in the practical professional activity (60% from 325 surveyed) connected with high social motivation in reality, creation of joint companies, foreign environment protection firms in Ukraine, necessity and real opportunity to work with foreign colleagues that is still unrealized during the professional training at the higher educational establishment.

The index of traditional techniques inefficiency is incapability of the graduates to communicate effectively in the professional sphere in English. Consequently, the main task of the professional training of students at the higher educational establishments is to create conditions that stimulate individual scientific research activity, to provide the possibility to communicate in English in the professional sphere.

Moreover, the received data make actual the problem of the future ecological workers' professional foreign competence formation, as well as the research for ways to provide the efficiency of this process.

Thus, an objective need in the formation of professional foreign competence of the future ecologists, actuality and insufficient study of the problem under research in theoretical, methodological and practical aspects as well as the necessity to eliminate the contradictions have stipulated the choice of the topic of this paper.

ПОЛИМОДАЛЬНОЕ ПРЕДСТАВЛЕНИЕ ИНФОРМАЦИИ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ

Черныш Т. В., Черныш И. В. (Харьков)

Полиmodalное представление информации является одним из наиболее эффективных способов обучения, обеспечивающее дифференцированный подход к каждому обучающемуся в соответствии с личными особенностями восприятия и обработки информации.

Индивидуальными особенностями, которые существенно влияют на обучение, являются доминирование одного из полушарий мозга и ведущие каналы восприятия информации или модальности (зрительный, слуховой, кинестетический и др.).

Воспринимаемая информация осознается и перерабатывается в процессе продуктивного мышления, либо подсознательно запоминается, либо утрачивается. Предпочтения по способу восприятия и внутреннего представления информации совпадают.

Каждая модальность восприятия и переработки информации обеспечивается отдельной репрезентативной системой, подструктурой психики, осуществляющей кодирование и обработку информации определенной модальности. Предпочитаемый способ восприятия информации в сочетании с ведущим способом ее внутреннего представления образуют ведущую репрезентативную систему. Если отдается предпочтение одной репрезентативной системе, это не означает, что другие не используются. Все системы используются все время, но обычно они зависят от предпочитаемой. Особенно ярко это проявляется в ситуации стресса, когда человек остается в его «ведущей» системе. Репрезентативные системы каждого человека могут быть расставлены в определенном порядке по степени доступности информации.

В традиционном учебном процессе значительная часть информации передается аудиально. Какая-то часть этой информации осознается, другая – искажается, третья – остается неосознанной, четвертая – вообще теряется. Каждый студент получает неполную, частично измененную картину того, что пытается донести до его сознания преподаватель. Если аудиальная информация тесно связана с субъектным опытом, то она может трансформироваться в визуальные и чувственные образы, вызывать физиологические реакции. При условии параллельного транслирования аудиальной и визуальной информации происходит внутреннее межрефлекторное совмещение аудиального образа с визуальным и часть информации, которая поступала по аудиальному каналу и была неосознанной, может стать осознанной. При этом происходит рефлекторное мыслительное действие, которое обычно сопровождается выбросом эндорфинов, улучшающих эмоциональное состояние человека. Таким образом, внутреннее представление, понимаемое нами как система взаимосвязанных в сознании визуальных, аудиальных и кинестетических образов, усилится, обретя большее количество связей. Обучающийся получит удовлетворение от процесса обучения. Внутреннее представление является основой для логических операций и умозаключений, обобщения свойств предметов некоторого класса и мысленного выделения самого этого класса по определенной совокупности общих для

предметов этого класса отличительных признаков, то есть для формирования понятия.

Полиmodalное представление информации дает возможность преподавателям оказывать помощь и поддержку студентам в обучении, взаимодействовать на уровне сотрудничества, способствовать развитию у них процессов самоопределения, самовоспитания, саморазвития, развивать профессиональную компетентность специалиста, помогает устранить конфликт между стилем преподавания и стилем учения обучаемого, который мешает эффективно и успешно учиться.

ПРОБЛЕМА НАВЧАННЯ СЛОВОТВОРУ У ФІНСЬКІЙ

Червінко Є. О. (Харків)

Навчання словотвору посідає чільне місце під час навчання будь-якої мови, а надто фінської, що має розгалужену систему словотвору (як префікси, так і суфікси тощо). Останні утворюють не тільки іменники (разом із відмінковими й особово-присвійними суфіксами), а й форми 5 інфінітивів, що у свою чергу ще мають різні відмінки. Беручи до уваги і той факт, що нині фінська – взірцевий приклад послідовного додержання мовного пуризму (*суомі* майже не приймає запозичення з інших мов і намагається знайти питомо фінські тотожники якнайбільшій кількості нових слів), опанування фінської, відповідно, навіть на рівні виживання потребує усвідомлення й оволодіння засновками словотворення, основні з яких подано далі.

До слова, лінгвістичні терміни теж є питомо фінські: **kantasana** — *твірне слово*; **kanta** (мн. *kannat*) — *корінь* («кореневе слово»); **johdin** (мн. *johdimet*) — *наросток, суфікс(u)*; **johdos** (мн. *johdokset*) — *похідне слово*.

Загалом беручи, слова у фінській мові можна поділити на 3 групи: неподільні слова (**maa, isä, lapsi...**), складні (**äitipuoli, isoisä, ylioppilas...**), похідні (**kirjasto, aseellinen, tiedottaa...**). Деякі слова утворюються від інших та формують групи споріднених слів: **kirje** «лист», **kirjoittaa** «писати», **kirja** «книга», **kirjasto** «книгозбірня», **kirjoitus** «запис», **kirjailija** «письменник», **kirjallisuus** «література», **kirjoitin** «принтер» (хоча частіше кажуть **tulostin**). Є і винятки: дієслово **kirjoa** позначає «вишивати», а **kirjava** — «строкатий, пістрявий». Відповідно, видається слушним навчати подібними мінімальними групами.

Розгляньмо деякі способи утворення іменників за допомогою суфіксів від дієслів:

суфікс/ johdin	значення, функція	твірне слово (дієслово) / kantasana	похідні (іменники) / johdos
-e:	на позначення знаряддя дії, результату дії	pyyhkiä <i>вмитирати</i>	pyyhe <i>рушник</i>
-i:	іменники від дієслів	paistaa <i>жарити, смажити</i>	paisti <i>печеня, печене, печево, смаженя</i>

-in	утворює іменники на позначення апаратів, пристроїв тощо	puhella <i>розмовляти</i> avata <i>відкривати</i> tulostaa <i>видрук(ов)увати</i>	puhelin <i>телефон</i> avain <i>ключ</i> tulostin <i>принтер</i>
io/iö	утворює іменники від дієслів, має значення дії або результату	huomata <i>помічати</i> häiritä <i>заважати</i>	huomio <i>зауваження</i> häiriö <i>перешкода</i>
ja/jä	утворює іменники на позначення професій	lentää <i>літати</i> kulkea <i>ходити</i>	lentäjä <i>літун,</i> <i>пілот</i> kulkija <i>перехожий</i>
ke	іменники від дієслів; слова зі зменшувальним значенням від іменників	säilyä <i>зберігатися</i> linna <i>фортеця</i> raha <i>гроші</i>	säilyke <i>консерва</i> linnake <i>укріплення</i> rahake <i>жетон</i>
(i)kk o / (i) kkö	утворюють іменники на позначення людей, об'єктів	häiritä <i>заважати</i>	häirikkö <i>баламут</i>
- minen	суфікс IV інфінітива	lukea <i>читати</i>	lukeminen <i>читання</i>
-mo / -mö	місце дії	jatkua <i>продовжуватися</i> näyttää <i>показувати</i>	jatkumo <i>континуум,</i> <i>світлолад,</i> <i>світлобудова,</i> näyttämö <i>сцена (місце)</i>
-nta/ ntä	іменники від дієслів на позначення діяльності	hallita <i>управляти</i> toimia <i>діяти</i>	hallinta <i>управління</i> toiminta <i>діяльність</i>
-nto /-ntö	іменники від дієслів на позначення результату діяльності	hallita <i>управляти</i> toimia <i>діяти</i>	hallinto <i>адміністрація</i> toiminto <i>функція</i>
-uri:	іменники на позначення пристроїв	ajaa <i>везти</i> pyrkiiä <i>прагнути</i>	ajuri <i>драйвер</i> pyrkyri <i>кар'єрович</i> <i>переплигнигопченко</i>
os /- ös	результат діяльності	jäljentää <i>копіювати</i>	jälkennös <i>копія</i>
u /-y	діяльність	ajatella	ajattelu

		<i>думати</i> juosta <i>бігати</i>	<i>мислення</i> juoksu <i>біг</i>
--	--	--	---

Варто пригадати і складні іменники, як-от: **ylioppilas|tutkinto|lauta|kunta** комісія приймання випускних іспитів; **yhteis|toiminta|menettely|sopimus** договір про спільну діяльність; **valtio|varain|ministeri** міністр фінансів; найдовшим словом, що б'є напевно всі рекорди, є *учень помічника молодшого офіцера-механіка з турбін реактивних літаків в Озброєних силах Фінляндії*: **lentokone|suihku|turbiini|moottori|apu|mekaanikko|ali|upseeri|oppilas**.

Таким чином, наведені приклади засвідчують поширеність зазначених вище способів словотворення, що у свою чергу зумовлює потребу його навчання та розроблення раціональних прийомів його засвоєння в курсах фінської в мовних і немовних вищих навчальних закладах як із метою розвитку рецептивних, так і продуктивних мовленнєвих умінь, що і становить перспективу наших подальших розвідок.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ІЗ ЗАПОБІГАННЯ ПОРУШЕННЯМ ПРИНЦИПІВ НАУКОВОЇ ТА АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ СТУДЕНТАМИ ВНЗ

Чорновол-Ткаченко О.О. (Харків)

Беручи за основу той факт, що українські вищі навчальні заклади мають за мету інтегруватись до міжнародного освітянського процесу, особливої важливості набуває питання покращення якості професійної підготовки студентів та їх конкурентоспроможності. У цьому напрямку визначними стають навички самостійної та відповідальної роботи студентів, а також створення таких психологічних умов, за яких порушення норм академічної та наукової етики ставали б неможливими.

При цьому вважаємо, що виконання згаданих завдань є неможливим без дотримання принципу наукової та академічної етики. Зазначимо також, що самостійність без перебільшення є провідною умовою досягнення якості науково-дослідної роботи студентів як важливої частини освітнього процесу у ВНЗ. Боротьба викладачів з такими проявами неетичної поведінки студентів, як плагіат та списування [1], не припиняється та залишається провідним чинником у підготовці висококваліфікованих та відповідальних спеціалістів. Однак оцінка ефективності такої боротьби серед педагогів варіюється від умовно оптимістичної до відверто песимістичної. У цьому дослідженні ми робимо спробу довести, що система свідомих та спланованих заходів викладачів може та повинна стимулювати етичну поведінку студентів шляхом створення відповідного психологічного клімату.

Як і у будь-якому з видів педагогічної діяльності, планування відіграє основоположну роль. Ще до початку семестру викладачі розпочинають розробку курсів, що викладають. На цьому етапі необхідно не лише зазначити обсяг матеріалу для викладення, але й визначитись з етичними стандартами та очікуваннями щодо дотримання їх студентами. З самого початку викладачу необхідно критично проаналізувати ті фактори, які змусять студентів докласти зусиль до досягнення цілей та завдань курсу.

Іншим не менш важливим кроком до запобігання неетичної поведінки студентів є створення чітких правил, за якими має проводитись навчальна та науково-дослідна робота студентів. Крім того, ці правила необхідно вчасно та у доступному вигляді доводити до їх відома. Очевидно, що застережень типу «списувати не можна» або «обов'язково надавайте посилання на першоджерела» недостатньо. Студенти мають розуміти, що саме і чому є неетичним та неприпустимим.

Як і всі інші чинники освіти, запобігання неетичній поведінці має спиратись на раціональність. Згадані вище твердження не можуть і не мають носити суто прокламаційний характер. Вони мають підкреслювати співвіднесеність етичної поведінки, завдань конкретного курсу, особистого розвитку та академічної успішності студентів [2].

Підсумовуючи вище сказане, зазначимо, що якість освіти безпосередньо залежить від дотримання певних норм, включаючи принципи наукової та академічної етики. Дотримання таких принципів є можливим лише за умови створення комфортного психологічного клімату співпраці між професорсько-викладацьким складом та студентами, поступового та регулярного проведення роз'яснювальної роботи серед студентів щодо етичної поведінки у процесі набуття освіти. У цьому важливу роль відіграє адекватне планування навчальної, науково-дослідної роботи та заходів системи контролю знань та вмінь студентів. Наявність чітких правил щодо того, що саме можна вважати етичною/неетичною поведінкою також є запорукою запобігання порушенням. Такі правила мають бути абсолютними, тобто розповсюджуватись на усіх членів студентської спільноти без будь-яких виключень.

Література

1. Мишаткина Т.В. Педагогическая этика / Т.В. Мишаткина. – Ростов/Дону: Феникс, Мн.: ТетраСистемс, 2004. – 304 с. 2. Davis S. F. Additional data on academic dishonesty and a proposal for remediation / S.F. Davis, H.W. Ludvigson // *Teaching of Psychology*. – № 22. – 1995. – P. 119-121.

РОЗВИТОК НАВИЧОК ГОВОРІННЯ ЯК ЗАСІБ КОМУНІКАТИВНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Чуб В.В. (Богодухівський район)

Англійська мова як загальноосвітній предмет має великий виховний, освітній і розвиваючий потенціал та робить внесок у рішення поставлених перед сучасною школою завдань.

За останні роки у підходах до викладання іноземної мови відбулися значні зміни. Це стосується методики викладання, застосування інноваційних технологій навчання, головною метою яких є навчити учня думати під час отримання знань та застосовувати набуті знання у житті.

Практичною метою навчання іноземної мови є формування в учнів комунікативної компетенції, ведучим методичним принципом на уроках іноземної мови треба назвати принцип комунікативно-орієнтованого навчання [1].

Комунікація в усній формі, оволодіння якою є однієї з основних напрямків навчання іноземної мові у школі, здійснюється за допомогою аудіювання та

говоріння. Той, хто передає інформацію іншим, виконує дію говоріння, всі хто його слухає – аудіювання. У процесі усної комунікації кожний із учасників виступає по черзі то в ролі того, хто слухає, то в ролі того, хто розповідає. Мовна діяльність у цьому випадку є послідовністю реплік, які вимовляються різними способами і об'єднуються в діалогічній єдності спільним змістом виразів та висловлювань. Усна комунікація може також здійснюватися у разі односторонньо-спрямованого говоріння, коли одна людина виступає з розгорнутим висловлюванням, а інша (частіше інші) – тільки слухають його промову. У першому випадку усне мовлення має діалогічну форму, у другому – монологічну. Засвоєння усної комунікації починається з формування механізму сприйняття та виникання висловлювань для яких характерна комунікативна спрямованість учбового процесу, засвоєння учнями граматичних структур та набір лексичних одиниць.

Виділимо три етапи роботи над мовним матеріалом:

1. етап формування мовних навичок;
2. етап удосконалення мовних навичок;
3. етап розвитку особистого вміння.

Перший етап має два підетапи: формування лексичних навичок та формування граматичних навичок. Другий етап – це розвиток та удосконалення навичок, етап, який здійснюється під час роботи над текстом.

На третьому етапі розвиваються усі якості говоріння як діяльності. На цьому етапі здійснюється навчання спілкуванню у його діалогічній, груповій та колективній формі. На третьому етапі виконуються мовні вправи, головною характеристикою яких – це мотивування висловлювання власних думок [2].

Через навчання усному мовленню вчитель реалізує на практиці принцип комунікативно-орієнтованого навчання. Створення на уроці комунікативних ситуацій стимулює мовлення учнів, змушує їх говорити про реальні факти, використовувати мову, яку вивчає з метою спілкування. Комунікативні вправи сприяють розвитку уяви учнів, формуванню їх творчих здібностей, активізує мислення [3].

Література

1. Бобильова О. А. Комунікативний метод як метод активізації творчих можливостей особистості / О.А. Бобильова // Англійська мова та література – 2005. – № 26. – С. 2-4. 2. Вєтохов О. Важлива складова комунікативної спрямованості / О. Вєтохов // Іноземні мови в навчальних їх закладах – 2004. – № 4. – С. 76-84. 3. Коломійцева Т. Н. Збірка навчальних ігор на уроках англійської мови / Т.Н. Коломійцева // Англійська мова та література – 2005. – № 27. – С. 17-20.

ИНТЕРТЕКСТУАЛЬНОСТЬ И ИНТЕРДИСКУРСИВНОСТЬ КАК КАТЕГОРИИ УЧЕБНО-ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ДИСКУРСА ПРИ ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ

Шамаева Ю.Ю. (Харьков)

В современной лингводидактике идет постоянный поиск инновационных моделей обучения иностранному языку (ИЯ). В развитии теории учебного процесса выделяются два основных направления – модернизация традиционного обучения и инновационный когнитивный подход к процессу преподавания ИЯ, где целью обучения является развитие у обучаемых способности осваивать новый опыт на основе целенаправленного формирования творческого и критического мышления, ролевого поведения, поиска личностных смыслов. С данными направлениями связана разработка моделей обучения как организации учебно-поисковой/исследовательской, учебно-игровой/моделирующей видов деятельности и активной творческой дискуссии/коммуникативной деятельности [2].

Одним из актуальных измерений интегративной реализации таких моделей при обучении ИЯ представляется работа с учебным текстом в пространстве учебно-педагогического дискурса с обращением к интертекстуальности и интердискурсивности как его категориям, поскольку эффективность и успешность учебной коммуникации зачастую непосредственно зависят от степени «подготовленности почвы», на которую ложится учебная информация на ИЯ [4]. В этой связи В.П. Яссман пишет: «Процесс восприятия, понимания иностранного языка, отношение к нему опосредованы той системой представлений, которая сложилась у обучаемых на данный момент. От этого зависит уровень интерпретации учащимся языковой информации, её правильное, многостороннее понимание» [1]. В этом контексте мы понимаем учебный текст как соответствующий определенному этапу обучения текст на ИЯ, организованный в лингводидактических целях в смысло-содержательном, языковом и композиционном аспектах в единую систему, а учебно-педагогический дискурс – как систему организованного обучения/коммуникации взаимодействия педагога и обучаемых посредством учебных текстов и других знаковых комплексов в рамках целостной учебно-педагогической ситуации.

Так как учебно-педагогический дискурс рассматривается в качестве двухкомпонентного образования, состоящего из дискурса педагога/автора учебного текста и дискурса обучаемого, то интертекстуальность в этой связи можно изучать с этих двух позиций, поскольку каждый учебный текст является компонентом сверткста [К], в котором взаимоотношения между текстами являются внешней интертекстуальностью, внутри одного учебника – внутренней. С этой точки зрения анализ восприятия иноязычного учебного текста как методологическая проблема решается за счет выделения его читательского и интертекстуального типов адресности, что приобретает важную роль при формировании учебно-методических комплексов.

Определяя вслед за М.Пешё интердискурсивность как результат интеграции многих дискурсов, содержательно и функционально соотнесенных в единое целое, очевидно, что учебно-педагогический дискурс при обучении ИЯ проявляет высокую степень интердискурсивности как своей важнейшей характеристики,

неотделимой, согласно П.Серио, от интрадискурсивности – категорией, связанной с вопросами формирования, оформления и репрезентации информации в учебно-педагогическом дискурсе, одновременно являясь уникальным творческим подходом к решению познавательных задач изучения ИЯ.

Итак, интертекстуальность и интердискурсивность являются системообразующими категориями учебно-педагогического дискурса при инновационном обучении ИЯ, позволяя организовывать систему обучения так, чтобы овладение ИЯ и совершенствование лингвокогнитивных навыков происходило за счет трансформации учебного текста и обработки новой информации с учетом ранее накопленных знаний.

Литература

1. Илющенко Т.В. Специфические черты учебной дискурсивной практики [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.frgf.utmn.ru/mag/21/39>.
2. Юревич А.В. Психология и методология / А.В. Юревич. – М.: Когито-Центр, 2012. – 312 с.
3. Kellman St.G. Switching languages: translingual authors reflect on their craft / St.G.Kellman. – London: University of Nebraska Press, 2011. – 80 p.
4. Sabatelli R.M. Cognitive style and relationship quality in married dyads / R. Sabatelli // Journal of Personality. – 2008. – V. 51 (2). – P. 192-201.

ПРОБЛЕМА РОЛИ И ОБЪЁМА ГРАММАТИКИ В КУРСЕ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ

Шикалова О.В. (Амстердам, Голландия)

Ни один из аспектов обучения языкам не был на протяжении многих лет предметом столь интенсивных обсуждений и дискуссий, как грамматика. Различные объекты лингвистики и методики позволяют определить во многом разное содержание и формы описания грамматического строя языка в научных грамматиках и грамматиках дидактических. Научные грамматики, описывающие, например, язык в целом, указывают на грамматические явления, существующие в данном языке вообще, независимо от изучаемых учащимися явлений языка, в то время как грамматики иностранных языков и разделы грамматики в учебниках по этому предмету должны основываться, прежде всего, на языковом минимуме данной ступени обучения. Лингвистические и методические системы изложения грамматики не совпадают.

Так, в отличие от формулировки правил в теоретической лингвистике формулировка правил в дидактических грамматиках зависит от возраста обучаемых, опыта, психологических и других особенностей. Для различных групп учащихся должны быть написаны различные грамматики. Лингвистика не может указывать универсальные закономерности, от которых зависит эффективность обучения в области систематизации грамматического материала, использования терминологии или формулировки грамматических правил для всех категорий учащихся.

Роль грамматики часто меняется под воздействием ряда факторов: под влиянием эволюции теории лингвистики, воздействием учёта практических результатов обучения иностранным языкам, учёта государственной политики в области образования и пр. Наблюдаются тенденции к сокращению роли

грамматики при обучении иностранным языкам. Многие европейские педагоги отмечают, что образовательные и развивающие цели в обучении не бывают достигнуты в силу того, что школьники при изучении традиционных грамматик иностранных языков, согласно многочисленным наблюдениям, не понимают ни практической значимости изучения грамматических терминов и понятий, ни целей грамматического анализа. Тенденции к ликвидации традиционной учебной грамматики, в том числе в нашей стране, проявились и в 60-70-е годы после появления теории генеративной грамматики Н.Хомского, некритически переносимой в методику преподавания иностранных языков. И в последние десятилетия наблюдается стремление к чрезмерному сокращению роли грамматики, которое привело к значительному увеличению количества ошибок в речи учащихся.

С другой стороны, можно привести примеры сохранения доминирующей роли грамматики в обучении иностранным языкам, о чём свидетельствуют отечественные программы и учебники, создающиеся в ряде случаев не на основе методической целесообразности, а под влиянием особых мнений лингвистов, а также ряда социально-политических факторов.

Как показывает исторический опыт, с одной стороны, попытки отказа от какой-либо грамматики, а с другой стороны, преувеличение её роли в учебном процессе, отрицательно сказываются на результатах практического овладения языком.

КОММУНИКАТИВНОЕ ЗНАЧЕНИЕ АУДИРОВАНИЯ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ

Шпак О.В. (Харьков)

«Общеввропейские рекомендации по языковому образованию» акцентируют в изучении иностранных языков общие и коммуникативные компетенции. Известно, что одной из главных тенденцией процесса обучения иностранным языкам в настоящее время является коммуникативность как естественная потребность человека в обществе. Овладение коммуникативной компетенцией предполагает овладение иноязычным общением в единстве всех его функций: информационной, регулятивной, эмоционально-оценочной и этикетной. В ходе реализации этих функций решаются определенные коммуникативные задачи и формируются основные коммуникативные умения. Коммуникативная компетенция является базисной в коммуникативном подходе к изучению иностранных языков. Она предусматривает наличие знаний, умений и навыков общения во всех видах коммуникативной деятельности (устная, письменная, рецепция и интеракция), основу которой составляют чисто языковые (фонетическая, лексическая и грамматическая) компетенции.

Для успешного осуществления речевого общения на иностранном языке необходимо постоянное совершенствование слухопроизносительных навыков. Аудирование имеет ярко-выраженное коммуникативное значение, поскольку информация воспринимается для того, что бы на нее отреагировать, выразить свое мнение, принять во внимание и т.д. Отсюда вытекает первое требование к

коммунікативному обученню аудированию: стимулювати інтерес к содержанию сообщения, что создает необхідную коммунікативную готовность к принятию информации, следствием чего есть антиципация – возможное прогнозирование хода и содержания сообщения. Специально продуманные коммунікативные задания перед аудированием помогают студентам догадаться, какие проблемы поднимаются в сообщении:

- задания, которые основываются на названии и иллюстрациях к тексту;
- наводящие вопросы по теме сообщения;
- обсуждение ассоциаций, связанных с ключевыми словами заданной темы.

Именно мыслительное содержание стимулирует к высказыванию. Задания перед аудированием могут быть сформулированы как к тексту в целом, так и к отдельным частям текста при поэтапном прослушивании и обсуждении. Подобные задания эффективно отрабатываются в парном режиме, когда учащиеся обсуждают свои варианты с партнером, а потом каждая пара представляет свое собственное решение. После этого текст прослушивается с большим интересом, студенты хотят узнать, в какой мере они были правы. Это и есть мотивация, один из лидирующих принципов коммунікативного подхода в обучении иностранным языкам. Такие задания способствуют развитию критического мышления, логики, умения видеть причинно-следственные связи, что с методической точки зрения составляет большую ценность. Аудирование в этом случае активизирует говорение как устное, так и письменное (написание статей, личных писем и т.д.).

Упражнения могут быть также связаны с драматизацией прослушанных рассказов, что позволяет учащимся почувствовать себя актёрами, проигрывать разные ситуации общения в лично-окрашенном контексте, что создаёт дополнительную мотивацию к изучению иностранного языка.

И последнее, интерактивный режим преподавания на современном этапе обеспечивается, как известно, такими факторами, как личностное включение (*engagement*), диалогическое общение с субъектом обучения и совместное творчество (*working together*). Таким образом, заданием преподавателя есть использование многочисленных приемов повышения мотивации по всем четырем основным видам речевой деятельности (аудирование, говорение, чтение, письмо), а также создание рабочей атмосферы, которая способствовала бы продуктивной работе (*positive student-teacher relationship*).

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ УМІНЬ НАВИЧОК ІНШОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ

Щерба О. А. (с. Комсомольське)

Як зазначено у Державних стандартах початкової загальної освіти та базової і повної загальної середньої освіти «метою вивчення іноземної мови є формування в учнів комунікативної компетентності з урахуванням комунікативних умінь, сформованих на основі мовних знань і навичок, оволодіння уміннями та навичками спілкуватися в усній і письмовій формі з урахуванням мотивів, цілей та соціальних норм мовленнєвої поведінки у типових сферах і ситуаціях».

Інтеграція України у світову спільноту потребує досконалого володіння іноземними мовами, тому школа повинна навчити учнів говорити, слухати, читати та писати іноземною мовою. Цього неможливо досягти без визначення нових підходів до відбору змісту та організації уроку, без використання адекватних форм та методів роботи. Із цією метою часто використовують інтерактивне навчання, суть якого полягає в тому, що навчальний процес відбувається за умови постійної, активної взаємодії всіх учнів.

Найголовнішим для будь-якого вчителя є результат, тобто рівень володіння учнем необхідними мовленнєвими та мовними навичками. Від чого ж залежить успіх уроку англійської мови (як і будь-якого іншого уроку)?

Однією з основних умов успіху уроку є чітке бачення кінцевої мети – результату, якого ми прагнемо досягти по закінченні теми. При плануванні всіх уроків теми ставиться чітка й конкретна мета:

- введення лексичних і граматичних структур; ретельне відпрацювання їх за допомогою численних вправ з поступовим ускладненням (принцип повторюваності, ротації лексико-граматичних одиниць), використовуючи при цьому всі основні види діяльності: говоріння, читання, аудіювання, письмо;
- доведення їх до автоматизму;
- заключний – комунікативний (творчий) етап.

При введенні лексики бажано максимально використовувати всі види пам'яті та сприйняття: дитина повинна бачити написане слово, чути, мати певні лінгвістичні асоціації (синоніми, антоніми, омоніми), асоціації із жестом, мелодією тощо. Чим більше зусиль докладає учень під час сприйняття слова (або фрази), тим краще він його запам'ятовує, тому небажано вводити слово з перекладом рідною мовою, слід, щоб дитина самостійно здогадалася про значення слова.

Наступний етап – це відпрацювання лексико-граматичного матеріалу, поступове доведення його до автоматизму. На цьому етапі працюють принципи повторюваності та «від простого до складного», тобто поступове ускладнення тренувальних вправ: від речення – до мікродіалогу – мікровисловлювання з кількох фраз – монологу. Бажано використовувати принцип комунікативності. Оптимальний вибір вправ визначається темою, фантазією та майстерністю вчителя.

Зручним є використання комунікативних вправ на підсумковому етапі навчання з певної теми, коли лексико-граматичні одиниці вже відпрацьовано. Види цих вправ можуть бути різними: екскурсія, реклама, дискусія, прес-конференція, інтерв'ю, озвучення фільму та ін. Особливо треба звернути увагу на рівень комунікативної компетенції учнів в окремо взятому класі. Завдання підбирають таким чином, щоб, моделюючи мовленнєву поведінку кожного, об'єднати групу за допомогою загальної діяльності мовленнєвого спілкування.

Організація інтерактивного навчання ефективно сприяє формуванню навичок і вмінь, виробленню цінностей, створенню атмосфери співробітництва, взаємодії.

PRESENTATION AS A TECHNIQUE OF TEACHING PUBLIC SPEAKING SKILLS IN ENGLISH TO CHINESE STUDENTS

Zeng Yue (Anhui, China)

This research sums up the results of exploring the effectiveness of teaching the course of public speaking communicatively by means of the presentation technique to Chinese graduate students in class settings.

Presentation can be defined as the preparation and delivery of essential information in a logical, succinct manner leading to productive results [1, p.23]. Traditional spheres in which presentations are employed are business and academia.

Public speaking refers to verbal and nonverbal messages speaker use to convey meanings and establish relationships with their audience [2, p.57].

A course in public speaking is offered at colleges in China now. It is not easy to master the ability to speak publicly and effectively, which requires a great deal of training and practice. Thus, this contribution **aims** to explore the training method of using the classroom as a training ground where students can practice in real-life situations. This practice will help them to develop lifelong skills that can also extend beyond the educational setting and into a professional context after graduation.

This aim is achieved through attaining the following **objectives**: to establish the advantages of the presentation technique among other techniques of communicative language teaching; to reveal the specificity in perceiving the role of the presentation technique by Chinese learners and teachers of English as a foreign language; to give recommendations for a presentation class for Chinese graduate students.

In order to achieve these objectives, communicative and comparative **methods** have been used. A questionnaire technique and quantitative data analysis have also been employed.

By understanding the importance of fostering good presentation skills in students, teachers can better utilize the teaching resources available to them. Teaching presentation skills for communicative purposes is also informed by theories of situated learning.

Class presentations are an opportunity for students to demonstrate their understanding of a topic and to explain it to an audience. A carefully thought out presentation assignment with cogent feedback is a valuable experience for students and expands their repertoire of communication skills. If a teacher decides to include such an assignment in his course, it is best to integrate it into the course syllabus.

According to our personal study and teaching experience in China, using the communicative approach to teach advanced English speaking skills in Chinese university classrooms will better enable students to develop the communication skills that are needed in the global area. With the international expansion of economic globalization and cultural diversity era, teaching advanced English speaking skills will play a very important role in university English teaching. Therefore, presentation technique should be used in order to achieve the integration of English teaching with the international community demands.

To illustrate how the presentation techniques can be used in Chinese classrooms, we have worked out sample scenarios. The common components of the scenarios are: the preparation class and the presentation class. Since Chinese students have basic

knowledge of the essence of presentation and presentation skills, we encourage them to activate it in the class of public speaking.

In the public speaking class, students brainstorm the designated topics and choose the one best suited to their individual research. The teacher gives suggestions and make sure that each student has his / her own topic. In the primary training class, students are motivated to think about the thesis of their presentations. The teacher introduces the “speech building skill” and models examples of “successful” and “unsuccessful” presentation skills to students. Students compare the demonstrated presentations in small groups. In the presentation class, students should practice according to the basic steps of the presentation.

Chinese students are more introverted than extroverted. They are timid and shy and do not actively communicate with others. As a result, this may serve as a detriment to their communicative competence. A good way of eliminating the embarrassment of the students is to have “the dress rehearsal” with them. At the individual level, a student who is an expert on something of great interest may be keener to talk than the one who apparently has nothing to talk about. With regard to the problem of the number of Chinese students in a group (quite large), the dress rehearsal could be arranged in groups or pairs.

It is expedient to arrange the class of teaching Chinese students the skills of public speaking in English into the following training parts: 1) the speaker’s self-introduction; 2) the speaker’s reporting an event; 3) the speaker’s description of a place or a person by metaphors, quotations or contrasting; 4) the speaker’s explanation of a concept by defining, contrasting or examples; 5) the teacher’s remarks on the speaker’s performance.

The prospects for further research into the issues raised here include elaborating the ways of using the presentation technique for fostering other skills, reading and listening, as well as working out practical recommendations for using presentation for teaching undergraduate students.

References

1. Comfort J. *Effective Presentations* / J. Comfort. – Oxford: Oxford University Press, 1995. – 128 p. 2. Lucas S. *The Art of Public Speaking* / S. Lucas. – N. Y. : McGraw-Hill, 2004. – 263 p.

СПИСОК АВТОРІВ

Baker Mariya G.	Teacher of Branson Primary School, Missouri, the USA
Zeng Yue	MA in Philology, Lecturer of Maanshan Teacher's College, Anhui, China
Авдєєнко Ірина Миколаївна	Старший викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Аласанія Маргарита Василівна	Викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Алексєєва Світлана Олексіївна	Вчитель англійської мови Харківської гімназії №82
Байбекова Людмила Олександрівна	Викладач кафедри методики та практики викладання іноземної мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Баранік Катерина Павлівна	Викладач англійської мови кафедри методики та практики викладання іноземної мови ХНУ імені В.Н. Каразіна Викладач китайської мови кафедри німецької філології і перекладу (секції китайської мови) ХНУ імені В.Н. Каразіна
Бєвз Надія Вікторівна	Кандидат філософських наук, доцент кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Бєляєва Еліна Федорівна	Старший викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Бєляєва Оксана Юріївна	Викладач кафедри методики та практики викладання іноземної мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Бірюкова Катерина Віталіївна	Вчитель французької мови ХСШ №62
Болдирєв Кирил Володимирович	Вчитель англійської мови Харківської гімназії №34
Борзенко Олександра Павлівна	Викладач кафедри іноземних мов №1 Харківського національного автомобільно-дорожного університету
Борова Тетяна Анатоліївна	Доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземних мов Харківського національного економічного університету

Брославська Любов Ярославівна	Викладач кафедри іноземної філології КЗ “Харківська гуманітарно-педагогічна академія”
Варенко Тетяна Костянтинівна	Старший викладач кафедри англійської філології ХНУ імені В.Н. Каразіна
Верич Катерина Олександрівна	ELT Consultant Oxford University Press
Вітренко Ірина Олександрівна	Вчитель I категорії ХСШ №156 Харківської міської ради Харківської області
Волкова Анна Геннадьєвна	Преподаватель кафедри мовної підготовки ЦМО, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Вороніна Дар'я Олександрівна	Викладач кафедри методики та практики викладання іноземної мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Вороніна Каміла Владиславівна	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Галкіна Оксана Володимирівна	Вчитель англійської мови Харківського ліцею №89, спеціаліст II категорії
Гольберт Марина Захарівна	Викладач кафедри теорії та практики перекладу ХНУ імені В.Н. Каразіна
Гребенюк Людмила Юріївна	Teacher of Gymnazium sv. Edity Steinovej, Charkovska 1, Kosice, Slovenska Republika
Григорова Марія Володимирівна	Вчитель англійської мови ХЛ №149
Гридасова Олена Ігорівна	Старший викладач кафедри методики та практики викладання іноземної мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Гусєва Ганна Георгіївна	Кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Довганюк Елла Володимирівна	Викладач кафедри методики та практики викладання іноземної мови
Довгополова Яна Володимирівна	доцент кафедри методики та практики викладання іноземної мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Долгова Ганна Володимирівна	Вчитель англійської мови Харківського ліцею №141

Дудолодова Аьона Василівна	Кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики та практики викладання іноземної мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Дудолодова Ольга Василівна	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри методики та практики викладання іноземної мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Євтушенко Вікторія Миколаївна	Старший викладач кафедри німецької філології і перекладу ХНУ імені В.Н. Каразіна
Єгорова Наталія Олексіївна	Кандидат математичних наук, доцент, Харківський національний автомобільно-дорожній університет
Жаринова Евгения Геннадьевна	Старший преподаватель кафедры английского языка Московского авиационного института
Житницька Анастасія Анатоліївна	Викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Жозе да Коста Ганна Олександрівна	Вчитель англійської мови та літератури Харківський ліцей № 149
Загревська Вікторія Станіславівна	Вчитель кафедри іноземних мов, старший вчитель СЕПШ ХГУ «НУА»
Зубкова Людмила Миколаївна	Викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Іваніга Аріна Валеріївна	Старший викладач кафедри іноземних мов та перекладу факультет міжнародних економічних відносин, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Іванченко Ганна Анатоліївна	Вчитель I категорії, вчитель англійської мови Харківського ліцею № 89
Карцева Наталия Васильевна	Старший преподаватель английского языка на кафедре иностранных языков №3 в Национальном университете «Юридическая академия Украины имени Ярослава Мудрого»
Качанова Ольга Вікторівна	Вчитель англійської мови Солоницівського навчально-виховного комплексу «Перлина»
Кобзар Олена Іванівна	Старший викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна

Ковальова Аліса Вікторівна	Старший викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Ковальова Олена Григорівна	Вчитель німецької мови Великобабчанського навчально – виховного комплексу Чугуївської районної ради Харківської області
Ковінько Карина Валеріївна	Викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Кожевїна Ірина Вікторівна	Вчитель німецької мови Куп'янської гімназії № 1
Кондратенко Юлія Петрівна	Вчитель англійської мови Пересічанської загальноосвітньої школи I-III ступенів
Кононенко Наталя Вадимівна	Викладач кафедри романської філології та перекладу
Кононова Олена Леонідівна	Викладач кафедри німецької філології і перекладу ХНУ імені В.Н. Каразіна
Корнейко Ірина Василівна	Доцент, завідувач кафедри іноземних мов Харківського національного медичного університету
Корсунська Олена Олексіївна	Вчитель англійської мови Харківської ЗОШ №140
Котова Анна Володимирівна	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Кравченко Наталія Миколаївна	Вчитель англійської мови Харківської спеціалізованої школи №99
Крамаренко Ольга Володимирівна	Вчитель англійської мови Харківської гімназії № 65
Кривенко Віктор Петрович	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри німецької філології і перекладу ХНУ імені В.Н. Каразіна
Криворот Вікторія Владимирівна	Аспірант кафедри теоретического и славянского языкознания Белорусского государственного университета
Кузнецова Ірина Василівна	Доцент кафедри іноземних мов Харківського національного медичного університету

Кузьміна Віра Сергіївна	Старший викладач кафедри англійської філології ХНУ імені В.Н. Каразіна
Кулікова Оксана Володимирівна	Викладач кафедри іноземних мов Харківського національного медичного університету
Лаврухіна Наталія Леонідівна	Вчитель англійської мови Харківської спеціалізованої школи №162, спеціаліст вищої категорії, «старший вчитель»
Ланова Алла Михайлівна	Вчитель англійської мови вищої категорії, вчитель-методист, Загальноосвітня школа № 84
Ластовка Кристина Ігорівна	Викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Легейда Аліна Вікторівна	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології ХНУ імені В.Н. Каразіна
Лешньова Наталія Олександрівна	Старший викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Литвиненко Світлана Валеріївна	Викладач кафедри методики та практики викладання іноземної мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Лісна Маріанна Ігорівна	Кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри загального і прикладного мовознавства ХНУ імені В.Н. Каразіна
Лукашенко Ірина Миколаївна	Кандидат психологічних наук, доцент кафедри прикладної психології ХНУ імені В.Н. Каразіна
Ляо Цайджи	Доцент факультету педагогічної психології педагогічного інституту Чендуського університету
Маєвська Ліна Дмитрівна	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри німецької та французької мов
Максімішина Тетяна Миколаївна	Кандидат політологічних наук, доцент кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Манько Вікторія Анатоліївна	Кандидат педагогічних наук, вчитель англійської мови Будянського ліцею Харківської районної ради Харківської області

Мартико Надія Миколаївна	Вчитель французької мови ХЗОШ 1-3 ступенів № 37 ХМР ХО
Матвійчук Ольга Миколаївна	Викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Мащенко Сергій Григорович	Доцент кафедри методики та практики викладання іноземної мови
Мерзликина Галина Юрьевна	Учитель англійського язика Муниципального автономного общеобразовательного учреждения «Средняя общеобразовательная школа № 12 с углубленным изучением отдельных предметов» г.Губкина Белгородской области
Морозова Ірина Ігорівна	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології ХНУ імені В.Н. Каразіна
Морозова Олена Іванівна	Доктор філологічних наук, професор кафедри англійської філології ХНУ імені В.Н. Каразіна
Найдіна Євгенія Сергіївна	Викладач кафедри англійської філології ХНУ імені В.Н. Каразіна
Немчонок Семен Леонтіювич	Старший викладач кафедри англійської мови, заступник директора з навчально-виховної роботи харківської спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів №62 харківської міської ради; Харківської області
Нікітіна Лідія Дмитрівна	Старший викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Овсяннікова Лариса Євгенівна	Вчитель вищої категорії Харківської гімназії № 6 «Маріїнська гімназія» Харківської міської ради Харківської області
Овчаренко Олена Юріївна	Вчитель англійської мови та літератури Харківський ліцей № 149
Оніщенко Наталія Анатоліївна	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри німецької філології і перекладу ХНУ імені В.Н. Каразіна
Орач Юлія Вікторівна	Старший викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна

Павлова Лариса Володимирівна	Викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Пасинок Валентина Григорівна	Доктор педагогічних наук, професор, декан факультету іноземних мов ХНУ імені В.Н. Каразіна
Петренко Яніна Сергіївна	Вчитель англійської мови Височанської спеціалізованої загальноосвітньої школи I-III ст. з поглибленим вивченням англійської мови ім. Героя Радянського Союзу О.Л. Пшенички Харківської районної ради Харківської області
Петрова Ольга Борисівна	Доцент кафедри іноземних мов Харківського національного медичного університету
Пешкова Ольга Геннадіївна	Викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Потряшкина Яна Сергеевна	асистент кафедри 706 “Прикладная лингвистика” національного аерокосмического университета им. Н.Е. Жуковского “ХАИ”
Прищенко Наталія Валеріївна	Вчитель I категорії ліцею №2 Дергачівської районної ради Харківської області
Прокопенко Анастасія Андріївна	Викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Прокопенко Тетяна Валентинівна	Вчитель першої категорії, вчитель англійської мови Мереш’янської загальноосвітньої школи I-III ступенів Харківської районної ради Харківської області
Пшеничних Анастасія Миколаївна	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології ХНУ імені В.Н. Каразіна
Рашевська Тетяна Миколаївна	Викладач кафедри методики та практики викладання іноземної мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Рибакова Олена Володимирівна	Викладач кафедри методики та практики викладання іноземної мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Рубцов Ігор Вікторович	Старший викладач кафедри методики та практики викладання іноземної мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Рубцова Марина Анатоліївна	Старший викладач кафедри методики та практики викладання іноземної мови ХНУ імені В.Н. Каразіна

Рябих Микола Володимирович	Кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики та практики викладання іноземної мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Савченко Наталія Миколаївна	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Сачава Карина Дмитрівна	Вчитель англійської мови ХСШ № 62
Сергеева Олена Анатоліївна	Старший викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Сердюк Вікторія Миколаївна	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Скриль Оксана Іванівна	Старший викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Скрипнік Ірина Юріївна	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри методики та практики викладання іноземної мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Сотнікова Світлана Іванівна	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри німецької філології і перекладу ХНУ імені В.Н. Каразіна
Станкевич Марина Івановна	Учитель англійського язика Муниципального автономного общеобразовательного учреждения «Средняя общеобразовательная школа № 12 с углубленным изучением отдельных предметов» г.Губкина Белгородской области
Стрельченко Діана Валентинівна	Викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Тарасова Оксана Валеріївна	Вчитель вищої категорії, старший вчитель СЕПШ ХГУ «НУА»
Тихонова Марина Олександрівна	Вчитель англійської мови Харківського ліцею №141
Ткаля Ірина Анатоліївна	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Устюжин Ігор Борисович	Кандидат філософських наук, старший викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна

Фоменко Татьяна Николаевна	Старший преподаватель английского языка на кафедре иностранных языков №3 в Национальном университете «Юридическая академия Украины имени Ярослава Мудрого»
Харченко Вікторія Василівна	Вчитель-методист, вчитель англійської мови Богодухівської гімназії №1 Богодухівської районної ради Харківської області
Хачатрян Роберт Хачатурович	Заведующий кафедрой образовательного менеджмента и планирования Ереванского государственного лингвистического университета имени В. Брюсова
Холмогорцева Ірина Сергіївна	Старший викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Хруслова Євгенія Миколаївна	Вчитель англійської мови Харківської гімназії №34
Царьова Світлана Олексіївна	Доцент кафедри ділової іноземної мови та перекладу НТУ «Харківський політехнічний університет»
Червінко Євген Олександрович	Викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Черкашина Надія Іванівна	Старший викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Черниш Ірина Валеріївна	Старший викладач кафедри філології, перекладу та мовної комунікації Академії внутрішніх військ МВС України
Черниш Тетяна Василівна	Старший викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Чернишова Наталія Володимирівна	Викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Чорновол-Ткаченко Ольга Олександрівна	Кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Чуб Валентина Василівна	Вчитель англійської мови Крисинського навчально-виховного комплексу Богодухівської районної ради Харківської області
Шамаєва Юлія Юріївна	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри методики та практики викладання іноземної мови ХНУ імені В.Н. Каразіна

Шарун Юлія Федорівна	Викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Шпак Олена Владиславівна	Старший викладач кафедри англійської філології ХНУ імені В.Н. Каразіна
Щерба Олена Анатоліївна	Вчитель англійської мови Комсомольської гімназії № 2 Зміївської районної ради Харківської області

Для нотаток

Для нотаток

Наукове видання

«СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ: ШЛЯХИ
ІНТЕГРАЦІЇ ШКОЛИ ТА ВНЗ»

Матеріали IV Міжнародної науково-методичної конференції

Українською, англійською, російською мовами

Відповідальний за випуск: Чорновол-Ткаченко О.О.

Технічні редактори: Матвійчук О.М., Пешкова О.Г.

Комп'ютерне верстання: Тепляков І.В.

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 8,75. Тираж 150 пр.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
61022, м. Харків-22, майдан Свободи,4.

Видавництво Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
Тел. 705-24-32

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3367 від 13.01.09
Надруковано: РИЗО факультету іноземних мов Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна